รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจับนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคม และการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่จังหวัดขอนแก่น

โดย

ผศ.ดร.อภิศักดิ์ ธีระวิสิษฐ์ และคณะ

โดยการสนับสนุนของ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และ

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

กันยายน 2551

สัญญาเลขที่ RDG5140002/1

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่ จังหวัดขอนแก่น

คณะผู้วิจัย	สังกัด
1. ผศ.ดร.อภิศักดิ์ ธีระวิสิษฐ์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. นายมานะ นาคำ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. นางสาวบุญน้อม งามเชื้อ	ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดขอนแก่น
4. นายวิทูรย์ มงคลอินทร์	ศูนย์ต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนตามแนวคิดเศรษฐกิจแบบพอเพียง
5.นางสาวมุทิตา บาตรโพธิ์	ผู้ช่วยนักวิจัย

ชุดโครงการวิจัยและพัฒนาองค์กรการเงินและระบบสวัสดิการชุมชน

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว.ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่ ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เริ่มต้นจากการศึกษาองค์ความรู้เรื่องการพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมในประเทศไทย รวมทั้งการศึกษาจากยุทธศาสตร์ 5 ปี สร้าง สวัสดิการสังคมไทย ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550-2554) และแผนปฏิบัติการพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมไทยเพื่อชีวิตมั่นคง พ.ศ. 2550-2554 มีแนวทางสำคัญ 3 ประการ คือ ประการแรก การใช้กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมเป็นเครื่องมือในการกระจายอำนาจการจัดการสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น ประการที่สอง การเพิ่มงบประมาณกองทุนและแสวงหาความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ และประการที่สาม การเพิ่มกลไกคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคม และคณะกรรมการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นเพื่อเข้ามาเสริมการทำงานส่งเสริมการพัฒนาสังคม การจัดสวัสดิการท้องถิ่นและชุมชนโดยการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนาและองค์กรอื่นได้มีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคม

จากแนวทางดังกล่าวได้นำไปสู่การจัดทำ โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่ จังหวัดขอนแก่น ทั้งนี้จังหวัดขอนแก่นเป็นเมืองหลักของภูมิภาคอีสาน มีหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรสาธารณประโยชน์ และองค์กรชุมชนเป็นจำนวนมาก มีพื้นที่การปกครอง 26 อำเภอ 198 ตำบล 2,331 หมู่บ้าน 280 ชุมชน จำนวนประชากร 1,875,571 คน และเป็นจังหวัดที่มีความร่วมมือในการขับเคลื่อนงานสวัสดิการสังคมโดยผ่านองค์กรภาคประชาชน โดยการสนับสนุนจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ซึ่งหากมีการศึกษาต่อยอดงานจะเป็นประโยชน์ที่จะใช้เป็นต้นแบบเรียนรู้งานสวัสดิการสังคมและการพัฒนาสังคมได้ต่อไป

การวิจัยนี้มีวิธีการดำเนินการวิจัยที่บูรณาการการทำงานร่วมกันกับภาคีที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนการทำงานขับเคลื่อนสวัสดิการสังคม หารูปแบบวิธีการจัดสวัสดิการสังคมในเชิงประเด็นและพื้นที่และศึกษาหาแนวทางการขยายเชื่อมโยง และบูรณาการกองทุน ภายใต้บริบทของการทำงานในระดับจังหวัด ที่ขับเคลื่อนผ่านกลไกการทำงาน 4 คณะ ได้แก่ คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม คณะอนุกรรมการบริหารกองทุน คณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคม และคณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นจังหวัด และในระดับปฏิบัติการมีกลุ่มองค์กรสาธารณะประโยชน์ และ องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นกลไกในการทำงาน ภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ในพื้นที่

ผลการดำเนินงานวิจัยมีข้อสรุปดังนี้

(ก) การบูรณาการการทำงานร่วมกันของคณะกรรมการฯ และคณะอนุกรรมการ

การบูรณาการการทำงานร่วมกันของคณะกรรมการและหน่วยงานภาคีของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 11 หน่วยงาน เป็นกลไกที่สำคัญที่สามารถจะเข้ามามีบทบาทขับเคลื่อนงานพัฒนาสังคมในมิติต่าง ๆ หากพิจารณาถึงสถานภาพขององค์กรซึ่งส่วนมากเป็นราชการส่วนภูมิภาค การดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงฯ ซึ่งมีภารกิจในหน่วยงานของตนอย่างชัดเจน แต่อย่างไรก็ตามยังมีรูปแบบการทำงานที่ทับซ้อนกันอยู่บ้าง ซึ่งหากมีการวางเป้าหมาย กำหนดแผนการทำงานร่วมกัน ก็จะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ข้อตกลงร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรมเครือข่ายองค์กรสวัสดิการชุมชนและหน่วยงานภาคีการพัฒนาระบบสวัสดิการในจังหวัดขอนแก่น จึงได้ร่วมกันลงนามบันทึกความร่วมมือ (MOU) เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2551 ณ อาคาร 25 ปี มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์คือ

1) เพื่อสนับสนุนให้เกิดการฟื้นฟู ระบบสวัสดิการชุมชนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิตและบริบทของชุมชนท้องถิ่น

2) เพื่อสนับสนุนให้เกิดการบูรณาการฟื้นฟู ระบบสวัสดิการชุมชนระหว่างภาคีในจังหวัดขอนแก่น โดยมีเครือข่ายองค์กรสวัสดิการชุมชนจังหวัดขอนแก่นเป็นแกนนำ และหน่วยงานภาคีในจังหวัดขอนแก่นเป็น ผู้หนุนเสริม

3) เพื่อสนับสนุนให้สมาชิกในชุมชนทุกเพศ วัย ฐานะ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการชุมชน ทั้งในฐานะผู้ให้อย่างมีคุณค่าและรับอย่างมีศักดิ์ศรี

4) เพื่อสนับสนุนให้เกิด การพัฒนาระบบการทำงาน ขับเคลื่อนงานสวัสดิการชุมชนและสวัสดิการสังคม ระหว่างชุมชนท้องถิ่น กับหน่วยงานภาคีพัฒนาภาครัฐและเอกชน

อย่างไรก็ตามบันทึกความร่วมมือนี้เป็นเครื่องมือหนึ่งในการสร้างพันธะต่อการทำงานร่วมกัน หากจะทำให้เกิดการขับเคลื่อนบูรณาการร่วมกันจะต้องดำเนินการ โดยใช้แนวคิด SPA คือ

Sharing คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างความเข้าใจให้เกิดการทำงานร่วมกัน ร่วมทั้งการร่วมคิดร่วมรับรู้ความทุกข์ ความสุข ด้วยความรัก ความเอื้ออาทรต่อกันซึ่งจะเป็นพลังให้เกิดการขับเคลื่อนไปข้างหน้า

Planning การทำงานจะต้องมีการกำหนดแผนงาน โครงการ และมีการประสานแผนงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้การวางแผนต้องตั้งอยู่บนฐานข้อมูลสภาพปัญหา ความต้องการ และศักยภาพของชุมชน

Acting คือ การต้องลงมือทำงานให้เป็นไปตามแผนด้วยความร่วมมือร่วมใจ ทั้งนี้เป็นการสร้างเวทีของการเชื่อมประสานทั้งรูปแบบการทำงาน วิธีการ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำงานที่ต้องแบ่งงาน หรือกระจายงานให้ภาคีต่าง ๆ ร่วมทำตามความสามารถ

ซึ่งหากมีการดำเนินงานในรูปแบบ SPA นี้แล้วจะเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถทำให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและจัดสวัสดิการสามารถเกิดขึ้นได้จริงในพื้นที่

(ข) รูปแบบการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการสังคม

การดำเนินงานกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่นนำร่องปี 2550 จำนวน 1 ล้านบาท คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม ซึ่งมีปลัดจังหวัดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายเป็นประธานกรรมการ พิจารณาให้การสนับสนุนโครงการของ 7 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีความสนใจพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนให้เป็นศูนย์การเรียนรู้แก่พื้นที่อื่น ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นเพราะการผลักดันทางนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณองค์กรละ 100,000 บาท ได้ดำเนินการอบรมสร้างความเข้าใจแก่สมาชิกเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง กองทุนสวัสดิการชุมชน และการฝึกอบรมฝีมือทางช่างก่อสร้าง ผลที่ได้รับ ชาวบ้านมีความเข้าใจ มั่นใจและสมัครเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการเพิ่มขึ้น พยายามเชื่อมโยงกองทุนสวัสดิการชุมชนไปสู่การจัดการวิถีการผลิตที่ยั่งยืน การเกษตรยั่งยืน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่น และการพัฒนาทุนทางวัฒนธรรมเพื่อสวัสดิการชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดสรรงบประมาณสมทบให้แก่กองทุนสวัสดิการชุมชน นอกจากนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนทั้งด้านบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ การศึกษา

เรียนรู้แก่ผู้นำและสมาชิกของกองทุนสวัสดิการชุมชน อย่างไรก็ตามมีบางพื้นที่ที่การมีส่วนร่วมและการทำงานร่วมกันระหว่างกองทุนสวัสดิการชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ดีนัก

การดำเนินงานของกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม จังหวัดขอนแก่นในปี 2551 คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่นได้จัดสัมมนาชี้แจงเกี่ยวกับกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม ให้แก่ หน่วยราชการ องค์กรสาธารณประโยชน์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรสวัสดิการชุมชน ประชาสัมพันธ์ให้องค์กรต่างๆ เสนอโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม จังหวัดขอนแก่น คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการ แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณากลั่นกรองโครงการจังหวัดขอนแก่น ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนภาครัฐ องค์การสาธารณประโยชน์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักวิชาการและผู้แทนประชาชน โดยมีพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่นเป็นประธาน คณะทำงาน ทำหน้าที่พิจารณากลั่นกรองโครงการเสนอคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่นเพื่อพิจารณาอนุมัติ ในปีงบประมา 2551 คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม จังหวัดขอนแก่นได้พิจารณาสนับสนุนโครงการเชิงพื้นที่ 73 องค์กร 93 โครงการ เป็นเงิน 5,048,126 บาท เชิงประเด็น 16 องค์กร 21 โครงการ เป็นเงิน 1,767,725 บาท รวมทั้งสิ้น 89 องค์กร 114 โครงการ เป็นเงิน 6,815,851 บาท

การดำเนินงานของกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม จังหวัดขอนแก่น เป็นลักษณะเปิดรับโครงการทั่วไปหรือโครงการเชิงรับที่กระจายทั้งด้าน องค์กร พื้นที่และประเด็น ซึ่งมีข้อดีที่เปิดโอกาสให้หลายองค์กรให้เข้าถึงกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม จังหวัดขอนแก่น แต่ก็มีข้อจำกัดที่ขาดยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานกองทุนส่งเสริมจัดสวัสดิการสังคม จังหวัดขอนแก่น ที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์และแผนสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น การทำงานของคณะกรรมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น (กสจ.) อนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น และคณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น ยังขาดการเชื่อมโยงกัน ร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์ แผนงาน หนุนเสริมการทำงานร่วมกันจึงมีเสียงสะท้อนว่า ***ภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมน้อยในการดำเนินงานของกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมส่วนใหญ่ บทบาท อำนาจในการดำเนินงานกองทุนฯ เป็นของภาคราชการเป็นหลัก โดยที่ภาคราชการยังทำงานแบบตั้งรับ*** จากการกำหนดยุทธศาสตร์การทำงานของกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมที่จะเชื่อมโยงกับภาคีต่างๆ และให้ภาคีต่างๆ มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงาน

ดังนั้น ภาคราชการควรทำหน้าที่ในการเชื่อมประสานภาคีให้นำพลังสร้างสรรค์มาทำงานสวัสดิการสังคมร่วมกันอย่างเต็มที่ โครงการที่ให้การสนับสนุนส่วนใหญ่เป็นการอบรม ซึ่งการเสริมสร้างการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มเป้าหมายมีความสำคัญ แต่ควรมีแผนงานเป็นกระบวนการทำงานที่ต่อเนื่องกันทั้งการอบรมเสริมความรู้ความเข้าใจ พัฒนาทักษะ แนวคิดในการทำงาน การพัฒนากลุ่มองค์กรของผู้ด้อยโอกาส และองค์กรในพื้นที่ไม่ใช่เป็นการดำเนินงานให้โดยคนภายนอก กลุ่มผู้ด้อยโอกาสและทรัพยากรบุคคลในพื้นที่มีโอกาสปฏิบัติการการจัดสวัสดิการสังคม มีการสรุปบทเรียน เพื่อสร้างความรู้ ยกระดับการจัดสวัสดิการให้มีคุณภาพสูงขึ้น นั่นหมายความว่าโครงการควรมีกระบวนการทั้งการเสริมความรู้ ปฏิบัติการ และสรุปบทเรียน เพื่อยกระดับความรู้ในการจัด

สวัสดิการสังคม ให้มีคุณภาพสูงขึ้น โดยกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ทรัพยากรบุคคลในพื้นที่ มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสวัสดิการสังคม

(ค) แนวคิดระบบต้นไม้สวัสดิการความคิดเรื่องสวัสดิการสังคมเชิงระบบ

แนวคิดระบบต้นไม้สวัสดิการเป็นการพยายามสร้างความเข้าใจเรื่องระบบสวัสดิการผ่านแนวคิด ระบบสวัสดิการที่เกิดขึ้นตั้งอยู่บนฐานคิดที่สำคัญ 3 ฐานคิด คือ ฐานทรัพยากรธรรมชาติ ฐานนวัตกรรมชุมชน ฐานสิทธิพื้นฐานทางสังคม (เปรียบเป็น ดิน) การดำเนินงานผ่านกระบวนการดำเนินงานจัดสวัสดิการอยู่ภายใต้ระบอบแนวคิดสวัสดิการ (Structure- Welfare Regime) ในลักษณะที่เป็นโครงสร้างระเบียบกฎเกณฑ์ เช่น พรบ. ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม ปี 2546 ฉบับที่สอง ปี 2550 หรือในภาพของชุมชนเองก็มีกฎระเบียบมาเป็นตัวควบคุมให้สมาชิกในสังคมปฏิบัติตามแนวทางที่กลุ่มเห็นว่าเหมาะสม (เปรียบเป็น ลม ฟ้า อากาศ) ในขณะเดียวกันภาคปฏิบัติการของงานสวัสดิการได้ดำเนินการผ่าน ผู้กระทำการในระบบ (Actors) คือมีทั้งกลุ่มที่เป็นผู้นำ และสมาชิกทั่วไป ซึ่งเปรียบเสมือนระบบการเติบโตของต้นไม้

จุดเน้นของการดำเนินงานจัดสวัสดิการผ่านการให้คำนิยามที่แตกต่างกัน กล่าวคือ

กลุ่มแรกให้ความหมายของระบบสวัสดิการว่า เป็นระบบ

สวัสดิการถ้วนหน้า (Welfare for all) เนื่องจาก

- ระบบสวัสดิการที่เกิดขึ้นมีความไม่เท่าเทียม เกิดการเอารัดเอาเปรียบ
- รัฐต้องเข้าไปสนับสนุน แทรกแซงกลไกสวัสดิการที่มีอยู่

การจัดการด้านสวัสดิการสังคมผ่านกลไก รัฐ หรือราชการ ที่มีโครงสร้างของ ระเบียบราชการ กฎหมาย และวัฒนธรรมองค์กร เป็นโครงสร้างในแนวตั้ง ที่มีระบบการบริหารสั่งการสั่งการที่มุ่งเน้นการสั่งการ ควบคุม (Command & Control)

กลุ่มที่สอง ให้ความสำคัญกับลำต้นของต้นไม้ คือสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในระบบสังคม โดยมีกลไกตลาดที่เป็นกลไกเชิงเศรษฐกิจแบบทุนนิยม เป็นตัวตั้ง เรียกว่า

สวัสดิการแบบเสรีนิยม (Liberalism) จุดเน้นคือ

- มุ่งที่ระบบกลไกตลาด และการปรับตัวเข้าสู่สมดุลตามธรรมชาติ
- ระบบการจัดสวัสดิการผ่านระบบวัฒนธรรมชุมชนและโครงสร้างแบบอุปถัมภ์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ฉะนั้นต้องพยายามทำความเข้าใจระบบเหล่านี้ แล้วบริหารจัดการบนฐานของความเป็นจริงในสังคม

กลุ่มที่สาม ให้ความสำคัญกับระบบฐานรากของต้นไม้ เกี่ยวข้องกับดินและระบบรากของต้นไม้ ซึ่งแต่ละระบบราก จะมีกลุ่มรากที่ทำงานได้ดีเป็นปมเกิดขึ้น เรียกว่า กลุ่มที่สามารถดำเนินงานด้านสวัสดิการที่ช่วยเหลือพึ่งพากันได้ดี (Best Practice) กลุ่มนี้เรียกว่า

สวัสดิการแบบเสรีนิยมใหม่ (Neo-Liberalism)

- มุ่งเน้นสร้างการเติบโตและสร้างสวัสดิการที่ท้องถิ่น เพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืน
- ท้องถิ่นต้องสร้างนวัตกรรมขึ้นมาให้เหมาะสมกับตนเอง

แนวคิดนี้มุ่งไปที่ท้องถิ่นที่เป็นรากแก้ว รากฝอย การทำงานผ่านระบบเครือข่ายในแนวราบ และระบบอุปถัมภ์และระบบเครือญาติ หากจะทำให้ต้นไม้เติบโตได้ต้องสร้างจากระบบตรงนี้คือ การพรวนดิน ใส่ปุ๋ย ให้ต้นไม้เจริญงอกงามขึ้นมาได้

ระบบต้นไม้สวัสดิการนี้ ในความเป็นจริง ต้นไม้จะเติบโตได้ดีต้องได้รับการดูแล บำรุงรักษาทั้งระบบ (Holistic view) ถ้าหากมุ่งเน้นการพัฒนาเพียงส่วนหนึ่งส่วนใดเท่านั้นก็จะทำให้ต้นไม้นั้นไม่งอกงาม หรืออาจตายได้ ฉะนั้นการจัดสวัสดิการที่เหมาะสมในกรณีของเมืองไทย ต้องสร้างความสมดุลให้ได้ ต้องพัฒนาหนุนเสริมกันทุกภาคส่วน เพื่อก่อให้เกิดระบบสวัสดิการที่เป็นธรรมและทั่วถึง

(ง) ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะการขับเคลื่อนการจัดสวัสดิการสังคม ต่อกระทรวงการพัฒนาสังคม

กระบวนการจัดสวัสดิการโดยผ่านช่องทางของคณะกรรมการบริหารกองทุนจัดสวัสดิการจังหวัด จากการศึกษาได้พบว่าระบบการบริหารจัดการขององค์กรมีความเคร่งครัดในการบริหารแบบ แบบราชการ (Red tape) อีกทั้งเป็นระบบงานที่เน้นการตั้งรับ ไม่เน้นกระบวนการ (Process) แต่ให้ความสำคัญกับผลลัพธ์ขั้นสุดท้าย (Out put) และกระบวนการอนุมัติโครงการยังตอกย้ำความเป็นวัฒนธรรมแบบราชการเชิงอุปถัมภ์ ผู้วิจัยเห็นว่าเหตุผลที่ทำให้มีการใช้ระบบนี้ในการตัดสินใจอนุมัติโครงการเนื่องจาก กรรมการเองยังขาดข้อมูลภาพรวมของหน่วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศักยภาพปัญหาเชิงพื้นที่ ดังนั้น การขับเคลื่อนงานสวัสดิการสังคมในพื้นที่ต้องให้ความสำคัญกับ

1.1) ฐานข้อมูลการจัดสวัสดิการสังคมของพื้นที่โดยใช้พื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบล เทศบาล ฐานข้อมูลที่จำเป็นได้แก่จำนวนงบประมาณ กิจกรรม และคุณภาพขององค์กรในการดำเนินงานสวัสดิการสังคม และจัดลำดับกลุ่มทั้งในเชิงพื้นที่และเชิงประเด็นปัญหาเพื่อการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาได้ตรงเป้าหมายมากที่สุด

1.2) ควรกำหนดยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนที่อยู่บนฐาน สภาพปัญหาความต้องการของพื้นที่ โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการด้วยตนเอง ผสมผสานร่วมกับการจัดสวัสดิการสังคมโดยรัฐ (Mix Welfare Regime)

1.3) หน่วยงานที่ทำงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมทั้งระบบจะต้องบูรณาการการทำงานร่วมกัน โดยเริ่มจากการแลกเปลี่ยนข้อมูลในการดำเนินงาน แผนงาน โครงการ รวมไปถึงงบประมาณในการทำงานของหน่วยงาน ซึ่งถ้าหากได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ร่วมกันจะทำให้การดำเนินงานมีทิศทางที่ชัดเจน และการดำเนินงานจะช่วยหนุนเสริมพลังซึ่งกันและกัน (Synergistic Approaches)

2) ข้อเสนอแนะการขับเคลื่อนการจัดสวัสดิการสังคม ต่อสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด

2.1) การออกแบบโครงสร้างระบบการจัดสวัสดิการสังคมของจังหวัดให้เกิดโครงสร้างใหม่ที่เอื้อต่อการทำงานก่อให้เกิดการควบคุมแบบแผนพฤติกรรมขององค์กร (Style) การบริหารองค์กรยังถูกครอบและการกำหนดทิศทางโดยภาครัฐ แม้จะมีการออกแบบกลุ่มที่เรียกว่า “อนุกรรมการบริหารกองทุน” ซึ่งมีที่มาของคณะกรรมการที่หลากหลายทั้งภาครัฐ ประชาสังคม และท้องถิ่น แต่ก็ยังอยู่ภายใต้ระบบการควบคุมของวัฒนธรรมแบบราชการ โดยเฉพาะการกำหนดประธานกรรมการ และเลขานุการยังไม่ได้เกิดการกระจายลงมาสู่

ภาคประชาชนที่แท้จริง ดังนั้นควรมีการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของโครงสร้างดังกล่าวให้มีในลักษณะเลขาร่วม หรือการเลือกประธานจากการเห็นชอบของที่ประชุมโดยใช้มติลับ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ตรวจสอบ ถ่วงดุลภายในกลุ่มตามหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร ต้องกำหนดประธาน หรือเลขานุการ ที่ไม่เป็นกลุ่มเดียวกัน

2.2) ระบบความสัมพันธ์ของผู้กระทำการ (Actors) ในระบบการจัดสวัสดิการสังคม หน่วยปฏิบัติการ ประกอบด้วย หน่วยกระทำการ 3 ระดับ **กลุ่มแรก** คือ หน่วยงานราชการในพื้นที่คือ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงจังหวัด (พมจ.) เป็นหน่วยงานราชการในระดับพื้นที่ ที่ทำหน้าที่เป็นกลไกหลักของทางราชการในการดำเนินงานพัฒนาสังคม และจัดสวัสดิการสังคมครอบคลุมทุกพื้นที่และประเด็นสวัสดิการสังคม และมีข้าราชการเป็นผู้ดำเนินการ การจัดระบบ **กลุ่มที่สอง** คือ ผู้กำกับและวางนโยบายระดับบน คือกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีบทบาทในการชี้นำการทำงานให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของกองทุน และเป็นผู้ให้คำปรึกษาแก่หน่วยปฏิบัติการในพื้นที่ ในกรณีที่เกิดความไม่ชัดเจนในระเบียบปฏิบัติ **กลุ่มที่สาม** คือ ภาคีในท้องถิ่น ได้แก่ ภาคประชาชน สถาบันการศึกษาในท้องถิ่น สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมโดยตรง มีความใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่น และสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนในพื้นที่ให้เข้าร่วมในขบวนสวัสดิการของท้องถิ่น องค์ประกอบทั้งสามส่วนของระบบสวัสดิการสังคมไทยมีความเกี่ยวข้อง สัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ทั้งในรูปแบบของการปะทะประสานโต้แย้ง และยินยอมปฏิบัติตาม ในขณะที่การกระจายอำนาจในการตัดสินใจและอนุมัติงบประมาณเพื่อการจัดสวัสดิการสังคมได้เปิดให้หน่วยปฏิบัติการในระดับจังหวัดดำเนินงานโดยสร้างกลไกใหม่ในชื่อ “อนุกรรมการบริหารกองทุน” รับรองโดยกฎหมายแต่ก็ยังไม่ก่อให้เกิดการดำเนินงานที่เป็นอิสระจากระบบราชการอย่างแท้จริง ส่วนหน่วยงานภาคีบางหน่วยก็ได้รับประโยชน์การเข้าร่วมเป็นเครือข่ายต่อรองและได้รับการจัดสรรทุนเพื่อการจัดสวัสดิการสังคมโดยช่องทางพิเศษ

2.3) แนวทางในการคลี่คลายปัญหาให้เกิดการทำงานที่ขับเคลื่อนไปได้ คือ การปรับองศาของความสัมพันธ์ของภาคีให้อยู่ในแนวระนาบ (Horizontal relationship) แบบแผนของการปฏิสัมพันธ์ของภาคี ที่เกิดขึ้นมีทั้งอยู่ในแนวตั้ง และแนวระนาบ และอยู่ในแนวที่ ไม่ได้อยู่ในระนาบเดียวกัน ดังนั้นควรสร้างวัฒนธรรมในการทำงานแบบใหม่ที่พยายามปรับองศาของความสัมพันธ์ที่ไม่ห่างกันมาก และพยายามให้อยู่ในแนวระนาบใกล้เคียงกัน เพื่อให้เกิดการการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และเกิดการหล่อหลอมคน (Socialization) ในระบบให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี ทั้งนี้การทำงานร่วมกันต้องสร้างวัฒนธรรมของการไว้เนื้อเชื่อใจกัน หรือเปลี่ยนแปลงวิธีคิดภายใต้ทฤษฎี Y คือเชื่อว่าทุกคนเป็นคนดีและต้องการมีชีวิตที่ดีงามและมีความสุข มีครอบครัว ชุมชน ที่อบอุ่นและพึ่งพาอาศัยกัน ซึ่งเป็นวัฒนธรรมชุมชนดั้งเดิมในอดีตที่มีองศาความสัมพันธ์ที่อยู่ในแนวระนาบเดียวกัน

2.4) งานพัฒนาสังคมและสวัสดิการสังคมปฏิเสธระบบรัฐไม่ได้ แต่องค์กรรัฐต้องปรับเปลี่ยนบทบาทของตัวเอง โดยเฉพาะ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ต้องเป็นองค์กรเชื่อมประสานให้เกิดการทำงานขับเคลื่อนงานสวัสดิการทั้งจังหวัด ปรับเปลี่ยนบทบาทการทำงานจากการทำงานในเชิงสงเคราะห์อย่างเดียวมาเป็นงานส่งเสริมและพัฒนาโดยการกระจายงานบางอย่างให้กับภาคีมีส่วนร่วมทำงาน (Outsourcing) ซึ่งจะทำให้ผลการดำเนินงานตรงกับสภาพปัญหาความต้องการของชุมชนท้องถิ่น และลดขั้นตอนของการทำงานให้สั้นลง

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่เรื่องนี้สำเร็จได้ด้วยความดี ผู้วิจัยขอขอบคุณ อ.ภีม ภคเมธาวี และ ผศ.ดร.ทิพวัลย์ สีจันทร์ หัวหน้าทีมและที่ปรึกษาทีมกลาง ที่เปิดโอกาสให้ทีมผู้วิจัยจากขอนแก่นได้มีโอกาสเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการทำงานวิจัยที่ไม่ได้มุ่งเน้นการสร้างองค์ความรู้เพียงอย่างเดียว แต่เป็นการวิจัยที่ทีมวิจัยเองได้รับการพัฒนาตนเองทั้งความคิดจิตวิญญาณ ได้เปิดมุมมองโลกทัศน์ต่อตนเองผู้อื่น ชุมชน สังคมผ่านกระบวนการจัดการความรู้ที่ทีมกลางมีความเชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณะที่ปรึกษา คือ ผศ.ดร.ทิพวัลย์ สีจันทร์ จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และรศ.ดร.ปัทมาวดี โพชนุกูล ซูซูกิ จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ให้ข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะในงานวิจัย และได้ลงมาเยี่ยมเยียนให้กำลังใจทีมวิจัยในพื้นที่ด้วยดีตลอดมา รวมทั้งคณาจารย์ผู้อาวุโสจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่ได้ให้ขอคิดเห็นในระหว่างที่ทีมวิจัยได้นำเสนองานที่ สกว. อาทิ รศ.ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย ศ.ดร.อภิชัย พันธุเสน ดร.ครูชบ ยอดแก้ว, รศ.ดร.สมศักดิ์ ศรีสันติสุข

ผู้วิจัยขอขอบคุณพี่ทรรศิน สุขโต ที่ให้คำปรึกษาต่องานมาโดยตลอด พร้อมยกบ้านริมน้ำที่สมุทรสงครามให้เป็นที่สรุปงานซึ่งเป็นเป็นบรรยากาศที่ลืมไม่ได้

ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อน พี่น้องทีมวิจัยจากลำปาง จันทบุรี พัทลุง ที่ให้ความคิดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ดร.ศรีศุกร์ นิลกรรณ์,อ.วิไลลักษณ์ อยู่สำราญ, คุณเทพรัตน์ จันทพันธ์ (โต),น้าเพียร, พี่อาคม ภูติภัทร์ และน้องทีมผู้ช่วยวิจัย น้องรัช น้องแหม่ม

ผู้วิจัยขอขอบคุณพี่น้องเครือข่ายงานสวัสดิการสังคมและพัฒนาสังคมในจังหวัดขอนแก่นทุกท่าน รวมทั้ง เครือข่ายองค์กรสวัสดิการชุมชนที่ร่วมขับเคลื่อนงานสวัสดิการในพื้นที่ให้ก้าวหน้าต่อไป ได้แก่ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น คุณเวชยันต์ อรรณนพพร คุณเสาวลักษณ์ จิรไกรโกศล คุณณัฐรณาน์ ปัทถาพงษ์ เจ้าหน้าที่จาก สสว.6 ศพส5 ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขอนแก่น พอช. และคณะกรรมการ กสจ. คณะอนุกรรมการบริหารกองทุน และภาคีเครือข่ายภาคประชาชนทุกท่าน

ผลงานการวิจัยนี้เป็นการศึกษาผ่านเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อที่จะหารูปแบบ กลไกในการดำเนินงานขับเคลื่อนสวัสดิการสังคมให้ผลประโยชน์ตกไปสู่พี่น้ององค์กรชุมชนในจังหวัดขอนแก่น ทั้งนี้หากมีสิ่งใดที่ผลการศึกษาวิเคราะห์ตีความทำให้ได้รับผลกระทบบ้าง ผู้วิจัยกราบขออภัยและขออโหสิกรรม หากผลการวิจัยพอจะมีคุณูปการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นกับชุมชนและงานสวัสดิการสังคมในพื้นที่ขอยกความดีนี้ให้กับภาคีเครือข่ายทุกท่านที่ร่วมหนุนเสริมขับเคลื่อนงานด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจมาโดยตลอด และขอให้ความดีนี้เกิดประโยชน์ต่องานพัฒนาด้านสวัสดิการสังคม และการพัฒนาสังคมต่อไป

ผศ.ดร. อภิศักดิ์ ธีระวิสิษฐ์
หัวหน้าโครงวิจัยฯ
กันยายน 2551

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่ จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 3 ประการ ประการแรก เพื่อสนับสนุนการทำงานของ คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด คณะทำงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคม และภาคีที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคม ให้บรรลุผลตามเป้าหมายและมีการบูรณาการการทำงานร่วมกัน ประการที่สองเพื่อศึกษารูปแบบและวิธีการจัดสวัสดิการ โดยขบวนองค์กรชุมชนในเชิงประเด็นและเชิงพื้นที่ รวมทั้งหารูปแบบและวิธีการสนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคมในพื้นที่ ประการสุดท้าย เพื่อเสนอแนะแนวทางในการขยาย เชื่อมโยงและบูรณาการกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมกับกองทุนอื่นๆในจังหวัด เพื่อเป็นกลไกในการสนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคมร่วมกับชุมชนท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบการสร้างเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและการจัดการความรู้ มีระยะเวลาดำเนินการวิจัย 1 ปี ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2550 ถึง เดือนกันยายน 2551

ผลการวิจัย พบว่า 1) การดำเนินงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมในจังหวัดขอนแก่น มีองค์กรภาครัฐที่สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ซึ่งเป็นกลไกทางราชการหลักในการดำเนินงานเกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคม ทั้งหมด 11 องค์กร รวมทั้งมีองค์กรภาคประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์กรสาธารณประโยชน์ ที่เป็นกลไกในระดับพื้นที่ในการดำเนินงาน การผลักดันให้เกิดความสำเร็จในการจัดสวัสดิการสังคมต้องสร้างเวทีให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสร้างแผนปฏิบัติการร่วม และการลงมือทำงานร่วมกัน ซึ่งอาจเรียกว่า SPA Model 2) รูปแบบและวิธีการจัดสวัสดิการสังคมมี 2 รูปแบบ รูปแบบแรกโดยองค์กรภาครัฐจะมีการดำเนินงานผ่านคณะกรรมการบริหารกองทุนใช้รูปแบบการทำงานที่เน้นโครงการ (Project Oriented) เป็นตัวขับเคลื่อนและดำเนินการอยู่ภายใต้ระเบียบกฎเกณฑ์ของราชการอย่างเคร่งครัด รูปแบบที่สองโดยชุมชนท้องถิ่นจะดำเนินงานผ่านคณะอนุกรรมการชุมชนท้องถิ่นจังหวัดเน้นการทำงานในลักษณะเครือข่ายในท้องถิ่นและมีความยืดหยุ่นสูง แนวทางในการสนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคมในพื้นที่จะต้องสร้างความร่วมมือร่วมใจและผนึกกำลังในการทำงาน (Synergistic Approach) ผ่านการจัดสวัสดิการที่ผสมผสานกันระหว่างสวัสดิการโดยรัฐและสวัสดิการภาคประชาชน (Mix welfare regime) 3) แนวทางการขยายเชื่อมโยงกองทุน สามารถดำเนินการในระดับตำบลได้ด้วยการสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งสามารถสนับสนุนกองทุนสวัสดิการชุมชนได้ทั้งงบประมาณและบุคลากร ส่วนแนวทางการบูรณาการกองทุนมีความเป็นไปได้ที่ชุมชนจะใช้เป็นเวทีของการเรียนรู้มากกว่าการระดมทุนร่วมกัน

ข้อเสนอแนะในระดับนโยบายคือ ควรมีการผ่อนปรนระเบียบข้อกฎหมายการจัดการกองทุนให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาความต้องการของท้องถิ่น และข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติการในพื้นที่ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการวางแผนการการปฏิบัติงานส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่ร่วมกันเพื่อลดความซ้ำซ้อนในการทำงาน และทำให้ชุมชนท้องถิ่นได้รับประโยชน์ด้านการจัดสวัสดิการสังคมมากที่สุด

Abstract

The objective of this pilot project on driving local social development and social welfare movement , Khon Kaen province was to 1) to support performance of the provincial social welfare management fund sub-committee, of society-oriented strategy working group and of authorities involved with social welfare management for realization of the set targets and collaboration establishment, 2) to explore patterns and approaches in social welfare management through local organizations based on issues and locality as well as to accommodate patterns and approaches to support local social welfare management, and 3) to formulate guidelines in expansion, coordination and integration between social welfare supporting funds with other provincial funds to support strategies to manage social welfare with local organizations effectively. This pilot project was based on participatory learning action-knowledge management under 1-year period from October 2007 to September 2008.

The following were results of this study. Movement in social development and social welfare management in Khon Kaen province was actively undergone by the government sectors under Ministry of Social Development and Human Security, a major governmental authority in affair of social welfare management, totally 11 agencies. The people organizations, local organizations, Tambol administration organizations and public organizations were also key local gears in achievement of social welfare management. Therefore, sharing, planning and acting model (SPA model) was required. 2). Patterns and approaches were revealed in two forms: first, the government agencies implement through project-oriented actions and second, the local organizations worked through community-based sub-committee in the province through the concept of local network establishment and high flexibility. It was noted that to support welfare management, local cooperation and synergistic approach were required in addition to mixed welfare regime. And, 3) to expand fund network, this could be achieved in Tambol level through supports from Tambol administration organizations in form of budgetary and personnel supports, while in respect of fund establishment, communities were likely and learning an area rather than collaborative fund raising.

Thus, a set of suggestion is made. Policy suggestion is that certain regulations and laws related to fund management be compromised according to authentic problems and local requirements. Meanwhile, acting suggestion is that exchange of knowledge and collaboration in planning local social welfare support be implemented in order to reduce overlapped work so that, finally, local communities could gain the optimal benefits from social welfare management.

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ก
กิตติกรรมประกาศ	ช
บทคัดย่อ	ซ
Abstract	ฌ
สารบัญ	ญ
สารบัญตาราง	ฏ
สารบัญภาพ	ฑ
บทนำ	**1**
1. หลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์	2
3. คำถามการวิจัย	2
4. กรอบแนวคิดในการวิจัย	3
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	4
6. แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม	4
บทที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานด้านการพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น	**17**
1.1 ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดขอนแก่น	16
1.2 สถานการณ์ด้านสวัสดิการสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น	21
บทที่ 2 การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมของจังหวัดขอนแก่น	**33**
2.1 นโยบายและแผนการดำเนินงานการพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น	33
2.2 กลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคม	50
2.2.1 คณะกรรมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น (กสจ.)	51
2.2.2 คณะอนุกรรมการบริหารกองทุน	49
2.2.3 คณะทำงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคม	55
2.2.4. คณะอนุกรรมการชุมชนท้องถิ่นจังหวัด	56
บทที่ 3 ขั้นตอนและกระบวนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคมและการจัดสวัสดิการสังคมของทีมวิจัย	**61**
3.1 การจัดเวทีสร้างความเข้าใจ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และสรุปบทเรียน	62
3.2 การดำเนินการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม	66
3.3 การติดตามการดำเนินงานของกองทุน	67
3.4 การจัดการเรียนรู้ระหว่างทีมวิจัย	68
3.5 การประชุม	70

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ฐานข้อมูลการจัดสวัสดิการสังคมของภาคส่วนต่าง ๆ ในจังหวัดและการศึกษากรณีต้นแบบของการจัดสวัสดิการสังคม	**74**
4.1 ฐานข้อมูลองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต.) ในจังหวัดขอนแก่น	75
4.2 ผลการวิเคราะห์องค์กรสวัสดิการชุมชนในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น และพื้นที่ต้นแบบของการจัดสวัสดิการสังคม	110
บทที่ 5 ผลการดำเนินงานกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น	**121**
5.1 กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม จังหวัดขอนแก่น “นำร่องปี 2550”	121
5.2 กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม “ขยายผล ปี 2551”	128
บทที่ 6 รูปแบบและวิธีการในการจัดสวัสดิการโดยภาคชุมชนระดับตำบล/เทศบาล และการขยายเชื่อมโยงกองทุน	**162**
6.1 รูปแบบและวิธีการในการจัดสวัสดิการโดยภาคชุมชนระดับตำบล/เทศบาล	132
6.2 กรณีศึกษารูปแบบและวิธีการในการจัดสวัสดิการโดยภาคชุมชนระดับตำบล/เทศบาล	139
6.3 ข้อเสนอแนะต่อการขยายเชื่อมโยงและบูรณาการกองทุนสวัสดิการชุมชน	148
บทที่ 7 สรุปและข้อเสนอแนะ	**157**
7.1 สรุปผลการดำเนินงาน	157
7.2 ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	161
7.3 ปัญหาและอุปสรรค	165
7.4 ข้อเสนอแนะ	165
เอกสารอ้างอิง	169
ภาคผนวก	172
ภาคผนวก ก. ปฏิญญาสวัสดิการชุมชนคนขอนแก่น	173
ภาคผนวก ข. ฐานข้อมูลองค์กร ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น	176
ภาคผนวก ค. ตัวอย่างการขึ้นรูปงานสวัสดิการสังคมระดับตำบลในจังหวัดขอนแก่น	228

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1.1 สัดส่วนของประชากรในจังหวัดขอนแก่น ตั้งแต่ ปี 2546-2550 17
ตารางที่ 1.2 โครงสร้างประชากรและอัตราการพึ่งพิง ปี 2549 17
ตารางที่ 1.3 ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด ณ ราคาประจำปี ระหว่างปี 2543-2549 19
ตารางที่ 1.4 รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี (Per Capita GDP,GRP,GPP) 19
ตารางที่ 1.5 ผลิตภัณฑ์จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามรายสาขา ในระยะ 5 ปี ที่ผ่านมา 20
ตารางที่ 1.6 อัตราการเรียนรู้ของคนไทย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและจังหวัดขอนแก่น 21
ตารางที่ 1.7 ค่าใช้จ่ายดำเนินการภาครัฐด้านการศึกษา ปีงบประมาณ 2549 22
ตารางที่ 1.8 จำนวนนักเรียน/นักศึกษา กู้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ปี 2548 22
ตารางที่ 1.9 ผลิตภาพของแรงงานในประเทศ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และจังหวัดขอนแก่น 22
ตารางที่ 1.10 สัดส่วนแพทย์ต่อประชากร 23
ตารางที่ 1.11 อัตราตายทารกต่อการเกิดมีชีพ 1,000 คน ปี 2544 และ 2548 23
ตารางที่ 1.12 สัดส่วนผู้ป่วยโรคเอดส์ 23
ตารางที่ 1.13 ร้อยละของประชากรที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ (เหล้า, บุหรี่) 24
ตารางที่ 1.14 จำนวนการจดทะเบียนสมรส และหย่า 24
ตารางที่ 1.15 เด็กและผู้ด้อยโอกาสในชนบท ปี 2548 24
ตารางที่ 1.16 สัดส่วนผู้มีสิทธิมาใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. 25
ตารางที่ 1.17 สถานการณ์ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยรายตัวชี้วัด 26
ตารางที่ 1.18 แสดงสถานการณ์ความมั่นคงด้านสุขภาพอนามัย 27
ตารางที่ 1.19 แสดงสถานการณ์ความมั่นคงด้านการศึกษา 27
ตารางที่ 1.20 แสดงสถานการณ์ความมั่นคงด้านการมีงานทำและรายได้ 28
ตารางที่ 1.21 แสดงสถานการณ์ความมั่นคงส่วนบุคคล 28
ตารางที่ 1.22 แสดงสถานการณ์ความมั่นคงด้านครอบครัว 28
ตารางที่ 1.23 สถานการณ์ความมั่นคงด้านการสนับสนุนทางสังคม 29
ตารางที่ 1.24 สถานการณ์ความมั่นคงด้านสังคม-วัฒนธรรม 29
ตารางที่ 1.25 สถานการณ์ความมั่นคงด้านสิทธิและความเป็นธรรม 30
ตารางที่ 1.26 สถานการณ์ความมั่นคงด้านการเมืองและธรรมาภิบาล 30
ตารางที่ 1.27 ฐานข้อมูลผู้ด้อยโอกาสในจังหวัดขอนแก่น ปี 2549 31
ตารางที่ 2.1 แสดงค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น 38
ตารางที่ 2.2 การวิเคราะห์โดยใช้ SWOT Matrix เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ ด้านการจัดสวัสดิการสังคม 39

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 5.1 สรุปโครงการในพื้นที่ที่ได้รับงบประมาณปี 2551 122

ตารางที่ 5.2 แสดงการอนุมัติเงินสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม ปี 51 129

ตารางที่ 6.1 แสดงฐานข้อมูลการพัฒนาสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นระดับตำบล เทศบาล ในรูปแบบสวัสดิการวันละบาท 133

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 แผนที่ประเทศไทยและที่ตั้งของอำเภอในจังหวัดขอนแก่น 16
ภาพที่ 2.1 Roadmap สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น 44
ภาพที่ 2.2 หน่วยงานภาคีของกระทรวงการพัฒนาสังคมเข้ามาหนุนเสริมงานสวัสดิการสังคม 50
ภาพที่ 2.3 การวิเคราะห์การทำงานของคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนและจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น 54
ภาพที่ 2.4 พื้นที่ปฏิบัติการพัฒนาสวัสดิการจังหวัดขอนแก่น ปี 2549-2550 56
ภาพที่ 2.5 แนวทางการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด 57
ภาพที่ 2.6 ตัวแบบการดำเนินงาน กองบุญสัจจะสวัสดิการไทบ้าน 58
ภาพที่ 2.7 Road Map การขับเคลื่อนงานสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น 59
ภาพที่ 2.8 การวิเคราะห์การทำงานของคณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น 60
ภาพที่ 3.1 สรุปการดำเนินงานวิจัยและการขับเคลื่อนงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น 61
ภาพที่ 7.1 การรื้อสร้างความหมายของสวัสดิการสังคม 162
ภาพที่ 7.2 ตัวแบบแนวคิดเรื่องต้นไม้สวัสดิการ 164
ภาพที่ 7.3 ตัวแบบทฤษฎี 3 ขาเพื่อการระดมทุนจัดสวัสดิการสังคมในท้องถิ่น 165
ภาพที่ 7.4 องค์ประกอบของหน่วยปฏิบัติการในระบบสวัสดิการสังคม 167
ภาพที่ 7.5 ระนาบของความสัมพันธ์ของภาคีที่ดำเนินจัดสวัสดิการสังคม 168

บทนำ

รายงานการวิจัย โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่ จังหวัดขอนแก่น เป็นการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการร่วมกับภาคีความร่วมมืองานด้านการพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลทั้งที่เป็นความรู้ทางวิชาการแนวความคิด ด้านสวัสดิการสังคม และสรุปบทเรียนจาการดำเนินงานขับเคลื่อนในพื้นที่ ซึ่งจะได้นำเสนอในบทต่าง ๆ ต่อไป และในส่วนของบทนำนี้จะได้กล่าวถึงที่มาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด และกระบวนการทำวิจัยของคณะผู้วิจัย รวมทั้งการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักการและเหตุผล

โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่ จังหวัดขอนแก่น เป็นการดำเนินการวิจัยนำร่อง (Pilot Project) ที่ทำเพื่อต้องการหารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่ภายใต้การมีส่วนร่วมของภาคีที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน สถาบันวิชาการและภาคประชาชน ซึ่งจังหวัดขอนแก่นได้รับเลือกให้เป็นจังหวัดนำร่องในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างไรก็ตามงานสวัสดิการสังคมได้มีการขับเคลื่อนนำมาก่อนแล้วโดย สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ที่ให้ความสำคัญกับชุมชนโดยเรียกว่า “ระบบสวัสดิการแบบชาวบ้าน” มีหลักคิดสำคัญ 2 ประการ คือประการแรก เป็นระบบสวัสดิการที่ยั่งยืน คิดและดำเนินการโดยชุมชนเพื่อชุมชน สามารถดูแลคนทุกเพศทุกวัยในชุมชนได้อย่างทั่งถึงและมีความครอบคลุมตั้งแต่เกิดจนตาย และประการที่สองคือ เป็นระบบสวัสดิการที่นำไปสู่ความมั่นคงในชีวิตโดยมีฐานคิดว่า สวัสดิการคือความมั่นคงในชีวิต ซึ่งหมายถึงสวัสดิการอย่างหลากหลายที่บูรณาการเข้าด้วยกันทั้งทุนทางสังคม ทุนทรัพยากรธรรมชาติ ทุนทางกายภาพและทุนคนเพื่อความมั่นคงในชีวิต

จากการศึกษาวิจัยที่ผ่านมาในเรื่องสวัสดิการและระบบสถาบันการเงินชุมชน มีข้อสรุปที่มุ่งไปที่การพัฒนาองค์กรชุมชนให้เกิดการพึ่งตนเองได้ และกระจายการจัดสวัสดิการสู่สมาชิกเพื่อให้เกิดการอยู่ร่วมกัน พึ่งพาอาศัยกันภายใต้วัฒนธรรมชุมชนของตน จากรายงานวิจัย บทสังเคราะห์ภาพรวม การพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย โดย รศ.ดร.ฉรงค์ เพชรประเสริฐ พบว่า มีความเป็นไปได้ที่จะพัฒนาระบบสวัสดิการโดยภาคชุมชนในรูปแบบของกลุ่มออมทรัพย์และกลุ่มผลิตภัณฑ์ ซึ่งควรพัฒนาเคียงคู่กันไปกับระบบสวัสดิการที่จัดโดยรัฐ (ฉรงค์ เพชรประเสริฐ, 2546) และงานวิจัยการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์กรการเงินชุมชน ซึ่งดำเนินการโดยหน่วยจัดการความรู้องค์กรการเงินชุมชน มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ (ภีม ภคเมธาวี, 2549) พบว่า องค์กรการเงินชุมชนเป็น หน่วยจัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคนและสร้างทุนทางสังคม และมีศักยภาพที่จะเป็นหน่วยจัดการงบประมาณมูลฐานเพื่อสร้างสวัสดิการชุมชน โดยมีแนวทางสำคัญอยู่ที่ การจัดตั้งกองบุญ/สวัสดิการวันละ 1 บาท โดยให้สมาชิกตั้งสัจจะว่าจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท เพื่อนำเงินมาจัดสวัสดิการช่วยเหลือกันตาม ตัวแบบหลักของจังหวัดสงขลา โดยมีหน่วยจัดการระดับหมู่บ้าน ตำบล 3 รูปแบบคือ ตั้งขึ้นใหม่ในระดับตำบล เชื่อมโยงกับเครือข่ายองค์กรการเงินชุมชนตั้งเป็นกองทุนระดับตำบล และ เชื่อมโยงกับองค์กรการเงินชุมชนที่มีอยู่เดิมตั้งเป็นกองทุนสวัสดิการระดับหมู่บ้านโดยมีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายเรียนรู้ในระดับตำบล โซน และจังหวัด

คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติได้จัดทำยุทธศาสตร์ 5 ปี สร้าง สวัสดิการสังคมไทย ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550-2554) และแผนปฏิบัติการพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมไทยเพื่อชีวิตมั่นคง พ.ศ. 2550-2554 ตามยุทธศาสตร์ 5 ปี สร้างสวัสดิการสังคมไทย ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550 - 2554) มีแนวทางสำคัญ 3 ประการ คือ ประการแรก การใช้กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมเป็นเครื่องมือในการกระจายอำนาจการจัดการสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น ประการที่สอง การเพิ่มงบประมาณกองทุนและแสวงหาความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ และประการที่สาม การเพิ่มกลไกคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคม และคณะกรรมการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นเพื่อเข้ามาเสริมการทำงานส่งเสริมการพัฒนาสังคม การจัดสวัสดิการท้องถิ่นและชุมชนโดยการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนาและองค์กรอื่นได้มีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคม

จากแนวทางดังกล่าวได้นำไปสู่การจัดทำ โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่ จังหวัดขอนแก่น ทั้งนี้จังหวัดขอนแก่นเป็นเมืองหลักของภูมิภาคอีสาน มีหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรสาธารณประโยชน์ และองค์กรชุมชนเป็นจำนวนมาก มีพื้นที่การปกครอง 26 อำเภอ 198 ตำบล 2,331 หมู่บ้าน 280 ชุมชน จำนวนประชากร 1,875,571 คน และเป็นจังหวัดที่มีความร่วมมือในการขับเคลื่อนงานสวัสดิการสังคมมาระดับหนึ่งแล้ว ซึ่งหากมีการศึกษาต่อยอดงานจะเป็นประโยชน์ที่จะใช้เป็นต้นแบบเรียนรู้งานสวัสดิการสังคมและการพัฒนาสังคมได้ต่อไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 สนับสนุนการทำงานของคณะทำงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคม คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด และภาคีที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคม เช่น คณะกรรมการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นจังหวัด คณะกรรมการอำนวยการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขจังหวัด เป็นต้นให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยมีการบูรณาการการทำงานร่วมกัน

2.2 ศึกษารูปแบบและวิธีการจัดสวัสดิการ โดยขบวนองค์กรชุมชนในเชิงประเด็นและเชิงพื้นที่ในระดับตำบล/เทศบาล และจังหวัด รวมทั้งรูปแบบและวิธีการสนับสนุนและจัดสวัสดิการสังคม/ชุมชนของภาครัฐและภาคประชาสังคมในระดับจังหวัด

2.3 ศึกษาแนวทางในการขยาย เชื่อมโยง บูรณาการกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมกับกองทุนอื่นๆ ในจังหวัดเพื่อเป็นกลไกในการสนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคม/ชุมชนท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ

3. คำถามวิจัย

3.1 รูปแบบและวิธีการในการจัดสวัสดิการ โดยภาคชุมชนในเชิงประเด็นและพื้นที่ในระดับตำบล/เทศบาล และจังหวัดที่มีประสิทธิภาพที่สะท้อนการพึ่งตนเองของกลุ่มและขบวนการเป็นอย่างไร

3.2 รูปแบบและวิธีการในการสนับสนุนและจัดสวัสดิการสังคม/ชุมชนของภาครัฐและภาคประชาสังคมในระดับจังหวัดเป็นอย่างไร

3.3 รูปแบบและวิธีการในการขยาย เชื่อมโยง บูรณาการกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมกับกองทุนอื่นๆ ในจังหวัดเพื่อเป็นกลไกในการสนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคม/ชุมชนท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพเป็นอย่างไร?

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

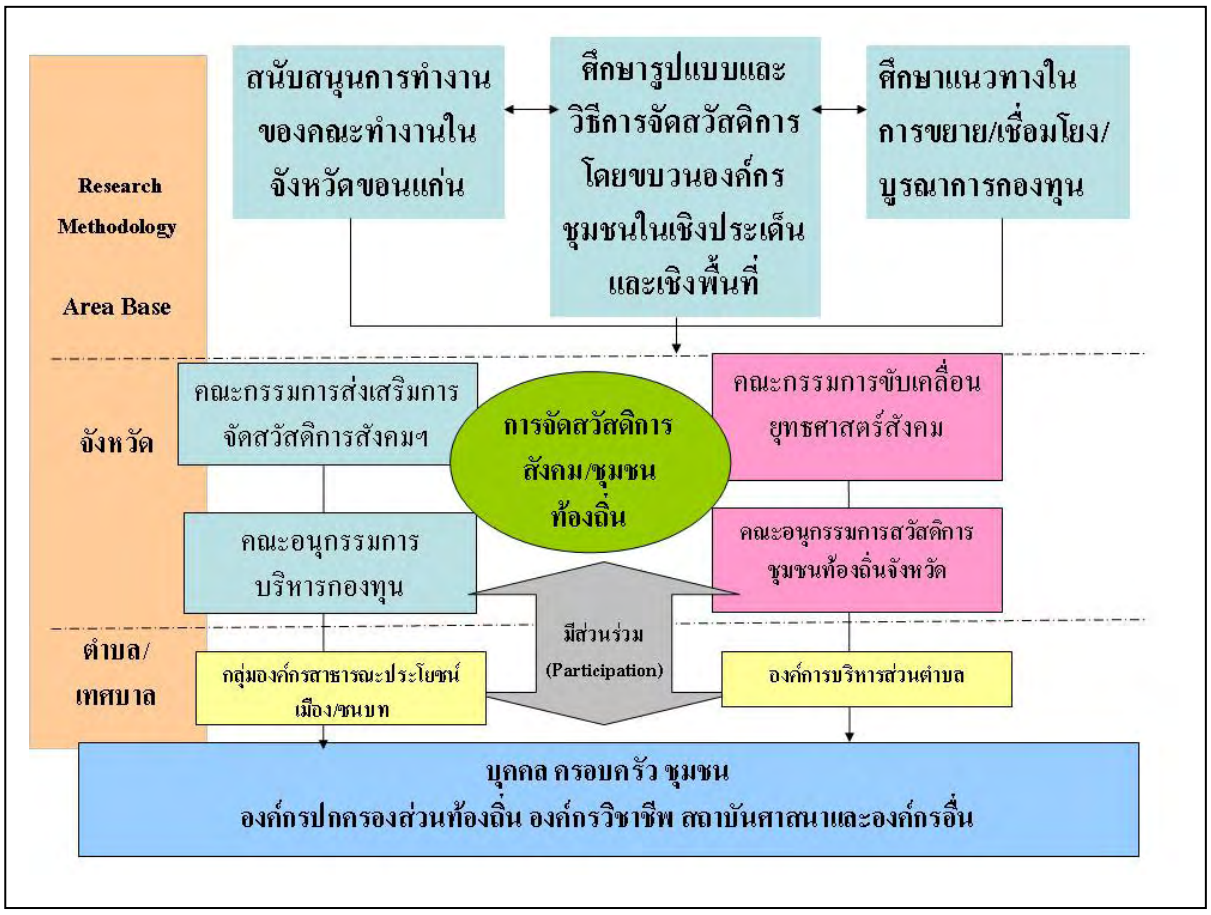

การวิจัยนี้มีวิธีการดำเนินการวิจัยที่บูรณาการการทำงานร่วมกันกับภาคีที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนการทำงานขับเคลื่อนสวัสดิการสังคม หารูปแบบวิธีการจัดสวัสดิการสังคมในเชิงประเด็นและพื้นที่และศึกษาหาแนวทางการขยายเชื่อมโยง และบูรณาการกองทุน ภายใต้บริบทของการทำงานในระดับจังหวัด ที่ขับเคลื่อนผ่านกลไกการทำงาน 4 คณะ ได้แก่ คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม คณะอนุกรรมการบริหารกองทุน คณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคม และคณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นจังหวัด และในระดับปฏิบัติการมีกลุ่มองค์กรสาธารณะประโยชน์ และ องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นกลไกในการทำงาน ภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ในพื้นที่

และในการทำงานได้ให้ความสำคัญกับ กระบวนการวิจัยจัดการความรู้ โดยใช้การจัดการความรู้เป็นกระบวนการหลักในการสนับสนุนการทำงานขับเคลื่อนขบวนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นเพื่อตอบคำถามข้อ 1 ของโครงการ และใช้การวิจัยแบบมีส่วนร่วมโดยมีกลไกคณะทำงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคม คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด คณะกรรมการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นจังหวัด และคณะอนุกรรมการในส่วนของหน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกลไกขบวนองค์กรชุมชนด้านการจัดสวัสดิการชุมชนร่วมเป็นทีมวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อ 2 และ3

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และเป็นการเสริมสร้างการทำงานสนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคมให้กับสำนักงานพัฒนาการสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดในพื้นที่เป้าหมายและ พื้นที่เครือข่ายเรียนรู้ในฐานะนักจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมในระยะยาวต่อไป

6. แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม

ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายของสวัสดิการสังคม องค์ประกอบของงานสวัสดิการสังคมและแนวคิดการจัดสวัสดิการสังคมในปัจจุบัน สรุปได้ดังต่อไปนี้

6.1 ความหมายของสวัสดิการสังคม

การทำความเข้าใจความหมายของสวัสดิการสังคมนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหารายละเอียดจุดเน้นของความหมายอย่างชัดเจน โดยเฉพาะความหมายตามนัยยะของกฎหมายซึ่งระบุได้ชัดเจนครอบคลุม ในคำว่าสวัสดิการสังคม 7 มิติ ดังนี้

เพื่อสวัสดิการสังคม[1] หมายความว่า ระบบการจัดบริการทางสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับการป้องกันแก้ไขปัญหาการพัฒนา และการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสม เป็นธรรม และให้เป็นไปตามมาตรฐาน ทั้งทางด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงานและการมีรายได้ นันทนาการ กระบวนการยุติธรรม และการบริการสังคมทั่วไป โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ประชาชนจะต้องได้รับ และการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ

1) สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย หมายความถึง ประชาชนพึงได้รับ การป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ การรักษาพยาบาล การส่งเสริมและพัฒนา สุขภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมอย่างทั่วถึง และเท่าเทียมกัน โดยประชาชนไม่ว่า เพศใด อายุวัยใด เชื้อชาติใด ศาสนาใด อยู่ในภูมิภาคใด หรืออยู่ใน วัฒนธรรมใด มีความสนใจในทางการเมือง มีแบบแผนการดำรงชีวิต เช่นใด หรือมีสถานภาพทาง เศรษฐกิจ สังคม ในระดับชั้นใดก็ตาม พึงได้รับบริการสวัสดิการ สังคม ด้านสุขภาพอนามัย ที่ได้มาตรฐานอย่างทั่วถึง เสมอภาค เป็นธรรมสอดคล้องกับ ความต้องการ และสถานการณ์ปัญหาของ บุคคลกลุ่มบุคคล และ ประชาชน

สถานการณ์ ปี 2547 ประชาชนได้รับหลักประกันสุขภาพสูงถึงร้อยละ 95.4 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 78.2 ในปี 2543 ทั้งนี้เนื่องมาจากนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า 30 บาทรักษาทุกโรค

[1] พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 120 ตอน 94 ก 1 ตุลาคม 2546 ตามความในมาตรา 3

2) สวัสดิการด้านการศึกษา หมายความถึง ประชาชนพึงได้รับบริการที่ส่งเสริมและพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ทักษะ ตลอดจนปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงานและคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อนำไปสู่การดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพต่อไปและแม้ว่าประชาชนจะมีข้อบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคมหรือด้อยโอกาสทางการศึกษา ก็จะได้รับบริการการศึกษาพิเศษและจัดรูปแบบการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนที่มีข้อจำกัดเหล่านั้น ทั้งนี้ประชาชนทุกคนต้องได้รับการศึกษาในระดับอย่างน้อยที่สุด คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ความพิการ ความบกพร้องด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม ผู้ยากจนและผู้อ้อยโอกาส ชนกลุ่มน้อย คนต่างวัฒนธรรม ต่างศาสนา ต่างความเชื่อ ต่างความสนใจทางการเมือง ต่างแบบแผนการดำเนินชีวิต ผู้อยู่ในภูมิภาคท้องถิ่นห่างไกล เป็นผู้ด้อยโอกาส หรือแม้แต่เพศ วัย ผิวพรรณ ต้องไม่เป็นเหตุให้ประชาชนผู้ใดขาดโอกาสทางการศึกษา หรือได้รับบริการทางการศึกษาน้อยกว่าหรือด้อยกว่าไม่เป็นธรรมหรือไม่เท่าเทียมกับประชาชนโดยทั่วไป สถานการณ์ จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรเพิ่มขึ้นจาก 7.2 ในปี 2543 เป็น 8.1 ในปี 2547 เพราะการขยายโอกาสทางการศึกษาและผ่อนคลายกฎระเบียบของกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา

3) สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย หมายถึง การที่ประชาชนมีที่อยู่อาศัยตามควรแก่อัตภาพ ช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีในทำนองเดียวกัน ประชาชนทุกคนควรจะได้มีที่อยู่อาศัยตามแต่กำลังความสามารถของบุคคลที่จะได้มา อย่างน้อยที่สุดที่อยู่อาศัยต้องให้ความปลอดภัย ความมั่นคง อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ไม่มีสภาพเสื่อมโทรมแออัดแวดล้อมมลพิษหรือเสี่ยงต่อภัยพิบัติ เสี่ยงต่อความเสื่อมเสียทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม โดยประเทศไทยจะเป็นประเทศ

4) สวัสดิการด้านรายได้และการมีงานทำ การมีรายได้ หมายความถึง ประชาชนมีงานทำที่ทำให้มีรายได้อย่างน้อยเพียงพอแก่การดำรงชีพ งานที่ทำมีสวัสดิการที่ดีหรืออย่างน้อยตามที่กฎหมายกำหนดงานที่ทำต้องไม่เสี่ยงต่อการเจ็บป่วย อุบัติเหตุและอุบติภัยต่าง ๆ ไม่เป็นงานที่สร้างความเสื่อมเสียแก่ศักดิ ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่ผิดศีลธรรมหรือผิดกฎหมาย ประชาชนมีความภาคภูมิใจในงานที่ทำและมีโอกาสก้าวหน้าในการทำงานนั้นๆ ประชาชนต้องได้รับรายได้และสวัสดิการจากการทำงานอย่างเสมอภาคเท่าเทียมและยุติธรรม ประชาชนสามารถรวมกลุ่มรวมตัวกันปกป้องผลประโยชน์ของตนในรูปของสหภาพแรงงาน เมื่อมีการเลือกปฏิบัติหรือประชาชนทราบว่าไม่ได้รับความยุติธรรมในเรื่องรายได้ สภาพการทำ การจ้างงานและสวัสดิการแรงงานประชาชนต้องได้รับความคุ้มครองจากหน่วยงานหรือองค์การที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง กระบวนการและกลไกด้านแรงงานสัมพันธ์ต้องสามารถรองรับปัญหาและความต้องการของประชาชนด้านนี้ได้

5) สวัสดิการด้านนันทนาการ หมายความถึง ประชาชนมีกิจกรรมนันทนาการเพื่อการบันเทิงและการพักผ่อนใจอย่างมีคุณภาพ โดยกิจกรรมนันทนาการนั้นๆ ไม่เป็นการทำให้เสื่อมเสียศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่ผิดศีลธรรม และไม่ผิดกฎหมายไม่เป็นการเอารัดเอาเปรียบ กดขี่ข่มเหงหรือละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชนในกลุ่มอื่นๆ

6) สวัสดิการด้านกระบวนการยุติธรรม หมายถึง การที่ประชาชนได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม สามารถเข้าถึงบริการที่รัฐจัดให้ และได้รับความช่วยเหลือทางด้านกฎหมาย

7) ด้านการบริการสังคมทั่วไป หมายถึง การให้บริการแก่ประชาชนโดยเฉพาะผู้ยากจน ผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มเป้าหมายพิเศษ เพื่อช่วยสร้างเสริม การมีคุณภาพชีวิตที่ดี ช่วยพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขตามควรแก่อัตภาพ

6.2 แนวคิดเกี่ยวและเกณฑ์การนิยามคำว่า “สวัสดิการสังคม”

แนวคิดเบื้องหลังในการนิยามความหมายของคำว่า สวัสดิการสังคมนั้น มีผู้ที่ให้คำนิยามโดยใช้เกณฑ์ในมิติต่าง ๆ เข้ามาเป็นหลักในการนิยาม แต่อย่างไรก็ตามหากพิจารณาจากรากศัพท์แล้ว อภิญญา เวชยชัย และคณะ (2547) ได้ให้ความหมายของสวัสดิการสังคมไว้ว่า สวัสดิการ เป็นคำศัพท์มาจากภาษาอังกฤษว่า Welfare มีความหมายครอบคลุมถึงสวัสดิการใน 2 มิติทั้งในทางเศรษฐศาสตร์ (Economic Welfare) และสวัสดิการสังคม (Social Welfare) โดย

สวัสดิการในทางเศรษฐศาสตร์ จะถือเอาเฉพาะความพึงพอใจของผู้บริโภคเป็นตัวกำหนด ถ้าพอใจมากแสดงว่าได้สวัสดิการมาก โดยที่ไม่ได้สนใจคุณภาพหรือผลดีผลเสียต่อร่างกาย จิตใจ สิ่งแวดล้อม

สวัสดิการสังคม ถือเอาความจำเป็นของสังคมโดยส่วนรวมเป็นตัวกำหนด เป็นสิ่งที่หลายๆ สังคมเห็นว่าสวัสดิการเป็นสิ่งที่ทุกคนจะต้องเข้าถึง จะต้องได้รับ เพราะถือว่าเป็นเรื่องของสิทธิพื้นฐานทางสังคม (Social Basic Right) ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนาของสหประชาชาติที่มุ่งไปสู่การให้คนได้บรรลุความจำเป็นขั้นพื้นฐาน (Basic Needs Approach) ดังนั้น การที่คนมีระบบสวัสดิการสังคมสนับสนุนช่วยเหลือจึงเป็นเป้าหมายของการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติเช่นเดี่ยวกัน (Jonsson, 2003: 31-32)

ระพีพรรณ คำหอม (2549) ได้แบ่งการให้นิยามความหมายไว้ในแต่ละช่วงเวลาดังนี้

1) การใช้เกณฑ์คุณภาพชีวิตที่ดี หรือการอยู่ดีกินดี (Quality of Life or Well-being)

มาริสสา ภู่เพชร์ (2535 อ้างถึงใน ระพีพรรณ คำหอม, 2549) ได้กล่าวไว้ว่า “นักวิชาการต่างประเทศและนักวิชาการไทยได้นิยามไว้ในตั้งแต่ พ.ศ. 2501-2535 ซึ่งสะท้อนองค์ประกอบของสวัสดิการสังคมว่าเป็นงานที่มุ่งช่วยเหลือประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งในยามปกติ และในยามที่ประสบปัญหา การให้ความช่วยเหลือมีหลายรูปแบบ ทั้งที่เป็นเงิน สิ่งของ การดูแลและการให้บริการ (Cashes, Kinds, Care and Services) โดยมีองค์ประกอบของกิจกรรมด้านการศึกษา การสาธารณะสุข ที่อยู่อาศัย การประกันรายได้ การจ้างงาน และบริการสังคม”

Encyclopedia Britannica (1768 อ้างใน มาริสา ภู่เพ็ชร์, 2535: 2) ให้ความหมายสวัสดิการสังคม หมายถึงการปฏิบัติจัดทำทั้งหลาย ไม่ว่าส่วนราชการหรือเอกชน เป็นการปฏิบัติจัดทำเพื่อช่วยเหลือบุคคล ครอบครัว กลุ่มชนและชุมชนให้มีมาตรฐานการครองชีพอันดี มีสุขภาพและสังคมที่น่าพึงพอใจ โดยมุ่งให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้และช่วยเหลือผู้อื่นในสังคมเดียวกันได้ต่อไป

สุวรรณ รื่นยศ (2512 อ้างใน สุเทพ เชาวลิต, 2527, 3-4) ให้ความหมายว่า งานสวัสดิการสังคมมีความหมายครอบคลุมไปถึงการดำเนินการทุกอย่างของรัฐและเอกชน เพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อนมนุษย์หรือกลุ่มชนที่รวมกันเป็นสังคม เป็นชาติ ผู้ที่ไม่สามารถช่วยตัวเองให้มีความสุขทั้งทางกายและจิตใจ ให้มีปัจจัยจำเป็นแก่การดำรงชีพ คืออาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค ตลอดจนการบำบัดโรคภัยไข้เจ็บ การศึกษาอบรมตามสมควรแก่อัตภาพ และความรู้ที่จะทำมาหาเลี้ยงชีพโดยสุจริต เพื่อความเรียบร้อยและความเป็นปึกแผ่นของสังคม

เรณู โชติดิลก (2523 อ้างใน สุเทพ เชาวลิต,2527: 234) ได้ให้ความหมายที่เพิ่มเติมนอกเหนือจากความเป็นอยู่ของประชาชน โดยเพิ่มว่าพื้นฐานในเรื่องสวัสดิการสังคมจะต้องประกอบด้วย มีหลักประกันรายได้ขั้นต่ำ มีการจัดหาบ้านช่องที่พักอาศัยของประชาชน มีบริการในเรื่องสุขภาพของประชาชน มีระบบการประกันสังคม

คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนางานสังคมคมสงเคราะห์แห่งชาติ (2535-2539) นิยามสวัสดิการสังคมว่า "สวัสดิการสังคม" หมายถึงระบบการจัดบริการสังคมเพื่อแก้ไขปัญหาทางสังคมอันเนื่องมาจากการที่ประชาชนไม่สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ หรือไม่สามารถปรับตัวเข้ากับระบบสังคม และไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ทางสังคมของตนเองได้ ทั้งนี้ โดยที่บริการดังกล่าวจะต้องตอบสนองความต้องการพื้นฐานของประชาชน และความมั่งคงทางสังคมในระดับมาตรฐาน เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแห่งชาติ (2545:4) ได้ปรับนิยามความหมายของสวัสดิการสังคม (Social Welfare) ในแผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2545-2549) ว่าหมายถึง ระบบการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมและพัฒนาสังคม รวมทั้งการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ในระดับมาตรฐานโดยบริการดังกล่าวจะต้องตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานของประชาชนให้ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ทั้งในด้านการศึกษาที่ดี การมีสุขภาพอนามัย การมีที่อยู่อาศัย การมีงานทำ การมีรายได้ การมีสวัสดิการแรงงาน การมีความมั่นคงทางสังคม การมีนันทนาการ และการบริการทางสังคมทั่วไป โดยระบบการจัดบริการสังคมต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิที่ประชาชนต้องได้รับและเข้ามามีส่วนร่วมในระบบการจัดบริการสังคมในทุกระดับ

พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดบริการทางสังคม พ.ศ.2546 ได้ให้ความหมายสวัสดิการสังคมหมายถึงระบบการจัดบริการทางสังคมซึ่งเกี่ยวกับการป้องกันการแก้ไขปัญหาการพัฒนาและการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคมเพื่อตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสม เป็นธรรม และให้เป็นไปตามมาตรฐานทั้งทางด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงานและการมีรายได้ นันทนาการ กระบวนการยุติธรรมและบริการทางสังคมทั่วไป โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ประชาชนจะต้องได้รับและมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ

การให้นิยามความหมายของสวัสดิการสังคมของคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแห่งชาติในแผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติฉบับที่ 4 (พ.ศ.2545-2549) และการนิยามความหมายของสวัสดิการสังคมของพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 เป็นการให้ความสำคัญกับระบบการจัดบริการสังคม เน้นการสร้างระบบความมั่นคงทางสังคมภายใต้หลักการให้คุณค่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อบริการสังคม (ระพีพรรณ คำหอม, 2549, 9-10)

2) การใช้เกณฑ์สวัสดิการสังคมเป็นวัตถุประสงค์ (Aims)

ความหมายนี้เชื่อว่าสวัสดิการสังคมเป็นเป้าหมายการทำงานเพื่อใช้งานสวัสดิการสังคมเป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่การพัฒนาสังคมโดยรวม นักวิชาการที่ให้ความหมายนี้ได้แก่

วิจิตร ระวิวงศ์ (2532: 3-4 อ้างใน ระพีพรรณ คำหอม, 2549:11) ให้ความเห็นว่า สวัสดิการสังคมมีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคม ในฐานะที่เป็นเป้าหมายหนึ่งของการพัฒนาสังคม ดังนั้น สวัสดิการสังคมยังอาจหมายถึงการกำหนดนโยบายสังคมโดยรัฐที่จะมีผลต่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 บริการได้แก่

1. บริการประกันสังคม (Social Insurance)
2. บริการสงเคราะห์ประชาชน การประชาสงเคราะห์ สาธารณูปการ (Public Assistance)
3. บริการสังคม (Social Service)

3) การใช้เกณฑ์ความหมายเฉพาะในรูปของโครงการ กิจกรรม บริการ (Project Activities or Services)

นักวิชาการที่ให้ความหมายของสวัสดิการสังคมโดยใช้เกณฑ์ความหมายเฉพาะเจาะจงในรูปของโครงการหรือกิจกรรมได้แก่

Encyclopedia of Social Work (1971:1446 อ้างใน ระพีพรรณ คำหอม, 2549:12) ให้นิยามว่า “สวัสดิการสังคม หมายถึง กิจกรรมต่างๆที่จัดตั้งขึ้นโดยหน่วยงานทั้งของรัฐและอาสาสมัครเพื่อมุ่งป้องกันและขจัดปัญหาสังคมหรือปรับปรุงความเป็นอยู่ที่ดีของบุคคล กลุ่ม และชุมชน กิจกรรมดังกล่าวนี้ใช้บุคลากรนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องอย่างมากมาย อาทิ แพทย์ พยาบาล นักกฎหมาย นักการศึกษา วิศวกร นักบริหาร นักสังคมสงเคราะห์ ตลอดจนผู้ช่วยนักวิชาชีพในสาขาต่าง ๆ”

ศาสตราจารย์นิคม จันทรวิทุร (2535 อ้างใน ระพีพรรณ คำหอม, 2549 :12) สวัสดิการสังคม หมายถึง โครงการที่รัฐหรือสังคมจัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือคนที่ด้อยทางเศรษฐกิจและสังคม และไม่สามารถช่วยตนเองได้ ได้แก่ เด็กกำพร้า เด็กอนาถาไร้ที่พึ่ง เด็กเร่ร่อนไร้ที่พึ่งและคนยากจนที่ขาดรายได้ในการครองชีพ คนชรา คนพิการ และผู้ประสบภัยต่างๆเป็นต้น โครงการนี้ส่วนใหญ่ดำเนินการโดยรัฐ เรียกว่า การสังคมสงเคราะห์ สวัสดิการสังคมเป็นโครงการที่ผู้ได้รับประโยชน์ไม่ต้องออกเงินสมทบโดยเงินค่าใช้จ่ายจากงบประมาณของรัฐ และการบริจาคในกรณีที่เป็นโครงการที่ดำเนินการโดยองค์กรเอกชน

4) การใช้เกณฑ์สวัสดิการสังคมเป็นสถาบันทางสังคม (Social Institution)

นักวิชาการที่นิยามความหมายสวัสดิการสังคมเป็นสถาบันทางสังคม ได้แก่

เฟเดอริโก (Federico, 1980: pp.5-6 อ้างในระพีพรรณ คำหอม, 2549 : 12) อธิบายว่า สวัสดิการสังคมเป็นสถาบันที่สำคัญสถาบันหนึ่งในสังคม ในขณะที่ทุกสังคมมักจะประกอบด้วยอย่างน้อย 5 สถาบันหลักได้แก่ 1. สถาบันครอบครัว 2. สถาบันการศึกษา 3.สถาบันศาสนา 4. สถาบันการเมือง 5. สถาบันเศรษฐกิจ สวัสดิการสังคมถือเป็นสถาบันที่หกของสังคม ที่มีหน้าที่สำคัญและเด่นชัดในสังคม และมีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างแยกไม่ออกกับสถาบันสังคมทั้ง 5 สถาบัน ข้างต้น

5) การใช้เกณฑ์สวัสดิการสังคมเป็นสิทธิและความเท่าเทียมของทุกคนในสังคม (Rights and Equality)

ศาสตราจารย์ป๋วย อึ้งภากรณ์ ได้เขียนบทความจากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน กล่าวถึง ชีวิตของคนแต่ละคนที่จะต้องได้รับสวัสดิการสังคมตั้งแต่เมื่อยู่ในครรภ์มารดา การได้รับสารอาหารที่มีประโยชน์ การคลอดจากครรภ์มารดาอย่างปลอดภัย การได้รับวัคซีนตามวัย เมื่อเติบโตถึงวัยเรียนต้องได้รับการศึกษาจากภาครัฐ การได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ เมื่อจบก็มีงานทำ มีรายได้ที่เลี้ยงตัวเองและครอบครัว มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและสังคม เมื่อมีครอบครัวก็สามารถดูแลครอบครัวได้ โดยกล่าวโดยสรุป คือ บริการสังคมพื้นฐานที่รัฐต้องจัดให้กับ

สมาชิกทุกคนในสังคม และประชาชนควรมีโอกาสเข้าถึงบริการของรัฐอย่างเท่าเทียมกัน สะท้อนสวัสดิการสังคมที่คนไทยพึงได้รับจากรัฐ

อภิญญา เวชยชัย (2548 อ้างใน ระพีพรรณ คำหอม, 2549: 22) ได้สังเคราะห์ความหมายของงานสวัสดิการสังคมว่ามี 3 ลักษณะได้แก่

1. ความหมายที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์สังคม

- ระบบการจัดสวัสดิการสังคมที่ครอบคลุมฐานชีวิตทั้งมวลของมนุษย์

- การได้รับการตอบสนองความจำเป็นพื้นฐาน การเข้าถึงคุณภาพชีวิตและความมั่นคงของชีวิตในระยะยาวอย่างยั่งยืน

- การได้รับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในระดับต่างๆ

- สวัสดิการที่เคารพ ยอมรับในคุณค่า และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ประสบปัญหา

- สวัสดิการที่อยู่บนความหลากหลาย เป็นธรรมทางสังคม

2. ความหมายกว้างขวาง ครอบคลุมเรื่องระบบการให้บริการความมั่นคงของชีวิตมากขึ้น

- สวัสดิการที่ประกอบด้วยองค์ประกอบที่รอบด้าน เช่น 7 ด้านของความมั่นคงในชีวิต เช่นการศึกษา สาธารณสุข ที่อยู่อาศัย รายได้ และการมีงานทำ ความมั่นคงทางสังคม นันทนาการ และบริการทางสังคม

3. ความหมายที่มองสวัสดิการเชิงลึกในด้านการพัฒนาและบริการเสริมพลังอำนาจให้แก่กลุ่มผู้ใช้บริการมากกว่าการสงเคราะห์เป็นด้านหลัก

สวัสดิการในความหมายนี้ ให้ความสำคัญกับแนวคิดสิทธิมนุษยชน ความเสมอภาค ความเท่าเทียมทางโอกาส การเสริมสร้างพลังอำนาจให้แก่กลุ่มเป้าหมายได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการของตนเองมากขึ้น สวัสดิการจึงเป็นเรื่องการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิ การส่งเสริมสวัสดิภาพ การพัฒนาความสามารถของกลุ่มเป้าหมาย

การให้ความหมายของงานสวัสดิการสังคมในทุกมิติจึงเกี่ยวข้องกับกลไกของนโยบายรัฐ กลไกการบริหารจัดการ กลไกการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล โดยทั่วไปงานด้านสวัสดิการสังคมทั่วโลกจึงเลือกทำเฉพาะด้านหลักที่น่าจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในสังคม เช่น ด้านการศึกษา ด้านสาธารณสุข ด้านที่อยู่อาศัย การจัดสวัสดิการจึงจำเป็นต้องพัฒนาระบบทุกด้านให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะการสร้างนโยบายสาธารณะให้เรื่องสวัสดิการเป็นแบบสากลมากขึ้น และกระจายความรับผิดชอบทางสังคมสู่ภาคส่วนต่างๆ

6.3 องค์ประกอบของงานสวัสดิการสังคม

ระพีพรรณ คำหอม (2549) ได้ให้องค์ประกอบของงานสวัสดิการสังคมไว้ดังนี้

1. องค์ประกอบของงานสวัสดิการสังคมในลักษณะกว้าง แบ่งเป็น 7 ด้าน ได้แก่

1.1 การศึกษา (Education)

1.2 สุขภาพอนามัย (Health)

1.3 ที่อยู่อาศัย (Housing)

1.4 การทำงานและการมีรายได้ (Employment and Income Maintenance

1.5 ความมั่นคงทางสังคม(Social Security)

1.6 บริการสังคม (Social Services)

1.7 นันทนาการ (Recreation)

2. องค์ประกอบของงานสวัสดิการสังคมในลักษณะแคบตามพระราชบัญญัติความมั่นคงทางสังคมของประเทศสหรัฐอเมริกา แบ่งเป็น 3 บริการ ได้แก่

2.1 บริการประกันสังคม (Social Insurance)

เป็นบริการที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 โดยใช้ระยะเวลาอยู่นานถึง38 ปี(2495-2533) ซึ่งกฎหมายดังกล่าวบังคับให้สถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 10 คนขึ้นไปต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมประกอบด้วย 3 ฝ่ายได้แก่ นายจ้าง ลูกจ้าง และรัฐบาลในอัตราไม่เกินร้อยละ 1.5 ของลูกจ้างรายเดือนของลูกจ้างแต่ละคนเท่าๆกัน โดยครอบคลุมให้ลูกจ้างได้สิทธิประโยชน์ทดแทนระยะแรก 4 กรณี ได้แก่ กรณีประสบอันตราย หรือเจ็บป่วยนอกเวลาทำงาน กรณีพิการ ทุพพลภาพ กรณีคลอดบุตร และกรณีตาย ต่อมาเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2541 กองทุนประกันสังคมได้ขยายสิทธิประโยชน์ทดแทนเพิ่มขึ้นอีก 2 กรณี คือกรณีสงเคราะห์บุตร และกรณีชราภาพ จึงส่งผลให้ผู้ประกันตนต้องจ่ายเพิ่มอีกร้อยละ 2.0 และรัฐบาลสมทบเพิ่มร้อยละ 1.0 เงินสมทบที่ฝ่ายนายจ้างและลูกจ้างต้องนำส่งร้อยละ 3.5 ต่อเดือน ในปี 2546 รัฐบาลเห็นว่าเศรษฐกิจเริ่มจะฟื้นจะฟื้นตัว จึงประกาศเพิ่มอัตราเงินสมทบ 2 กรณีหลัง เป็นร้อยละ 3.0 รวมเงินสมทบฝ่ายนายจ้างและลูกจ้างต้องนำส่งเป็นร้อยละ 4.5 ต่อเดือน จนกระทั่งวันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2547 ได้ขยายครอบคลุมกรณีว่างงาน จึงทำให้มีการจัดเก็บเงินสมทบเพิ่มจากนายจ้างและลูกจ้างร้อยละ 0.5 และรัฐบาลสมทบเพิ่มร้อยละ 0.25 รวมเงินสมทบของฝ่ายนายจ้างและลูกจ้างต้องนำส่งร้อยละ 5.0 ต่อเดือน ในปี พ.ศ. 2547 บริการประกันสังคมครอบคลุมจำนวนผู้ประกันตนทั่วประเทศ 8,429,085 หรือ 8.4 ล้านคน ส่วนผู้ที่ไม่ได้รับการคุ้มครอบทางสังคมจากกองทุนประกันสังคม ได้แก่ กลุ่มแรงงานนอกระบบ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มอาชีพอิสระ และกลุ่มที่รับจ้างทำงานตามบ้าน

2.2 บริการสงเคราะห์ประชาชน

การประชาสงเคราะห์ สาธารณูปการ (Public Assistance) มีการใช้คำนี้อยู่หลายคำ เช่นบริการประชาสงเคราะห์ บริการสาธารณูปการ การสงเคราะห์แบบให้เปล่าเป็นต้น บริการในลักษณะนี้เป็นบริการหนึ่งที่รัฐให้การช่วยเหลือแก่ประชาชน หรือครอบครัวที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ โดยหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือจะมีการทดสอบความจำเป็น(Means-Test) ก่อนให้การช่วยเหลือถือเป็นการบริการทดแทนชั่วคราว เป็นการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์เฉพาะหน้า(Relief)เช่น การให้เงิน(Cashes) การให้สิ่งของหรือเครื่องอุปโภคบริโภค(Kinds) การให้บริการอื่นๆที่จำเป็น(Service) ได้แก่ บริการให้คำแนะนำปรึกษา บริการให้ความรู้ บริการเหล่านี้ถือเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการจัดบริการสวัสดิการสังคม ซึ่งมักจะทำให้เกิดการเข้าใจผิดต่อวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ว่าเป็นการช่วยสงเคราะห์เฉพาะหน้าเท่านั้น เมื่อผู้ใช้บริการได้รับความช่วยเหลือเบื้อต้นแล้ว นักสังคมสงเคราะห์จำเป็นจะต้องใช้วิธีการและกระบวนการทำงานต่อเนื่องร่วมกับผู้ใช้บริการ เพื่อพัฒนาให้ผู้ใช้บริการได้จัดการปัญหาและพัฒนาตนเองและสังคมในระยะยาวได้ต่อไป

2.3 บริการสังคม (Social Service)

เป็นบริการที่รัฐ หรือเอกชนที่มีความพร้อมทำหน้าที่จัดให้มีบริการสังคม จึงเป็นบริการทางเลือกที่รัฐเปิดโอกาสให้ภาคเอกชน ภาคประชาชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบสังคมโดยจัดบริการให้กับประชาชน

แทนรัฐ เป็นการใช้กลไกตลาดเข้ามาจัดการมุ่งส่งเสริมสวัสดิภาพของบุคคลในสังคมให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุขตามอัตภาพ ซึ่งผู้ใช้บริการสามารถเลือกใช้บริการได้ตามความต้องการของตนเอง เช่น บริการของโรงพยาบาลเอกชน บริการรักษาความปลอดภัย บริการสถาบันการศึกษาเอกชน เป็นต้น บริการสังคมที่ดำเนินการโดยเอกชน จึงเป็นบริการทางเลือกให้กับประชาชนที่สามารถซื้อหาบริการได้โดยไม่จำเป็นต้องรอใช้บริการของรัฐเพียงด้านเดียว บริการเหล่านี้ได้แก่ สถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุในชุมชน สถานพักฟื้นผู้ป่วยในโรงพยาบาลเป็นต้น บริการทางสังคมเป็นบริการที่กระจายให้ทั้งภาครัฐและเอกชน ดำเนินการจนทำให้ขาดการตรวจสอบ ควบคุม ติดตามบริการดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพ

ดังนั้นองค์ประกอบของงานสวัสดิการสังคมในลักษณะกว้าง 7 ด้าน และองค์ประกอบของงานสวัสดิการสังคมในลักษณะแคบ 3 ด้าน จึงขึ้นอยู่กับการนำไปใช้ของนักสวัสดิการสังคม สำหรับในสังคมไทยนำมาใช้ทั้ง 2 ลักษณะ ทั้งด้านกว้างและด้านแคบ แต่โดยทั่วไปแล้วสังคมไทยมักจะรู้จักบริการสวัสดิการสังคมในลักษณะแคบมากกว่า โดยบริการประกันสังคมถือเป็นบริการที่นำไปสู่การสร้างความมั่นคงทางสังคมให้กับลูกจ้างผู้ใช้แรงงานที่พัฒนาขยายความครอบคลุมและสิทธิประโยชน์ทดแทนมากขึ้น ขณะที่บริการสงเคราะห์ประชาชนยังคงเป็นบริการที่รัฐจัดสรรงบประมาณการช่วยเหลือกับผู้เดือดร้อนเป็นต้น ปัจจุบันรัฐพยายามใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน องค์กรภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาร่วมรับผิดชอบในระบบสวัสดิการสังคมมากขึ้น

6.4 หลักการจัดสวัสดิการสังคมไทย

การจัดสวัสดิการสังคมของไทยในปัจจุบัน ได้คำนึงถึงหลักการที่สอดคล้องกับความเป็นสากลสำคัญ ได้แก่

1) สิทธิมนุษยชน (Human Right)

สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ได้กำหนดถึงหลักสิทธิของบุคคล เด็ก สตรี คนชรา และผู้พิการ ทุพพลภาพที่เน้นให้มีการพิทักษ์ปกป้อง คุ้มครอง โดยเฉพาะบริการพื้นฐานที่ประชาชนไทยควรได้รับ เช่น บริการการศึกษาภาคบังคับ 12 ปี และบริการประกันสุขภาพจากโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค

2) ความต้องการขั้นพื้นฐาน (Basic Needs)

ประชาชนทุกคนควรได้รับบริการสวัสดิการสังคมขั้นพื้นฐานจากรัฐบริการที่มุ่งตอบสนองปัญหาและความต้องการของคนในสังคมโดยทั่วไป บริการพื้นฐานมักถือเป็นบริการขั้นต่ำสุด (Minimum Needs) ที่รัฐต้องจัดให้กับคนในสังคม เช่น การศึกษาภาคบังคับ และบริการสุขภาพอนามัยของรัฐเป็นต้น ซึ่งรัฐได้กำหนดให้มีเครื่องชี้วัดถึงความจำเป็นพื้นบาน (จปฐ.) เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของคนในสังคมได้ในระดับหนึ่ง

3) ความยุติธรรมทางสังคม (Social Justice)

หลักการสำคัญ คือ บริการสวัสดิการสังคมที่ดีจะต้องเป็นบริการที่อยู่บนพื้นฐานความถูกต้องของกฎหมาย ความยุติธรรมทางสังคม บริการที่ไม่เลือกปฏิบัติที่ไม่เลือกว่าเป็นเพศ ชนชั้น สีผิว ศาสนา วัฒนธรรม ซึ่งหลักการนี้ยังแสดงถึงความครอบคลุม ครบถ้วนของบริการที่ประชาชนพึงจะได้รับ การเข้าถึงบริการสวัสดิการสังคมโดยไม่ถูกตัดโอกาสออกไป

4) การมีส่วนร่วมของคนในสังคมทุกระดับ (Participation)

บริการสวัสดิการสังคมจำเป็นต้องตระหนักถึงหลักการมีส่วนร่วมของทุกคนในสังคม เพราะบริการสวัสดิการสังคมเป็นบริการที่เกี่ยวข้องกับคนในสังคมตั้งแต่เกิดจนตาย เพราะฉะนั้นจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้คนทุกกลุ่ม ทุกระดับที่เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนตั้งแต่ร่วมคิดค้นปัญหา ร่วมวิเคราะห์ ร่วมวางแผน ร่วมจัดบริการ และร่วมติดตามประเมินผลบริการที่จัดให้ว่าเป็นที่พึงพอใจ และสอดคล้องกับความต้องการของคนในสังคมมากน้อยเพียงใด

5) ความโปร่งใส (Transparency)

หลักการข้อนี้เปิดโอกาสให้ประชาชน องค์กรต่างๆที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดบริการสามารถเข้ามามีส่วนร่วมตรวจสอบถึงความถูกต้อง ความเหมาะสมของโครงการ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนผู้ใช้บริการเป็นหลัก โดยองค์กรจะต้องใช้กระบวนการประชาธิปไตยเข้ามาในการจัดบริการสวัสดิการสังคม เช่น การมีตัวแทนเข้ามาเป็นปากเสียง การติดตามตรวจสอบผลงานของรัฐให้เป็นไปตามทิศทางที่ถูกต้องเป็นต้น

6.5 หลักเกณฑ์การจัดสวัสดิการสังคมในแง่รัฐบาล

ธีระ ศรีธรรมรักษ์ และวิทย์ ชนะภัย (2538: 52-53 อ้างใน ระพีพรรณ คำหอม, 2549) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์การจัดสวัสดิการสังคมในแง่ของประชาชนควรคำนึงถึงในประเด็นต่อไปนี้คือ

1. การจัดให้ตรงตามความต้องการของประชาชน

การจัดสวัสดิการจะต้องจัดให้ตรงกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นความสำคัญอันดับแรกที่จะนำมาพิจารณาเพื่อให้บริการนั้นได้เป็นประโยชน์แก่ประชาชน สามารถช่วยเหลือประชาชนได้จริงๆ ก่อให้เกิดผลที่คุ้มค่ากับการลงทุน การจัดสวัสดิการที่ไม่ตรงกับความต้องการของประชาชน จะทำให้เสียเวลา เสียเงินไปโดยเปล่าประโยชน์ นอกจากนั้นประชาชนยังไม่เห็นคุณค่าของบริการที่จัดขึ้นด้วย จึงจำเป็นต้องมีการสำรวจเพื่อหาความต้องการของประชาชนว่ามีความต้องการที่จะให้หน่วยงานจัดสวัสดิการเพิ่มเติมในเรื่องใดและอย่างไรบ้าง อาจทำได้โดยการสัมภาษณ์ การออกแบบสอบถาม และจากการสังเกตสภาพการต่างๆ รวมกันหลายวิธี เพื่อรวบรวมปัญหาและความต้องการที่จะเป็นประโยชน์ในการจัดสวัสดิการ จะได้จัดสวัสดิการได้อย่างถูกต้องตรงตามความต้องการอย่างแท้จริง

2. การให้ประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมรับผิดชอบในการจัดสวัสดิการ

เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ ประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการคือรัฐและเอกชน รวมถึงผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆได้ร่วมรับผิดชอบในการจัดสวัสดิการ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพิจารณาและแสดงความคิดเห็นจะก่อให้เกิดความรับผิดชอบ ประชาชนจะให้การสนับสนุน ลดความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้น เกิดความกระตือรือร้นและมีความสนใจที่จะร่วมในกิจกรรมนั้น

3. การจัดให้ประชาชนทุกระดับโดยความเท่าเทียมกัน

การจัดสวัสดิการควรให้ประชาชนได้รับความเสมอภาคเท่าเทียมกันทุกคน ไม่ว่าผู้ใช้บริการจะอยู่ในบานะหรือความเป็นอยู่อย่างใด รัฐควรจัดสวัสดิการให้อย่างยุติธรรม ไม่เกิดความเหลื่อมล้ำต่ำสูงกัน ทั้งนี้เพื่อเป็นการลดช่องว่างระหว่างประชาชน ไม่เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวก ซึ่งยากแก่การควบคุม นำไปสู่การแตกร้าวในหมู่คณะชุมชนด้วยกัน เช่น การจัดสร้างแฟลตราคาถูกขายให้ประชาชน แต่ประชาชนมีมาก ควรใช้วิธีจับฉลากเพื่อความยุติธรรม เป็นต้น

4. ความสม่ำเสมอ

บริการที่จัดให้แก่ประชาชนในประเทศนั้นควรจัดให้อย่างสม่ำเสมอ ไม่ใช่ตามความพอใจของรัฐบาล หรือผู้ให้บริการ การจัดสวัสดิการให้ประชาชนเพียงชั่วคราว ย่อมไม่ก่อให้เกิดความผูกพันที่ดีระหว่างกัน

5. การไม่เป็นภาระแก่ประชาชน

การจัดสวัสดิการเพื่อผ่อนคลายความเดือดร้อน และเสริมสร้างความผาสุกแก่ประชาชน ดังนั้นการจัดสวัสดิการไม่ควรเป็นภาระแก่ประชาชน

6.6 หลักเกณฑ์การจัดสวัสดิการสังคมในแง่ของรัฐหรือองค์กร

รัฐหรือองค์กรที่จัดบริการสวัสดิการสังคมอาจต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์สำคัญๆที่จะไปสู่การตัดสินใจโปรแกรมบริการที่ควรจะจัดให้มีขึ้นหรือไม่ โดยพิจารณาจากประเด็นดังต่อไปนี้

1. คำนึงถึงต้นทุนหรืองบประมาณ

การจัดบริการสวัสดิการสังคมในรูปโปรแกรมกิจกรรมใดก็ตามรัฐจะต้องดำเนินการอย่างรอบคอบ รัดกุม โดยเฉพาะจะต้องมีการศึกษาอย่างจริงจังเกี่ยวกับมาตรการการเงินการคลังของรัฐว่า รัฐมีแผนงานรองรับการดำเนินงานในลักษณะใด ซึ่งในสังคมไทยมักเข้าใจผิดว่าการจัดบริการทางสังคมคือการใช้งบประมาณของรัฐสูง และจะเป็นภาระผูกพันด้านงบประมาณของรัฐในระยะยาว ดังนั้นรัฐจึงมักจะผ่านโครงการบริการเหล่านี้ได้ยากกว่าโครงการเชิงเศรษฐกิจ เช่นผ่านพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 ของไทยไม่สามารถผ่านมติคณะรัฐมนตรีได้ เพราะรัฐบาลแต่ละสมัย ยังขาดความรู้ความเข้าใจต่องานสวัสดิการเป็นเรื่องที่รัฐต้องลงทุนโดยใช้งบประมาณมากจัดสรรให้เท่าไดก็ไม่เพียงพอ ทางออกของรัฐก็คือ การให้เหตุผลว่า รัฐไม่มีงบประมาณเพียงพอที่จะดำเนินการได้ เป็นต้น

2. คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น

การจัดสวัสดิการสังคมของรัฐหรือองค์กร นักสวัสดิการสังคมจำเป็นตองคิดอย่างรอบด้านว่า จะทำให้กระทบกับปัญหาสังคมด้านอื่นๆที่ยังไม่เกิดขึ้นหรือไม่ เช่น การทำให้ภาคเอกชนขยายสถานพยาบาลมากขึ้น รัฐเห็นว่าเพื่อเปิดการแข่งขันเสรีให้นักลงทุนทำธุรกิจโรงพยาบาลในไทยเพิ่มขึ้น แต่หากรัฐไม่สามารถควบคุมคุณภาพการให้บริการ ราคาการให้บริการก็จะส่งผลกระทบต่อประชาชนคือ ประชาชนคือประชาชนก็จะซื้อบริการสุขภาพราคาแพงกว่าที่เป็นจริง และเกิดการบริโภคที่ไม่จำเป็นเช่น การตรวจสุขภาพด้วยเครื่องมือทันสมัย แทนการตรวจด้วยเครื่องมือทางการแพทย์ปกติเป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกาและอีกหลายประเทศที่พัฒนาแล้ว

3. คำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับ

การจัดสวัสดิการสังคม รัฐ หรือองค์กรควรคำนึงถึงผลประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผล การประหยัด และประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นว่าได้รับกับประชาชนเฉพาะกลุ่ม หรือประชาชนทุกคน และบริการที่จะจัดไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มเป้าหมายได้มากน้อยเพียงใด

4. คำนึงถึงการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

บริการสวัสดิการสังคมเป็นบริการที่กว้าง จึงจำเป็นต้องจัดให้มีความหลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาสังคมและความต้องการ เนื่องจากข้อจำกัดของต้นทุน หรืองบประมาณ รัฐหรือองค์กรควรต้องจัดลำดับความสำคัญของปัญหาสังคมของพื้นที่ และจัดบริการสวัสดิการสังคมในปัญหาเร่งด่วนก่อน

6.7 แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมในปัจจุบัน

อภิญญา และคณะ (2547) ได้แบ่งแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆดังนี้

แนวคิดแบบซ้าย แบ่งเป็นสายปฏิวัติเช่นแนวคิดมากซิสต์ แนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองของกลุ่มสตรีนิยม แนวคิดของพวกสีเขียวนิยม (Greenism) เป็นต้น และซ้ายปฏิรูป เช่นแนวคิดของพวกสังคมนิยม(ที่ไม่ใช่สังคมนิยมแนวมาร์กซ์)และสังคมประชาธิปไตย เป็นต้น

แนวคิดแบบขวา ก็แบ่งเป็นสองกลุ่ม คือกลุ่มเสรีนิยม(ขวาใหม่เสรีนิยมใหม่)และกลุ่มอนุรักษ์นิยมและอำนาจนิยม

แนวคิดปฏิรูปกลางๆ เช่น แนวคิดสังคมเฟเบี้ยน ชุมชนนิยมและทุนนิยมสวัสดิการเป็นต้น

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันในส่วนนี้จึงแบ่งแนวคิดสวัสดิการสังคมตามข้อถกเถียงหลักที่มีปรากฏและเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง 4 แนวคิดดังนี้

1. แนวคิดปฏิรูปทั่วด้าน

กลุ่มมาร์กซิสเห็นว่า การเปลี่ยนแปลงที่จะทำให้คนยากจนส่วนใหญ่ได้อยู่ดีกินดีอย่างยั่งยืนมีเพียงหนทางเดียวนั่นคือ การเปลี่ยนระบบกรรมสิทธิ์และระบบสังคม จากระบบทุนนิยม มาสู่ระบบสังคมนิยม

กลุ่มเฟเบี้ยนเห็นว่า รัฐต้องแทรกแซงและควบคุมกลไกตลาด เพื่อทำให้คนชั้นล่างมีสิทธิมีเสียง มีอำนาจต่อรองสูงขึ้น โดยคิดว่าการค่อยๆเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างทั่วด้านในที่สุด แนวคิดนี้เป็นต้นกำเนิดของระบบรัฐสวัสดิการที่เน้นเรื่องความเสมอภาคของทุกกลุ่มคนและชนชั้น

2. แนวคิดเสรีนิยม หรือสำนักเศรษฐศาสตร์คลาสสิคตามแนวคิดของอดัมสมิธ

เชื่อมั่นในกลไกตลาดเสรีและเสรีภาพส่วนบุคคล เห็นว่า การสร้างระบบสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือคนจนจึงเป็นเรื่องที่ขัดต่อกลไกการแข่งขันอย่างเสรีในตลาด โดยคิดว่าสวัสดิการสังคมเป็นเรื่องของคนใจบุญสุนทาน

3. แนวคิดเสรีนิยมใหม่ และโครงข่ายความปลอดภัยทางสังคม

เมื่อรัฐประสบปัญหาทางการคลัง การให้ความสำคัญกับกลไกตลาดและการลดบทบาทของรัฐตามแนวคิดเสรีนิยมก็หวนกลับมาอีกครั้ง พร้อมกับการลดบทบาทของแนวคิดเสรีนิยมก็หวนกลับมาอีกครั้ง พร้อมกับการลด

บทบาทของแนวคิดเศรษฐศาสตร์แบบเคนส์และนโยบายรัฐสวัสดิการของพวกเฟเบี้ยน ในชื่อที่เรียกขานทั่วไปว่า แนวคิดเสรีนิยมใหม่

แนวคิดนี้ได้เปลี่ยนรูปการจัดสวัสดิการ จากรัฐสวัสดิการเพื่อทุกกลุ่มและชนชั้น มาเป็นสวัสดิการขั้นพื้นฐานสำหรับกลุ่มคนจนด้อยโอกาส โดยเพิ่มบทบาทให้ภาคเอกชนเข้ามาร่วมรับผิดชอบการจัดสวัสดิการมากขึ้น แล้วตั้งชื่อรูปแบบสวัสดิการใหม่นี้ว่า โครงข่ายความปลอดภัยทางสังคม (คปส.)

4. แนวคิดโพสต์โมเดิร์น

ตั้งคำถามต่อวิธีการมองสรรพสิ่งในโลกคล้ายๆ กับปรัชญาพุทธศาสนาเรื่องความมีอยู่จริงของสรรพสิ่งเป็นเพียงภาพลวงตาเป็นมายาคติ เพราะสรรพสิ่งล้วนเป็นอนัตตา เรื่องการจัดสวัสดิการ แนวคิดกลุ่มนี้ไม่มีข้อเสนอที่ชัดเจน บอกแต่เพียงว่า การจะนำเงินภาครัฐไปจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ใครควรจะต้องถามผู้จ่ายภาษีว่าเห็นควรให้ดำเนินการหรือไม่อย่างไร

จะเห็นว่า แนวคิดหลักในการจัดสวัสดิการสังคมในปัจจุบัน อยู่ภายใต้วิธีคิด 4 รูปแบบดังภาพ ซึ่งในบริบทสังคมไทยนั้น ก็มีความเหมือนและแตกต่างจากบริบทของประเทศอื่น ๆ ซึ่งหากจะนำเอาแนวคิดมาปรับใช้เพื่อการจัดสวัสดิการในสังคมไทย จำเป็นต้องพิจารณาถึงบริบททางสังคมวัฒนธรรมซึ่งจะเป็นฐานให้คิดวิธีการที่เหมาะสมต่อไปได้

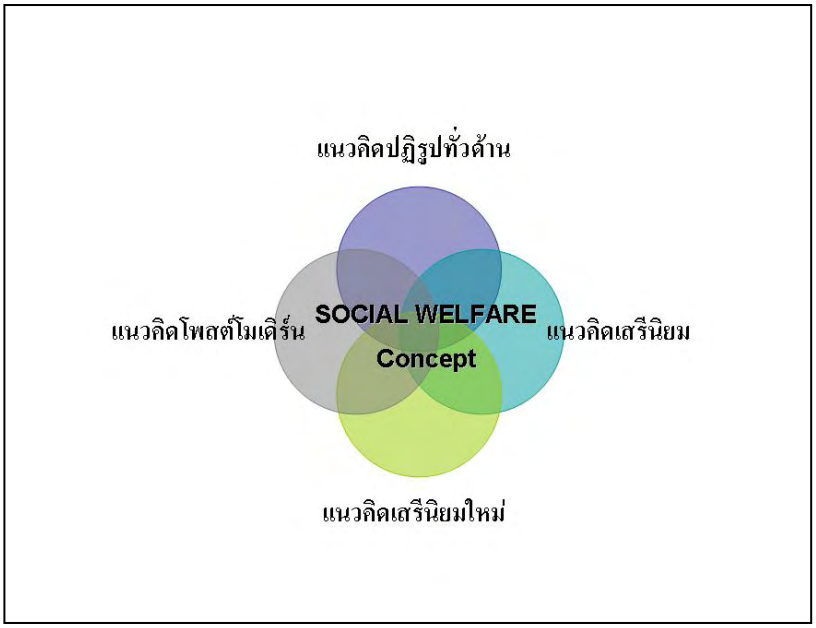

การจัดสวัสดิการสังคมและพัฒนาสังคมในบริบทของไทย ต้องยอมรับว่าหลักคิดทางพุทธศาสนาเข้ามามีอิทธิพลมาก และบางแห่งได้นำเอาหลักคิดทางพุทธศาสนาเข้ามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสังคมและจัดสวัสดิการ ซึ่งวางเป้าหมายไปที่การอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีการแบ่งปันมีความเอื้ออาทรต่อกัน เชื่อในศักยภาพของความเป็นมนุษย์ จนมีคำกล่าวที่ว่า “การรับอย่างมีคุณค่า และการให้อย่างมีศักดิ์ศรี” การทำงานวิจัยในครั้งนี้ก็ได้พยายามศึกษารูปแบบวิธีคิดของชุมชน รวมทั้งการจัดการที่ชุมชนต้องประสานกับภาคีในระดับต่าง ๆ ซึ่งจะนำมาขับเคลื่อนงานซึ่งจะได้กล่าวถึงรายละเอียดต่าง ๆ ในแต่ละบทต่อไป

บทที่ 1
ข้อมูลพื้นฐานด้านการพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น

1.1 ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดขอนแก่น

1.1.1 ที่ตั้งและลักษณะทางกายภาพ [1]

จังหวัดขอนแก่น ตั้งอยู่บริเวณตอนกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ เป็นระยะทาง 445 กิโลเมตร โดยใช้เส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) ถึงจังหวัดสระบุรี ตรงหลักกิโลเมตรที่ 107 แยกขวาเข้าทางหลวงหมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ) ผ่านจังหวัดนครราชสีมาถึงจังหวัดขอนแก่น

จังหวัดขอนแก่นมีขนาดพื้นที่ 10,886.0 ตร.กม. เป็นอันดับที่ 15 ของประเทศ อยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 15-17 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 101-103 องศาตะวันออก

สภาพภูมิประเทศของจังหวัดขอนแก่นโดยทั่วไปจะเป็นพื้นที่ราบสูง มีพื้นที่สูงต่ำสลับเป็นลูกคลื่น อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลางโดยเฉลี่ย 100 - 200 เมตร ประกอบด้วยลักษณะภูมิประเทศ ดังนี้

1) ที่ราบเชิงเขา จะอยู่ทางทิศตะวันตก ตามแนวเขาภูกระดึง และเพชรบูรณ์ ครอบคลุมพื้นที่อำเภอชุมแพ ภูผาม่าน ภูเวียง อำเภอเวียงเก่า อำเภอหนองนาคำ อำเภอหนองเรือ อำเภออุบลรัตน์ อำเภอเขาสวนกวาง อำเภอสีชมพู

2) ที่ราบลุ่มน้ำ จะอยู่ตอนกลางทางทิศตะวันออกและทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ โดยมีลุ่มน้ำสำคัญได้แก่ ลุ่มน้ำชี ลุ่มน้ำพอง และลุ่มน้ำเชิน ครอบคลุมพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอพระยืน อำเภอบ้านฝาง อำเภอมัญจาคีรี อำเภอโคกโพธิ์ชัย อำเภอน้ำพอง อำเภอกระนวน อำเภอซำสูง อำเภอชนบท

3) ที่ราบดินปนทราย จะอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัด ครอบคลุมพื้นที่อำเภอบ้านไผ่ อำเภอแวงน้อย อำเภอแวงใหญ่ อำเภอพล อำเภอหนองสองห้อง อำเภอเปือยน้อย อำเภอบ้านแฮด อำเภอโนนศิลา

ภาพที่ 1.1 แผนที่ประเทศไทยและที่ตั้งของอำเภอในจังหวัดขอนแก่น

---

[1] ข้อมูลจากฐานข้อมูลจังหวัดขอนแก่น (POC) และรายงานข้อมูลพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ศูนย์พัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักงานคณะกรรมการสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,2549)

1.1.2 ประชากรและลักษณะการปกครอง

ประชากรในจังหวัดขอนแก่น ข้อมูล ณ เดือนกรกฎาคม 2551 มีประชากรรวม 1,875,571 คน และจากตารางที่ 1.1 สัดส่วนประชากรในจังหวัดขอนแก่น ในปี 2546-2550 ซึ่งในระหว่างปี 2547, 2548, 2549 อัตราการเพิ่มของประชากรเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาเพิ่มขึ้นในสัดส่วนร้อยละ 1.10, 9.92 และ 11.73 ตามลำดับ และในปี 2550 มีจำนวนประชากรรวม 1,522,582 คน จำนวนครัวเรือนรวม 386,476 ครัวเรือน สัดส่วนของประชากรเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาลดลงในอัตราร้อยละ 12.9

ตารางที่ 1.1 สัดส่วนของประชากรในจังหวัดขอนแก่น ตั้งแต่ ปี 2546-2550

ปี พ.ศ.	ชาย	หญิง	ประชากร	อัตราการเพิ่ม (%)	จำนวนครัวเรือน
2546	706,084	702,750	1,408,834	-	327,936
2547	727,836	696,461	1,424,297	1.1	346,021
2548	783,600	782,025	1,565,625	9.9	354,994
2549	876,288	872,961	1,749,249	11.7	405,471
2550	760,065	762,517	1,522,582	-12.9	386,476

ที่มา: ฐานข้อมูลจังหวัดขอนแก่น(http://www.khonkaenpoc.com/khonkaen/center_index_sub2.php)

จากตารางที่ 1.2 ในปี 2549 โครงสร้างประชากรในจังหวัดขอนแก่นมีสัดส่วน 2:7:1ซึ่งใกล้เคียงกับโครงสร้างประชากรในระดับภาคและประเทศ และอัตราการพึ่งพิงของประชากรในจังหวัดขอนแก่น ร้อยละ 45.0 ซึ่งต่ำกว่าอัตราการพึ่งพิงของระดับประเทศ ร้อยละ 47.5 และระดับภาค ร้อยละ 46.9

ตารางที่ 1.2 โครงสร้างประชากรและอัตราการพึ่งพิง ปี 2549

ระดับ/ช่วงอายุ	อายุ 0-14 ปี	อายุ 15-59 ปี	อายุ 60 ปีขึ้นไป	อัตราการพึ่งพิง (%)
ประเทศ	21.3	67.8	10.9	47.5
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	21.9	68.1	10.0	46.9
ขอนแก่น	20.6	69.0	10.4	45.0

ที่มา: กรมการปกครอง อ้างถึงใน ศูนย์พัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549.

การปกครองในจังหวัดขอนแก่น ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 ได้กำหนดให้มีการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1) ราชการส่วนภูมิภาคในจังหวัดขอนแก่น มี ส่วนราชการประจำจังหวัด 29 ส่วนราชการ การปกครองแบ่งออกเป็นอำเภอ 26 อำเภอ 198 ตำบล 2,331 หมู่บ้าน 280 ชุมชน

2) ราชการส่วนท้องถิ่น

- องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง
- เทศบาลนคร 1 แห่ง
- เทศบาลเมือง 3 แห่ง
- เทศบาลตำบล 29 แห่ง
- องค์การบริหารส่วนตำบล 191 แห่ง

3) ราชการส่วนกลางและรัฐวิสาหกิจ 208 หน่วยงาน

คำขวัญจังหวัด

ภารกิจหลักของจังหวัด

1) สร้างความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ และแก้ไขปัญหาความยากจนในจังหวัด
2) สร้างสังคมที่สงบสุขและพึงปรารถนาร่วมกัน
3) สร้างการพัฒนาให้เกิดดุลยภาพที่ยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชน
4) บริหารราชการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
5) แก้ไขปัญหาความเดือนร้อนของประชาชนในจังหวัด
6) ปฏิบัติภารกิจอันเป็นแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และนโยบายของรัฐบาล เช่น การแก้ไขปัญหายาเสพติด การแก้ไขปัญหาผู้มีอิทธิพล และการปราบปรามทุจริตและการประพฤติมิชอบ

ยุทธศาสตร์จังหวัดขอนแก่นกับการพัฒนาเชิงบูรณาการ

1.1.3 ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม

จังหวัดขอนแก่นมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม (ตารางที่ 1.3) เพิ่มขึ้นในระหว่างปี 2543-2546 และในช่วงปี 2547-2549 มีมูลค่าลดลงกว่าครึ่ง และเพิ่มขึ้นมากกว่าครึ่งเช่นกันในปีถัดไป ส่วนในปี 2549 มีมูลค่าผลิตภัณฑ์ (GPP) ในราคาประจำปี มูลค่า 107,906 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2548 จำนวน 10,217 ล้านบาท อัตราการขยายตัว ร้อยละ 9.5 โดยภาคอุตสาหกรรม มีมูลค่าการผลิต 34,590 ล้านบาท การค้า มูลค่า 8,838 ล้านบาท ภาคเกษตรกรรม มูลค่า 6,217 ล้านบาท สัดส่วนของ GPP ต่อ GRP ร้อยละ 13.7

ตารางที่ 1.3 ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด ณ ราคาประจำปี ระหว่างปี 2543-2549

หน่วย : ล้านบาท

GDP/GRP/GPP	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549
ประเทศ	4,922,731	5,133,502	5,450,643	5,917,368	6,489,847	7,087,660	7,816,474
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	514,717	529,137	576,152	633,687	683,364	720,506	789,598
ขอนแก่น	66,375	67,742	74,320	83,286	92,804	97,689	107,906
อัตราการเพิ่มเฉลี่ยต่อปี	-1.0	2.0	8.9	10.8	10.3	5.0	9.5
สัดส่วน GPP/GRP	12.9	12.8	12.9	13.1	13.6	13.6	13.7

ที่มา : สำนักบัญชีประชาชาติ สศช.

จากตารางที่ 4 รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีระหว่างปี 2543-2549 พบว่า ประชากรในจังหวัดขอนแก่นมีรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในระหว่างปี 2543-2546 และปรับตัวลดลงในปี 2547, 2548 ขณะเดียวกันในปี 2549 เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.0 เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา มีมูลค่า 56,558 บาท/คน/ปี สูงเป็นลำดับที่ 1 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แต่น้อยกว่ารายได้เฉลี่ยรวมของประชากรทั้งประเทศ

ตารางที่ 1.4 รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี (Per Capita GDP,GRP,GPP)

หน่วย : บาท

รายได้เฉลี่ยต่อคน	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549
ประเทศ	79,098	81,915	86,322	92,960	101,092	109,440	119,825
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	24,186	24,742	26,795	29,298	31,401	32,897	35,877
ขอนแก่น	37,521	38,866	43,270	49,205	55,643	58,977	65,558
อัตราการเพิ่มเฉลี่ย (%)	-	3.5	10.2	12.1	11.6	5.7	10.0

ที่มา: สำนักบัญชีประชาชาติ สศช.

จากตารางที่ 1.5 แสดงผลิตภัณฑ์จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามรายสาขาการผลิต ในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา พบว่า ปี 2549 สาขาอุตสาหกรรมมีมูลค่าสูงสุด 24,378 ล้านบาท อัตราการเพิ่มเมื่อเทียบกับปี 2545 เพิ่มขึ้น ร้อยละ 18.9 และอันดับที่สองในสาขา การขายส่ง ขายปลีก และซ่อมยานยนต์มีมูลค่า 8,838 ล้านบาท และอันดับที่สามในสาขาเกษตรกรรมล่าสัตว์และป่าไม้ มีมูลค่า 5,925 ล้านบาท

ตารางที่ 1.5 ผลิตภัณฑ์จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามรายสาขา ในระยะ 5 ปี ที่ผ่านมา

หน่วย: ล้านบาท

สาขาการผลิต/ปี	2545	2546	2547	2548	2549
เกษตรกรรม ล่าสัตว์ ป่าไม้	*8,055.20*	*9,299.00*	*10,384.00*	*12,371.00*	*5,925.00*
ประมง	348.90	387.40	475.00	472.00	292.00
เหมืองแร่/เหมืองหิน	2,272.00	2,101.10	1,827.00	2,130.00	642.00
อุตสาหกรรม	*20,501.00*	*25,330.00*	*28,361.00*	*30,033.00*	*24,378.00*
ไฟฟ้า/ก๊าซ/ประปา	1,507.40	1,576.20	1,792.00	1,796.00	1,424.00
การก่อสร้าง	4,333.30	4,835.80	4,977.00	5,329.00	1,801.00
ขายส่ง/ปลีก/ซ่อมยานยนต์	*13,608.20*	*15,157.10*	*16,339.00*	*17,212.00*	*8,838.00*
โรงแรม/ภัตตาคาร	1,588.30	1,584.90	1,837.00	1,889.00	1,271.00
ขนส่ง/คมนาคม	3,971.90	4,138.30	4,417.00	4,104.00	4,225.00
การเงิน/ธนาคาร/ประกันภัย	2,127.80	2,345.80	2,660.00	3,207.00	1,557.00
อสังหาริมทรัพย์	2,394.30	2,428.80	2,498.00	2,755.00	2,025.00
การบริหารราชการ	4,605.60	4,819.70	5,350.00	5,809.00	2,245.00
การศึกษา	6,445.10	7,173.80	8,047.00	8,775.00	3,259.00
บริการสุขภาพ	2,379.00	2,334.00	2,491.00	2,824.00	991.00
บริการชุมชน/สังคม	329.90	343.30	493.00	505.00	270.00
ลูกจ้างในครัวเรือน	124.00	128.00	132.00	137.00	55.00

ที่มา: ฐานข้อมูลจังหวัดขอนแก่น (http://www.khonkaenpoc.com/khonkaen/center_index_sub2.php)

จังหวัดขอนแก่น มีขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมที่สำคัญ ที่นิยมปฏิบัติสืบต่อกันมา แต่โบราณจนถึงปัจจุบันที่สำคัญมี 3 เทศกาล คือ

เทศกาลดอกคูณเสียงแคน จัดขึ้นระหว่างวันที่ 13 -15 เมษายน ของทุกปี บริเวณบึงแก่นนคร ซึ่งเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และชุมนุมสังสรรค์ของชาวขอนแก่น ช่วงเวลาจะจัดในช่วงระหว่างวันที่ 13-15 เมษายน ของทุกปี ความสำคัญ เป็นงานที่จัดขึ้นเพื่อชุมนุมสังสรรค์ของชาวขอนแก่น ในงานนี้จะตกแต่งด้วยดอกไม้หลากสี เพื่อประกวดความสวยงามและแนวคิดสร้างสรรค์ จุดเด่นของงานจะเป็นความงามของขบวนรถบุปผาชาติ เสียงเพลงและสาวงาม

เทศกาลงานเทศกาลไหม และประเพณีผูกเสี่ยว จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ในช่วงปลายเดือนพฤศจิกายน ถึงต้นเดือนธันวาคม เป็นเวลา 10 วัน 10 คืน บริเวณสนามกีฬากลางจังหวัด ช่วงเวลา จะจัดเป็นประจำทุก ๆ ปี ในระหว่างวันที่ 29 พฤศจิกายน ถึง 10 ธันวาคม ความสำคัญ ประเพณีผูกเสี่ยวเป็นประเพณีดั้งเดิมของชาวอีสาน ที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ คำว่า "เสี่ยว" หมายถึงเพื่อนรัก เพื่อนสนิท ที่เกื้อกูลและเอื้ออาทรต่อกัน ร่วมสุข ร่วมทุกข์ เห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกันเหมือนญาติสนิท บางทีเรียกว่า "เพื่อนตาย" ก็มีจังหวัดขอนแก่น จึงขอเชิญชวนชาวอีสานทุกคนได้ร่วมใจผูกเสี่ยว เพื่อสร้างสัมพันธภาพแห่งความรัก ความผูกพันสืบทอดมรดกวัฒนธรรมอันดีงามของชาวอีสาน ในงานเทศกาลไหม ประเพณีผูกเสี่ยว และงานกาชาดขอนแก่น

เทศกาลไหว้พระธาตุขามแก่น จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ในวันเพ็ญเดือนหก (วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน6) ณ วัดเจติยภูมิ เป็นงานเฉลิมฉลองพระธาตุ เพื่อให้ประชาชนได้สักการะพระธาตุคู่บ้านคู่เมือง

2.2 สถานการณ์ด้านสวัสดิการสังคม และความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น

สถานการณ์ด้านสวัสดิการสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นการนำเสนอข้อมูลจากการรวบรวมของศูนย์พัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักงานคณะกรรมการสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ในจังหวัดขอนแก่น จากการสรุปรวบรวมของคณะกรรมการในปี 2551 มีดังนี้

2.2.1 สถานการณ์ด้านสวัสดิการสังคม

สามารถนำเสนอโดยการจำแนกเป็นด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

1) ด้านการศึกษา

จำนวนปีเฉลี่ยการศึกษาของประชากรในปี 2548 เท่ากับ 7.8 ปี ต่อคน และในปี 2549 มีประชากรในวัยเรียน 240,345 คน เป็นนักเรียน 234,241 คน และอยู่นอกระบบโรงเรียน 6,104 คน รายจ่ายต่อหัวในการศึกษา 3,933 บาท/คน อัตราการเรียนรู้ของคนในจังหวัดขอนแก่น (ตารางที่ 1.6) มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยในปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 59.68 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของภาค

ตารางที่ 1.6 อัตราการเรียนรู้ของคนไทย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและจังหวัดขอนแก่น

ระดับ	2544	2545	2546	2547
ประเทศ	56.26	57.25	58.69	60.08
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	54.06	55.12	56.53	58.26
ขอนแก่น	56.23	57.07	58.65	59.68

ที่มา : สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา (ประมวลจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร รอบ 3 สำนักงานสถิติแห่งชาติ) อ้างถึงใน ศูนย์พัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,2549

ค่าใช้จ่ายในการในด้านการศึกษาของภาครัฐ (ตารางที่ 1.7) จังหวัดขอนแก่นมีค่าใช้จ่ายในปี 2549 รวม 6,884 ล้านบาท มีสัดส่วน ร้อยละ 2.5 ของทั้งประเทศ และร้อยละ 10.6 ของระดับภาค

ตารางที่ 1.7 ค่าใช้จ่ายดำเนินการภาครัฐด้านการศึกษา ปีงบประมาณ 2549

หน่วย : ล้านบาท

ระดับ	อนุบาลและประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	อื่น ๆ	รวม
ประเทศ	91,661.4	33,024.7	7,980.7	24,209.4	17,939.9	267,430.0
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	55,367.3	99.7	2,762.4	4,874.2	1,829.6	64,933.2
ขอนแก่น	4,598.4	4.6	266.5	1,844.8	169.4	6,884.0

ที่มา : กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง อ้างถึงใน ศูนย์พัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,2549

จำนวนนักเรียน/นักศึกษา กู้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ปี 2548 พบว่า จังหวัดขอนแก่นมีจำนวน 17,734 คน คิดเป็นร้อยละ 9.3 ของภาค

ตาราง 1.8 จำนวนนักเรียน/นักศึกษา กู้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ปี 2548

ระดับ	มัธยมปลาย	ปวช.	ปวท.	ปวส.	อนุปริญญา	ปริญญาตรี	รวม
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	97,585	47,206	34	42,947	531	1,814	190,117
ขอนแก่น	7,142	4,310	3	5,913	223	143	17,734

ที่มา : สำนักงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา อ้างถึงใน ศูนย์พัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,2549

2) ด้านแรงงาน

ปี 2549 จังหวัดขอนแก่น มี กำลังแรงงานรวม 870,599 คน ผู้มีงานทำ 837,159 คน ผู้ว่างงาน 16,465 คน กำลังแรงงานที่รอฤดูกาล 16,975 คน และผลิตภาพของแรงงาน คิดเป็น 70,712 บาท/คน/ปี สูงกว่าภาค

ตารางที่ 1.9 ผลิตภาพของแรงงานในประเทศ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และจังหวัดขอนแก่น

หน่วย : บาทต่อคนต่อปี

ระดับ	2545	2546	2547	2548	2549
ประเทศ	83,975	102,540	105,661	109,388	124,637
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	31,806	33,426	33,375	33,249	34,479
ขอนแก่น	49,828	54,681	59,003	63,083	70,712

ที่มา: สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา (ประมวลจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร รอบ 3 สำนักงานสถิติแห่งชาติ) อ้างถึงใน ศูนย์พัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,2549

3) ด้านสุขภาพของประชาชน

สัดส่วนแพทย์ต่อประชากรในจังหวัดขอนแก่น มีสัดส่วนอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกับระดับประเทศ คือ แพทย์ 1 คน ดูแลผู้ป่วย 3,231 คน และภาคอีสานมีสัดส่วนที่สูงกว่าจังหวัดขอนแก่นมากกว่า 2 เท่า

ตารางที่ 1.10 สัดส่วนแพทย์ต่อประชากร

ระดับ	2545	2546	2547	2548
ประเทศ	3,569	3,476	3,305	3,182
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	7,251	8,116	7,466	7,015
ขอนแก่น	2,521	4,212	3,697	3,231

ที่มา : สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข อ้างถึงใน ศูนย์พัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,2549

อัตราการตายของทารกต่อการเกิดมีชีพในปี 2544 และ 2548 มีแนวโน้มที่สูงขึ้น ในระดับจังหวัดเปรียบเทียบกับภาคและประเทศ คือ จังหวัดขอนแก่นอยู่ระหว่าง 13.8 ระดับภาค 8.0 และระดับประเทศ 7.6

ตารางที่ 1.11 อัตราตายทารกต่อการเกิดมีชีพ 1,000 คน ปี 2544 และ 2548

หน่วย : ร้อยละ

ระดับ	ปี 2544	ปี 2548
ประเทศ	6.5	7.6
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	6.2	8.0
ขอนแก่น	9.3	13.8

ที่มา : รายงานการพัฒนาคนของประเทศไทย ปี 2546 และ 2550 UNDP อ้างถึงใน ศูนย์พัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,2549

สัดส่วนผู้ป่วยโรคเอดส์ในปี 2545-2549 มีแน้วโน้มที่ลดลงสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในระดับภาคและประเทศ โดยในปี 2549 จังหวัดขอนแก่นมีจำนวนผู้ป่วยโรคเอดส์ 4.97 คนต่อแสน

ตารางที่ 1.12 สัดส่วนผู้ป่วยโรคเอดส์

หน่วย : 100,000 คน

ระดับ/ปี	2545	2546	2547	2548	2549
ประเทศ	701.63	720.90	767.32	547.68	241.38
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	24.56	27.40	30.05	19.53	6.55
ขอนแก่น	23.61	29.68	33.71	15.88	4.97

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลทางระบาดวิทยา สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค อ้างถึงใน ศูนย์พัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,2549

ประชากรที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ คือมีการเสพเหล้า และ บุหรี่ จากปี 2544 และ 2547 จังหวัดขอนแก่นมีแนวโน้มที่สูงขึ้นคือ ร้อยละ 30.5 ในปี 2544 เพิ่มสูงขึ้นเป็นร้อยละ 43.2 ในปี 2547

ตารางที่ 1.13 ร้อยละของประชากรที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ (เหล้า, บุหรี่)

ระดับ/ปี	ปี พ.ศ. 2544 (ร้อยละ)	ปี พ.ศ. 2547 (ร้อยละ)
ประเทศ	32.2	35.7
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	35.2	38.5
ขอนแก่น	30.5	43.2

ที่มา : รายงานการพัฒนาคนของประเทศไทย ปี 2546 และ 2550 UNDP อ้างถึงใน ศูนย์พัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,2549

4) ด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

สถานที่ประกอบพิธีทางศาสนา รวม 617 แห่ง แยกเป็น วัด 592 แห่ง สำนักสงฆ์ 533 แห่ง มีพระภิกษุ สามเณร 10,916 รูป โบสถ์คริสต์ 20 แห่ง และมัสยิด 5 แห่ง

5) ด้านความมั่นคงของชีวิตและสังคม

ข้อมูลการจดทะเบียนสมรสเปรียบเทียบกับการจดทะเบียนหย่าในปี 2545 และ 2549 การจดทะเบียนสมรสมีจำนวนเพิ่มขึ้นเล็กน้อยคือ จาก 6,561 คน เป็น 9,051 คนในขณะเดียวกันอัตราการหย่าร้างเพิ่มสูงขึ้นเป็นเท่าตัวคือจาก 1,198 เป็น 2,474 ซึ่งสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในระดับภาค

ตารางที่ 1.14 จำนวนการจดทะเบียนสมรส และหย่า

ระดับภาค/จังหวัด	2545		2549	
	สมรส	หย่า	สมรส	หย่า
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	104,661	17,709	108,290	24,469
ขอนแก่น	8,561	1,198	9,051	2,474

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย อ้างถึงใน ศูนย์พัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,2549

จำนวนเด็กและผู้ด้อยโอกาสในปี 2548 จังหวัดขอนแก่นมีสัดส่วนต่อพัน อยู่ในอัตรา 2.5 ซึ่งต่ำกว่าภาคเล็กน้อย (2.8) แต่สูงกว่าในระดับประเทศ (1.9)

ตารางที่ 1.15 เด็กและผู้ด้อยโอกาสในชนบท ปี 2548

หน่วย : คน

ระดับ/ ประเภท	เด็กกำพร้า	เด็กเร่ร่อน	เด็กถูกทอดทิ้ง	คนจนไม่มีที่อยู่	คนพิการยากจน	รวม	สัดส่วนต่อพัน
ประเทศ	66,613	1,419	1,917	34,478	16,687	121,114	1.9
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	32,121	745	1,051	17,989	7,865	59,771	2.8
ขอนแก่น	1,964	55	47	1,533	855	4,454	2.5

ที่มา : กชช.2ค. 2548 กรมพัฒนาชุมชน อ้างถึงใน ศูนย์พัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,2549

สัดส่วนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและมาใช้สิทธิตั้งแต่ปี 2529 – 2548 มีสัดส่วนที่ไม่เปลี่ยนแปลงมากนักคืออยู่ ในระหว่างร้อยละ 60-70 ซึ่งในปี 2548 จังหวัดขออนแก่นมีสัดส่วนร้อยละ 70.98 สูงกว่าระดับภาค (67.37) และต่ำกว่าในระดับประเทศ (72.56)

ตารางที่ 1.16 สัดส่วนผู้มีสิทธิมาใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส.

หน่วย : ร้อยละของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ระดับ/ ปี	2529	2531	2535	2538	2539	2544	2548
ประเทศ	59.26	61.17	59.75	61.67	61.32	70.55	72.56
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	73.72	77.64	69.31	64.43	63.96	68.18	67.37
ขอนแก่น	70.19	68.89	59.56	61.60	61.75	69.61	70.98

ที่มา : ข้อมูลในช่วงปี 2529-2539 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ข้อมูลปี 2544 และ 2548 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง อ้างถึงใน ศูนย์พัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,2549

6) ด้านที่อยู่อาศัย

ฐานข้อมูลเรื่องสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยในจังหวัดขอนแก่น องค์กรที่เข้ามาดำเนินการจัดสวัสดิการที่สำคัญคือ การเคหะแห่งชาติ และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ซึ่งการเคหะแห่งชาติได้ดำเนินงานในชื่อ “โครงการบ้านเอื้ออาทร” และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนดำเนินการภายใต้ “โครงการบ้านมั่นคง” ซึ่งในการดำเนินงานมาตั้งแต่ปี 2546 ถึงมีนาคม 2551 ชุมชนในจังหวัดขอนแก่นได้รับงบประมาณซึ่งเป็นสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย เป็นงบลงทุนด้านสาธารณูปโภค ประมาณ 96 ล้านบาท งบสินเชื่อเพื่อซื้อที่ดิน 17 ล้านบาท และสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย 94 ล้านบาท รวมแล้วมากกว่า 200 ล้านบาท

จากการสำรวจข้อมูลผู้เดือดร้อน และมีปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยของ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน, 2551) ข้อมูลเมื่อเดือนมีนาคม 2551 ในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 236 ชุมชน มีครัวเรือนที่เดือดร้อนและต้องการที่อยู่อาศัย จำนวน 13,429 ครัวเรือน

7) ด้านการบริการสังคม

ข้อมูลด้านการจัดสวัสดิการในส่วนนี้เกี่ยวข้องกับ ผู้สูงอายุ เด็กด้อยโอกาส การจดทะเบียนแต่งงานและหย่าร้าง และสัดส่วนผู้มีสิทธิ์มาใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ดังนี้

รัฐบาลและเอกชนได้จัดสวัสดิการและบริการต่างๆเพื่อผู้สูงอายุ เช่น สถานสงเคราะห์คนชรา บัตรสุขภาพ บัตรประจำตัวผู้สูงอายุ การให้เบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุที่ยากจน การลดหย่อนค่าโดยสารเป็นต้น เมื่อพิจารณาประเภทความต้องการการช่วยเหลือจากรัฐบาลพบว่า มีความต้องการให้มีหน่วยบริการเยี่ยมบ้านที่มีผู้สูงอายุร้อยละ 87.7 ต้องการขอรับเบี้ยยังชีพจากทางราชการร้อยละ 87.5 ต้องการมีบัตรสุขภาพเพื่อขอลดหย่อนค่ารักษาพยาบาลร้อยละ 87.2 ต้องการมีบัตรประจำตัวผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไปร้อยละ 85.1 ต้องการเกี่ยวกับสถานสงเคราะห์คนชราของรัฐบาลร้อยละ 25.2 ต้องการศูนย์บริการผู้สูงอายุทางสังคม/ศูนย์บริการผู้สูงอายุในวัด หรือในชุมชนร้อยละ 73.6

มีบริการสวัสดิการของรัฐที่ได้จัดให้ผู้สูงอายุแล้วพบว่า ประเภทบริการสวัสดิการที่ผู้สูงอายุไปใช้บริการมากที่สุดคือการขอรับเบี้ยยังชีพจากทางราชการ ร้อยละ 91.0 การใช้บัตรประจำตัวผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 44.3 ไปใช้บริการโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรคร้อยละ 42.7 ใช้บริการศูนย์บริการผู้สูงอายุทางสังคม ร้อยละ 5.5 ไปใช้บริการสถานสงเคราะห์คนชราของรัฐบาลเพียงร้อยละ 0.5

ส่วนเรื่องความต้องการที่จะให้รัฐบาลจัดสวัสดิการต่างๆเพิ่มจากที่มีอยู่ พบว่าต้องการให้รัฐบาลจัดสวัสดิการการจัดบริการตามบ้านเพื่อช่วยผู้สูงอายุในการดำรงชีวิตประมาณร้อยละ 94.8 ต้องการให้รัฐบาลจัดหางานหรือกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยร้อยละ 93.8 ต้องการให้รัฐบาลจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในที่สาธารณะร้อยละ 93.2 ต้องการให้รัฐบาลจัดให้มีสวนสาธารณะหรือสนามกีฬาสำหรับการออกกำลังกาย การพักผ่อนที่เหมาะสมและปลอดภัย ร้อยละ 91.8 และต้องการมีศูนย์ดูแลกลางวันสำหรับผู้สูงอายุร้อยละ 91.7

2,2.2 สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ในจังหวัดขอนแก่น

ผลการสำรวจข้อมูลสถิติที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์ 10 มิติ 56 ตัวชี้วัด ปรากฏสถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น[2] ดังนี้

1) ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย

สภาพความหนาแน่นของที่อยู่อาศัยต่อพื้นที่ตารางกิโลเมตร โดยเฉลี่ย 50 หลัง มีอัตราการเป็นเจ้าของถือครองที่อยู่อาศัย ร้อยละ 94.6 อัตราการมีไฟฟ้า น้ำประปา และส้วม ร้อยละ 100 , 19.63 และ 97 ตามลำดับ มีพื้นที่ป่าไม้ 833,680 ไร่ (ตารางที่ 1.17)

ตารางที่ 1.17 สถานการณ์ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยรายตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด	สถานการณ์ของจังหวัด	ค่าเฉลี่ยระดับประเทศ
1. ความหนาแน่นของครัวเรือน	50 หลัง	116.76 หลัง
2. อัตราการถือครอง	94.6%	84.54 %
3. อัตราการมีไฟฟ้าใช้	100%	96.54 %
4. อัตราการมีน้ำประปาใช้	19.63 %	66.51 %
5. อัตราการมีส้วมใช้	97 %	99.03 %
6. อัตราพื้นที่ป่าไม้	833,680 ไร่	146.86 ไร่

2) ความมั่นคงด้านสุขภาพอนามัย

อัตราผู้ป่วย 1,013 คน ต่อ 1 เตียง ต่อ ภาระการดูแลผู้ป่วยโดยเฉลี่ยแพทย์ 1 คน ดูแลผู้ป่วย 3,874 คน ขณะที่ทันตแพทย์ 1 คน ต้องรับภาระดูแลผู้ป่วยถึง 9,222 คน ส่วนภาระในการดูแลผู้ป่วยของพยาบาล 1 คน อยู่ที่ 2,083 คน และการเจ็บป่วยด้วยโรคภูมิคุ้มกันบกพร่องต่อ 10,000 ครัวเรือน อยู่ที่ระดับ 0.37 คน (ตาราง 1.18)

[2] ข้อมูลจากการสรุปของคณะอนุกรรมการเฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคม ปี 2551

ตารางที่ 1.18 แสดงสถานการณ์ความมั่นคงด้านสุขภาพอนามัย

ตัวชี้วัด	สถานการณ์ของจังหวัด	ค่าเฉลี่ยระดับประเทศ
7. อัตราผู้ป่วยต่อ 1 เตียง	1,013	964.58
8. แพทย์ 1 คนต่อจำนวนผู้ป่วย	3,874	9,843.05
9. ทันตแพทย์ 1 คนต่อจำนวนผู้ป่วย	9,222	40,121.16
10. พยาบาล 1 คนต่อจำนวนผู้ป่วย	2,083	1,329.43
11. อัตราการป่วยด้วยโรคภูมิคุ้มกันบกพร่องต่อ 10,000 ครัวเรือน	0.37	14.71

3) ความมั่นคงด้านการศึกษา

อัตราส่วนของนักเรียนต่อห้องเรียน และความรับผิดชอบของครู 1 คน ต่อจำนวนนักเรียน โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 50 คน และ 10 คน ตามลำดับ (ตารางที่ 1.19)

ตารางที่ 1.19 แสดงสถานการณ์ความมั่นคงด้านการศึกษา

ตัวชี้วัด	สถานการณ์ของจังหวัด	ค่าเฉลี่ยระดับประเทศ
12. จำนวนนักเรียนต่อ 1 ห้องเรียน	50	25.51
13. ครู 1 คนต่อจำนวนนักเรียน	10	21.14
14. อัตราการลงทะเบียนเรียนต่อ 1,000 ครัวเรือน	-	94.63
15. อัตราการออกกลางคันต่อ 1,000 ครัวเรือน	-	2.90
16. อัตรานักเรียนที่มีน้ำหนักและส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์ ต่อ 1,000 ครัวเรือน	-	0.54
17. อัตรานักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรมและอารมณ์ต่อ 1,000 ครัวเรือน	-	38.78

4) ความมั่นคงด้านการมีงานทำและรายได้

อัตราผู้มีงานทำต่อครัวเรือนโดยเฉลี่ยอยู่ระดับ 1 คน โดยผู้ที่มีงานทำทำให้ครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ย 13,088 บาท/เดือน ในจำนวนครัวเรือนทั้งหมดมีครัวเรือนที่มีหนี้สิน ร้อยละ 25.70 โดยมีหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน 98,315 บาท การกระจายรายได้ของครัวเรือนซึ่งสะท้อนจากค่าสัมประสิทธิ์จินี และการมีส่วนในรายได้ประจำของครัวเรือนที่จนที่สุด 20 % แรก พบว่าค่าสัมประสิทธิ์จินีโดยเฉลี่ยอยู่ระดับ 0.36 ซึ่งแสดงถึงมีความเหลื่อมล้ำการกระจายรายได้ของครัวเรือน และครัวเรือนที่ยากจนที่สุด 20% สุดท้าย มีส่วนในการครอบครองรายได้ 52% (ตารางที่ 1.20)

ตารางที่ 1.20 แสดงสถานการณ์ความมั่นคงด้านการมีงานทำและรายได้

ตัวชี้วัด	สถานการณ์ของจังหวัด	ค่าเฉลี่ยระดับประเทศ
18.อัตราผู้มีงานทำต่อครัวเรือน (คน)	1.11	2.48
19.รายได้ครัวเรือนต่อเดือน (บาท)	13,088	12,028.43
20.การมีส่วนในรายได้ของครัวเรือนที่จนที่สุด 20% สุดท้าย	25.70%	7.99 %
21.สัมประสิทธิ์จินี	0.36	0.35
22.อัตราครัวเรือนที่เป็นหนี้	52%	62.56 %
23.หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	98,315	135,746.38

5) ความมั่นคงส่วนบุคคล

พิจารณาจากคดีอาชญากรรมรุนแรง 6 ประเภท โดยเป็นอัตราต่อ 100,000 ครัวเรือน อัตราการเกิดคดีทำร้ายร่างกายสูงที่สุด รองลงมาอัตราคดีข่มขืน และคดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ตามลำดับ (ตารางที่ 1.21)

ตารางที่ 1.21 แสดงสถานการณ์ความมั่นคงส่วนบุคคล

ตัวชี้วัด	สถานการณ์ของจังหวัด	ค่าเฉลี่ยระดับประเทศ
24.คดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาต่อ 100,000 ครัวเรือน	20.94	11.04
25.คดีปล้นทรัพย์ต่อ 100,000 ครัวเรือน	7.6	4.56
26.คดีชิงทรัพย์ต่อ 100,000 ครัวเรือน	6.28	5.27
27.คดีทำร้ายร่างกายต่อ 100,000 ครัวเรือน	172	74.25
28.คดีข่มขืนต่อ 100,000 ครัวเรือน	22.6	12.01
29.คดีมีและเผยแพร่วัตถุลามกต่อ 100,000 ครัวเรือน	16.40	9.29

6) ความมั่นคงด้านครอบครัว

อัตราครอบครัวอบอุ่น และครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดีมีค่าสถิติสูงที่สุด คือ ร้อยละ 93.69 และ 71.83 ตามลำดับ อัตราการสมรสและอัตราการหย่ามีค่าสถิติใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 53.63 และ 51.31 ตามลำดับ ซึ่งน่าสังเกตอัตราการรสมรสมีมากกว่าอัตราการหย่า เล็กน้อย ส่วนอัตราครอบครัวที่พึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้อยู่ที่ระดับ 70.76% (ตารางที่ 1.22)

ตารางที่ 1.22 แสดงสถานการณ์ความมั่นคงด้านครอบครัว

ตัวชี้วัด	สถานการณ์ของจังหวัด	ค่าเฉลี่ยระดับประเทศ
30. อัตราการสมรส	53.63%	55.10%
31. อัตราการหย่า	51.31%	56.45%
32. อัตราครอบครัวอบอุ่น	93.69%	95.31%
33. อัตราครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดี	71.83%	75.46%
34. อัตราครอบครัวพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้	70.76%	56.27%

7) ความมั่นคงด้านการสนับสนุนทางสังคม

สถิติการถือกรมธรรม์ประกันชีวิตของประชากร ไม่พบ ขณะที่อัตราการประกันสังคมต่อ 1,000 ครัวเรือน โดยเฉลี่ยอยู่ระดับ 368.06 คน จำนวนวัด มัสยิด และโบสถ์ต่อ 1,000 ครัวเรือน เฉลี่ย 1.76 แห่ง , 0.01 และ 0.10 แห่ง ตามลำดับ อัตราการฆ่าตัวตาย พยายามฆ่าตัวตาย และทำร้ายตนเองต่อ 1,000 ครัวเรือน เฉลี่ย 2.87 คน (ตารางที่ 1.23)

ตารางที่ 1.23 สถานการณ์ความมั่นคงด้านการสนับสนุนทางสังคม

ตัวชี้วัด	สถานการณ์ของจังหวัด	ค่าเฉลี่ยระดับประเทศ
35.อัตราการเลือกกรมธรรม์ประกันชีวิตต่อประชากร	-	12.87%
36.อัตราการประกันสังคมต่อ 1,000 ครัวเรือน(คน)	368.06	868.34
37.จำนวนวัดต่อ 1,000 ครัวเรือน (แห่ง)	1.76	2.59
38.จำนวนมัสยิดต่อ 1,000 ครัวเรือน (แห่ง)	0.01	0.31
39.จำนวนโบสถ์ต่อ 1,000 ครัวเรือน (แห่ง)	0.10	0.09
40.อัตราการฆ่าตัวตายและทำร้ายตนเองต่อ1,000 ครัวเรือน (คน)	2.87	0.82

8) ความมั่นคงด้านสังคม-วัฒนธรรม

ปัจจุบันครัวเรือนในจังหวัดขอนแก่น มีโทรศัพท์ใช้โดยเฉลี่ยร้อยละ 22.94 ขณะที่อัตราเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีใช้ในครัวเรือนมีเพียงร้อยละ 19.09% ง อัตราประชากรที่ทำงาน 0 ชั่วโมง ซึ่งสะท้อนการใช้เวลาหยุดพักผ่อนมีจำนวน 27,759 คนต่อ 10,000 ครัวเรือน (ตารางที่ 1.24)

ตารางที่ 1.24 สถานการณ์ความมั่นคงด้านสังคม-วัฒนธรรม

ตัวชี้วัด	สถานการณ์ของจังหวัด	ค่าเฉลี่ยระดับประเทศ
41. อัตราครัวเรือนที่มีโทรศัพท์	22.94	38.05 %
42. อัตราครัวเรือนที่มีคอมพิวเตอร์	19.09 %	5.17 %
43. จำนวนองค์กรเอกชนต่อ 10,000 ครัวเรือน(แห่ง)	-	96.81
44. จำนวนผู้ทำงาน 0 ชั่วโมงต่อ 10,000 ครัวเรือน	27,759	4,478.63

9) ความมั่นคงด้านสิทธิและความเป็นธรรม

จากการสืบค้นข้อมูลทางอินเตอร์เน็ต และหน่วยงานระดับจังหวัด คดีของศาลปกครอง การร้องเรียนกรณีที่ราษฎรขัดแย้งกับเจ้าหน้าที่รัฐ และกรณีที่ราษฎรคัดค้านโครงการรัฐ ของจังหวัดขอนแก่น ไม่พบข้อมูล (ตารางที่ 1.25)

ตารางที่ 1.25 สถานการณ์ความมั่นคงด้านสิทธิและความเป็นธรรม

ตัวชี้วัด	สถานการณ์ของจังหวัด	ค่าเฉลี่ยระดับประเทศ
45.คดีในศาลปกครองต่อ 10,000 ครัวเรือน	-	0.03
46.คดีความขัดแย้งกับเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อ10,000 ครัวเรือน	-	6.17
47.คดีคัดค้านโครงการของรัฐต่อ 10,000 ครัวเรือน	-	0.11

10) ความมั่นคงด้านการเมืองและธรรมาภิบาล

อัตราผู้มาใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร์ 64.57 แบบบัญชีรายชื่อ 64.09 อัตราผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา เฉลี่ยร้อยละ 70.91 สำหรับอัตราบัตรเสียของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร์ อยู่ที่ 11.96% มากกว่า อัตราบัตรเสียของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร์แบบบัญชีรายชื่อ คือ 9.27% ส่วนอัตราบัตรเสียของการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พบว่าอยู่ที่ 4.46% และอัตราผู้ประสงค์ไม่ออกคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร์ ไม่ประสงค์ลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร์แบบบัญชีรายชื่อ และผู้ไม่ประสงค์ลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พบว่าอยู่ที่ 13.75% , 16.30% และ 4.30% ตามลำดับ (ตารางที่ 1.26)

ตารางที่ 1.26 สถานการณ์ความมั่นคงด้านการเมืองและธรรมาภิบาล

ตัวชี้วัด	สถานการณ์ของจังหวัด	ค่าเฉลี่ยระดับประเทศ
48. อัตราผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง ส.ส.	64.57%	73.72 %
49. อัตราผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง ส.ส.บัญชีรายชื่อ	64.09 %	73.68 %
50. อัตราผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง สว.	70.91%	73.08 %
51. อัตราบัตรเสียของการเลือกตั้ง ส.ส.	11.96 %	6.10 %
52. อัตราบัตรเสียของการเลือกตั้ง ส.ส.บัญชีรายชื่อ	9.27%	3.36 %
53. อัตราบัตรเสียของการเลือกตั้ง สว.	4.46%	6.76 %
54. อัตราผู้ประสงค์ไม่ออกคะแนนเลือกตั้ง ส.ส.	13.75%	2.10 %
55. อัตราผู้ประสงค์ไม่ลงคะแนนเลือกตั้ง ส.ส.บัญชีรายชื่อ	16.30 %	1.17 %
56. อัตราผู้ประสงค์ไม่ลงคะแนนเลือกตั้ง สว.	4.30 %	3.50 %

ข้อมูลพื้นฐานด้านการจัดสวัสดิการสังคมของจังหวัดขอนแก่น เป็นการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากหน่วยงานที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการพัฒนาโดยเฉพาะจากศูนย์พัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สภาพัฒน์ฯ และจากศักยภาพในเชิงพื้นที่ซึ่งจังหวัดขอนแก่นเป็นศูนย์กลางของภาคอีสานทั้งในเชิงพื้นที่และการบริหารราชการแผ่นดิน จึงทำให้มีทรัพยากรงบประมาณในการบริหารค่อนข้างสูง และการที่มีสถานศึกษา และสถานพยาบาลหลักอยู่ในจังหวัด ก็เป็นสาเหตุหนึ่งของการดึงดูดผู้คนจากจังหวัดต่างๆ เดินทางเข้าสู่จังหวัดขอนแก่นสูงขึ้น ขณะเดียวกันการจัดสวัสดิการที่เกิดขึ้นทั้งระบบเป็นระบบสวัสดิการที่เกิดขึ้นโดยรัฐ (Welfare State) ซึ่งผลที่เกิดขึ้นก็ยังมาสามารถครอบคลุมทั้งหมด แต่ก็มีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้นทั้งในเชิงพื้นที่และประเด็น

สรุปฐานข้อมูลผู้ด้อยโอกาสในจังหวัดขอนแก่น ปี 2549

จากการสำรวจของ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปี 2549 ทำให้ทราบจำนวนผู้ด้อยโอกาสในด้านต่าง ๆ ในจังหวัดขอนแก่น โดยอำเภอที่มีจำนวนผู้ด้อยโอกาสสูงที่สุดคืออำเภอน้ำพอง จำนวน 2,338 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 ของจังหวัด และประเด็นปัญหาผู้ด้อยโอกาสเรื่องสตรีหม้ายและครอบครัวฐานะยากจนมีจำนวนมากที่สุด จำนวน 4,283 คน คิดเป็นร้อยละ 19.2 ของจังหวัด

ตารางที่ 1.27 ฐานข้อมูลผู้ด้อยโอกาสในจังหวัดขอนแก่น ปี 2549

ที่	อำเภอ	เด็กกำพร้า	เด็กถูกทอดทิ้ง	ผู้ป่วยเอดส์	ผู้สูงอายุขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู	สตรีหม้ายครอบครัวฐานะยากจน	ครอบครัวฐานะยากจน	สุราเรื้อรัง	คนพิการ	รวม
1	เขาสวนกวาง				27				1	**28**
2	ภูผาม่าน	3			6	7	8	1	10	**35**
3	แวงน้อย	9	2	2	16	23	14	3	16	**85**
4	กิ่ง อ.โนนศิลา	33	2	2	62	40	22	1	21	**183**
5	เปือยน้อย	32	12	1	45	28	38	3	25	**184**
6	อุบลรัตน์	27	5	17	54	27	66	11	46	**253**
7	กิ่ง อ.บ้านแฮด	33	20	10	53	79	64	7	107	**373**
8	ภูเวียง	68	18	9	75	80	90	1	75	**416**
9	กิ่ง อ.ซำสูง	57	91	5	111	99	76	20	55	**514**
10	กิ่ง อ.โคกโพธิ์ไชย	73	39	16	86	104	132		70	**520**
11	กระนวน	90	25	5	175	136	143	10	100	**684**
12	กิ่ง อ.หนองนาคำ	94	64	16	58	164	184	18	117	**715**

ที่	อำเภอ	เด็กกำพร้า	เด็กถูกทอดทิ้ง	ผู้ป่วยเอดส์	ผู้สูงอายุขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู	สตรีหม้ายครอบครัวฐานะยากจน	ครอบครัวฐานะยากจน	สุราเรื้อรัง	คนพิการ	รวม
13	บ้านฝาง	124	45	10	115	182	144	14	97	**731**
14	แวงใหญ่	150	81	20	135	187	142	16	175	**906**
15	บ้านไผ่	128	90	23	238	207	202	22	121	**1,031**
16	ชุมแพ	176	73	65	206	248	209	31	257	**1,265**
17	มัญจาคีรี	142	82	36	266	280	346	23	192	**1,367**
18	หนองสองห้อง	100	86	32	229	298	347	28	281	**1,401**
19	พระยืน	835	46	18	104	151	121	20	130	**1,425**
20	สีชมพู	159	159	43	446	248	219	6	180	**1,460**
21	หนองเรือ	176	73	33	481	273	385	31	490	**1,942**
22	เมือง	265	145	80	366	530	231	109	470	**2,196**
23	พล	273	192	52	464	409	444	57	385	**2,276**
24	น้ำพอง	283	156	21	484	483	500	64	347	**2,338**
รวม		**3,330**	**1,506**	**516**	**4,302**	**4,283**	**4,127**	**496**	**3,768**	**22,328**

ที่มา : ข้อมูลปฐมภูมิจากการเก็บข้อมูลของ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปี 2549

บทที่ 2
การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมของจังหวัดขอนแก่น

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมของจังหวัดขอนแก่น เป็นการศึกษาวิจัยและรวบรวมข้อมูล 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็น แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคม เมื่อเดือน กรกฎาคม 2551[1] และในส่วนของแผนยุทธศาสตร์การจัดสวัสดิการสังคม เกิดขึ้นจากการจัดทำยุทธศาสตร์เมื่อเดือนกันยายน 2549 [2] และส่วนที่สองจะเป็นการกล่าวถึงกลไกในการดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการเชิงพื้นที่ ซึ่ง สามารถนำเสนอในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

2.1 นโยบายและแผนการดำเนินงานการพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น

2.1.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมจังหวัดขอนแก่น

แผนและยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมจังหวัดขอนแก่น ได้จัดทำขึ้นโดยสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงจังหวัดขอนแก่น (พมจ.) โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายด้านการพัฒนาสังคมในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยขอนแก่นซึ่งได้เป็นผู้จัดกระบวนการระดมความคิดเห็นเพื่อการจัดทำแผน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

วิสัยทัศน์

"ขอนแก่นเมืองน่าอยู่ บูรณาการภาคีเครือข่ายพัฒนาสังคม มุ่งสู่การอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน"

พันธกิจ

1. พัฒนาคุณภาพคนและชุมชนสู่สังคมคุณธรรม
2. บูรณาการภาคีเครือข่าย ทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสังคม
3. พัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีศักยภาพในการพัฒนาสังคมและจัดสวัสดิการ
4. สร้างหลักประกันความมั่นคงในการดำรงชีวิต
5. สร้างสถาบันครอบครัวและชุมชนเข้มแข็ง

ประเด็นยุทธศาสตร์

1. การพัฒนาทุนทางสังคมและวัฒนธรรม
2. การพัฒนาระบบบริหารจัดการพัฒนาสังคม
3. การบูรณาการภาคีเครือข่ายพัฒนาสังคม
4. การจัดระเบียบสังคมมุ่งสู่สังคมคุณธรรม

---

[1] ประชุมจัดทำยุทธศาสตร์พัฒนาสังคมขอนแก่น วันที่ 1-2 กรกฎาคม 2551 ณ อินเตอร์รีสอร์ท อ.หนองแสง จ.อุดรธานี

[2] อ้างอิงจาก แผนการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น, 2549)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1

1. การพัฒนาทุนทางสังคมและวัฒนธรรม

1. กลยุทธ์ : ส่งเสริมและสนับสนุนประชาชนมีส่วนร่วมการพัฒนาสังคม

ตัวชี้วัด : ร้อยละของกลุ่มเป้าหมายที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม

2. กลยุทธ์ : ส่งเสริมสนับสนุนการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาสังคม

ตัวชี้วัด ; จำนวนกิจกรรมที่พัฒนาสังคมโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. กลยุทธ์ : การเสริมสร้างโอกาสในการพึ่งตนเอง

ตัวชี้วัด : 1. ร้อยละของกลุ่มเป้าหมายที่พึ่งพาตนเองได้

2. จำนวนของโครงการ/กิจกรรมที่สร้างโอกาสในการพึ่งตนเอง

4. กลยุทธ์ : การเสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้และสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

ตัวชี้วัด : จำนวนโครงการ/กิจกรรมที่เสริมสร้างการเรียนรู้และสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

5. กลยุทธ์ : เสริมสร้างศักยภาพการอยู่ร่วมกันของครอบครัวและชุมชน

ตัวชี้วัด : จำนวนโครงการ/กิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพการอยู่ร่วมกันของครอบครัวและชุมชน

ประเด็นยุทธศาสตร์ 2

2. การพัฒนาระบบบริหารจัดการพัฒนาสังคม

1. กลยุทธ์: เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลด้านกฎหมาย

ตัวชี้วัด: จำนวนโครงการ/กิจกรรม

2. กลยุทธ์ : พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการพัฒนาสังคม

ตัวชี้วัด: จำนวนฐานข้อมูลการพัฒนาสังคม

3. กลยุทธ์ : พัฒนาระบบติดตามประเมินผล

ตัวชี้วัด : มีการติดตาม/พัฒนาระบบ

4. กลยุทธ์ : พัฒนาระบบจัดสวัสดิการแก่กลุ่มเป้าหมาย

ตัวชี้วัด : 1. มีการพัฒนาระบบจัดสวัสดิการ

2. จำนวน/ร้อยละของกิจกรรมที่มีการจัดสวัสดิการ

5. กลยุทธ์: พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาสังคม

ตัวชี้วัด : 1. มีการพัฒนาระบบสารสนเทศในการพัฒนาสังคม

2. จำนวน/ร้อยละของกิจกรรมที่มีการพัฒนาระบบฯ

6. กลยุทธ์:เสริมสร้างขีดสมรรถนะบุคลากรด้านพัฒนาสังคม

ตัวชี้วัด : จำนวน/ร้อยละของกิจกรรมเสริมสร้างขีดสมรรถนะบุคลากรด้านพัฒนาสังคม

7. กลยุทธ์: เสริมสร้างการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

ตัวชี้วัด: จำนวน/ร้อยละการเสริมสร้างการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

ประเด็นยุทธศาสตร์ 3

3. การบูรณาการภาคีเครือข่ายพัฒนาสังคม

1. กลยุทธ์:บูรณาการภาคีเครือข่ายให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม

ตัวชี้วัด: จำนวน/ร้อยละของกิจกรรมบูรณาการฯ

2. กลยุทธ์:ประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน

ตัวชี้วัด: จำนวน/ร้อยละของกิจกรรมประสานความร่วมมือฯ

3. กลยุทธ์:เสริมสร้างมาตรการกลไกในการดูแลกลุ่มเป้าหมาย

ตัวชี้วัด: จำนวน/ร้อยละของกิจกรรมเสริมสร้างมาตรการกลไกในการดูแลกลุ่มเป้าหมาย

ประเด็นยุทธศาสตร์ 4

4. การจัดระเบียบสังคมมุ่งสู่สังคมคุณธรรม

1. กลยุทธ์:ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว

ตัวชี้วัด: จำนวน/ร้อยละของกิจกรรมส่งเสริมความเข้มแข็งฯ

2. กลยุทธ์:ปลูกจิตสำนึกด้านคุณธรรม/จริยธรรมแก่ประชาชน

ตัวชี้วัด : จำนวน/ร้อยละของกิจกรรมปลูกจิตสำนึกด้านคุณธรรมฯ

3. กลยุทธ์:ส่งเสริมให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ตัวชี้วัด: จำนวน/ร้อยละของกิจกรรมส่งเสริมให้ประชาชนฯ

4. กลยุทธ์:เสริมสร้างมาตรการกลไกทางกฎหมายให้เข้มแข็ง

ตัวชี้วัด: จำนวน/ร้อยละของกิจกรรมเสริมสร้างมาตรการฯ

5. กลยุทธ์:ส่งเสริม สนับสนุนการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิต

ตัวชี้วัด: จำนวน/ร้อยละของกิจกรรมส่งเสริมการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงฯ

2.1.2 สถานการณ์ด้านสวัสดิการสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น

เพื่อให้เกิดความเข้าใจเรื่องสวัสดิการสังคมและกรอบของการวัด จะนำเสนอถึงความหมายและนิยาม ของคำที่เกี่ยวข้องในประเด็นการวัดเรื่องสวัสดิการสังคม ดังนี้

ความมั่นคงของมนุษย์

หมายถึง ความมั่นคงของมนุษย์ 10 มิติ คือ การมีงานทำและรายได้ ครอบครัว ที่อยู่อาศัย สุขภาพอนามัย การศึกษา สังคมวัฒนธรรม การสนับสนุนทางสังคม ความมั่นคงส่วนบุคคล สิทธิและความเป็นธรรม และการเมืองและธรรมาภิบาล ความมั่นคงของมนุษย์เหล่านี้ถูกประเมินให้ปรากฏค่าเป็นตัวเลขหรือสัมประสิทธิ์ผ่านตัวชี้วัด ที่เลือกใช้แตกต่างกันไปในแต่ละกรณี

ดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ (Composite Human Security Index : CHSI)

หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้จากการประมวลข้อมูลจากตัวชี้วัดด้วยวิธีการที่พัฒนาโดยการวิจัยครั้งนี้ ที่แสดงถึงระดับความมากน้อยของความมั่นคงของมนุษย์โดยรวมหรือในแต่ละมิติ

เปอร์เซ็นต์ไทล์ของดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ (Percentile of the Composite Human Security Index : PHSE)

หมายถึง ค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ของ CHSI ที่บ่งบอกตำแหน่งเป็นอัตราร้อยละของสัมประสิทธิ์ CHSI นั้นๆ เพื่อเปรียบเทียบกับบุคคลหรือพื้นที่ที่เป็นกลุ่มเกณฑ์

ตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์

ตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์ 10 มิติ มี 2 ระดับ คือ ระดับบุคคล 69 ตัวชี้วัด และระดับพื้นที่ 56 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

มิติที่ 1 ที่อยู่อาศัย

หมายถึง การมีสิทธิครอบครองที่อยู่อาศัยที่มีสภาพมั่นคง มีสาธารณูปโภคพื้นฐานที่พอเพียง อยู่ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ดี และมีทางเข้า-ออกที่สะดวก

มิติที่ 2 สุขภาพอนามัย

หมายถึง การมีสถานภาพด้านสุขภาพอนามัยที่ดี ได้รับการคุ้มครองจากหลักประกันด้านสุขภาพที่พอเพียง สามารถเข้าถึงได้โดยมีข้อจำกัดน้อย และปราศจากพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยด้านร่างกายและจิตใจ

มิติที่ 3 การศึกษา

การได้รับการศึกษาที่ดีอย่างน้อยไม่ต่ำกว่าการศึกษาภาคบังคับและการได้รับการศึกษาต่อเนื่องอย่างเท่าเทียม ตลอดจนได้ใช้ความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพตรงตามการศึกษาที่ได้รับมา

มิติที่ 4 การมีงานทำและรายได้

หมายถึง การได้ทำงานเต็มเวลาที่มั่นคงและพึงพอใจ มีรายได้และเงินออมที่พอเพียงแก่การดำรงชีพโดยไม่มีหนี้สินที่ไม่มีคุณค่า

มิติที่ 5 ความมั่นคงส่วนบุคคล

หมายถึง การมีความปลอดภัย และการรู้สึกปลอดภัยจากการประทุษร้ายทางร่างกายและทรัพย์สิน

มิติที่ 6 ครอบครัว

หมายถึง การที่สมาชิกครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ดี เคารพและให้เกียรติซึ่งกัน และกัน มีการร่วมรับผิดชอบในภาระและครอบครัว

มิติที่ 7 การสนับสนุนทางสังคม

หมายถึง การที่บุคคลมีบุคคลที่พร้อมจะให้การช่วยเหลือได้รับการ คุ้มครองและสามารถเข้าถึงบริการของสังคมได้โดยมีข้อจำกัดน้อยและความรู้สึกมีคุณค่าและความสุขในชีวิต

มิติที่ 8 สังคมวัฒนธรรม

หมายถึง การที่บุคคลมีเวลาปลอดภัยจากภารกิจ การงานเพื่อใช้สำหรับการพักผ่อนอย่างพอเพียง ตลอดจนการติดตามข่าวสารด้านสังคม-วัฒนธรรมอย่างสม่ำเสมอ ใช้เวลาในการพัฒนาทางจิตใจ โดยการปฏิบัติ ศาสนกิจ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน

มิติที่ 9 สิทธิและความเป็นธรรม

หมายถึง การที่บุคคลได้รับการเคารพในสิทธิไม่ถูกล่วงละเมิดสิทธิ และรู้สึกถึงการได้รับโอกาสจากสังคมอย่างเท่าเทียม และเป็นธรรม

มิติที่ 10 การเมืองและธรรมาภิบาล

หมายถึง การที่บุคคลมีส่วนร่วมทางการเมืองประเภทและระดับต่างๆ อย่างสม่ำเสมอตลอดจนได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมจากหน่วยงานและบุคลากรของรัฐ นอกจากนั้นยังรู้สึกไว้วางใจในความโปร่งใสของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

เกณฑ์ความมั่นคงของมนุษย์

การประมวลผลค่าดัชนีมีความมั่นคงของมนุษย์ (Composite Human Security Index : CHSI) ใช้วิธีการแปลงข้อมูลดิบ จากการวัดด้วยตัวชี้วัดทุกกรณีให้เป็นค่ามาตรฐาน ก่อนนำค่ามาตรฐานมาประมวลผลจากสูตร

ค่า CHSI ที่คำนวณได้มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ค่าที่เข้าใกล้ 1 แสดงถึงความมั่นคงของมนุษย์สูง ค่าที่เข้าใกล้ 0 แสดงถึงความมั่นคงของมนุษย์ต่ำ ค่านี้นอกจากใช้แสดงถึงระดับความมั่นคงของมนุษย์ของบุคคล หรือพื้นที่ว่ามีมากน้อยเพียงใดแล้ว ยังใช้เปรียบเทียบระหว่างบุคคลและพื้นที่ต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการแปลความหมายค่า CHSI การให้ความหมาย CHSI ครั้งนี้ใช้ผลลัพธ์ของการประมวลผลข้อมูลระดับพื้นที่เป็นแนวทาง ดังนี้

สัมประสิทธิ์ CHSI

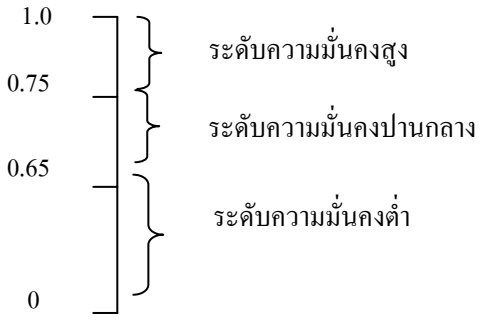

ค่า CHSI ที่คำนวณได้ทั้งในระดับบุคคลและพื้นที่สะท้อนความเกี่ยวข้องกับปัจจัยต่างๆ ดังนี้

1. ระดับความมั่นคงของมนุษย์ที่ประเมินจากตัวชี้วัดที่ใช้ทั้งหมด
2. การกระจายความกินดีอยู่ดีกับสัดส่วนของบุคคลหรือพื้นที่ในแต่ละกลุ่ม ซึ่งเกี่ยวข้องกัน ดังนี้

2.1 ค่า CHSI ของกลุ่มต่ำจะยกระดับชั้นแต่ละค่า CHSI ของกลุ่มสูงลดลงหาก f2 มากกว่า f1 กล่าวคือ หากสังคมมีกลุ่มที่มีฐานะดีมากกว่ากลุ่มที่มีฐานะไม่ดี การถ่ายเททรัพยากรไปสู่กลุ่มที่มีฐานะไม่ดีจะมีมากทำให้ค่า CHSI ในกลุ่มต่ำยกระดับขึ้น แต่สำหรับกลุ่มที่มีฐานะดีแล้วการแข่งขันแย่งชิงทรัพยากรในกลุ่มจะมีมากทำให้ CHSI ในกลุ่มสูงลดลง

2.2 หาก f2 ‹ f1 หรือมีกลุ่มที่มีฐานะไม่ดีมากกว่ากลุ่มมีฐานะดี การถ่ายเททรัพยากรจากกลุ่มที่มีฐานะดีมาสู่กลุ่มที่มีฐานะไม่ดีจะลดน้อยลง เพราะปริมาณคนหรือพื้นที่มีมาก ค่า CHSI ในกลุ่มต่ำจะลดลง แต่สำหรับกลุ่มที่มีฐานะดีที่มีจำนวนน้อยการแข่งขันด้านทรัพยากรมีน้อย จึงทำให้ค่า CHSI ในกลุ่มนี้ยกระดับขึ้น

3. กรณีที่การแจกแจงของบุคคลหรือพื้นที่ไม่ใกล้เคียงกันโค้งปกติแล้ว ค่า M_Z จะเป็นค่าที่ดึงให้ค่า CHSI เบี่ยงเบนไปในด้านนั้นๆ เช่น หาก M_Z เป็นค่าฝั่งลบที่แตกต่างจากค่าสูงสุดในฝั่งบวกมาก จะทำให้ค่า CHSI ลดลง

4. ค่า CHSI เป็นค่าอิงกลุ่มโดยพิจารณาความแตกต่างจากค่าเฉลี่ยของกลุ่มดังนั้น ขอบเขตของ ค่า CHSI จึงถูกกำหนดจากค่าเฉลี่ยของกลุ่ม

ตารางที่ 2.1 แสดงค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น

มิติ	ค่า CHSI ของประเทศ	ค่า CHSI ของจังหวัดขอนแก่น	ลำดับของประเทศ
มิติที่ 1 ที่อยู่อาศัย	0.6954	0.8090	12
มิติที่ 2 สุขภาพอนามัย	0.6988	0.7711	23
มิติที่ 3 การศึกษา	0.7016	0.7723	14
มิติที่ 4 การมีงานทำและรายได้	0.7018	0.6395	58
มิติที่ 5 ความมั่นคงส่วนบุคคล	0.7037	0.7281	31
มิติที่ 6 ครอบครัว	0.7019	0.7377	19
มิติที่ 7 การสนับสนุนทางสังคม	0.7012	0.7212	32
มิติที่ 8 สังคมวัฒนธรรม	0.7040	0.6697	50
มิติที่ 9 สิทธิและความเป็นธรรม	0.7028	0.7191	41
มิติที่ 10 การเมืองและธรรมาภิบาล	0.6895	0.8397	13

ที่มา : รายงานสถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ระดับพื้นที่รายจังหวัด ประจำปี 2549
กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ตารางที่ 2.2 การวิเคราะห์โดยใช้ SWOT Matrix เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ ด้านการจัดสวัสดิการสังคม

		จุดแข็ง	จุดอ่อน
		1. มีพระมหากษัตริย์เป็นศูนย์รวมใจ โดยมีหลักแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง 2. ภาคเอกชนพร้อมที่จะให้ร่วมมือ 3. ชุมชนยังมีความเข้มแข็ง และมีภูมิปัญญา 4. สถาบันทางสังคม และองค์กรพัฒนาเอกชน มีจำนวนอาสาสมัครมาก	1. หน่วยงานต่างๆ ทำงานกันแบบแยกส่วน 2. ไม่มีระบบการใช้งบประมาณร่วมกัน 3. ข้อมูลไม่ยังทันเหตุการณ์ และไม่เชื่อมโยง 4. กฎหมายไม่ยืดหยุ่น 5. คนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจในสิทธิหน้าที่ 6. ปริมาณและคุณภาพบุคลากรยังไม่พอเพียง
โอกาส	1. กระแสสิทธิมนุษยชน และความมั่นคงของมนุษย์ 2. กระแสธรรมาภิบาล 3. ความร่วมมือทางวิชาการ 4. กระแสการกระจายอำนาจ 5. ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ	1. ส่งเสริมแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงให้มากขึ้นกับเชื่อมโยงการแก้ไขปัญหาความมั่นคงของมนุษย์และธรรมชาติ 2. เน้นการมีส่วนร่วมและกระจายอำนาจในการจัดสวัสดิการสู่ อปท. ชุมชน เอกชน สถาบันทางสังคม และอาสาสมัคร	1. พัฒนาศูนย์บูรณาการจัดสวัสดิการสังคม และเป้าหมายที่เป็นเอกภาพ 2. สร้างองค์ความรู้ พัฒนาขีดความสามารถของผู้บริหารหน่วยงานและผู้ปฏิบัติงาน 3. ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาระบบข้อมูล 4. ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย 5. รณรงค์ให้ความรู้ประชาชนในรูปแบบต่างๆ
ภาวะคุกคาม	1. ภัยสังคมด้านต่างๆ สูงขึ้น 2. การแย่งชิงทรัพยากรพลังงาน 3. ขีดความสามารถการแข่งขันของเพื่อนบ้าน 4. กระแสบริโภคนิยม	1. ระดมทุกภาคส่วนให้ช่วยรณรงค์และให้ความรู้เรื่องวิถีชีวิตแบบใหม่ที่มีคุณค่า ตลอดจนความรู้เท่าทันเหตุการณ์ สามารถคุ้มภัยให้แก่ตนเองและชุมชนได้	

2.1.3 . ยุทธศาสตร์การจัดสวัสดิการสังคม จังหวัดขอนแก่น

วิสัยทัศน์

เน้นชุมชนและประชาสังคมเข้มแข็ง สามารถป้องกันแก้ไขปัญหาและมีส่วนร่วม ในการจัดสวัสดิการสังคม ครอบครัวยากจนและขาดโอกาสได้รับหลักประกันทางสังคม ทั้งด้านสุขภาพ การศึกษา การมีงานทำ ที่อยู่อาศัย สิ่งแวดล้อม รายได้ขั้นต่ำที่เหมาะสมกับเพศ วัย ตามสิทธิขั้นพื้นฐาน รวมทั้งได้รับความคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพตามกฎหมาย และความช่วยเหลือบนหลักการสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

จุดเน้นของแผนยุทธศาสตร์

1. เป็นการจัดสวัสดิการสังคมแบบพหุลักษณ์
2. วิธีการสวัสดิการสังคมเชิงรุก
3. ใช้กระบวนการพัฒนาสังคม

ยุทธศาสตร์

1. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนางานและโครงการสวัสดิการสังคม
2. ยุทธศาสตร์ด้านการเงิน การคลัง
3. ยุทธศาสตร์ด้านกฎหมาย
4. ยุทธศาสตร์ด้านการปรับปรุงระบบงาน

เป้าประสงค์

1. ประชาชนไทยมีความมั่นคงทางสังคมที่เกิดจากการได้รับสวัสดิการสังคมที่มีคุณภาพตามสิทธิพลเมืองขั้นพื้นฐาน
2. ชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกได้
3. สังคมไทยเป็น “สังคมที่มีความสุขยั่งยืน” (Green and happiness Society) ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขภายใต้ความหลากหลายด้านวัฒนธรรม ภูมิปัญญา บน พื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง มีเสถียรภาพ พึ่งตนเองได้ และแข่งขันได้ ซึ่งเกิดจากการมีส่วนร่วม โปร่งใสเป็นธรรม นำไปสู่การพัฒนาประเทศที่สมดุลและยั่งยืน

2.1.4. ยุทธศาสตร์จังหวัดและผลกระทบต่องานสวัสดิการสังคม

ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน (ร้อยแก่นสาร)

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน (ร้อยแก่นสาร) ประกอบด้วย 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น มหาสารคาม และจังหวัดร้อยเอ็ด

วิสัยทัศน์	ศูนย์กลางการค้า การลงทุน และการบริการในภูมิภาค สู่สากล
เป้าประสงค์	เพิ่มรายได้ต่อหัวประชากร โดยเฉลี่ยร้อยละ 6 ต่อปี
ประเด็นยุทธศาสตร์	การเพิ่มขีดความสามารถทางการค้า การลงทุน และการบริการ

ยุทธศาสตร์/กลยุทธ์ของกลุ่มจังหวัด (Strategies)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : รวบรวมและกระจายสินค้าในภูมิภาค

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : สร้างศักยภาพการแข่งขันภาคอุตสาหกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : ปรับโครงสร้างการผลิตและการตลาด

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : พัฒนาทุนมนุษย์

ตัวชี้วัดผลการปฏิบัติราชการตามแผนยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด

1) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด (GPP) ภาคการค้าและบริการ

2) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของจำนวนธุรกิจตั้งใหม่ที่มีการจดทะเบียนนิติบุคคล

3) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์ OTOP ที่ได้รับมาตรฐาน 4 – 5 ดาว

4) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาสู่ SMEs

5) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน

การจัดแบ่งภารกิจระหว่างจังหวัดภายในกลุ่มจังหวัด

กลุ่มจังหวัดนี้ มีการจัดแบ่งภารกิจระหว่างจังหวัดภายในกลุ่มดังนี้ **จังหวัดขอนแก่น** ขอนแก่นเมืองน่าอยู่ เป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงเครือข่ายการค้า การลงทุน การบริการ และการคมนาคมขนส่งในภูมิภาคสู่สากล **จังหวัดมหาสารคาม** เมืองการศึกษา พัฒนาทรัพยากรบุคคล แหล่งผลิตผลสินค้าเกษตรปลอดภัยจากสารพิษ และผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) ชั้นนำ และ**จังหวัดร้อยเอ็ด** มุ่งเป็นแหล่งผลิตและจำหน่ายข้าวหอมมะลิชั้นดีสู่ตลาดโลก ควบคู่ไปกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว และพัฒนาคุณภาพฝีมือแรงงานเพื่อสร้างรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน

สรุป ผังยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดขอนแก่น

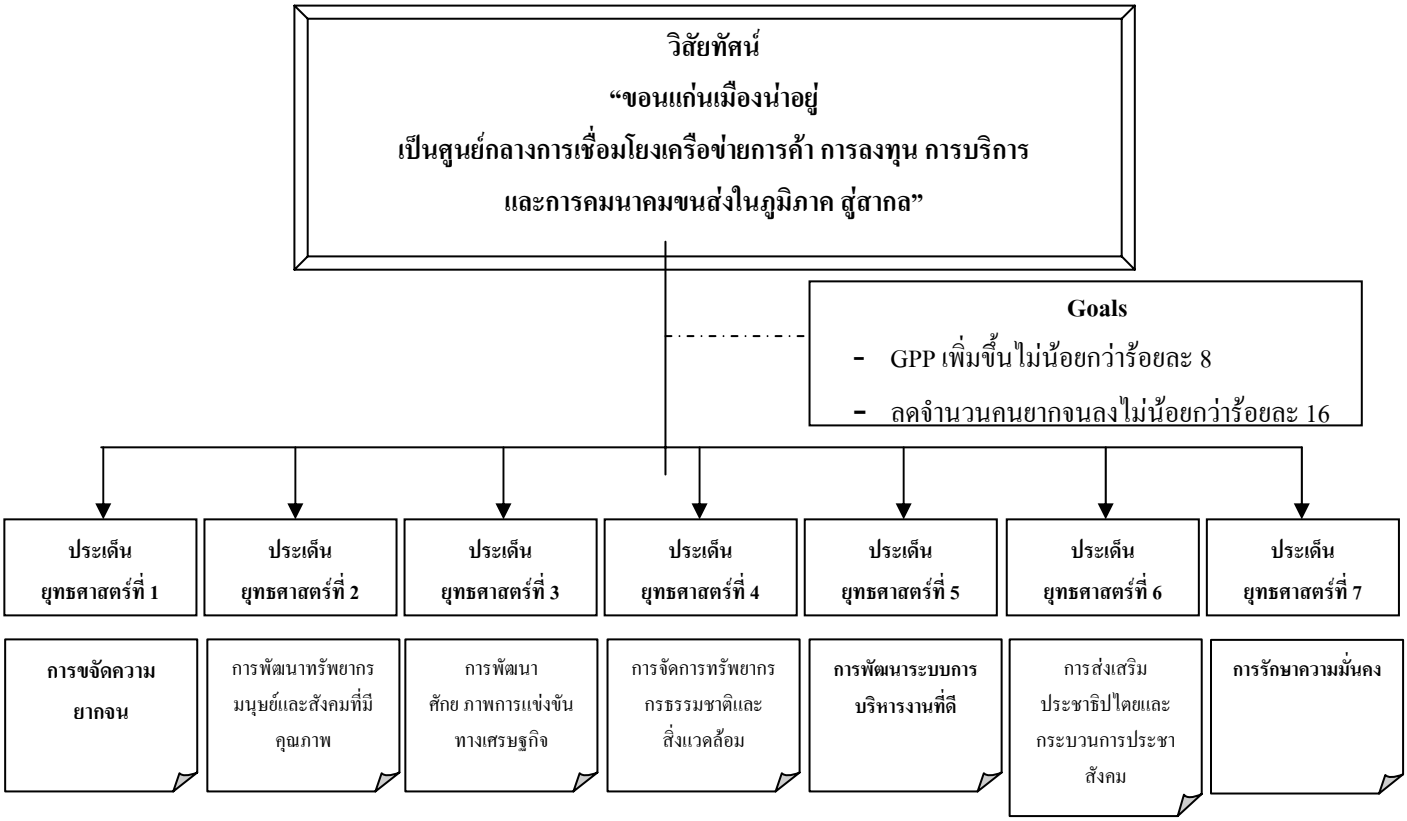

กลยุทธ์
1. จัดที่ทำกิน ที่อยู่อาศัย พร้อมสาธารณูปโภค
2. ปรับปรุงแหล่งน้ำ
3. ขยายโอกาสเข้าสู่ทุน
4. คลินิคแก้จนแบบบูรณาการ
5.ส่งเสริมการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
6.ส่งเสริมกระบวนการยุติธรรม
7.พัฒนาองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
8.ยกระดับความพร้อมกองทุนหมู่บ้าน

กลยุทธ์
1. พัฒนาส่งเสริมการเรียนรู้
2. ผลิตและพัฒนาฝีมือแรงงาน
3. สร้างภูมิคุ้มกันแก่เยาวชน
4. เสริมสร้างระบบประกันสังคม/บริการการแพทย์
5. ส่งเสริมกีฬา
6. สนับสนุนประชาชนเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย

กลยุทธ์
1. เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
2. เพิ่มมูลค่าสินค้า OTOP
3. ส่งเสริมการลงทุนประกอบการ SMEs
4. ฟื้นฟูอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว
5. สนับสนุนการค้าการบริการ การลงทุน
6. สร้างศักยภาพโครงสร้างพื้นฐาน

กลยุทธ์
1. เพิ่มความสมบูรณ์ฟื้นฟูป่าไม้
2. ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
3. จัดระบบบริหารจัดการลุ่มน้ำ
4. พัฒนาระบบฐานข้อมูล GIS
5. เพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์
1. จัดระบบ ปรับกระบวนงาน
2. พัฒนาขีดสมรรถนะบุคลากร
3. พัฒนาระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศ
4. ป้องกัน/ปราบปรามการทุจริต
5. ปลูกจิตสำนึกค่านิยมประชาชนต่อต้านการทุกจริต
6. คุ้มครองผู้บริโภค
7. ส่งเสริมให้มีการนำศีลธรรมมาใช้

กลยุทธ์
1. สร้างความรู้ความเข้าใจในกระบวนการประชาธิปไตย
2. ส่งเสริมการตรวจสอบการทำงานภาครัฐ
3. สร้างความเข้มแข็งในการบริหารองค์กรท้องถิ่น
4. ส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในองค์กร

กลยุทธ์
1. สนับสนุนระบบถวายความปลอดภัยพิทักษ์รักษาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์
2. ส่งเสริมและสนับสนุนการผนึกกำลังของภาคราชการและภาคเอกชนในการป้องกันและแก้ไขวิบัติภัยของจังหวัด
3. เสริมสร้างศักยภาพงานการข่าว
4. พัฒนาระบบตรวจสอบจัดระเบียบแรงงานต่างด้าว

2.1.5 แผนการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น

วิสัยทัศน์

เมืองน่าอยู่ ประชาชนอยู่ดีมีสุข มีคุณธรรม จริยธรรม

พันธกิจ

1. เพิ่มประสิทธิภาพของการคุ้มครองทางสังคม
2. พัฒนาหลักประกันความมั่นคงในการดำรงชีวิต
3. สร้างสถาบันครอบครัวและชุมชนเข้มแข็ง

เป้าประสงค์

1. คนมีคุณภาพ
2. จัดสวัสดิการที่ครอบคลุมทั่วถึง
3. มีกฎหมายและระบบการจัดระเบียบสังคม
4. มีระบบบริหารจัดการ / ประสานงานที่ดี

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : การพัฒนาคน

กลยุทธ์ด้านการศึกษา

กลยุทธ์ด้านอาชีพ/รายได้

กลยุทธ์ด้านการปลูกจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคม

กลยุทธ์ด้านคุณธรรมจริยธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การจัดสวัสดิการที่ครอบคลุมทั่วถึง

กลยุทธ์ด้านสุขภาพรักษาฟรีทุกโรค

กลยุทธ์ด้านบริการทางสังคมทั่วไป

กลยุทธ์ด้านการจัดที่อยู่อาศัยสำหรับทุกคน

กลยุทธ์ด้านจัดการกับความยากจน

กลยุทธ์ด้านจัดการเรื่องหนี้สิน

กลยุทธ์ด้านสาธารณภัย

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : การพัฒนากฎหมายและระบบการจัดระเบียบสังคม

กลยุทธ์ด้านยุติธรรม

กลยุทธ์ด้านแหล่งอบายมุข

กลยุทธ์ด้านสถานบริการ

กลยุทธ์ด้านสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ด้านการบังคับใช้กฎหมาย

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : การพัฒนาประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการ/ประสานงาน

กลยุทธ์ด้านระบบข้อมูล

กลยุทธ์ด้านบูรณาการทำงาน/งบประมาณ

กลยุทธ์ด้านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

ภาพที่ 2.1 Roadmap สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น

2.1.6 แผนงานโครงการ ภายใต้ยุทธศาสตร์การจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น

กรอบแผนงานตามยุทธศาสตร์และโครงการต่างๆ ในการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น ระยะ 5 ปี มีรายละเอียด ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : การพัฒนาคน

กลยุทธ์ด้านการศึกษา

- โครงการระดมทุนการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส
- โครงการส่งเสริมอุปกรณ์และสื่อทางการศึกษา
- โครงการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิชาการประจำปีนักเรียน
- โครงการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิชาการประจำปีครู

หน่วยงานรับผิดชอบ : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
องค์กรเอกชน

กลยุทธ์ด้านอาชีพ/รายได้

- โครงการอบรมอาชีพเฉพาะกลุ่ม
- โครงการพัฒนาระบบผลิตบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง
- โครงการพัฒนาชีวิตตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

หน่วยงานรับผิดชอบ : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถาบันอาชีวศึกษา การศึกษานอกโรงเรียน
สำนักงานเกษตรจังหวัด
สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
องค์กรเอกชน

กลยุทธ์ด้านการปลูกจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคม

- โครงการชุมชมลูกเสือเนตรนารีจังหวัด
- โครงการนักเรียน นักศึกษา ผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมจังหวัดขอนแก่น
- โครงการอาสาสมัครช่วยเหลือ/พัฒนาสังคม

หน่วยงานรับผิดชอบ : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถาบันอุดมศึกษา
องค์กรเอกชน

กลยุทธ์ด้านคุณธรรมจริยธรรม

- โครงการจริยธรรมนำพาชีวิตและครอบครัว
- โครงการส่งเสริมครูพระสอนจริยธรรมในโรงเรียน

หน่วยงานรับผิดชอบ : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถาบันอุดมศึกษา สถาบันอุดมศึกษาของสงฆ์
สถาบันอาชีวศึกษา

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด
องค์กรเอกชน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การจัดสวัสดิการที่ครอบคลุมทั่วถึง

กลยุทธ์ด้านสุขภาพรักษาฟรีทุกโรค

- โครงการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกัน ควบคุมโรค และฟื้นฟูสภาพ ทุกกลุ่มอายุ

หน่วยงานรับผิดชอบ : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
ศูนย์จัดสวัสดิการสังคมจังหวัด
สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
องค์กรเอกชน

กลยุทธ์ด้านบริการทางสังคมทั่วไป

- โครงการสงเคราะห์ผู้พิการ ฝึกอาชีพ หางานแก่ผู้พิการและด้อยโอกาส

หน่วยงานรับผิดชอบ : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
ศูนย์จัดสวัสดิการสังคมจังหวัด
สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด
สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
องค์กรเอกชน

กลยุทธ์ด้านการจัดที่อยู่อาศัยสำหรับทุกคน

- การแก้ไขปัญหาของผู้มีรายได้น้อยให้มีที่อยู่อาศัย

หน่วยงานรับผิดชอบ : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
ศูนย์จัดสวัสดิการสังคมจังหวัด
สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด
การเคหะแห่งชาติ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
องค์กรเอกชน

กลยุทธ์ด้านจัดการกับความยากจน

- โครงการสร้างงานสร้างรายได้แก่ผู้ยากไร้

หน่วยงานรับผิดชอบ : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
ศูนย์จัดสวัสดิการสังคมจังหวัด
สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด
สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
องค์กรเอกชน ธนาคารออมสิน

- โครงการสร้างโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาส

หน่วยงานรับผิดชอบ : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
ศูนย์จัดสวัสดิการสังคมจังหวัด
หน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
องค์กรเอกชน

กลยุทธ์ด้านจัดการเรื่องหนี้สิน

- การแก้ไขปัญหาเงินกู้นอกระบบ

หน่วยงานรับผิดชอบ : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
ศูนย์จัดสวัสดิการสังคมจังหวัด
สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
องค์กรเอกชน ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

- โครงการแก้ไขปัญหาความยากจน

หน่วยงานรับผิดชอบ : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
ศูนย์จัดสวัสดิการสังคมจังหวัด
สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
องค์กรเอกชน
ธนาคารออมสิน
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

กลยุทธ์ด้านสาธารณภัย

- ป้องกันสาธารณภัย

หน่วยงานรับผิดชอบ : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัด
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
องค์กรเอกชน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : การพัฒนากฎหมายและระบบการจัดระเบียบสังคม

กลยุทธ์ด้านยุติธรรม

- โครงการส่งเสริมความรู้ด้านกฎหมายแก่ประชาชน

หน่วยงานรับผิดชอบ : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
สำนักงานยุติธรรมจังหวัด สำนักงานอัยการจังหวัด
กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรเอกชน

- โครงการคืนคนดีสู่สังคม

หน่วยงานรับผิดชอบ : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
สำนักงานคุมประพฤติจังหวัด
สำนักงานยุติธรรมจังหวัด
สำนักงานอัยการจังหวัด
กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
องค์กรเอกชน

กลยุทธ์ด้านแหล่งอบายมุข

- โครงการให้ความรู้ ป้องกัน และควบคุมเยาวชนให้ห่างไกลจากอบายมุข
- โครงการกวาดล้างอบายมุขที่ผิดกฎหมายอย่างต่อเนื่อง

หน่วยงานรับผิดชอบ : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
สำนักงานคุมประพฤติจังหวัด
สำนักงานยุติธรรมจังหวัด
สำนักงานอัยการจังหวัด
กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัด
หน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
องค์กรเอกชน

กลยุทธ์ด้านสถานบริการ

- โครงการสำรวจและขึ้นทะเบียนสถานบริการแฝง

หน่วยงานรับผิดชอบ : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัด
สำนักงานจังหวัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
องค์กรเอกชน

กลยุทธ์ด้านสิ่งแวดล้อม

- โครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อม

หน่วยงานรับผิดชอบ : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด
สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด
อุตสาหกรรมจังหวัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
องค์กรเอกชน

กลยุทธ์ด้านการบังคับใช้กฎหมาย

- กวดขันการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวให้ถูกกฎหมาย

หน่วยงานรับผิดชอบ : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
สำนักงานจัดหางานจังหวัด
สำนักงานแรงงานจังหวัด
อุตสาหกรรมจังหวัด
กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัด
สำนักงานจังหวัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
องค์กรเอกชน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : การพัฒนาประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการ/ประสานงาน

กลยุทธ์ด้านระบบข้อมูล

- โครงการพัฒนาระบบข้อมูลด้านสวัสดิการสังคมจังหวัด

หน่วยงานรับผิดชอบ : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด

กลยุทธ์ด้านบูรณาการทำงาน/งบประมาณ

- โครงการสร้างและพัฒนาระบบสนับสนุนการบริหารจัดการพัฒนา

หน่วยงานรับผิดชอบ : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
องค์กรเอกชน

กลยุทธ์ด้านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

- โครงการการสร้างเสริมการมีส่วนร่วมภาคประชาชน
- โครงการพัฒนากลไกการสร้างการมีส่วนร่วม

หน่วยงานรับผิดชอบ : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
องค์กรเอกชน

2.2 กลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคม

ภายใต้การดำเนินงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการ มีคณะกรรมการและอนุกรรมการอยู่ทั้งหมด 4 ชุด นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานภาคีของกระทรวงการพัฒนาสังคมเข้ามาหนุนเสริมการทำงาน ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ 11 หน่วยงานประกอบด้วย

1) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
2) สภาบันพัฒนาองค์กรชุมชน สำนักงานปฏิบัติการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3) สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 6
4) ศูนย์พัฒนาสังคมหน่วยที่ 5
5) บ้านเด็กและครอบครัวจังหวัดขอนแก่น
6) สถานสงเคราะห์เด็กบ้านแคนทอง
7) ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรีรัตนาภา
8) ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการขอนแก่น
9) ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดขอนแก่น
10) สถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
11) สำนักงานเคหะชุมชนขอนแก่น

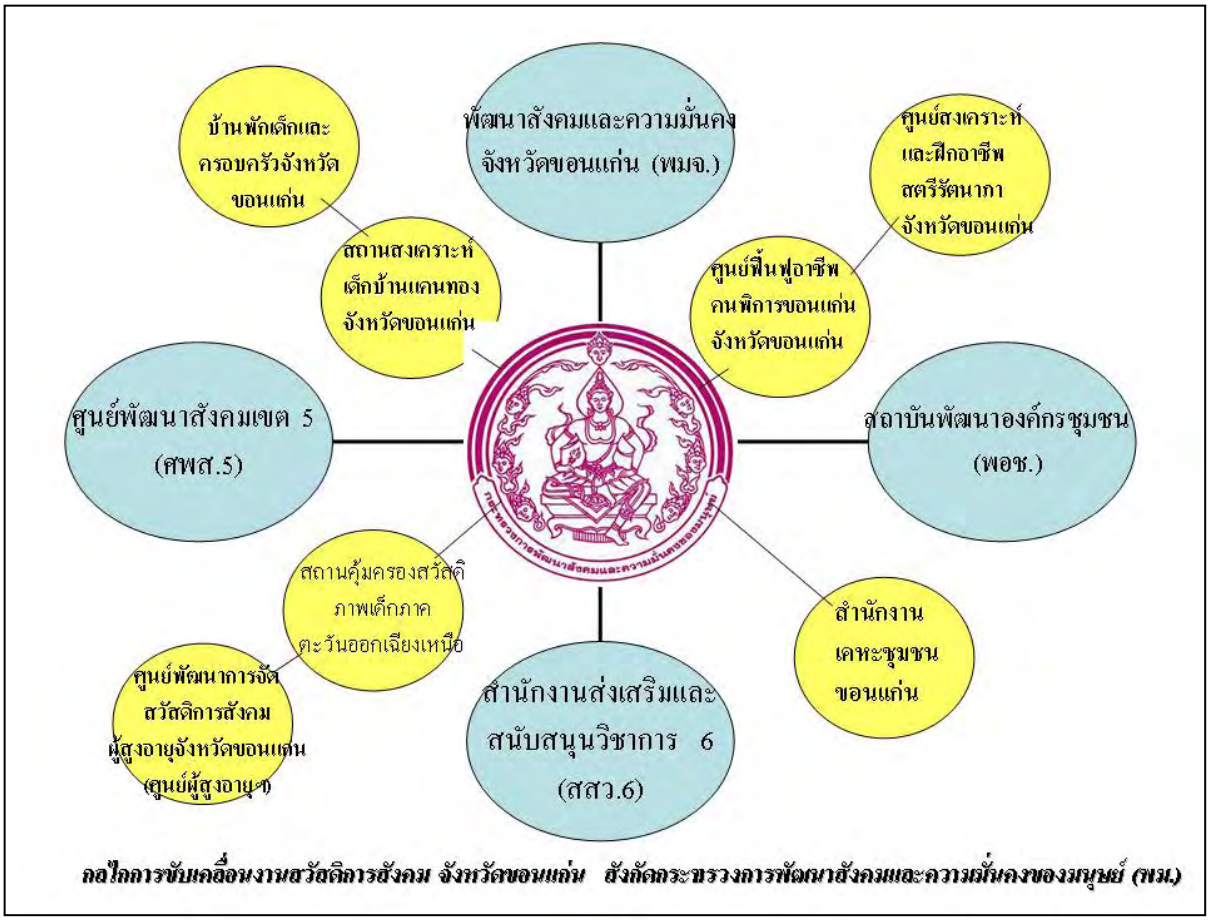

ภาพที่ 2.2 หน่วยงานภาคีของกระทรวงการพัฒนาสังคมเข้ามาหนุนเสริมงานสวัสดิการสังคม

หน่วยงานภาคีของกระทรวงการพัฒนาสังคมเข้ามาหนุนเสริมงานสวัสดิการสังคม 11 หน่วยงาน เป็นกลไกทางราชการที่สำคัญที่เข้ามามีบทบาทขับเคลื่อนงานพัฒนาสังคมในมิติต่าง ๆ หากพิจารณาถึงสถานภาพขององค์กรซึ่งส่วนมากเป็นราชการส่วนภูมิภาค การดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงฯ ซึ่งมีภารกิจในหน่วยงานของตนอย่างชัดเจน แต่อย่างไรก็ตามยังมีรูปแบบการทำงานที่ทับซ้อนกันอยู่บ้างโดยเฉพาะหน่วยงาน 1-4 ซึ่งหากมีการวางเป้าหมาย กำหนดแผนการทำงานร่วมกัน ก็จะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

กลไกการทำงานในรูปของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการสังคม สามารถสรุปได้ดังนี้

2.2.1 คณะกรรมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น (กสจ.)

คณะกรรมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น มีพัฒนาการการเกิด และการดำเนินงานสามารถสรุปได้ ดังนี้

1) การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนงาน[3] (วันที่ 21 สิงหาคม 2549)

ในหนังสือแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ อ้างถึงคำสั่งจังหวัดขอนแก่นที่ 1105/2549 ลงวันที่ 27 เมษายน 2549 แต่งตั้งคณะกรรมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น (กสจ.) และเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพจึงได้ตั้งคณะอนุกรรมการฝ่ายต่าง ๆ จำนวน 5 ฝ่าย ซึ่งในหนังสือคำสั่งไม่ได้มีการกำหนดวาระของอนุกรรมการ ประกอบด้วย

1.1) คณะอนุกรรมการด้านการวิเคราะห์รายงานชี้สถานการณ์และเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมระดับจังหวัด มีรองผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น นายสุนทร สิริภักดิ์ เป็นประธาน มีอนุกรรมการทั้งหมด 26 คน

1.2) คณะอนุกรรมการด้านนโยบายและแผนงานสวัสดิการสังคม มีพัฒนาสังคมและความมั่นคงจังหวัดขอนแก่นเป็นประธาน มีอนุกรรมการทั้งหมด 16 คน

1.3) คณะอนุกรรมการด้านการป้องกัน แก้ปัญหาและพัฒนาเด็ก เยาวชน สตรี คนพิการ และผู้สูงอายุ มีพัฒนาสังคมและความมั่นคงจังหวัดขอนแก่นเป็นประธาน มีอนุกรรมการทั้งหมด 17 คน

1.4) คณะอนุกรรมการด้านส่งเสริมและประสานงาน มีนายไพโรจน์ สุวรรณจันทร์ดี เป็นประธาน มีอนุกรรมการทั้งหมด 11 คน

1.5) คณะอนุกรรมการด้านการติดตามและประเมินผล มี รศ.ดร.สุนิสิต สุชิตานนท์ เป็นประธาน มีอนุกรรมการทั้งหมด 10 คน

ในการแต่งตั้งอนุกรรมการทั้ง 5 ฝ่ายได้มีการกำหนด หน้าที่รับผิดชอบ แต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน แต่เป็นที่น่าสังเกตว่ายังไม่เห็นกลไกการสนับสนุนการดำเนินงาน แผนงาน และงบประมาณในการดำเนินงานของอนุกรรมการแต่ละฝ่าย

2) การมอบนโยบายการจัดสวัสดิการสังคม[4] (วันที่ 22 มกราคม 2550)

จาก รายงานการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น (กสจ.ขก.) ครั้งที่ 1/2550 วันที่ 22 มกราคม 2550 เวลา 13.30-16.00 น. ณ ห้องประชุมพระธาตุขามแก่น ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น

---

[3] คำสั่งจังหวัดขอนแก่น ที่ 2177/2549 เรื่องแต่งตั้งคณะอนุกรรมการในคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น ลงวันที่ 21 สิงหาคม 2549 โดย ผู้ว่าราชการจังหวัด นายเจตน์ ธนวัตน์

[4] รายงานการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น (กสจ.ขก.) ครั้งที่ 1/2550 วันที่ 22 มกราคม 2550 เวลา 13.30-16.00 น. ณ ห้องประชุมพระธาตุขามแก่น ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น

นายปานชัย บวรรัตนปราณ ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่นเป็นประธานในการประชุม ได้ให้แนวนโยบายการพัฒนาของรัฐบาลใหม่ที่เน้น “การสร้างสังคมเข้มแข็งที่คนในชาติอยู่เย็นเป็นสุขอย่างสมานฉันท์บนพื้นฐานของคุณธรรม” และสังคมไทยที่พึงปรารถนา คือ สังคมไทยที่ดีงามและอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน โดยยึดหลัก 8 ประการ คือ

1. เป็นสังคมที่ไม่ทอดทิ้งกัน
2. มีเศรษฐกิจพอเพียง
3. มีการใช้ทรัพยากรอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน
4. มีการเคารพศักดิ์ศรีและคุณค่าของความเป็นคนของทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน
5. มีความเป็นธรรมทางสังคม
6. มีสันติภาพ
7. มีการพัฒนาจิตใจให้สูงขึ้น
8. มีความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นและประชาสังคม

สรุป เป้าหมายในการจัดสวัสดิการสังคมให้นำหลักการเสาเข็ม 8 ต้นมาใช้ในการดำรงชีวิต คือ

1. รักษ์ความสะอาด
2. ไม่ขาดออกกำลังกาย
3. ขวนขวายหาความรู้
4. สู้กับชีวิต
5. พิชิตอบายมุข
6. สุขกับความพอดี
7. เปรมปรีด์ประชาธิปไตย
8. สร้างวินัยในตนเอง

รายงานการประชุมของ กสจ. ครั้งแรกเป็นการมอบนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะการเน้นที่หลักการ “เสาเข็ม 8 ต้น” ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นคำขวัญหรือวิสัยทัศน์ในการพัฒนาในจังหวัดขอนแก่น นอกจากนั้นเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลในการจัดสวัสดิการให้กับประชาชนของหน่วยงานต่าง ๆ โดย ผู้ว่าราชการจังหวัดชี้ถึงปัญหาในจังหวัดขอนแก่นที่สำคัญคือ “ปัญหาหนี้สิน” ซึ่งเกิดจากการใช้ชีวิตแบบฟุ่มเฟือยการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าเกินความจำเป็น

3) การคัดเลือกตัวแทนองค์กรต่าง ๆ เข้าเป็นคณะอนุกรรมการบริหารกองทุน[5] (วันที่ 21 เมษายน 2550)

จากบันทึกข้อความจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น ที่ ขก. 0004/1361 ลงวันที่ 21 เมษายน 2550 เรื่อง การขับเคลื่อนกองทุนส่งเสริมสวัสดิการสังคมสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น เสนอเรียนผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อ อ้างถึงหนังสือที่ พม.0212/ว.13404 ลงวันที่ 27 มีนาคม 2550 จากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่องการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น ดังนั้นจึงจะดำเนินการคัดเลือกผู้แทนกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้

---

[5] บันทึกข้อความจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น ที่ ขก. 0004/1361 ลงวันที่ 21 เมษายน 2550 เรื่อง การขับเคลื่อนกองทุนส่งเสริมสวัสดิการสังคมสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น

1) ให้มีการจัดประชุมเลือกผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในวันที่ 3 พฤษภาคม 2550 เวลา 13.30 น. ณ ห้องประชุมพระธาตุขามแก่น ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น
2) ประชุมเลือกผู้แทนองค์กรประชาสังคม ในวันที่ 4 พฤษภาคม 2550 เวลา 13.30 น. ณ ห้องประชุมเสียงแคน ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น

ทั้งนี้ในหนังสือแจ้งว่า อนุกรรมการผู้แทนภาคประชาชน ได้มีการประสานงานองค์กรเครือข่ายเสนอชื่อกันเอง จำนวน 4 คน ได้แก่

1) นายสุพัฒน์ กุมพิทักษ์ ที่ปรึกษาสภาองค์กรชุมชนท้องถิ่น ต.บ้านผือ อ.หนองเรือ จ.ขอนแก่น
2) นายอภิชาต ศิริสุนทร ที่ปรึกษากองทุนสวัสดิการชุมชน ต.ยางคำ อ.หนองเรือ จ.ขอนแก่น
3) นายวิฑูรย์ มงคลอินทร์ ประธาน ศจพ. จ.ขอนแก่น
4) นายสุภี ทองมีค่า ที่ปรึกษากองทุนสวัสดิการชุมชน ต.หนองแวงโสกพระ อ.แวงน้อย จ.ขอนแก่น

4) การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม 7 ด้าน[6] (วันที่ 25 พฤษภาคม 2550)

อ้างถึงรายงานการประชุมครั้งที่ 2/2550 ของ กสจ. การประชุมมี นายประณีต บุญมี รองผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ได้ให้ พมจ. แจ้งที่ประชุมเพื่อทราบถึงการสรรหาคณะอนุกรรมการบริหารกองทุน และเรื่องการกระจายอำนาจการบริหารกองทุนลงมาที่จังหวัดขอนแก่น และในการประชุมนี้ได้มีมติให้แต่งตั้ง คณะอนุกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านที่อยู่อาศัย การทำงานและการมีรายได้ นันทนาการ กระบวนการยุติธรรม และการบริการทางสังคม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน

2.2.2 คณะอนุกรรมการบริหารกองทุน

3.1 แต่งตั้งคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนและจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น[7]

คำสั่งแต่งตั้งโดยผู้ว่าราชการ นายปานชัย บวรรัตนปราน โดยมีปลัดจังหวัดเป็นประธานกรรมการ มีวาระในการทำงาน 2 ปี

3.2 แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณากลั่นกรองโครงการจังหวัดขอนแก่น[8]

3.3 แต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนและจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น[9]

ในปี 2550 ได้ดำเนินการจัดสวัสดิการให้แก่ท้องถิ่นดังนี้

---

[6] รายงานการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น (กสจ.ขก.) ครั้งที่ 2/2550 วันที่ 25 พฤษภาคม 2550 เวลา 13.30-16.00 น. ณ ห้องประชุมศูนย์ปฏิบัติการจังหวัดขอนแก่น ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น

[7] คำสั่งจังหวัดขอนแก่น ที่ 1278/2550 เรื่องแต่งตั้งคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนและจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น สั่ง ณ วันที่ 21 พฤษภาคม 2550

[8] คำสั่งคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนและจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น ที่ 1/2550 เรื่องแต่งตั้งแต่งตั้งคณะทำงานพิจารณากลั่นกรองโครงการจังหวัดขอนแก่น สั่ง ณ วันที่ 10 กรกฎาคม 2550

[9] คำสั่งคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนและจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น ที่ 2/2550 เรื่องแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนและจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่นสั่ง ณ วันที่ 10 กรกฎาคม 2550

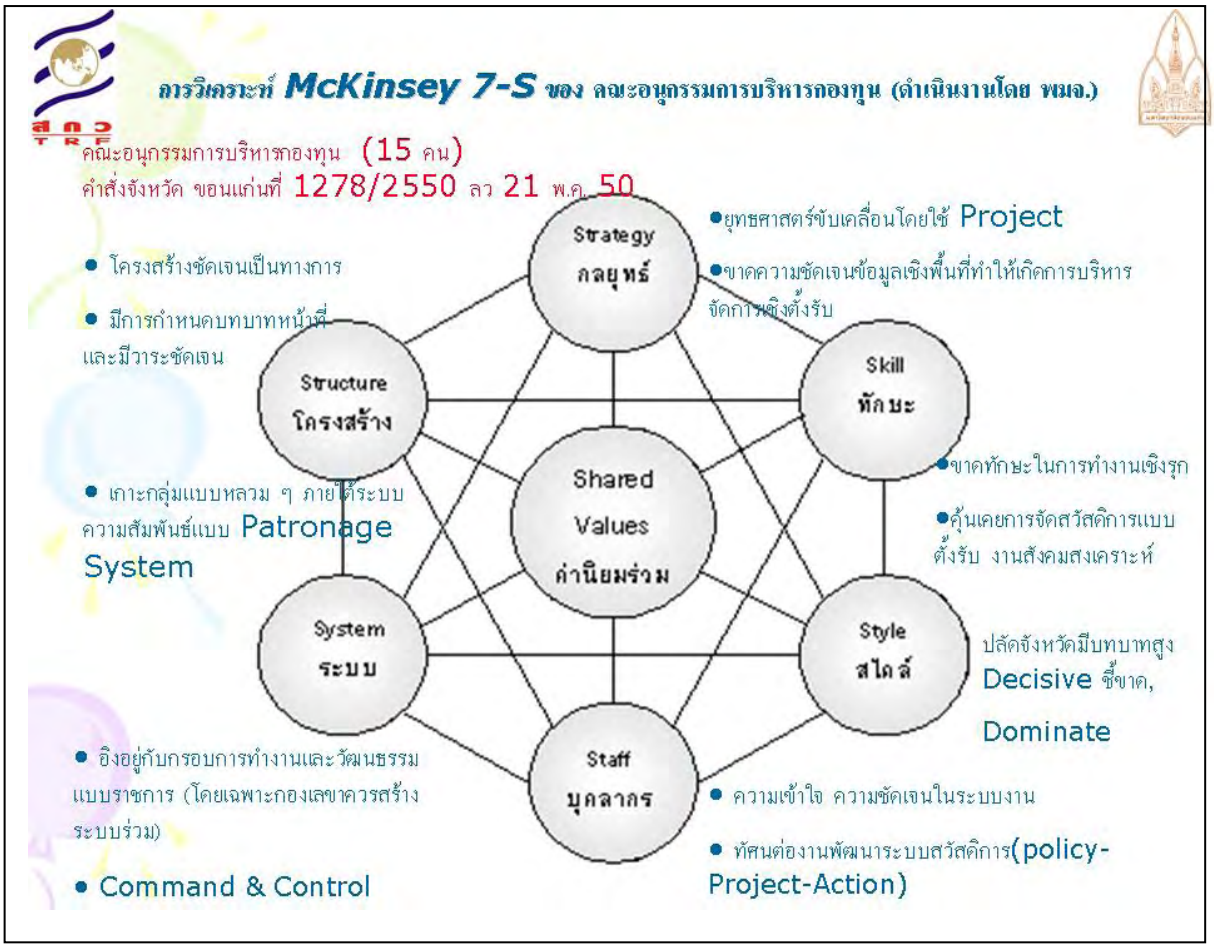

ภาพที่ 2.3 การวิเคราะห์การทำงานของคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนและจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น

คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนและจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น หากใช้มิติของการวิเคราะห์เชิงระบบ คือ McKinsey 7s มาวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

- กลยุทธ์ (Strategy) การดำเนินงานขาดกลยุทธ์ที่ชัดเจน ขับเคลื่อนงานโดยใช้โครงการเป็นตัวขับเคลื่อน (Project oriented) ซึ่งเป็นของการของหน่วยงาน อปท. และองค์กรสาธารณประโยชน์ เสนอเข้ามา อีกทั้งการขาดฐานข้อมูลความชัดเจนในเชิงพื้นที่ทำให้การบริหารงานเป็นไปในลักษณะของการตั้งรับโครงการและพิจารณาโครงการ
- ทักษะ (Skill) ขาดทักษะในการทำงานแบบเชิงรุก คุ้นเคยกับงานสวัสดิการสังคมแบบสงเคราะห์ ทำแล้วจบ ซึ่งแม้ว่าในที่ประชุมของคณะกรรมการและเวทีของการแลกเปลี่ยน จะมีข้อเสนอของกรรมการบางคนให้เปลี่ยนแปลงรูปแบบหนุนเสริมให้ภาคีทำงานแทน (Outsourcing) แต่ก็ไม่ได้รับการตอบสนองมากนัก
- สไตล์ (Style) ผู้เป็นประธานจะมีบทบาทสูงในการตัดสินใจ (Decisive) ชี้ขาด รวมไปถึงการโน้มน้าวความคิดให้คณะกรรมการคนอื่นเห็นตาม (Dominate) ซึ่งแม้ว่าจะไม่เห็นด้วยแต่ก็ไม่กล้าชี้แจง หรืออธิบายในสิ่งที่เห็นต่างในที่ประชุมกรรมการ

- บุคลากร (Staff) ยังขาดความเข้าใจในแนวคิดเรื่องสวัสดิการสังคม ตีความงานสวัสดิการสังคมตามกรอบของกฎหมาย ซึ่งทัศนะดังกล่าวนำไปสู่การทำงานที่วิ่งตามนโยบาย (Policy) และแปลงออกมาเป็นโครงการ และปฏิบัติการ
- ระบบ (System) ระบบการทำงานยังอิงอยู่ในระบบวัฒนธรรมแบบราชการซึ่งทำงานในลักษณะที่ตามระเบียบขั้นตอนไม่ยืดหยุ่น (Red tape) และเป็นระบบการทำงานที่มองการควบคุม (Control) สั่งการ (Command) เป็นเครื่องมือที่จะไปสู่เป้าหมาย ซึ่งเป็นระบบการทำงานที่ไม่เอื้อให้ภาคีทำงานร่วมได้
- โครงสร้าง (Structure) มีการกำหนดเป็นโครงสร้างของคณะกรรมการที่ชัดเจน และมีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบตามคำสั่ง
- ค่านิยมร่วมขององค์กร (Share value) มีการเกาะกลุ่มการทำงานแบบหลวม ๆ ภายใต้ระบบความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ (Patronage system) ที่เข้มแข็ง

2.2.3. คณะทำงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคม

คณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคม จังหวัดขอนแก่น มี นายองอาจ วีรภัทรสกุล เป็นประธาน คำสั่งแต่งตั้งโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และบทบาทในการดำเนินงานจังหวัดขอนแก่นที่ผ่านมา ไม่สามารถเป็นกลุ่มที่จะผลักดันให้เกิดการกำหนดยุทธศาสตร์สังคมของจังหวัดขอนแก่นได้ทั้งระบบ ซึ่งปัญหาข้อจำกัดที่เกิดขึ้น สรุปได้เป็น 3 ประเด็นดังนี้

<u>ประเด็นแรก</u> จังหวัดขอนแก่นเป็นจังหวัดขนาดใหญ่ มีองค์กรที่ทำงานสาธารณประโยชน์จำนวนมาก การเชิญตัวแทนองค์กรสาธารณประโยชน์มาประชุมและแต่งตั้งเป็นกรรมการ ทำให้มีคณะกรรมการจำนวนมาก เทอะทะเกินไป แต่ละคนมีแนวคิด ประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน ทำให้ไม่สามารถประสานแนวคิดในการทำงานให้ไปในทิศทางเดียวกันได้ แต่ละองค์กรมองในงานของตนเอง ไม่สามารถมองงานภาพรวมทั้งจังหวัดได้ ทำให้ทิศทางการทำงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคมจังหวัดขอนแก่นไม่ชัดเจน ระยะแรกมีแนวคิดให้สำรวจผู้ยากลำบากในจังหวัดขอนแก่น แต่ไม่ได้ดำเนินการอย่างชัดเจน ดังนั้นคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคมจังหวัดขอนแก่น จึงไม่สามารถเสนอแนวทางและแผนในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคมได้

<u>ประเด็นที่สอง</u> คณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคมไม่มีงบประมาณในการบริหารจัดการ ในการประชุมปรึกษาหารือกัน ทำให้การจัดกระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางและแผนงานในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคมของจังหวัดไม่สามารถดำเนินการได้ คณะกรรมการต้องอาศัยโอกาสในการประชุมงานของพัฒนาสังคมจังหวัดในเรื่องอื่น และขอเวลาในการหารือเรื่องของคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคมบ้างเป็นบางครั้ง บางกรณีคณะกรรมการต้องนัดหมายคุยกันได้ในกลุ่มเล็กๆ ตามประเด็นปัญหา เช่น ปัญหาหอพัก ตู้เกมส์ ทำให้ได้ระดมความคิดเห็นในบางประเด็นปัญหาเท่านั้น ไม่สามารถมองภาพรวมทั้งจังหวัดได้

<u>ประเด็นที่สาม</u> คณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคมจังหวัดขอนแก่น แต่งตั้งโดยกระทรวงพัฒนาสังคมฯ การเป็นที่รับรู้และให้การยอมรับในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการจากหน่วยงานต่างๆในจังหวัดยังไม่ชัดเจน ดังนั้นการประสาน ติดตาม การดำเนินการสวัสดิการสังคมของหน่วยงานต่างๆ จึงไม่ชัดเจน เช่น การประสานการดำเนินงานเรื่องขอนแก่นไม่ทอดทิ้งกันของเทศบาลนครขอนแก่น เทศบาลไม่ค่อยรับรู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการมากนัก

ดังนั้น สรุปว่าคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคมจังหวัดขอนแก่น เป็นกลุ่มที่มีเฉพาะโครงสร้างคือมีการแต่งตั้งอย่างชัดเจนและไม่สามารถทำงานได้เนื่องจากขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณและการทำงานจากส่วนกลาง และมีเสียงสะท้อนจากภาคราชการว่า เป็นการ “ข้ามหัว” ผู้ว่าฯ ซึ่งทำให้ไม่เกิดการสนับสนุนจากทางจังหวัดที่ชัดเจน

2.2.4. คณะอนุกรรมการชุมชนท้องถิ่นจังหวัด

คณะอนุกรรมการชุมชนท้องถิ่น ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนในการขับเคลื่อนงานจัดสวัสดิการ ถือได้ว่าเป็นองค์กรที่สามารถขับเคลื่อนงานเชิงรุกในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และมีลักษณะที่ใช้ความสัมพันธ์ในแนวราบเชื่อมประสานกับท้องถิ่น

การดำเนินงานเริ่มจากสวัสดิการเรื่องการออมทรัพย์ ขยายไปสู่สวัสดิการด้านอื่น ๆ ตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ ตาย ในการดำเนินงานมี นายวิฑูรย์ มงคลอินทร์ เป็นประธาน

พื้นที่ในการดำเนินงาน 14 ตำบล ต้นแบบในปี 2549 และขยายเป็น 84 ตำบลในปี 2550

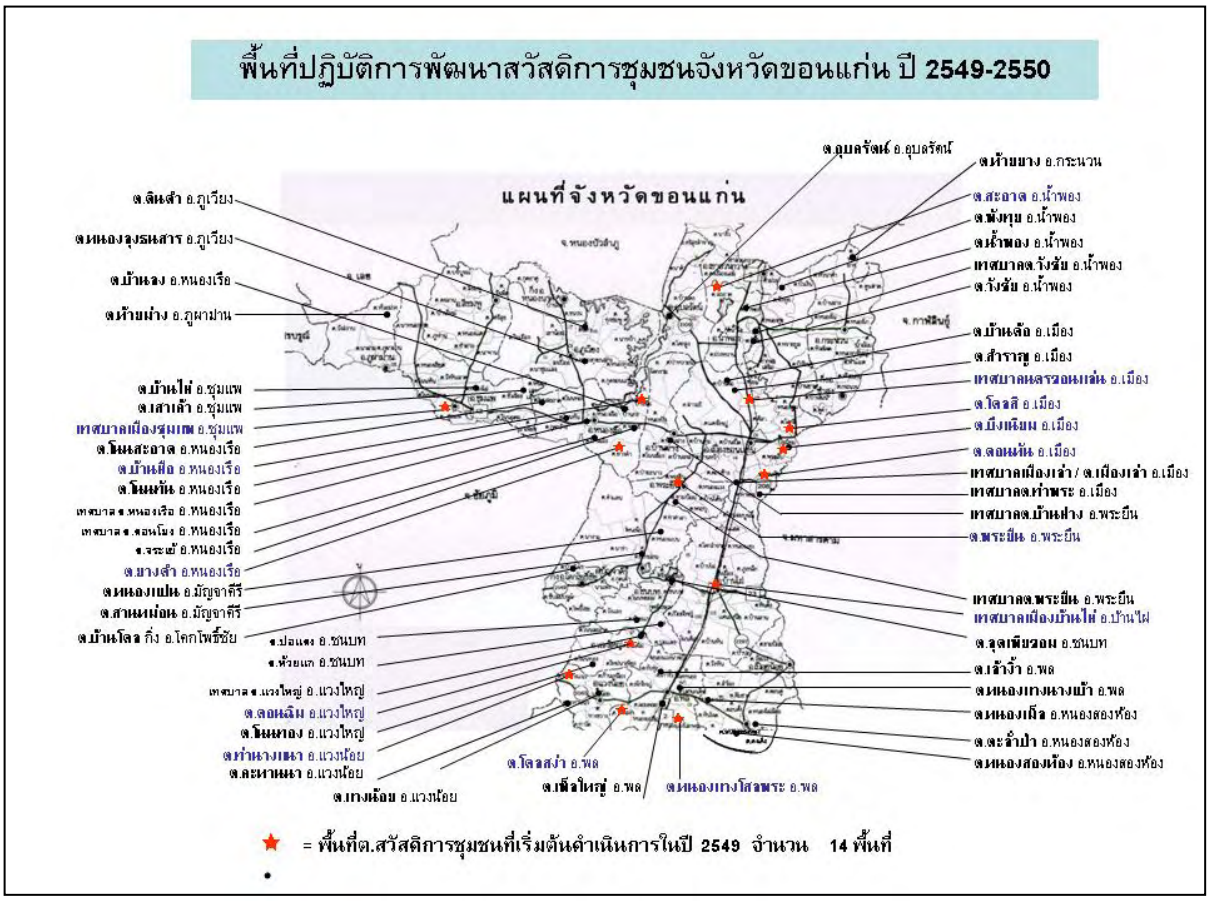

ภาพที่ 2.4 พื้นที่ปฏิบัติการพัฒนาสวัสดิการจังหวัดขอนแก่น ปี 2549-2550

หลักการในการดำเนินงาน คือ

1. ให้ชุมชนท้องถิ่นเป็น“เจ้าของกองทุนสวัสดิการ” บริหารจัดการโดยชุมชน ให้สามารถเป็นโครงสร้างหลักที่ชุมชนจัดการเองและท้องถิ่นให้การยอมรับสนับสนุน

2. หนุนเสริมให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายสวัสดิการชุมชนระดับจังหวัดเป็นกลไกการขับเคลื่อนและพัฒนาสวัสดิการชุมชนร่วมกับหน่วยงานภาคีและขบวนศูนย์แก้ไขปัญหาความยากจนตามแนวคิดเศรษฐกิจแบบพอเพียง (ศจพ.) จังหวัด
3. เปลี่ยนความสัมพันธ์การทำงานที่ “หน่วยงานภาคี” เป็นหลักและการสงเคราะห์ มาเป็นการดำเนินงานโดย “ชุมชนเป็นหลัก” หน่วยงานสนับสนุน
4. เชื่อมโยงและบูรณาการกองทุน/ทุนต่างๆ ที่มีในชุมชนท้องถิ่น ให้เป็นกองทุนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น โดยการรวมทุนชุมชน ทุนท้องถิ่น และทุนจากส่วนกลาง

แนวทางในการดำเนินงานพัฒนาสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นจังหวัด มีคณะกรรมการระดับจังหวัดเชื่อมประสานกับภาคีและให้ตำบลที่ดำเนินงานแล้วเป็นพี่เลี้ยงขยายผลไปสู่ตำบลที่สนใจขับเคลื่อนงาน โดยใช้การติดต่อโดยตรงของกลุ่มผู้นำต่อผู้นำ และหากนายก อบต.เห็นด้วยก็จะสนับสนุนให้มีการเปิดเวทีสร้างความเข้าใจ และตั้งกลุ่มดำเนินงานต่อไป

ภาพที่ 2.5 แนวทางการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด

ตัวแบบในการดำเนินงานจัดสวัสดิการโดยชุมชน กรณีของตำบลคอนฉิม อ.แวงใหญ่ จ.ขอนแก่นได้ถูกใช้เป็นต้นแบบในการสร้างและขยายงานสู่พื้นที่ต่าง ๆ ในจังหวัดขอนแก่น เรียกว่า “กองบุญสัจจะสวัสดิการไทบ้าน” ซึ่งเป็นการดำเนินงานที่เอื้ออาทรต่อคนในชุมชนทุกกลุ่ม ทุกเพศทุกวัย และจัดสวัสดิการครอบคลุมตั้งแต่เกิดจนตาย โดยยึดหลักเรื่องพุทธศาสนาเรื่อง “บุญ” เข้ามาเป็นแกนในการที่ทำให้คนเข้ามารวมกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

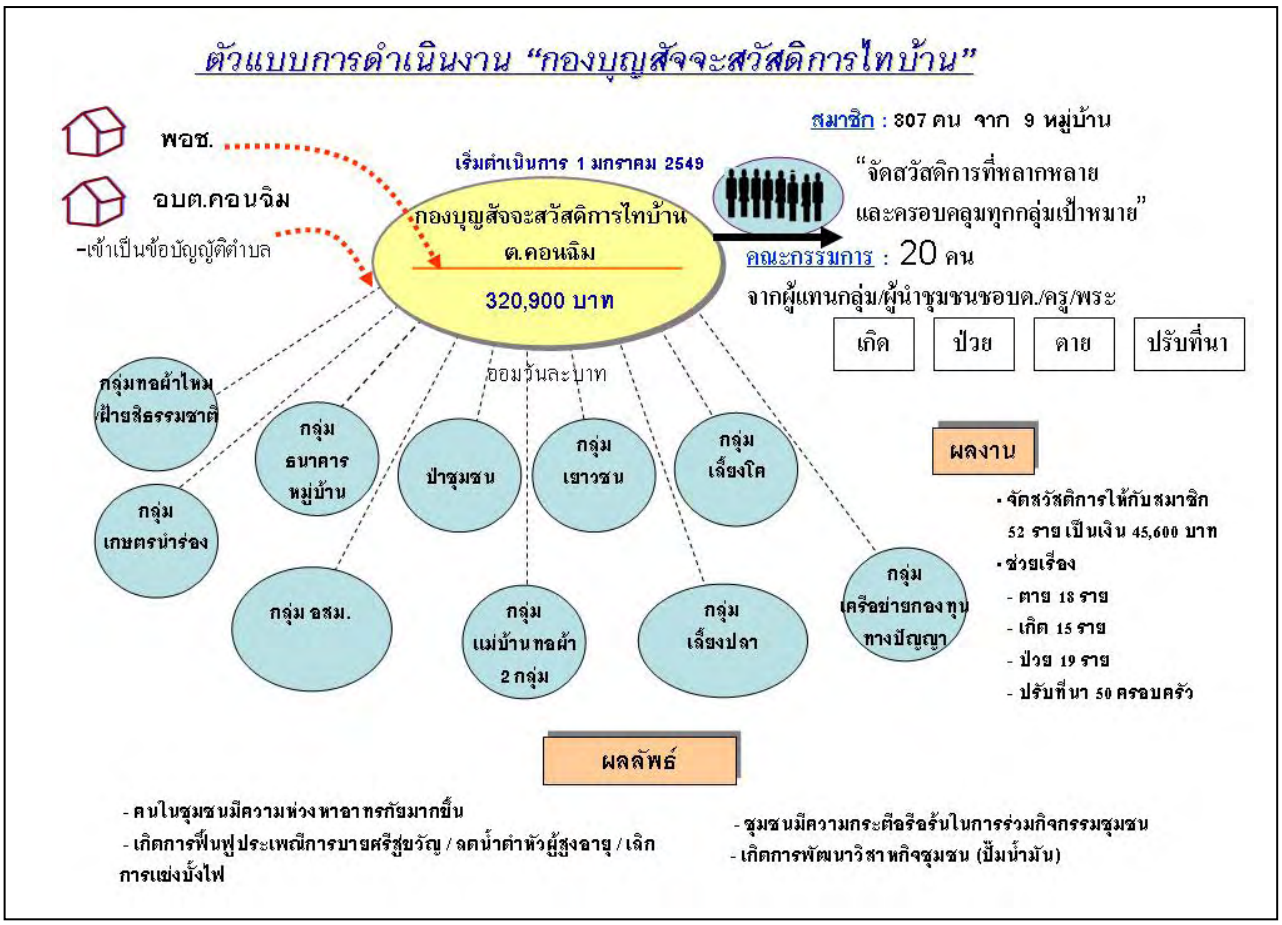

ภาพที่ 2.6 ตัวแบบการดำเนินงาน กองบุญสัจจะสวัสดิการไทบ้าน

แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนงานสวัสดิการของกลุ่มต้องการผลักดันให้ทุกพื้นที่ตำบลในเขตจังหวัดขอนแก่นมีสวัสดิการครอบคลุมปี 2552 แต่ผลที่เกิดขึ้นก็ทำได้ 1 ใน 3 เท่านั้น คือ มีองค์กรสวัสดิการเกิดขึ้น 80 องค์กร (ร้อยละ 33.0) สมาชิก 29,164 คน (ร้อยละ 1.92) เงินกองทุน 9,347,116 บาท

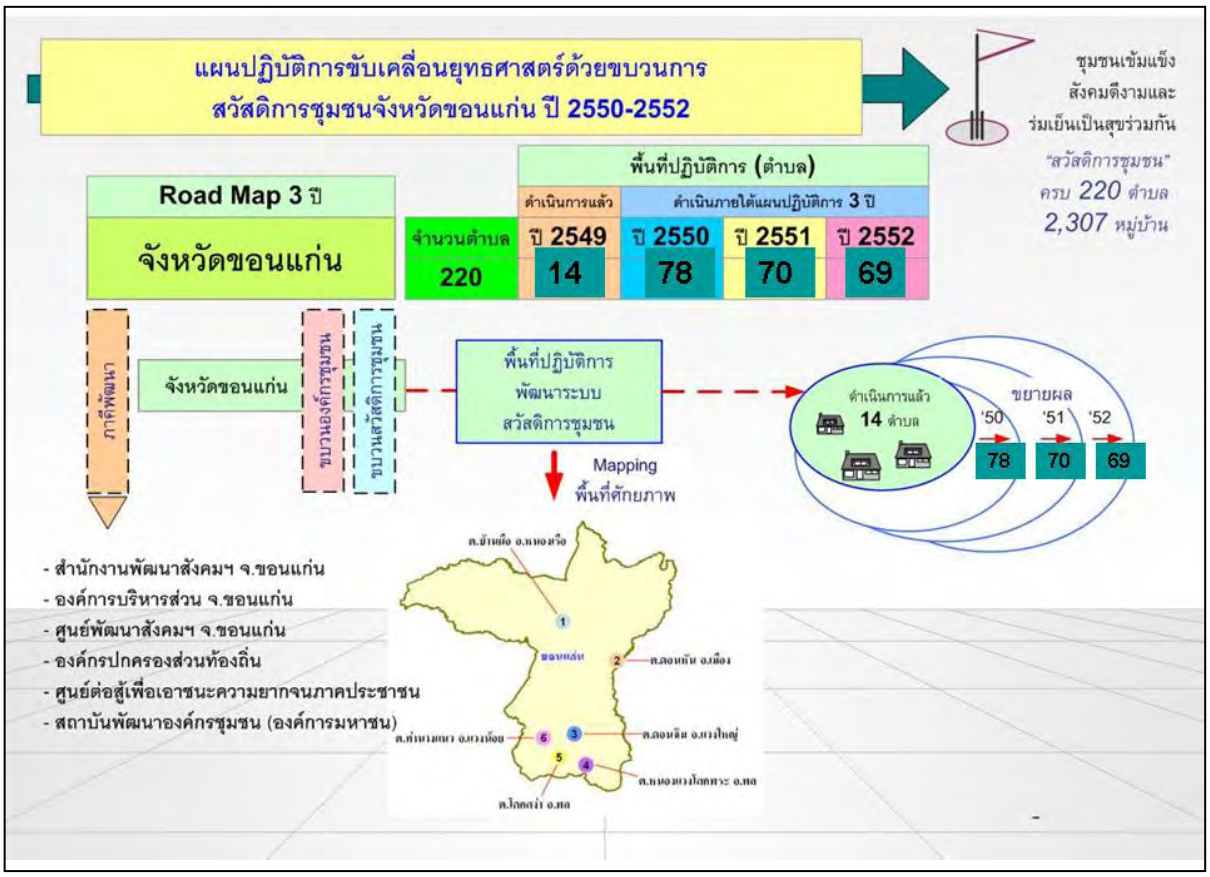

ภาพที่ 2.7 Road Map การขับเคลื่อนงานสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น

การวิเคราะห์ McKinsey 7s ของ คณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นจังหวัด สรุปได้ดังนี้

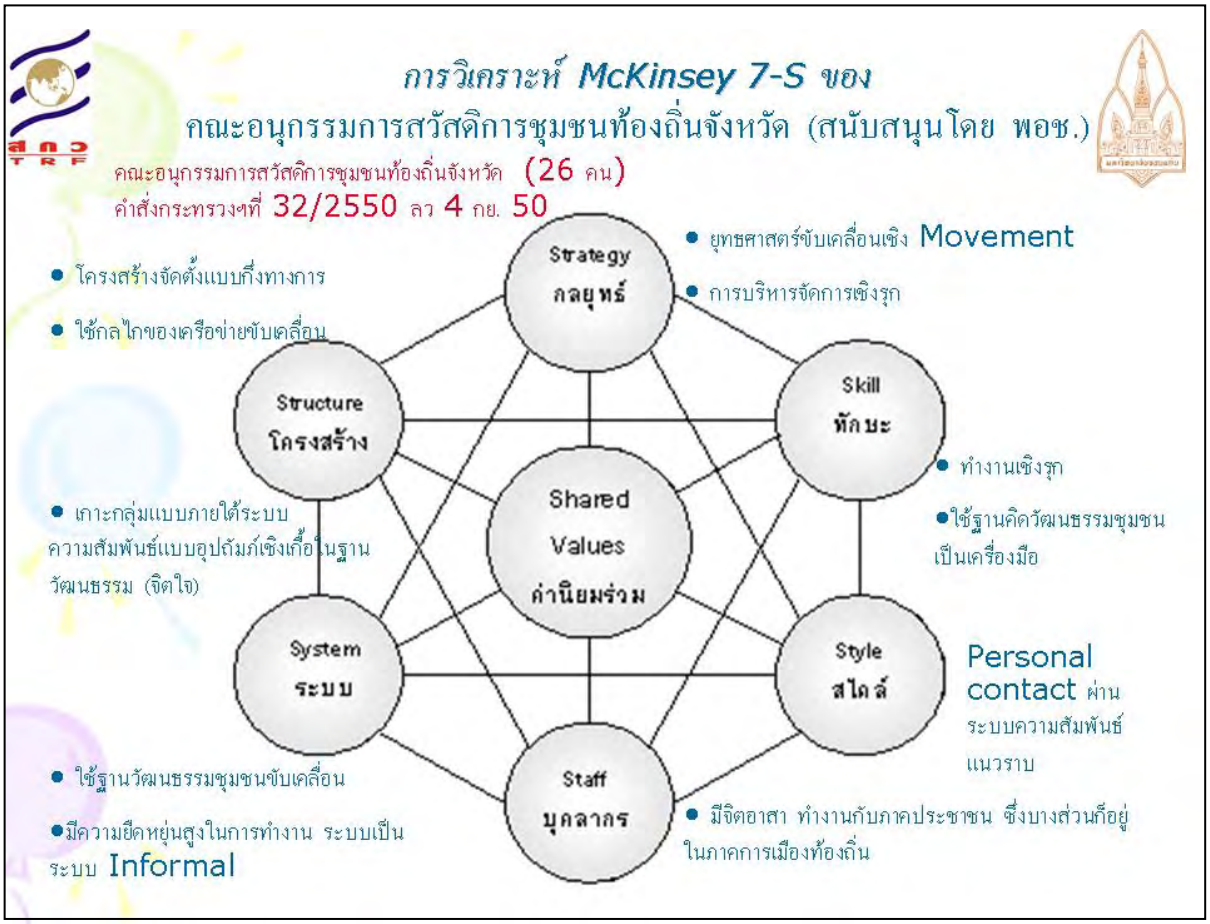

ภาพที่ 2.8 การวิเคราะห์การทำงานของคณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น

- กลยุทธ์ (Strategy) การดำเนินงานขับเคลื่อนในลักษณะของ ขบวนการทำงาน (Movement) โดยใช้ขบวนของชุมชนเชิงรุกเขาไปติดต่อโดยตรงกับท้องถิ่น ขายความคิดเรื่องงานสวัสดิการสังคมบนฐานวัฒนธรรมชุมชน และดำเนินงานสนับสนุนเชื่อมกันในลักษณะของเครือข่าย
- ทักษะ (Skill) ทำงานแบบเชิงรุก ใช้ฐานคิดวัฒนธรรมชุมชนเป็นเครื่องมือ
- สไตล์ (Style) ใช้ความสัมพันธ์เป็นการส่วนตัว (Personal contact) ระหว่างนายก อบต. หรือปลัด อบต. พูดคุยกันและนำไปสู่การขยายผลทำจริงในพื้นที่ ช่องทางของการรู้จักกันส่วนหนึ่งจากการบุคลากรในท้องถิ่นได้เข้ามาเรียนในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งเป็นหลักสูตรที่เป็นความร่วมมือกับกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นส่งคนมาเรียนโดยใช้งบประมาณของท้องถิ่นเอง เมื่อรู้จักกันได้เกิดการพูดคุยจากกลุ่มแกนนำและขยายผลเชื่อมไปยังตำบลอื่น ๆในจังหวัดขอนแก่น
- บุคลากร (Staff) มีจิตอาสาในการทำงาน และบางส่วนอยู่ในสถานของการเป็นนักการเมืองท้องถิ่น
- ระบบ (System) ระบบการทำงานใช้ฐานวัฒนธรรมท้องถิ่น และมีความยืดหยุ่นสูง
- โครงสร้าง (Structure) มีการกำหนดเป็นโครงสร้างในลักษณะกึ่งทางการ ยืดหยุ่นสูงเนื่องจากระบบการทำงานที่เน้นความร่วมมือของภาคีจึงเปิดโอกาสให้ภาคีภาคส่วนที่สนใจได้เข้าร่วมขับเคลื่อนงาน
- ค่านิยมร่วมขององค์กร (Share value) มีการเกาะกลุ่มการทำงานแบบหลวม ภายใต้ระบบความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์เกื้อกูลในฐานความสัมพันธ์แบบชาวบ้านและให้ความสำคัญกับเรื่องจิตใจในการทำงาน

บทที่ 3
ขั้นตอนและกระบวนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคมและการจัดสวัสดิการสังคมของทีมวิจัย

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคมและการจัดสวัสดิการสังคมในพื้นที่ ในบทนี้จะเป็นการนำเสนอขั้นตอนกระบวนการที่ทีมวิจัยได้ลงไปขับเคลื่อนร่วมกับองค์กรภาคีในพื้นที่ และกระบวนการทำวิจัยที่จะนำไปสู่การขับเคลื่อนงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการสังคมในพื้นที่ ซึ่งเมตั้งแต่วันที่ 10 พฤศจิกายน 2550-13 ตุลาคม 2551 (ภาพที่ 3.1) ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 5 ด้านคือ

1) การจัดเวทีสร้างความเข้าใจ แลกเปลี่ยนเรียนรู้
2) การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม
3) การติดตามการดำเนินงานของกองทุน
4) การวิจัยและเรียนรู้ระหว่างทีม
5) การประชุม

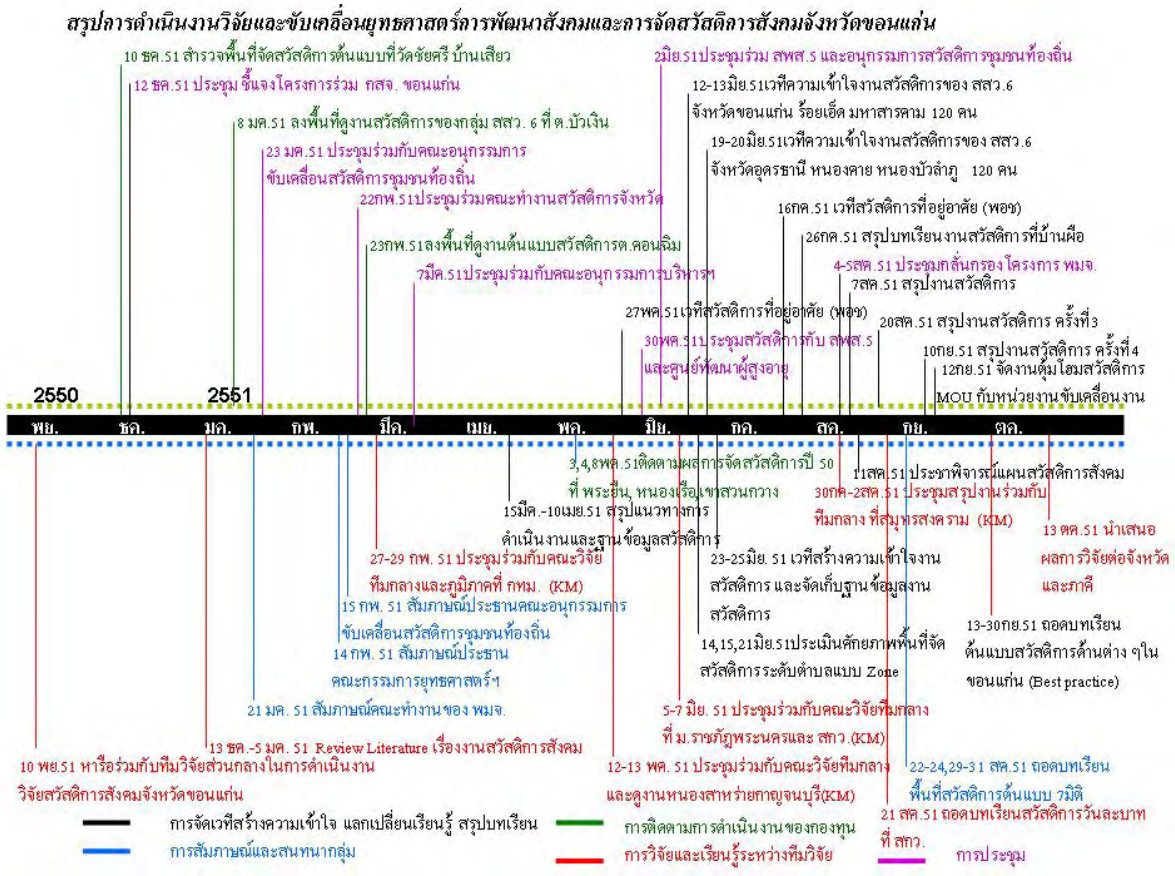

ภาพที่ 3.1 สรุปการดำเนินงานวิจัยและการขับเคลื่อนงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น

ในการนำเสนอผู้วิจัย จะเสนอภาพกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

3.1 การจัดเวทีสร้างความเข้าใจ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และสรุปบทเรียน

การจัดเวทีสร้างความเข้าใจ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถอดสรุปบทเรียน เพื่อการขยายผลงานพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมในพื้นที่เกิดจากการที่ทีมวิจัยได้ เข้าไปผลักดันในให้เกิดเวทีขึ้นโดยตรง และการเข้าไปประสานการมีส่วนร่วมร่วมกับเวทีของภาคี ซึ่งมีการดำเนินงานดังนี้

วันเวลา สถานที่	*กระบวนการ/วิธีการ*	*กลุ่มเป้าหมาย*	*ความคาดหวัง*	*สิ่งที่เกิดขึ้น*
27 พฤษภาคม 2551 สำนักงาน พอช. ภาคอีสาน ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น	เวทีเรียนรู้เรื่องสวัสดิการร่วมกับ พอช. - ประชุมระดมความคิดเห็น - หาแนวทางการทำงานร่วมกัน	ตำบลเป้าหมายในการขยายผลปี 2551 จำนวน 50 คน	เครือข่ายในตำบลเกิดความรู้ความเข้าใจในแนวทางการจัดทำสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น	เครือข่ายในตำบลเกิดความรู้ความเข้าใจในแนวทางการจัดทำสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น และนำไปสู่การสร้างความเข้าใจ ขยายผลต่อในพื้นที่ให้เกิดรูปธรรมที่ชัดเจน
12-13มิถุนายน 2551 ณ ห้องภูผาม่าน โรงแรมขอนแก่นโฮเต็ล จ.ขอนแก่น	เวทีความเข้าใจงานสวัสดิการของ สสว.(รุ่นที่ 1) - ทบทวนสภาพปัญหาความต้องการของชุมชน - บทเรียนการพัฒนาสังคมและจัดสวัสดิการที่ผ่านมา - สร้างแผนงานโครงการด้านการพัฒนาสังคมและสวัสดิการ โดยการสนับสนุนงบประมาณ จาก สสว.6 และการมีส่วนร่วมของ อบต.	3 จังหวัด คือ ขอนแก่น ร้อยเอ็ด มหาสารคาม จำนวน120 คน	เครือข่ายในตำบลเกิดความรู้ความเข้าใจในแนวทางการพัฒนาสังคมและสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น และสามารถเขียนโครงการของบประมาณสนับสนุนจาก สสว. 6 ได้	เครือข่ายในตำบลเกิดความรู้ความเข้าใจในแนวทางการพัฒนาสังคมและสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น และสามารถเขียนโครงการของบประมาณสนับสนุนจาก สสว. 6 เพื่อนำโครงการสู่การปฏิบัติได้
12-13มิถุนายน 2551 ณ ห้องภูผาม่าน	เวทีความเข้าใจงานสวัสดิการของ สสว.(รุ่นที่ 2)	3 จังหวัด คือจังหวัดอุดรธานี หนองคาย	เครือข่ายในตำบลเกิดความรู้ความเข้าใจในแนวทางการพัฒนาสังคมและ	เครือข่ายในตำบลเกิดความรู้ความเข้าใจในแนวทางการพัฒนาสังคมและสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น และสามารถ

วันเวลา สถานที่	*กระบวนการ/วิธีการ*	*กลุ่มเป้าหมาย*	*ความคาดหวัง*	*สิ่งที่เกิดขึ้น*
โรงแรมขอนแก่นโฮเต็ล จ.ขอนแก่น	- ทบทวนสภาพปัญหาความต้องการของชุมชน - บทเรียนการพัฒนาสังคมและจัดสวัสดิการที่ผ่านมา - สร้างแผนงานโครงการด้านการพัฒนาสังคมและสวัสดิการ โดยการสนับสนุนงบประมาณ จาก สสว.6 และการมีส่วนร่วมของ อบต.	หนองบัวลำภู จำนวน 120 คน	สวัสดิการชุมชนท้องถิ่น และสามารถเขียนโครงการของบประมาณสนับสนุนจาก สสว. 6 ได้	เขียนโครงการของบประมาณสนับสนุนจาก สสว. 6 เพื่อนำโครงการสู่การปฏิบัติได้
14,15,21มิถุนายน 2551 ห้องประชุม พมจ. ขอนแก่น	ประเมินศักยภาพพื้นที่จัดสวัสดิการระดับตำบลแบบ Zone	องค์กรสวัสดิการชุมชนในเขตเมือง, โซนเหนือ น้ำพอง, โซนใต้ น้ำชี, โซนตะวันตก น้ำเซิน	วิเคราะห์ศักยภาพ การดำเนินงาน อุปสรรคปัญหา และแนวทางการพัฒนางานสวัสดิการในแต่ละโซน	- ศักยภาพ การดำเนินงาน อุปสรรคปัญหา และแนวทางการพัฒนางานสวัสดิการในแต่ละโซน - เกิดเครือข่ายในการทำงานสวัสดิการทั้งจังหวัด
23-25มิถุนายน 2551 โรงแรมขอนแก่นโฮเต็ล จ.ขอนแก่น	เวทีสร้างความเข้าใจงานสวัสดิการและจัดเก็บฐานข้อมูลงานสวัสดิการ - พมจ. ชี้แจงทำความเข้าใจงานสวัสดิการสังคมและการให้ทุนสนับสนุนให้ อปท.และองค์กรสาธารณะประโยชน์จัดสวัสดิการ - แบ่งกลุ่มย่อยประเมินการทำงานสวัสดิการภายใต้งบพัฒนาท้องถิ่น	อปท. และองค์กรสาธารณประโยชน์ในจังหวัดขอนแก่น	อปท. และองค์กรสาธารณประโยชน์มีความเข้าใจในแนวคิดเรื่องสวัสดิการทั้ง 7 ด้าน และสามารถเขียนโครงการของบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานสวัสดิการในท้องถิ่นได้	- อปท. และองค์กรสาธารณประโยชน์มีความเข้าใจในแนวคิดเรื่องสวัสดิการทั้ง 7 ด้าน - สามารถเขียนโครงการของบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานสวัสดิการในท้องถิ่นได้ - ได้ฐานข้อมูลการดำเนินงานสวัสดิการของท้องถิ่น

วันเวลา สถานที่	*กระบวนการ/วิธีการ*	*กลุ่มเป้าหมาย*	*ความคาดหวัง*	*สิ่งที่เกิดขึ้น*
16 กรกฎาคม 2551 สถาบัน ราชภัฏอุดรธานี	เวทีสวัสดิการที่อยู่อาศัย (พอช) ประชุมทำความเข้าใจเรื่องสวัสดิการในมิติต่าง ๆ เฉพาะเรื่องที่อยู่อาศัย โดยให้องค์กรชุมชนแต่ละแห่งนำเสนอแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยและงบประมาณที่ขอรับการสนับสนุนจาก พอช.	องค์กรชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ความเข้าใจเรื่องสวัสดิการใน 7 มิติ องค์กรชุมชนมีแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่ชัดเจน บนฐานการมีส่วนร่วมของประชาชน งบประมาณที่ขอรับการสนับสนุนจาก พอช.และจากชุมชน	- ความเข้าใจเรื่องสวัสดิการใน 7 มิติ - องค์กรชุมชนมีแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่ชัดเจน บนฐานการมีส่วนร่วมของประชาชน - ทราบงบประมาณที่ขอรับการสนับสนุนจาก พอช.และจากชุมชน
26 กรกฎาคม 2551 แพบ้านผือ อ.หนองเรือ จ.ขอนแก่น	สรุปบทเรียนงานสวัสดิการร่วมกันของภาคทั้งจังหวัด ประกอบด้วยภาคประชาชน พมจ., สพส 5, สสว6, ศูนย์พัฒนาสวัสดิการผู้สูงอายุ และสถาบันการศึกษา	องค์กรชุมชนและภาคี จำนวน 30 คน	องค์กรชุมชนและภาคีเข้าใจงานสวัสดิการ และเห็นภาพการดำเนินงานสวัสดิการของแต่ละหน่วยงาน หาแนวทางในการขับเคลื่อนงานสวัสดิการทั้งจังหวัด	- องค์กรชุมชนและภาคีเข้าใจงานสวัสดิการ - เข้าใจการดำเนินงานสวัสดิการของแต่ละหน่วยงาน - ได้แนวทางในการขับเคลื่อนงานสวัสดิการทั้งจังหวัดร่วมกัน
7 สิงหาคม 2551 ห้องประชุม พมจ. ขอนแก่น	เวทีวางแผนการดำเนินงานขับเคลื่อนงานสวัสดิการร่วมกัน	องค์กรชุมชนและภาคี จำนวน 30 คน	ได้แนวทางการทำงานสวัสดิการร่วมกัน และแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดงาน ตุ้มโฮมสวัสดิการชุมชนคนขอนแก่น	- ได้แนวทางการทำงานสวัสดิการร่วมกัน - แบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดงาน ตุ้มโฮมสวัสดิการชุมชนคนขอนแก่น
11 สิงหาคม 2551 โรงแรมขอนแก่นโฮเต็ล จ.ขอนแก่น	ประชาพิจารณ์แผนงานพัฒนาสังคม	พมจ. และภาคีเครือข่ายภาครัฐเอกชน อปท. องค์กรสาธารณประโยชน์ จำนวน 120 คน	พมจ. และภาคีเครือข่ายภาครัฐเอกชน อปท. องค์กรสาธารณประโยชน์ ร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อแผนการพัฒนาสังคมของจังหวัด	- ได้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปสู่การปรับปรุงแผนพัฒนาสังคมของจังหวัดขอนแก่น

วันเวลา สถานที่	*กระบวนการ/วิธีการ*	*กลุ่มเป้าหมาย*	*ความคาดหวัง*	*สิ่งที่เกิดขึ้น*
20 สิงหาคม 2551 ห้องประชุม พอช. ขอนแก่น	เวทีงานสวัสดิการและหารูปแบบวิธีการจัดงานตุ้มโฮม เป้าหมายที่คาดว่าจะได้รับ และความรับผิดชอบแต่ละฝ่าย ร่วมทั้งการกำหนดร่างบันทึกความร่วมมือ (MOU)	องค์กรชุมชนและภาคี จำนวน 30 คน	องค์กรชุมชนและภาคีร่วมกันดำเนินงาน และแบ่งบทบาทหน้าที่ในการจัดงาน และจัดทำร่างบันทึกความร่วมมือ	- องค์กรชุมชนและภาคีร่วมกันดำเนินงาน และแบ่งบทบาทหน้าที่ในการจัดงาน - จัดทำร่างบันทึกความร่วมมือ
10 กันยายน 2551 ห้องประชุม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ม.ขอนแก่น	เตรียมความพร้อมในการจัดงานตุ้มโฮมสวัสดิการชุมชนคนขอนแก่น	องค์กรชุมชนและภาคี จำนวน 30 คน	องค์กรชุมชนและภาคี ร่วมกันสรุปความพร้อมการจัดงาน อุปสรรค ปัญหา และแนวทางการแก้ไข	- ความพร้อมในการจัดงาน
12 กันยายน 2551 อาคาร 25 ปี มหาวิทยาลัยขอนแก่น	จัดงานตุ้มโฮมสวัสดิการชุมชนคนขอนแก่น เสวนาวิชาการ และลงนามบันทึกความร่วมมือในการขับเคลื่อนงานสวัสดิการทั้งจังหวัดร่วมกัน	องค์กรชุมชนและภาคี ภาครัฐ เอกชน จำนวน 1,200 คน	เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้งานสวัสดิการร่วมกัน และหัวหน้าส่วนราชการมีการลงนามบันทึกความร่วมมือในการขับเคลื่อนงานสวัสดิการทั้งจังหวัดร่วมกัน	- เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้งานสวัสดิการร่วมกัน - หัวหน้าส่วนราชการมีการลงนามบันทึกความร่วมมือในการขับเคลื่อนงานสวัสดิการทั้งจังหวัดร่วมกัน
13-30 กันยายน 2551	ถอดบทเรียน ต้นแบบสวัสดิการด้านต่าง ๆในขอนแก่น (Best practice)	พื้นที่ต้นแบบงานสวัสดิการสังคม จำนวน 5 พื้นที่	ได้ทราบการดำเนินงานของพื้นที่ต้นแบบงานสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น	- ได้ทราบการดำเนินงานของพื้นที่ต้นแบบงานสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น

3.2 การดำเนินการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม

การสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มในการดำเนินงานวิจัย ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์และพูดคุยกับบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย มีการดำเนินงานดังนี้

วันเวลา สถานที่	*กระบวนการ/วิธีการ*	*กลุ่มเป้าหมาย*	*ความคาดหวัง*	*สิ่งที่เกิดขึ้น*
21 มกราคม 2551	- สัมภาษณ์คณะทำงานของ พมจ. ประกอบด้วย หัวหน้ากลุ่มงานและพมจ.	หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาสังคม และสวัสดิการสังคม	รูปแบบ แนวทางการพัฒนา การบริหารจัดการโครงการพัฒนาสังคมและสวัสดิการสังคม	รู้และเข้าใจถึงรูปแบบ แนวทางการพัฒนา การบริหารจัดการโครงการพัฒนาสังคม และสวัสดิการสังคม มีการแบ่งงานกันรับผิดชอบอย่างชัดเจน บริหารตามกรอบของนโยบาย และโครงการ (Project oriented)
14 กุมภาพันธ์ 2551	- สัมภาษณ์ประธานคณะกรรมการยุทธศาสตร์สังคม	ประธานกรรมการ	แนวทางการดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคม	ยุทธศาสตร์สังคมมีการขับเคลื่อนงานอย่างไม่เป็นทางการ และขาดงบประมาณสนับสนุน
15 กพ. 51	สัมภาษณ์ประธานคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น	ประธานคณะอนุกรรมการ	แนวทางการทำงานขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น	แนวทางการดำเนินงานแบบเครือข่ายชาวบ้านเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนงบจาก พอช. ผ่านกลไกภาค มีความคล่องตัวและยืดหยุ่นสูงในการดำเนินงาน
22-24,29-31 สค.51	ถอดบทเรียนพื้นที่สวัสดิการต้นแบบ 7 มิติ	ชุมชนต้นแบบ	รู้และเข้าใจต้นแบบสวัสดิการ 7 มิติ ผ่านต้นแบบชุมชน	การขับเคลื่อนสวัสดิการ 7 มิติ ในชุมชน

3.3 การติดตามการดำเนินงานของกองทุน

การติดตามผลการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการ มีทั้งการลงไปติดตามดูในองค์กรที่ได้รับทุนสนับสนุนจาก พมจ. และองค์กรที่มีกลุ่มสวัสดิการที่มีการดำเนินการอยู่แล้ว ดังนี้

วันเวลา สถานที่	*กระบวนการ/วิธีการ*	*กลุ่มเป้าหมาย*	*ความคาดหวัง*	*สิ่งที่เกิดขึ้น*
10 ธันวาคม 2551 วัดชัยศรีบ้านเสียว อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น	สำรวจพื้นที่ต้นแบบจัดสวัสดิการต้นแบบที่วัดชัยศรีบ้านเสียว สนทนาพูดคุยถึงความเป็นมา และแนวทางในการดำเนินงานกับ เจ้าอาวาสและคณะกรรมการกลุ่ม	คณะกรรมการดำเนินงาน	ความใจกระบวนการจัดสวัสดิการบนฐานคิดการมีส่วนร่วมของชุมชน	การดำเนินงานบนฐานคิดของวัฒนธรรมชุมชนและศาสนา ชุมชนมีส่วนร่วมและสามารถขยายผลไปสู่ชุมชนข้างเคียงในเขตอำเภอน้ำพองได้
8 มกราคม 2551 ตำบลบัวเงิน อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น	ติดตามงานต้นแบบสวัสดิการที่ดำเนินการส่งเสริมโดย สสว. 6 โดยการลงไปสัมภาษณ์พูดคุยกับคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ในชุมชน	คณะกรรมการดำเนินงาน	ความใจกระบวนการจัดสวัสดิการบนฐานคิดการมีส่วนร่วมของชุมชน	การดำเนินงานสวัสดิการมีความหลากหลาย และให้ชุมชนมีส่วนร่วม โดยมีวัดและพระเป็นแกนนำยึดเหนี่ยวจิตใจ ในการพัฒนา โดยเฉพาะมีการอบรมกลุ่มเยาวชนในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมทุกปี
23 กุมภาพันธ์ 2551 ตำบลคอนฉิม อ.แวงใหญ่จ.ขอนแก่น	สนทนากลุ่มกบแกนนำในการพัฒนาสวัสดิการของชุมชนในกลุ่มตำบลคอนฉิม	คณะกรรมการดำเนินงาน	ความใจกระบวนการจัดสวัสดิการบนฐานคิดการมีส่วนร่วมของชุมชน	การพัฒนาสวัสดิการมีความก้าวหน้าขยายครอบคลุมทุกมิติของการอยู่ร่วมกัน มีการสร้างแรงจูงใจโดยหากครอบครัวใดเข้าร่วมจะไม่เก็บภาษีบำรุงท้องที่
3 พฤษภาคม 2551 เทศบาลตำบลพระยืน อ.พระยืน จ.ขอนแก่น	ติดตามผลการจัดสวัสดิการปี 50 โดยมีกรอบคำถามในการประเมินกองทุน และสอบถามกรรมการผู้รับผิดชอบโครงการ	คณะกรรมการกองทุน	ทราบผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมาภายใต้การจัดสรรงบประมาณจาก พมจ.	มีการดำเนินงานในลักษณะการอบรม การศึกษาดูงาน และการจัดงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนบางส่วนเพื่อการสมทบกองทุน
4 พฤษภาคม 2551 อบต. บ้านผือ	ติดตามผลการจัดสวัสดิการปี 50 โดยมีกรอบคำถามในการประเมิน	คณะกรรมการกองทุน	ทราบผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมาภายใต้การจัดสรรงบประมาณจาก	การดำเนินงานค่อนข้างสำเร็จ เนื่องมากจาก อบต. เห็นความสำคัญและสนับสนุน

วันเวลา สถานที่	*กระบวนการ/วิธีการ*	*กลุ่มเป้าหมาย*	*ความคาดหวัง*	*สิ่งที่เกิดขึ้น*
อ.หนองเรือ จ.ขอนแก่น	กองทุน และสอบถามกรรมการ ผู้รับผิดชอบโครงการ		พมจ.	
8 พฤษภาคม 2551 อ.เขาสวนกวาง จ.ขอนแก่น	ติดตามผลการจัดสวัสดิการปี 50 โดยมีกรอบคำถามในการประเมิน กองทุน และสอบถามกรรมการ ผู้รับผิดชอบโครงการ	คณะกรรมการ กองทุน	ทราบผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา ภายใต้การจัดสรรงบประมาณจาก พมจ.	การดำเนินงานยังขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่ อบต. ชุมชนยังขาดการมีส่วนร่วม

3.4 การจัดการเรียนรู้ระหว่างทีมวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้มีการจัดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างทีมวิจัยอย่าง ดังนี้

วันเวลา สถานที่	*กระบวนการ/วิธีการ*	*กลุ่มเป้าหมาย*	*ความคาดหวัง*	*สิ่งที่เกิดขึ้น*
27-29 กุมภาพันธ์ 2551 ม.ราชภัฏพระนครและ สกว. กรุงเทพฯ	ประชุมร่วมกับคณะวิจัยทีมกลางและ ภูมิภาคที่ โดยการประเมิน กระบวนการทำงานอุปสรรคปัญหา และแนวทางแก้ไข	ทีมวิจัย 4 ภาค	เห็นความก้าวหน้าของการทำงาน และการเข้าไปร่วมในกระบวนการ ทำงานสวัสดิการของแต่ละจังหวัด	แต่ละจังหวัดจะมีการเข้าไปร่วมในขบวนสวัสดิการที่ต่างกันทั้งในระดับของการเข้าไปขอความร่วมมือ การไปร่วมเป็นกรรมการ และคณะทำงานด้านต่าง ๆ
15 มีนาคม-10เมษายน 2551 คณะมนุษยศาสตร์ฯ ม.ขอนแก่น	สรุปแนวทางการดำเนินงานและ ฐานข้อมูลสวัสดิการ เฉพาะทีมวิจัย ขอนแก่น	ทีมวิจัยและแกนนำ ของภาคี 10 คน	เป็นการหารือสร้างความเข้าใจและ การสร้างความร่วมมือในการทำงาน ร่วมกันทั้งด้านการวิจัยและการ ขับเคลื่อนงาน	ทีมวิจัยและแกนนำของภาคีเกิดความเข้าใจและหนุนเสริมการทำงานซึ่งกันและกัน
12-13 พฤษภาคม 2551 กรุงเทพฯและ	ประชุมร่วมกับคณะวิจัยทีมกลางและดู งานหนองสาหร่ายกาญจนบุรี	ทีมวิจัย 4 ภาค	เห็นความก้าวหน้าการทำงานและเกิด การแลกเปลี่ยนประสบการณ์	เห็นความก้าวหน้าของการดำเนินงานสวัสดิการในแต่ละพื้นที่ และได้วิธีการจัดการของ อบต.หนองสาหร่าย

วันเวลา สถานที่	*กระบวนการ/วิธีการ*	*กลุ่มเป้าหมาย*	*ความคาดหวัง*	*สิ่งที่เกิดขึ้น*
กาญจนบุรี				ที่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมโดยเฉพาะฝ่ายท้องถิ่น(อบต.) และฝ่ายท้องที่ (กำนัน,ผญบ.) ทำงานร่วมกันและมีห้องทำงานใน อบต.
5-7 มิถุนายน 2551 ม.ราชภัฏพระนครและ สกว.	ประชุมร่วมกับคณะวิจัยทีมกลางและภูมิภาค เพื่อประเมินผลการทำงาน	ทีมวิจัย 4 ภาค	ประเมินผล ติดตามความก้าวหน้าของงานในแต่ละพื้นที่	แต่ละพื้นที่มีความก้าวหน้าในการดำเนินงาน โดยมีจุดเด่นของงานที่แตกต่างกัน
30กรกฎาคม-2 สิงหาคม 2551 สมุทรสงคราม	ประชุมสรุปงานร่วมกับทีมกลาง	ทีมวิจัย 4 ภาค	หาข้อสรุปและข้อค้นพบจากการศึกษาร่วมกัน	ความชัดเจนของกลไกการทำงานของกองทุนในระดับจังหวัดเห็นความเชื่อมโยงกับ องค์กรอื่น ๆ และในแต่ละพื้นที่มี Best practice ที่น่าศึกษาเรียนรู้
21 สิงหาคม 2551 สกว. กรุงเทพฯ	ถอดบทเรียนสวัสดิการวันละบาท ที่	คณะทำงานสวัสดิการในภูมิภาคต่าง ๆ	แลกเปลี่ยนเรียนรู้งานสวัสดิการวันละบาท และหาข้อเสนอแนะในการทำงานที่เป็นรูปธรรม	ได้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการจัดสวัสดิการวันละบาท ที่จะต้องเริ่มจากความตระหนักของคนในชุมชนและฟื้นฟูความสัมพันธ์เชิงเกื้อกูลดูแลซึ่งกันและกัน
13 ตุลาคม 2551 ห้องประชุมศาลากลางจังหวัดขอนแก่น	นำเสนอผลการวิจัยต่อ พมจ. และภาคีในจังหวัดขอนแก่น	ทีมวิจัยขอนแก่น และภาคีขับเคลื่อนงานในจังหวัดขอนแก่น 30 คน	ภาคีขับเคลื่อนงานในจังหวัดขอนแก่นได้ร่วมกันทำความเข้าใจการทำงานจุดแข็งจุดอ่อน และข้อเสนอแนะต่อการทำงานร่วมกันในอนาคต	ขอนแก่นยังมีจุดอ่อนที่การดำเนินงานยังกระจุกที่ พมจ. และดำเนินโครงการเชิงการสงเคราะห์ และการดำเนินงานผ่านโครงการ ซึ่งควรให้มีการกระจายงานให้หน่วยงานภาคีร่วมลงมือทำ และประสานแผนงานกระบวนการการทำงานร่วมกัน จะทำให้การทำงานสามารถเกิดผลและเห็นภาพการเคลื่อนงานครอบคลุมทั้ง 26 อำเภอ ในจังหวัดขอนแก่น

3.5 การประชุม

การประชุมในระหว่างการดำเนินงานวิจัย เป็นการประชุมร่วมกับคณะกรรมการและคณะทำงานฝ่ายต่าง ๆ ดังนี้

วันเวลา สถานที่	*กระบวนการ/วิธีการ*	*กลุ่มเป้าหมาย*	*ความคาดหวัง*	*สิ่งที่เกิดขึ้น*
12 ธันวาคม 2551 ห้องประชุมศาลากลางจังหวัดขอนแก่น	ประชุม ชี้แจงโครงการร่วม กสจ. ขอนแก่น	คณะกรรมการ กสจ.	ชี้แจงทำความเข้าใจการเข้ามาทำงานของคณะวิจัย	คณะกรรมการ กสจ. ยินดีที่คณะวิจัยเข้ามาทำงานขับเคลื่อนงานของจังหวัดขอนก่น ซึ่งเป็นจังหวัดนำร่อง
23 มกราคม 2551 ห้องประชุมศาลากลางจังหวัดขอนแก่น	ประชุมร่วมกับคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น	คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น	ชี้แจงทำความเข้าใจการเข้ามาทำงานของคณะวิจัย	คณะอนุกรรมการ ขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นเข้าใจการลงมาทำงานของทีมวิจัยและต้องการให้เข้ามาร่วมเป็นคณะทำงานในเชิงพื้นที่
22 กุมภาพันธ์ 2551 ห้องประชุมศาลากลางจังหวัดขอนแก่น	ประชุมร่วมคณะทำงานสวัสดิการจังหวัด	คณะทำงานสวัสดิการจังหวัด	ประชุมระดมความคิดเห็นต่อการขับเคลื่อนงานของจังหวัดขอนแก่น	คณะทำงานสวัสดิการจังหวัด ทั้งภาครัฐ ประชาชน ให้ความร่วมมือและต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการผลักดันการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ และมีการประสานการทำงาน ข้อมูลด้านต่าง ๆ ร่วมกัน
7 มีนาคม 2551 ห้องประชุมสำนักงาน พมจ. จังหวัดขอนแก่น	ประชุมร่วมกับคณะอนุกรรมการบริหารฯ	คณะอนุกรรมการบริหารฯ	ชี้แจงแผนการจัดสวัสดิการของจังหวัดขอนแก่น	ที่ประชุมเห็นชอบแผนการดำเนินงาน และแต่งตั้งคณะทำงานกลั่นกรองโครงการ โดยขอความร่วมมือจากคณะวิจัย 2 คนมาเป็นคณะทำงานร่วม
30 พฤษภาคม 2551 ศูนย์พัฒนาการสวัสดิการผู้สูงอายุขอนแก่น	ประชุมสวัสดิการกับ สพส.5 และศูนย์พัฒนาผู้สูงอายุ	ภาคีขับเคลื่อนงานในพื้นที่	ประชุมระดมความคิดเห็นต่อการขับเคลื่อนงานของจังหวัดขอนแก่น	เกิดการประสานงานวางแผนลงพื้นที่ทำงานเพื่อจัดเวทีการเรียนรู้งานสวัสดิการร่วมกัน

วันเวลา สถานที่	*กระบวนการ/วิธีการ*	*กลุ่มเป้าหมาย*	*ความคาดหวัง*	*สิ่งที่เกิดขึ้น*
2 มิถุนายน 2551 ศูนย์พัฒนาการสวัสดิการผู้สูงอายุขอนแก่น	ประชุมร่วม สพส.5 และอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น	ภาคีขับเคลื่อนงานในพื้นที่	ประชุมระดมความคิดเห็นต่อการขับเคลื่อนงานของจังหวัดขอนแก่น	เกิดการประสานงานวางแผนลงพื้นที่ทำงานเพื่อจัดเวทีการเรียนรู้งานสวัสดิการร่วมกัน
4-5 สิงหาคม 2551 ห้องประชุม สำนักงาน พมจ.จังหวัดขอนแก่น	ประชุมกลั่นกรองโครงการ พมจ.	คณะทำงานกลั่นกรองโครงการของจังหวัด	โครงการสวัสดิการตรงกับสภาพปัญหาความต้องการของชุมชนในจังหวัดขอนแก่น	โครงการที่ อปท. และองค์กรสาธารณะประโยชน์เสนอของบประมาณ ขาดความชัดเจนและไม่ตรงกับสภาพปัญหาความต้องการในบางพื้นที่ ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาจากกรอบแผนงานใหญ่ และระเบียบการจัดสรรเป็นหลัก

ปัญหาในการพิจารณากลั่นกรองโครงการที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อให้ในการจัดสวัสดิการสังคมในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น กรรมการไม่สามารถพิจารณาตัดสินได้อย่างชัดเจนเนื่องจาก

1. การขาดข้อมูลภาพรวมของประเด็นปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมทั้งจังหวัด ทำให้ไม่สามารถระบุประเด็นปัญหาที่สำคัญและจำเป็นเร่งด่วนได้
2. การขาดข้อมูลภาพรวมของหน่วยงานที่จะลงไปขับเคลื่อนงานสวัสดิการสังคม โดยเฉพาะข้อมูลเรื่องจำนวนงบประมาณ และจุดเน้นของแต่ละหน่วยงาน
3. การไม่รู้สภาพอุปสรรคปัญหา ความรุนแรงของปัญหาด้านสวัสดิการสังคมในพื้นที่
4. การขาดข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดขอนแก่นยังไม่ครอบคลุม ประเด็นยุทธศาสตร์การจัดสวัสดิการสังคมของชาติ (ปี2550-2554) โดยเฉพาะประเด็นเรื่อง ยุทธศาสตร์ความพอเพียง

แนวทางในการแก้ไขปัญหาคือ

พมจ.ได้เห็นชอบตามข้อเสนอแนะของคณะผู้วิจัยในการจัดเวทีโซนในวันที่ 14,15,21,22 พฤษภาคม 2551 โดยจัดที่ห้องประชุมเสียงแคน ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น เพื่อ ประเมินศุกยภาพของพื้นที่ในเชิงองค์กรและคณะทำงานสวัสดิการที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยมีการคัดกรอง และจัดลำดับเป็น 3 ระดับ คือ ระดับเข้มแข็ง (A) ระดับปานกลาง (B) ระดับเริ่มต้น (C) ในเรื่องประเด็นปัญหาการจัดสวัสดิการสังคม ก็จะเป็นการให้เวทีโซนได้วิเคราะห์ภาพรวมของปัญหาและความรุนแรงที่เกิดขึ้นร่วมกัน โดยกลุ่มเป้าหมายที่จะเชิญเข้าร่วมประกอบด้วย

1) คณะกรรมการกลั่นกรองโครงการ เพื่อที่จะได้รับทราบข้อมูล ประเด็นปัญหาในพื้นที่
2) คณะกรรมการโซนที่ดูแลเรื่องการขับเคลื่อนงานสวัสดิการของกลุ่มพอช. ซึ่งดูแลอยู่ 4 ชุด ชุดละ 10 คน
3) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานของ ศพส. 5
4) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานสวัสดิการสังคมของพมจ.
5) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานของพอช.
6) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานของ สสว.6
7) เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลงานศูรย์ผู้สูงอายุ

เวทีโซนนี้จะทำให้เกิด การสร้างภาพความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน เห็นภาพรวมของปัญหา และเข้าใจพื้นที่มากขึ้น รวมทั้งสามารถกำหนดยุทธศาสตร์การทำงานในอนาคตต่อไป

ประเด็นการขับเคลื่อนงานจัดสวัสดิการสังคมในพื้นที่

การประชุมระหว่างผู้วิจัยและคณะทำงานจากศพส.5 และศูนย์ผู้สูงอายุประเมินได้ว่า มีการพัฒนาเรื่องงานสวัสดิการในพื้นที่ โดยในทั้ง 4 โซนมีองค์กรที่มีความก้าวหน้าเรื่องการจัดสวัสดิการสังคมดังนี้

1) โซนเมือง ได้แก่ เทศบาลนครขอนแก่น และเทศบาลเมืองชุมแพ
2) โซนน้ำพอง ได้แก่ ตำบลสะอาด, ตำบลวังชัย และตำบลบัวเงิน ในเขตอำเภอน้ำพอง
3) โซนน้ำเซิน ได้แก่ ตำบลยางคำ และตำบลบ้านผือ ในเขตอำเภอหนองเรือ
4) โซนน้ำชี ได้แก่ ตำบลคอนฉิม และตำบลโนนทอง ในเขตอำเภอแวงใหญ่, ตำบลสวนหม่อน อ.มัญจาคีรี และตำบลหนองแซง อ.บ้านแฮด

องค์กรที่มีความก้าวหน้าด้านการพัฒนาระบบสวัสดิการในเขต อบต. ได้มีการออกข้อบัญญัติตำบล สนับสนุนงบประมาณด้านการจัดสวัสดิการให้กองทุน และมีสมาชิกสนใจร่วมอย่างต่อเนื่อง และบางแห่งเช่น ตำบลคอนฉิมมีการสร้างแรงจูงใจให้กับคนที่เข้าร่วมเป็นสมาชิก โดยการยกเว้นภาษีที่ดินเป็นต้น ส่วนในเขตเมืองเทศบาลนครขอนแก่นและเทศบาลเมืองชุมแพ มีการต่อยอดสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย ตามโครงการบ้านมั่นคง ขยายขอบเขตด้านสวัสดิการเป็นเรื่องการพัฒนาอาชีพ การดูแลตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ ตาย

การขับเคลื่อนงานสวัสดิการที่ลงไปหนุนเสริมโดย พอช. และ ศพส.5 พบว่า ชุมชนยังเกิดความสับสนและไม่เข้าใจงานด้านสวัสดิการ เนื่องจากคนที่เข้ามาทำงาน เป็นกลุ่มที่มาจากฐานการออมทรัพย์ ยังคิดว่าระบบการออมเพื่อนำไปสู่ความมั่นคงด้านสวัสดิการของชุมชนนั้น เป็นรูปแบบเหมือนออมทรัพย์ คือ “ออม-กู้” ซึ่งหากจะเกิดความเข้าใจและเปลี่ยนความเชื่อเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของระบบสวัสดิการแล้วจะต้องให้ชุมชนเรียนรู้จากการกระทำ (learning by doing) ซึ่งหากได้ดำเนินงานไประยะหนึ่ง ได้เรียนรู้วิธีการทำงาน ได้เรียนรู้ปัญหา หาทางแก้ไขปัญหา เรียนรู้ซึ่งกันและกันแล้วจะทำให้เกิดความตระหนักและเข้าใจดีขึ้น

จากกิจกรรมที่ได้ดำเนินการวิจัยและขับเคลื่อนงาน ทั้ง 5 กลุ่ม ได้แก่ 1) การจัดเวทีสร้างความเข้าใจ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2) การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม 3) การติดตามการดำเนินงานของกองทุน 4) การวิจัยและเรียนรู้ระหว่างทีม 5) การประชุม อาจมีอุปสรรคปัญหาในการดำเนินงานบ้าง โดยเฉพาะความไม่เข้าใจในแนวคิดการดำเนินงานร่วมกัน โดยเฉพาะในขั้วของราชการ กับภาคประชาชนซึ่งมีความคิดความเชื่อ และแนวทางการทำงานที่แตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยก็ได้พยายามเปิดเวที สร้างการมีส่วนร่วม และให้แต่ละภาคส่วนได้มีโอกาสเรียนรู้การทำงานร่วมกัน

บทที่ 4
ฐานข้อมูลการจัดสวัสดิการสังคมของภาคส่วนต่าง ๆ ในจังหวัดและ การศึกษากรณีต้นแบบของการจัดสวัสดิการสังคม

การศึกษาในบทนี้แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรก เป็นฐานข้อมูลการจัดสวัสดิการสังคมซึ่งครอบคลุม 7 มิติ ของหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ ที่ทำงานในจังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวข้องทั้งทางตรง และทางอ้อม และในส่วนที่เลือกนำเสนอนี้เป็นการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นของหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต.) และหน่วยงานองค์กรสาธารณะประโยชน์ ที่ได้จากการสำรวจข้อมูล โดยการเชิญหน่วยงานต่าง ๆ เข้าร่วมรับฟังคำชี้แจง การดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการสังคมในจังหวัดขอนแก่น ในระหว่างวันที 23-25 มิถุนายน 2551 ณ โรงแรมโฆษะ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งประกอบด้วย 1) ฐานข้อมูลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต.) ที่ดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคม ผ่านงบพัฒนาปกติขององค์กร และ 2) ฐานข้อมูลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต.) ที่ดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคม ในรูปสวัสดิการวันละบาท และ จากฐานข้อมูลทุติยภูมิ ผู้วิจัยจะนำเสนอไว้ในภาคผนวก ซึ่งประกอบด้วย หน่วยงานต่าง ๆ 4 กลุ่ม คือ

1) หน่วยงานและองค์กรภาครัฐ จำนวน 375 องค์กร
2) องค์กรพัฒนาภาคเอกชน จำนวน 23 องค์กร
3) องค์กรสาธารณประโยชน์ ได้แก่ สมาคม ชมรม สโมสร จำนวน 73 องค์กร
4) สื่อสารมวลชน จำนวน 40 องค์กร

รวมทั้งหมด 511 องค์กร มีรายละเอียด ชื่อองค์กร สถานที่ตั้ง โทรศัพท์ติดต่อ และในกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชนมีรายละเอียดด้านกิจกรรมและพื้นที่ดำเนินการ

ส่วนที่ 2 เป็นการประเมินวิเคราะห์พื้นที่ Zone การจัดเวทีโซนในวันที่ 14,15,21,22 พฤษภาคม 2551 โดยจัดที่ห้องประชุมเสียงแคน ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น ซึ่งทำให้เห็นภาพการขับเคลื่อนงานสวัสดิการทั้งจังหวัด ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละตำบล และอำเภอ รวมทั้งพื้นที่ที่เป็นต้นแบบการจัดสวัสดิการ โดยภาพรวม และทั้งนี้กรณีศึกษาที่เป็นต้นแบบผู้วิจัยได้รวบรวมไว้ในภาคผนวกต่อไป

มีรายละเอียดของการศึกษาดังนี้

4.1 ฐานข้อมูลองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต.) ในจังหวัดขอนแก่น

หน่วยงาน	ที่อยู่	โทรศัพท์/Fax/ โทรศัพท์มือถือ	ชื่อผู้บริหาร	ปีที่เริ่ม ดำเนินการ	กิจกรรมหลัก	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	อุปสรรค ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
อำเภอพล									
อบต.หนองแวงโสกพระ	79 ม.1 ต.หนองแวงโสกพระ อ.พล จ.ขอนแก่น	04-3418-194	นายสุภี ทองมีค่า	2549	1) เก็บออมเงินสัจจะวันละบาทจากสมาชิกกองทุน 2) จ่ายสวัสดิการให้กับสมาชิกเรื่อง เกิด แก่ เจ็บ ตาย และคนชรา 3) รับสมัครสมาชิกใหม่ทุกเดือนและส่งเสริมพัฒนาการจัดสวัสดิการให้ครบทุกด้าน	1) สมาชิกกองทุนทุกคน 2) ส่งเสริมพัฒนาการจัดสวัสดิการให้ครบทุกด้าน 3) รับสมัครสมาชิกให้ครบทุกคนตามจำนวนประชากร	386,472	ส่งเสริมสวัสดิการยังไม่ครบทุกด้าน เนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพอ	
อบต. โนนข่า	อบต. โนนข่า อ.พล จ.ขอนแก่น	085-752-6972	นายเฮียง ลือคำหาญ	2549	จัดสวัสดิการ เกิด เจ็บ ตาย	1) ผู้สูงอายุ 2) ผู้ด้อยโอกาส 3) เด็ก	414,000	1) งบประมาณไม่เพียงพอ	จัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม
อบต.หัวทุ่ง	อบต.หัวทุ่ง อ.พล จ.ขอนแก่น	04-3400-557	นายไพโรจน์ ภูศรี		1) จัดสรรดูแลความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ 2) อำนวยความสะดวกก่อสร้างสาธารณูปโภค 3) ส่งเสริมอาชีพให้แก่กลุ่ม	1) ประชาชนในพื้นที่ 2) ผู้พิการผู้ด้อยโอกาส สตรี ผู้สูงอายุ		1) งบประมาณไม่เพียงพอต่อการบริหารงาน	2) ให้มี พมจ. ประจำทุกอำเภอ
เทศบาลเมืองพล	เทศบาลเมืองพล ถ.เสริมสวาสดิ์ อ.พล จ.ขอนแก่น	04-3415-091 ต่อ 401 08-6630-0941	นายสุวัฒน์ อังสนันท์		1) ส่งเสริมอาชีพ 2) ส่งเสริมสร้างศักยภาพการอยู่ร่วมกันของครอบครัวและชุมชน 3) จัดสวัสดิการผู้ด้อยโอกาส	1) ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ 2) สมาชิกในชุมชน	30,000,000	1) งบประมาณไม่เพียงพอต่อจำนวนประชากร 2) ไม่มีที่รองรับผลิตภัณฑ์ชุมชน	1) การพิจารณาคุณสมบัติของผู้รับสวัสดิการอย่างเหมาะสม 2) ส่งเสริมอาชีพและทำศูนย์จำหน่าย

หน่วยงาน	ที่อยู่	โทรศัพท์/Fax/ โทรศัพท์มือถือ	ชื่อผู้บริหาร	ปีที่เริ่ม ดำเนินการ	กิจกรรมหลัก	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	อุปสรรค ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
									ผลิตภัณฑ์
อบต. เมืองพล	ต.เมืองพล อ.พล จ. ขอนแก่น	04-3211-403	นายบุญจันทร์ นาคง		1) ส่งเสริมกลุ่มอาชีพ 2) ส่งเสริมวันผู้สูงอายุ 3) ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง	1) ผู้สูงอายุ 2) ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ สตรีและครอบครัว 3) เด็กด้อยโอกาส ผู้ติดเชื้อ			
อบต. หนองแวงนางเบ้า	ม.13 ต.หนองแวงนางเบ้า อ.พล จ.ขอนแก่น	04-3418-121	นายมนตรี นามูลเรศ		1) ส่งเสริมกิจกรรมผู้สูงอายุ 2) ส่งเสริมงานอาชีพ	1) ผู้สูงอายุ 2) ผู้พิการ ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส 3) สตรีและครอบครัว			
อบต. โสกนกเต็น	279 ม.1 ต.โสกนกเต็น อ.พล จ.ขอนแก่น	04-3416-019 08-495-481-08	นายคำสิงห์ พันธ์ศรี		1) ส่งเสริมกิจกรรมผู้สูงอายุ 2) ส่งเสริมงานอาชีพ	1) ผู้สูงอายุ 2) ผู้พิการ ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส 3) สตรีและครอบครัว			
อบต. ลอมคอม	4 ม.2 ต.ลอมคอม อ.พล จ.ขอนแก่น	081-574-0779 04-3211-052	นายอ็อด นารีแก้ว นายสี โพธิ์บุตร	2550	1) ออมวันละบาท 2) เศรษฐกิจพอเพียง	1) สงเคราะห์เบี้ยยังชีพ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ ผู้สูงอายุ 2) ส่งเสริมอาชีพสตรี/เยาวชน 3) ผู้ด้อยโอกาส ยากไร้ทางสังคม	5,000	1) งบประมาณน้อย 2) ขาดความร่วมมือจากประชาชน 3) ผู้นำไม่เข้มแข็ง	หน่วยงานรัฐจัดหางบประมาณให้
อบต. โจดหนองแก	ม.14 ต.โจดหนองแก อ.พล จ.ขอนแก่น	04-3213-9119 08-0008-1482	นายปาน วิลัย		1) จ่ายเบี้ยยังชีพ 2) ดูแลเยี่ยมเยียนผู้พิการ		2,000,000		

หน่วยงาน	ที่อยู่	โทรศัพท์/Fax/ โทรศัพท์มือถือ	ชื่อผู้บริหาร	ปีที่เริ่มดำเนินการ	กิจกรรมหลัก	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	อุปสรรค ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
อบต.เพ็กใหญ่	285 ม.5 ต.เพ็กใหญ่ อ.พล จ.ขอนแก่น	04-3418-042 08-5143-0069	นายเรืองวิทย์ ขันแข็ง		1) จัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อและผู้ด้อยโอกาส 2) เงินทุนพัฒนาคุณภาพชีวิต	1) เด็กและเยาวชน 2) ผู้สูงอายุ ผู้พิการ 3) ผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากไร้		1) เครือญาติของคณะกรรมการ 2) การบริหารจัดการ 3) งบประมาณในการจัดสรรมีน้อย	ควรเพิ่มงบประมาณให้อบต.
อบต. โนนข่า	214 ม.5 ต.โนนข่า อ.พล จ.ขอนแก่น	04-3339-114-11	นายเวียง ลือคำหาญ		1) แจกจ่ายเบี้ยยังชีพ ผู้พิการ ผู้ป่วยเอดส์ 2) อุดหนุนกลุ่ม กิจกรรมชุมชน	1) ผู้สูงอายุ ผู้พิการ 2) เด็กและเยาวชน			
อบต. หนองมะเขือ	209 ม.1 ต.หนองมะเขือ อ.พล จ.ขอนแก่น	04-3418-419 08-1369-3226	มล.เดชชัย สุประดิษฐ		1) สงเคราะห์เบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ 2) ส่งเสริมและพัฒนาการกลุ่มอาชีพ 3) ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมผู้สูงอายุ สตรีและเยาวชน	1) ผู้สูงอายุ 2) ผู้พิการ ผู้ยากไร้ด้อยโอกาส 3) เด็กและเยาวชน	1,500,000	1) ขาดแคลนบุคลากร 2) ขาดงบประมาณในการพัฒนา 3) ขาดการประสานงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ	1) หน่วยงานด้านสวัสดิการลงพื้นที่มากขึ้นเพื่อประสานงาน 2) ให้การแนะนำแนวทางในการดำเนินงาน
อำเภอเขาสวนกวาง									
อบต. เขาสวนกวาง	ต.เขาสวนกวาง อ.เขาสวนกวาง จ.ขอนแก่น	04-3449-550 ต่อ 15 08-9575-9575	นายวัฒนศักดิ์ จังจรูญ	2539	1) ศูนย์เอนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุ 2) ชมรมผู้สูงอายุ 3) ดูแลความเป็นอยู่ของประชาชนในด้านต่างๆ 4) มีกิจกรรมส่งเสริมการจัด	1) สมาชิกชมรมผู้สูงอายุ 2) คนทุกเพศ ทุกวัยในชุมชน	200,000	1) งบ ประมาณมีจำกัด 2) ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ	1) อยากให้มีการสนับสนุนด้านงบประมาณในการพัฒนาคนมากกว่าโครงสร้าง

หน่วยงาน	ที่อยู่	โทรศัพท์/Fax/ โทรศัพท์มือถือ	ชื่อผู้บริหาร	ปีที่เริ่ม ดำเนินการ	กิจกรรมหลัก	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	อุปสรรค ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
					สวัสดิการวันละ 1 บาท 4)ส่งเสริมโครงการบรรณารักษ์น้อย				พื้นฐาน
อบต.คำม่วง	อบต. คำม่วง อ.เขาสวนกวาง จ.ขอนแก่น	04-3358-044 08-9155-4308	นายเพ็ญศิลป์ นามบุรินทร์	2551		1) ประชาชนในเขตพื้นที่ อบต.คำม่วง 2) ผู้นำชุชนแต่ละหมู่บ้าน ส.อบต.		งบประมาณดำเนินการไม่เพียงพอ	
อบต. โนนสมบูรณ์	300 ม.2 ต.โนนสมบูรณ์ อ.เขาสวนกวาง จ.ขอนแก่น	04-3211-077	นายสมบูรณ์ ทิพเนตร	2538	1) เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ 2) เบี้ยยังชีพผู้พิการ 3) เบี้ยยังชีพผู้ติดเชื้อ	1) ผู้สูงอายุในตำบล 2) คนพิการในเขตตำบลที่ขึ้นทะเบียนผู้พิการ 3) ผู้ติดเชื้อ		งบประมาณดำเนินการไม่เพียงพอกับจำนวนคน	1)งบประมาณช่วยเหลือผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ติดเชื้อ
อบต. หนองแปน	ถ.ป่าผุ-เหล่านาดี ต.หนองแปน อ.มัญจาคีรี จ.ขอนแก่น	04-3211-378 08-7816-7070	พ.ต. สุวิทย์ แรมลี		1) จ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ/ผู้พิการ/ผู้ติดเชื้อ 2) เด็กแรกเกิด	1) ผู้สูงอายุ/ผู้พิการ/ผู้ติดเชื้อ 2) เด็กแรกเกิด			1) มีกลุ่มที่ยังไม่ได้รับการสงเคราะห์ 2) งบประมาณ 3) ชุมชนยังไม่เห็นความสำคัญ
อบต. โนนเพ็ก	207 ม.7 ต.โนนเพ็ก อ.มัญจาคีรี จ.ขอนแก่น	04-3210-390 08-5246-0220	นายไพรัตน์ มีคำ		1) จัดสรรเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุ/คนพิการ/ผู้ป่วยเอดส์2) ตรวจสุขภาพประจำปีให้กับผู้สูงอายุ 3) โครงการรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ โครงการอบรมคุณธรรม	1) ผู้สูงอายุ/คนพิการ/ผู้ติดเชื้อ 2) เยาวชน 3) กลุ่มอาชีพ		1) การจัดสรรเบี้ยยังชีพไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด 2) ฝึกอบรมกลุ่มอาชีพไม่มีความยั่งยืนไม่มีตลาด	เห็นควรอนุมัติเงินให้แก่ อปท.ทุกแห่งพร้อมกรอบการทำงาน

หน่วยงาน	ที่อยู่	โทรศัพท์/Fax/ โทรศัพท์มือถือ	ชื่อผู้บริหาร	ปีที่เริ่ม ดำเนินการ	กิจกรรมหลัก	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	อุปสรรค ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
								รองรับ3) งบประมาณไม่เพียงพอ	
อบต.คำแคน	ม.12 ต.คำแคน อ.มัญจาคีรี จ.ขอนแก่น	04-3210-388-9 08-7044-4416	นาบหาญ อุปถัมภ์		1) จัดสรรการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ติดเชื้อ 2) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมผู้สูงอายุ เช่น ตรวจสุขภาพ การจัดงานรดน้ำดำหัว 3) ส่งเสริมการฝึกอบรมด้านอาชีพต่างๆ แก่ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส	1) ผู้สูงอายุ/คนพิการ/ผู้ติดเชื้อ 2) เยาวชน 3) สตรีและครอบครัว		1) กลุ่มอาชีพที่ได้รับการฝึกอบรมไม่มีความยั่งยืน 2) การจัดสรรเบี้ยยังชีพไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์/ตามีระเบียบ 3) กลุ่มเป้าหมายไม่ให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม	
อบต. นาข่า	ม.7 ต.นาข่า อ.มัญจาคีรี จ.ขอนแก่น	04-3288-841 08-6240-3030	นางปะกิไล รุ่งโรจน์	2551	1) ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 2) จัดเก็บ จปฐ ในการหาข้อมูลเพื่อนำไปพัฒนาชุมชน	เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้ติดเชื้อ ผู้พิการ	200,000	1)ขาดงบประมาณในการอุดหนุนเพื่อทำโครงการ 2) ขาดความร่วมมือ	จัดสรรงบประมาณช่วยเหลือ
อบต.กุดเค้า	ม.13 ถ.หน้าเมือง ต.กุดเค้า อ.มัญจาคีรี จ.ขอนแก่น	04-3289-313 08-6714-3736	นายประสงค์ ราลังสิทธิ์		1) จ่ายเบี้ยสงเคราะห์ ก่อสร้างบ้านท้องถิ่นแก่ผู้ด้อยโอกาส 15 หลัง 2) ส่งเสริมกลุ่มอาชีพ 3) จัดกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม เช่น กีฬา วันผู้สูงอายุ แห่เทียนเข้าพรรษา	1) ประชาชนในเขตพื้นที่ 2) ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้ติดเชื้อ			

หน่วยงาน	ที่อยู่	โทรศัพท์/Fax/ โทรศัพท์มือถือ	ชื่อผู้บริหาร	ปีที่เริ่ม ดำเนินการ	กิจกรรมหลัก	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	อุปสรรค ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
อบต. ดงเมืองแอม	210 ม.4 ต. ดงเมืองแอม อ.มัญจาคีรี จ. ขอนแก่น	04-3212-361 08-5609-5641	นายทวี อรัญศรี	2546	1) ดำเนินการแจกเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ 2) ดำเนินการแจกเบี้ยผู้พิการ3) ดำเนินการแจกเบี้ยผู้ติดเชื้อ	1) ผู้สูงอายุ 2) ผู้พิการ 3) ผู้ติดเชื้อ	3,828,000	กลุ่มผู้สูงอายุ ผู้พิการและ ผู้ด้อยโอกาสมีจำนวนมาก งบประมาณไม่เพียงพอ	1) จัดสรรงบประมาณให้มากขึ้น
อบต. สวนหม่อน	ม.14 ต.สวนหม่อน อ.มัญจาคีรี อ.มัญจาคีรี จ.ขอนแก่น	04-3381-393 08-4600-8357	นายประหยัด เจริญสุข	2550	จัดสวัสดิการค่าทำศพสวัสดิการเกิด แก่ สวัสดิการค่ารักษาพยาบาล	ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย	500,000	1) เจ้าหน้าที่และผู้รับผิดชอบขาดประสบการณ์	จัดป่าชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งอาหาร
อำเภอภูเวียง									
อบต.นาหว้า	อบต.นาหว้า อ.ภูเวียง จ.ขอนแก่น	04-3210-332 08-5011-5937	นายยุทธพันธ์ ทองยา	2540	1) พัฒนาปรับปรุงระบบโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ตำบลนาเม็ก 2) พัฒนาส่งเสริมกลุ่มอาชีพต่างๆให้เกิดการสร้างงานสร้างรายได้ 3) ส่งเสริมสวัสดิการบริหารทางสังคมให้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ	1) ประชาชนในพื้นที่ 2) ผู้สูงอายุ เด็กเยาวชน ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ 3) ผู้ด้อยโอกาส	10,000,000	1) งบประมาณไม่เพียงพอทำให้การจัดสวัสดิการไม่ทั่วถึง 2) ขาดการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3) ขาดการสร้างเครือข่าย	1) ส่งเสริมสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดสวัสดิการ 2) เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงาน 3) ส่งเสริมการสร้างเครือข่าย

หน่วยงาน	ที่อยู่	โทรศัพท์/Fax/ โทรศัพท์มือถือ	ชื่อผู้บริหาร	ปีที่เริ่ม ดำเนินการ	กิจกรรมหลัก	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	อุปสรรค ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
									ทั้งในและนอกชุมชน
อบต. ทุ่งชมพู	124 ม.6 ต.ทุ่งชมพู่ อ.ภูเวียง จ.ขอนแก่น	08-5744-8499 04-3210-433 08-6860-8509	นายพิสิทธิ์ เทาหา	2550	1) กีฬาและเยาวชน 2) ต้านภัยยาเสพติด 3) กิจกรรมวันผู้สูงอายุ	1) เด็กและเยาวชน 2) ผู้นำท้องถิ่น 3) ประชาชนในตำบล	150,000	1) ขาดความร่วมมือ 2) ขาดความรู้ความเข้าใจ 3) ขาดงบประมาณ	1) จัดฝึกอบรมและเข้าค่ายเยาวชน 2) ให้จัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง 3) เสริมสร้างความสามัคคีภายในชุมชน
อบต. กุดขอนแก่น	333 ม.2 ต.กุดขอนแก่น อ.ภูเวียง จ.ขอนแก่น	04-3211-635 08-3419-4366	นายจรัญ สิงห์สกล	2537	1) เบี้ยยังชีพ 2) กองทุนหลักประกันสุขภาพ 3) สวัสดิการ	ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส	3,060,000	จำนวนผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสเพิ่มมากขึ้น	1) จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ 2) เปิดโอกาสให้เข้าถึงการบริการ
อบต. ภูเวียง	อบต.ภูเวียง อ.ภูเวียง จ.ขอนแก่น	04-3291-592 08-5749-6992	นายระดม แสงฤทธิ์	2552	1) ส่งเสริมอาชีพ 2) พัฒนาทักษะอาชีพ	1) ผู้สุงอายุ 2) เด็กและเยาวชน 3) บุคคลทั่วไป		1) ขาดงบประมาณ 2) ขาดบุคลากร	1) จัดอบรมการส่งเสริมอาชีพในชุมชน2) อบต.เป็นหลักและประสานงานกับท้องถิ่นเพื่อพัฒนาศักยภาพ

หน่วยงาน	ที่อยู่	โทรศัพท์/Fax/ โทรศัพท์มือถือ	ชื่อผู้บริหาร	ปีที่เริ่ม ดำเนินการ	กิจกรรมหลัก	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	อุปสรรค ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
									บุคลากร
อบต. หนองกุงเซิน	อบต. หนองกุงเซิน อ. ภูเวียง จ.ขอนแก่น	04-3211-630 08-62499798	นายบุญถาด สุนทองห้าว	2540	1) สงเคราะห์ผู้ประสบปัญหาทางสังคมในพื้นที่รับผิดชอบ2) การให้ความช่วยเหลือและประสานความช่วยเหลือจากหน่วยงานรัฐ 3) ส่งเสริมความเข้มแข็งของกลุ่มกองทุนต่างๆ ในชุมชน	1) ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ติดเชื้อ 2) ประชาชนในพื้นที่	150,000	1) ขาดเครือข่ายที่ทำหน้าที่ประสานงานในชุมชน 2) ขาดงบประมาณ เพราะ อบต. มีรายได้น้อย	การจัดสรรงบประมาณ
อบต.หว้าทอง	ม.4 ต.หว้าทอง อ.ภูเวียง จ.ขอนแก่น	04-3210-028 08-3144-5648	นายดาวเรือง คณานิตย์		1) เบี้ยยังชีพผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้ติดเชื้อ	กองทุนผู้สูงอายุ			
อบต.บ้านเรือ	97 ม.1 ต.บ้านเรือ อ.ภูเวียง จ.ขอนแก่น	04-3291-693 08-1768-2742, 08-7213-6090	นายโสภัณ น้อยกำ	2550	1) กิจกรรมส่งเสริมการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ผู้พิการ 2) เด็กและสตรี 3) ศิลปะและศาสนา	ประชาชนทั่วไปในตำบล		1) งบประมาณมีน้อย	1) ควรสนับสนุนงบประมาณ 2) จัดอบรมให้ความรู้
อำเภอสีชมพู									
อบต.ดงลาน	อบต.ดงลาน ต.ดงลาน อ.สีชมพู จ.ขอนแก่น 40220	04-3213-619 08-1264-3911	นายบุญธรรม รักษาสิทธิ์	31 มีค. 2539	1) บริหารงานท้องถิ่น 2) ช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อน	1) ชุมชน 2) ประชาชนภาครัฐ	9,474,032		
อบต. ศรีสุข	อบต. ศรีสุข อ.สีชมพู จ.ขอนแก่น	04-3210-094 08-7427-7779	นายสมควร กาญวน		1) ช่วยเหลือผู้สูงอายุ 2) ช่วยเหลือผู้พิการ, ผู้ติดเชื้อ	1) ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ 2) ผู้ด้อยโอกาส		1) ขาดแคลนงบประมาณสนับสนุน 2) ขาดแคลนบุคลากร	จัดสรรงบอุดหนุน

หน่วยงาน	ที่อยู่	โทรศัพท์/Fax/ โทรศัพท์มือถือ	ชื่อผู้บริหาร	ปีที่เริ่มดำเนินการ	กิจกรรมหลัก	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	อุปสรรค ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
อบต.นาจาน	ม.1 ต.นาจาน อ.สีชมพู จ.ขอนแก่น	04-3444-124,12 08-1255-1716	นายบุญกอง คำบุญ	2540	1) เงินสงเคราะห์ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ			1) งบประมาณน้อย 2) บุคลากรขาดความรู้	
อบต.หนองแดง	ม.7 ต.หนองแดง อ.สีชมพู จ.ขอนแก่น	04-3444-041	นายบุญโชติ ไชยหงษา	2539	1) เงินสงเคราะห์ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ	ประชาชนในตำบล		ยังไม่มีพันธกิจในด้านสวัสดิการสังคมที่ชัดเจน	
อบต. ซำยาง	ม.1 ต.ซำยาง อ.สีชมพู จ.ขอนแก่น	04-3213-878 08-3339-7434	นายแข็ง โถปั้น		1) เงินสงเคราะห์ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ และผู้ด้อยโอกาส 2) จัดสวัสดิการกองทุนกู้ยืมวิสาหกิจชุมชน	1) ผู้สุงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ 2) เด็กและเยาวชน	1,200,000	1) จัดสรรไม่ทั่วถึง 2) การแบ่งพรรคแบ่งพวก	เพิ่มงบประมาณช่วยเหลือให้ทั่วถึงและครอบคลุม
อบต. สีชมพู	อบต. สีชมพู ม.10 ต. สีชมพู จ.ขอนแก่น	043-210-350 086-237-1277 089-619-6569	นายบุญน้อม พะเลี้ยง	2549	1) จ่ายสวัสดิการ เกิด แก่ เจ็บ ตาย 2) สงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ให้ทุนการศึกษาเด็กยากจน 3) สมาชิกกู้ยืมประกอบอาชีพ	1) ผู้สูงอายุ 2) เด็กเยาวชน 3) สตรี	220,682	1) มีทุนการทำกิจกรรมไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการ 2) ขาดความรู้ในการบริหารจัดการ	1) จัดอบรมให้ความรู้ในการบริหารจัดการกองทุน 2) เพิ่มงบประมาณในการบริหารจัดการกองทุน
เทศบาลตำบลสีชมพู	ต.วังเพิ่ม อ.สีชมพู จ.ขอนแก่น 40220	04-3399-068	นายบุญจง ผาคำ		1) จัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ติดเชื้อ และด้อยโอกาส 2) ส่งเสริมกิจกรรมเยาวชน 3) จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาอาชีพสตรี	ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ติดเชื้อ และผู้ด้อยโอกาส เยาวชน และสตรี			

หน่วยงาน	ที่อยู่	โทรศัพท์/Fax/ โทรศัพท์มือถือ	ชื่อผู้บริหาร	ปีที่เริ่ม ดำเนินการ	กิจกรรมหลัก	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	อุปสรรค ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
อบต. วังเพิ่ม	ม.1 ต.วังเพิ่ม อ.สีชมพู จ.ขอนแก่น	04-3399-251 08-9162-9499	นายคำบ่อ อินทรเพชร		1) เด็กและเยาวชน 2) สตรี				
อบต.ภูห่าน	ม.2 ต.ภูห่าน อ.สีชมพู จ.ขอนแก่น	04-3210-293 08-4623--2910	นาบบุญเกียรติ ศิริกุล		1) ส่งเสริมการศึกษา 2) ส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุ คนชรา ผู้ติดเชื้อและผู้พิการ 3) ส่งเสริมสุขภาพอนามัยแม่และเด็ก	1) เด็กและสตรี 2) ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ 3) ผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากไร้	14,000,000	1) ขาดบุคลากรที่ทำงานด้านต่างๆ 2) ขาดผู้ให้คำแนะนำ 3) ผู้ดำเนินงานขาดความเข้าใจในการปฏิบัติงาน	1) จัดอบรมบุคลากรและกลุ่มเป้าหมาย 2) เชิญวิทยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3) ติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
อำเภอพระยืน									
อบต. หนองแวง	ม.1 ต. หนองแวง อ. พระยืน จ.ขอนแก่น 40320	04-3455-544 08-6048-2015	นายอิทธิพล พหลทัพ		1) ตรวจสุขภาพผู้สูงอายุ พิการ เด็ก 2) เบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ 3) กลุ่มอาชีพ สำหรับสตรี ผู้สูงอายุ	1) ผู้สูงอายุ ผู้พิการ 2) เด็กและเยาวชน 3) สตรี	1,200,000	1) ความไม่สะดวกในการเดินทางของผู้สูงอายุ 2) ความไม่สามัคคีกันในการจัดกลุ่มอาชีพ 3) งบประมาณไม่พอใช้จ่ายและอุดหนุนโครงการ	1) การจัดสรรงบประมาณช่วยเหลือ 2) การทำความเข้าใจในโครงการต่างๆ 3) พัฒนาชุมชนจังหวัด เปิดอบรมให้ความรู้
อบต. พระยืน	329 ม.6 ต.พระยืน อ. พระยืน จ.ขอนแก่น	04-3266-122 08-7237-0302	นายสุพัฒน์ อินนามเพ็ง	2548	1) จัดสวัสดิการอุดหนุนผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ ผู้สูงอายุ 2) จัดสวัสดิการกองทุน 3) กิจกรรมศูนย์พัฒนา	ผู้ด้อยโอกาสในตำบล	1,938,000	งบประมาณไม่เพียงพอต่อกลุ่มเป้าหมาย	องค์กรควรได้รับงบอุดหนุนเพิ่มขึ้น

หน่วยงาน	ที่อยู่	โทรศัพท์/Fax/ โทรศัพท์มือถือ	ชื่อผู้บริหาร	ปีที่เริ่ม ดำเนินการ	กิจกรรมหลัก	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	อุปสรรค ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
					ครอบครัว 4) ส่งเสริมอาชีพ 5) สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์การเรียนแก่เด็กด้อยโอกาส				
อบต. ขามป้อม	ม.1 ต.ขามป้อม อ. พระยืน จ.ขอนแก่น	04-3210-360	นายณรงค์ น้อยสุวรรณ		1) ให้บริการสาะรณะประโยชน์แก่ชุมชน 2) จ่ายเงินสงเคราะห์ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ 3) จัดกิจกรรมส่งเสริมสถาบันครอบครัว	1) ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ 2) เด็กและเยาวชน 3) ประชาชนที่ไดรับความเดือดร้อน	2,838,000	งบประมาณไม่เพียงพอในการจัดสวัสดิการ	พมจ. สมทบทุนในการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการ
เทศบาลตำบลบ้านโต้น	ถ.ประจำบัณฑิต ต.บ้านโต้น อ.พระยืน จ.ขอนแก่น 40320	04-3267-130	นายเจริญ แซ่เต็ง	2542	1) จัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้ด้อยโอกาส 2) จัดสาธารณูปโภคให้เพียงพอต่อความต้องการ 3) ส่งเสริมการปะกอบอาชีพในชุมชน	1) ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ 2) ประชาชนในเขตเทศบาล 3) กลุ่มอาชีพต่างๆ	35,000,000	1) งบประมาณไม่เพียงพอ 2) พื้นที่ในการปฏิบัติงานกว้าง 3) ประชาชนยังไม่เข้าใจในระเบียบ	1) อุดหนุนงบประมาณให้ประชาชนมากขึ้น 2) อนุมัติโครงการกลุ่มอาชีพผู้สูงอายุให้มีรายได้เพิ่มขึ้น
อำเภอภูผาม่าน									
อบต. ภูผาม่าน	184 ม.1 ต.ภูผาม่าน อ.ภูผาม่าน จ. ขอนแก่น	04-3396-343 08-9424-5595	นายสุนทร สุบิน	2539	1)พัฒนาชุมชนเข้มแข็ง ยั่งยืน 2) พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบล	1) สตรี/ครอบครัว 2) เด็กและเยาวชน 3) ผู้สูงอายุ	15,253,600		
อบต. นาฝาย	ม.5 ต.นาฝายเหนือ ต. นาฝาย อ.ภูผาม่าน จ.	04-3210-167	นายประกิต ทองแท่งไทย		1) สงเคราะห์เบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ	1) ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ		1) บุคลากรขาดความรู้	

หน่วยงาน	ที่อยู่	โทรศัพท์/Fax/ โทรศัพท์มือถือ	ชื่อผู้บริหาร	ปีที่เริ่ม ดำเนินการ	กิจกรรมหลัก	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	อุปสรรค ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
	ขอนแก่น				2) ส่งเสริมกลุ่มอาชีพ	2) กลุ่มอาชีพ		2) ขาดการประชาสัมพันธ์ 3) ขาดงบประมาณดำเนินการ	
อบต. วังสวาบ	75 ม. 6 ต. วังสวาบ อ. ภูผาม่าน จ.ขอนแก่น	04-3210-100	นางคำหม่วน จันทักษ์		จัดสวัสดิการสังคม สำหรับ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ	1) ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ 2) เด็กและเยาวชน	467,500	1) ขาดการติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มเป้าหมายกับ อปท. 2) ขาดงบประมาณในการดำเนินการ 3) การคมนาคม ไม่สะดวกเพราะที่ตั้งอยู่บนภูเขา	
อบต. ห้วยม่วง	154 ม.1 ต.ห้วยม่วง อ.ภูผาม่าน จ. ขอนแก่น 40350	08-3336-5185 08-3336-5185	นายสาคร เด่นดวง		1) การจ่ายเบี้ยยังชีพ แก่ผู้พิการผู้ติดเชื้อ 2) จ่ายเงินอุดหนุนกลุ่มอาชีพ3) จ่ายเงินสงเคราะห์เด็กแรกเกิดผู้เสียชีวิต	1) ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ 2) ผู้ยากไร้		1) ขาดงบประมาณดำเนินการ 2) จำนวนผู้เดือดร้อนมีมากกว่างบประมาณ	1)อบต.ควรได้รับงบอุดหนุนจากกองทุน 2)ผู้สูงอายุมีอาชีพ รายได้ 3) ให้เกิดการเรียนรู้ในกลุ่มผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ
เทศบาลตำบลภู	195 ม.1 ต.ภูผาม่าน	04-3396-022-3	นายชัยยา เรือง		1) จัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพ	1) ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้	1,722,000	งบประมาณไม่	มีงบประมาณ

หน่วยงาน	ที่อยู่	โทรศัพท์/Fax/ โทรศัพท์มือถือ	ชื่อผู้บริหาร	ปีที่เริ่ม ดำเนินการ	กิจกรรมหลัก	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	อุปสรรค ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
ผาม่าน	อ.ภูผาม่าน จ. ขอนแก่น		เจริญ		ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ติดเชื้อ 2) ให้การสงเคราะห์ผู้ยากจน เด็กกำพร้า และด้อยโอกาส (เงิน , เครื่องยังชีพ) 3) จัดรถรับส่งผู้สูงอายุที่ เจ็บป่วย มีความลำบากในการ เดินทาง	ติดเชื้อ 2) เด็กกำพร้าที่ยากจน 3) ผู้ด้อยโอกาส		เพียงพอ	เพียงพอที่จะตั้ง เป็นเทศบัญญัติ ด้านการจัด สวัสดิการสังคม
อำเภอเมือง									
อบต. หนองตูม	149 ม.3 ต.หนองตูม อ.เมือง จ.ขอนแก่น	04-3283-254	นายบุญรอด สังชนา		1) เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ 2) เบี้ยยังชีพผู้พิการ 3) เบี้ยยังชีพผู้ติดเชื้อ เด็กและ ผู้ด้อยโอกาส	1) ผู้สูงอายุในตำบล2) ผู้พิการในตำบล 3) เบี้ยยังชีพผู้ติดเชื้อ เด็กและผู้ด้อยโอกาส	1,800,000	งบประมาณไม่ เพียงพอต่อจำนวน บุคคลในพื้นที่	ขอรับ งบประมาณ สนับสนุนจาก หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง (พมจ.)
อบต.บ้านหว้า	ม.11 ต.บ้านหว้า อ. เมือง จ.ขอนแก่น	04-3371-166	นายประกิจ ถา ปะบุตร		1) จ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ติดเชื้อ 2) เงินสงเคราะห์ศพผู้สูงอายุ	ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ	2,028,000	1) ขาดงบประมาณ 2) จำนวนผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อมี มาก	1) ควรจัด สวัสดิการให้ ทั่วถึงตาม จำนวนผู้สูงอายุ 2) ส่งเสริม สุขภาพจิต อารมณ์ให้มีอายุ ยืนยาว
อบต.ท่าพระ	437 ม.18 ต.ท่าพระ อ.เมือง จ.ขอนแก่น	04-3346-220 08-1471-0116	นายวชิระ แจ่ มกระจ่าง	2537	1) สงเคราะห์ศพผู้ยากไร้ ผู้สูงอายุ 2) เบี้ยยังชีพ ผู้สุงอายุ ผู้พิการ ผู้	ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส	4,000,000	1) ขาดงบประมาณ 2) จำนวนผู้สูงอายุ มีมากกว่า	

หน่วยงาน	ที่อยู่	โทรศัพท์/Fax/ โทรศัพท์มือถือ	ชื่อผู้บริหาร	ปีที่เริ่ม ดำเนินการ	กิจกรรมหลัก	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	อุปสรรค ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
					ติดเชื้อ 3) แจกแว่นสายตาแก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้			งบประมาณ 3) ชาวบ้านไม่รู้จักการพึ่งตนเอง	
อบต. โนนท่อน	386 ม.8 ต.โนนท่อน อ.เมือง จ.ขอนแก่น	04-3379-325	นายจำรัตน์ โชติกวี	2539	1) พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ยากไร้ให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น 2) ส่งเสริมและสนับสนุนอาชีพผู้ยากไร้ 3) จัดสรรงบประมาณให้ครอบคลุมพื้นที่ในตำบล	ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ติดเชื้อ เด็กและเยาวชน, เด็กถูกละเมิดทางเพศสตรี และครอบครัว	3,600,000	1) ปัญหาในเรื่องการคัดเลือกผู้รับเบี้ยยังไม่เป็นไปตามระเบียบการจ่าย 2) ความขัดแย้งระหว่างผู้นำชุมชน	1) ปรับปรุงระเบียบเพื่อช่วยเหลือได้ตรงกลุ่มเป้าหมาย 2) อบต. ควรจัดให้มีการอบรมทำความเข้าใจในระเบียบกองทุน
อบต. แดงใหญ่	ม.2 ต.แดงใหญ่ อ.เมือง จ.ขอนแก่น	04-3255-550	นายสมร นาก้อม	2548	1) ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน 2) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค 3) พัฒนาสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี	1) ผู้ติดเชื้อ ผู้ด้อยโอกาส 2) เด็กและสตรี 3) ประชาชนทั่วไป	1,000,000	1) งบประมาณไม่เพียงพอ 2) ประชาชนสนใจเงินมากกว่าจะรับความรู้	รัฐจัดสรรงบอุดหนุนให้อปท.
เทศบาลตำบลท่าพระ	438 ม.18 ถ.ศิวิลัย ต.ท่าพระ อ.เมือง จ.ขอนแก่น	04-3261-494 08-7030-0047	นางเปรมจิตต์ ตั้งสินเมนกุล	2547	1) พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ยากไร้ให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น 2) ส่งเสริมและสนับสนุนอาชีพ 3) จัดสรรงบประมาณให้ครอบคลุมพื้นที่	1) ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้ติดเชื้อ 2) เด็กและเยาวชน 3)กลุ่มผู้สูงอายุ	2,292,000	1) การคัดเลือกผู้ยากไร้ไม่เป็นไปตามระเบียบ 2) ความขัดแย้งภายในองค์กร 3) ความขัดแย้ง	

หน่วยงาน	ที่อยู่	โทรศัพท์/Fax/ โทรศัพท์มือถือ	ชื่อผู้บริหาร	ปีที่เริ่ม ดำเนินการ	กิจกรรมหลัก	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	อุปสรรค ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
								ภายนอกองค์กร	
อบต. บ้านทุ่ม	44 ม.12 ต.บ้านทุ่ม อ.เมือง จ.ขอนแก่น	04-3382-623	นายเสน่ห์ เสนะไพรวรรณ	2539	1) สงเคราะห์เบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ 2) จ่ายเงินสงเคราะห์ผู้ยากไร้ยากจน	1) ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ 2) ผู้ยากไร้ ยากจน 3) ผู้ประสบปัญหาทางสังคม	1,000,000	1) การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ	
เทศบาลตำบลบ้านเป็ด	294 ม.2 ต.บ้านเป็ด อ.เมือง จ.ขอนแก่น	04-3345-325 08-9621-5252, 08-1050-3052	นายไพศาล จิตตะมัย	2547	1) ฝึกอบรมและแจกบั้ยยังชีพ2) ทัศนศึกษาดูงานผู้สูงอายุ 3) ได้มีการตรวจสุขภาพ	1) เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีประสิทธิภาพในการดำเนินชีวิต 2) เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีความคิดเห็นให้มีส่วนร่วมการดำเนินงาน	3,358,800	1) การอำนวยความสะดวกในการเดินทาง 2) การเดินทางมารับเบี้ยยังชีพไม่สะดวกเท่าที่ควร	จัดงบประมาณเพิ่ม ผู้บริหารควรให้ความสำคัญ
เทศบาลตำบลเมืองเก่า	63 ม.8 ถ.เลี่ยงเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น	04-3258-101-4 ต่อ 122 08-1975-0456	นายโกเมศ ฑีฆธนานนท์	2551	1) ช่วยเหลือสวัสดิการ เกิด แก่ เจ็บ ตาย 2) ทุนการศึกษาเด็กยากจน 3) ช่วยเหลือผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ติดเชื้อ	1) สามาชิกบางคนยังไม่เข้าใจระเบียบกองทุน 2) งบประมาณไม่เพียงพอ			
เทศบาลตำบลสาวะถี	168 ม.8 ต.สาวะถี อ.เมือง จ.ขอนแก่น	04-3448-394 ต่อ 11 08-9422-9866	นายฉัตรชัย ข้อยุ่น	2545	ช่วยเหลือ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ	1) ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้ติดเชื้อ	3,050,000	งบประมาณไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้สูงอายุในพื้นที่	1) ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2) พัฒนาคุณภาพชีวิต
อำเภอน้ำพอง									
เทศบาลตำบลกุดน้ำใส	187 ม.1 ต.กุดน้ำใส อ.น้ำพอง	04-3373-432 08-1184-0722	นายวิรัตน์ เย็นสบาย		1) กิจกรรมรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ 2) กิจกรรมวันพ่อ	1) ผู้สูงอายุ 2) ผู้พิการ,	7,224,000		1) จัดกิจกรรมสร้างความรัก

หน่วยงาน	ที่อยู่	โทรศัพท์/Fax/ โทรศัพท์มือถือ	ชื่อผู้บริหาร	ปีที่เริ่ม ดำเนินการ	กิจกรรมหลัก	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	อุปสรรค ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
	จ.ขอนแก่น					ผู้ด้อยโอกาส, ผู้ติดเชื้อ			และความผูกพันให้แก่ผู้สูงอายุและลูกหลาน 2) สร้างความอบอุ่นแก่ผู้พิการ, ผู้ยากไร้, ผู้ด้อยโอกาส
เทศบาลตำบลน้ำพอง	ถ.มิตรภาพ ต.น้ำพอง อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น	04-3441-000	นายสุพัฒน์ วัฒนามนตรี		1) สงเคราะห์เบี้ยยังชีพ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ 2) ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยผู้ยากไร้และส่งเสริมอาชีพ 3) มอบทุนการศึกษา	1) เด็กและเยาวชน 2) สตรี 3) ผู้สูงอายุ	4,000,000	งบประมาณไม่เพียงพอต่อกลุ่มเป้าหมาย	ควรสนับสนุนงบให้ท้องถิ่นดำเนินการ
อบต. ม่วงหวาน	1 ม. 12 ต.ม่วงหวาน อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น	04-3373-370 08-9186-2018	นายเมธี เสียงไพรพันธ์		1) จัดสวัสดิการ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ 2) อุดหนุนกลุ่มอาชีพ	1) ผู้พิการผู้ด้อยโอกาส, ผู้ติดเชื้อ 2) ประชาชนทั่วไป	4,000,000	1) งบประมาณไม่เพียงพอ 2) ประชากรน้อย	หน่วยงานรัฐสนับสนุนงบประมาณ
อบต.สะอาด	ม.6 ต.สะอาด อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น	04-3210-298 08-1574-7442, 08-5005-9363	นายสมหมาย ชาทุม	2548	1) จัดเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ 2) จัดตั้งกองทุนสัจจะกองบุญสวัสดิการชุมชน,อบต. ทำMOU สนับสนุนกองทุนปีละ 50,000 3) มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุและตรวจสุขภาพ	1) เด็ก ผู้นำชุมชน อาสาสมัคร 2) ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ 3) ภาคีเครือข่ายต่างๆมีส่วนร่วม	240,000	1) งบประมาณมีน้อย 2) การจัดสวัสดิการยังไม่ทั่วถึงแลบะครอบคลุม	1) อปท. ควรนำงบประมาณมาตั้งไว้ในส่วนของการจัดสวัสดิการ โดยมีการทำ MOU และตั้งเป็นเทศบัญญัติ ผ่านสภา
เทศบาลตำบล	999/1 ม.10 ถ.มุขศิริ	04-3431-413	นายกิตติ คำ		1) บริการขั้นพื้นฐาน	1) ประชาชนในตำบล	42,000,000	1) ประชาชนไม่ให้	1) นำทุนที่

หน่วยงาน	ที่อยู่	โทรศัพท์/Fax/ โทรศัพท์มือถือ	ชื่อผู้บริหาร	ปีที่เริ่ม ดำเนินการ	กิจกรรมหลัก	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	อุปสรรค ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
วังชัย	พูล ต.วังชัย อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น	08-9416-3997	แก่นคูณ		2) ส่งเสริมอาชีพ รายได้			ความร่วมมือ 2) ประชาชนไม่เข้าใจในระเบียบ	ได้รับไปเป็นทุนในการประกอบอาชีพสร้างรายได้ 2) อบรมศึกษาดูงาน
เทศบาลตำบลลำน้ำพอง	99 ม.6 ต.น้ำพอง อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น	04-3441-908 08-4877-5548	นายภาณุวัฒน์ พงษ์สมบัติ	2538	1) ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ 2) จัดสวัสดิการผู้สูงอายุ เด็ก และ ผู้พิการ	ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ และเด็กด้อยโอกาส เด็ก เยาวชน	27,000,000	ชุมชนอยู่ห่างไกล จากองค์กรของรัฐ	
อบต.หนองกุง	185 ถ.น้ำพอง-กระนวน ต.หนองกุง อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น	04-3210-085 08-9712-2739	นายถวิล นิลเขต	2551	1) ช่วยเหลือสมาชิกเมื่อเจ็บป่วยหรือเข้าโรงพยาบาล2) ช่วยเหลือสมาชิกเมื่อเสียชีวิต	1) ประชาชนในตำบลที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป	50,280	1) การเก็บเงินไม่เป็นไปตามระเบียบที่กำหนด2) ระยะทางระหว่างหมู่บ้านห่างไกลจาก อบต. 3) ประชากรยากจนไม่มีเงินออม	จัดสรรงบประมาณเพื่อวางรากฐานสังคมไม่ทอดทิ้งกันสังคมคุณธรรม
อบต.บัวเงิน	35 ม.1 ต.บัวเงิน อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น 40140	04-3924-548 08-6450-2954, 08-6219-4264	นายสุริยันต์ สินชัย	23 มิย. 2539	1) ส่งเสริมอาชีพแก่กลุ่มผู้ด้อยโอกาส สตรี ผู้สูงอายุ 2) จัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ 3) สงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสด้านที่อยู่อาสัย สงเคราะห์ครอบครัว ช่วยงานศพ	1) ผู้พิการ, ผู้ด้อยโอกาส, ผู้ติดเชื้อ 2) เด็กและเยาวชน 3) สตรีและครอบครัว		1) ทุนที่ใช้ในการจัดสวัสดิการสังคมมีน้อย 2) ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการให้การสงเคราะห์ต่างๆ 3) ประชาชนขาด	1) สร้างความเข้าใจประชาสัมพันธ์จัดกิจกรรมด้านสวัสดิการ 2) จัดหางบประมาณเพื่อให้ดำเนิน

หน่วยงาน	ที่อยู่	โทรศัพท์/Fax/ โทรศัพท์มือถือ	ชื่อผู้บริหาร	ปีที่เริ่ม ดำเนินการ	กิจกรรมหลัก	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	อุปสรรค ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
								การมีส่วนร่วม ยังเป็นฝ่ายตั้งรับการจัดสวัสดิการจากรัฐ	กิจกรรม 3) จัดกิจกรรมให้ประชาชนเมีส่วนร่วม
อำเภอแวงน้อย									
อบต. ละหานนา	ม.9 ถ.เมืองพล-ชัยภูมิ ต.ละหานนา อ.แวงน้อย จ.ขอนแก่น	04-3499-477	นายทองปักษ์ มาหงษ์	2545	1) จัดเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ 2) จัดเบี้ยยังชีพพิการ 3) จัดเบี้ยยังชีพผู้ติดเชื้อ	1) กลุ่มผู้สูงอายุ 2) กลุ่มผู้พิการ 3) กลุ่มผู้ติดเชื้อ	3,602,400	กลุ่มผู้สูงอายุมีเพิ่มขึ้นมากแต่งบประมาณไม่เพียงพอ	
อบต.แวงน้อย	ม.4 ต.แวงน้อย อ.แวงน้อย จ.ขอนแก่น		นายสำรวย ชาบริยางกูร		1) จัดโครงการส่งเสริมคุณภาพเด็กและเยาวชนในพื้นที่ 2) จัดสวัสดิการด้านการรักษาสุขภาพอนามัยของผู้สูงอายุ 3) จัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว	1) พัฒนาคุณภาพและแนวคิดของเด็กและเยาวชน 2) พัฒนาและจัดตั้งองค์กรด้านสุขภาพชุมชนผู้สูงอายุ 3) ทุกคนในครอบครัว		1) ขาดงบประมาณในการดำเนินการ 2) ผู้นำไม่ให้ความสำคัญของการจัดสรรงบประมาณให้ 3) ชาวบ้านขาดความรู้ความเข้าใจและขาดแรงจูงใจ	1) ควรมีการทำความเข้าใจกับฝ่ายบริหารก่อนเนื่องจากเป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจกำหนดเป็นนโยบาย
อบต. ก้านเหลือง	อบต.ก้านเหลือง อ.แวงน้อย จ.ขอนแก่น	08-1061-2027	นายสถิตย์ นาริน						1) ควรมีโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ 2) ควรมีโครงการส่งเสริมเด็กและ

หน่วยงาน	ที่อยู่	โทรศัพท์/Fax/ โทรศัพท์มือถือ	ชื่อผู้บริหาร	ปีที่เริ่ม ดำเนินการ	กิจกรรมหลัก	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	อุปสรรค ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
									เยาวชนให้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
อบต. ท่านางแนว	ม.9 ต.ท่านางแนว อ.แวงน้อย จ.ขอนแก่น	04-3278-082 08-1453-2551	นายกองหนุน ศรีวงษ์ชัย	2538	1) ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม 2) พัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น	1) คนในชุมชนตำบลท่านางแนว เด็กและเยาวชน 2) ผู้ติดเชื่อ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส 3) ผู้สูงอายุและกลุ่มอาชีพต่างๆ รวมถึงกองทุนสวัสดิการ	1,200,000	1) ผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นทุกปี 2) ทิศทางการพัฒนายังไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน 3) คนในชุมชนไม่เข้าใจองค์กร เนื่องจากขาดการบูรณาการทุกภาคส่วน	1) ต้องการงบประมาณสนับสนุนจากภายนอกเพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุ 2) ต้องการให้ทุกภาคส่วนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประสานความร่วมมือกัน
อบต. ท่าวัด	98 ม.10 ต.ท่าวัด อ.แวงน้อย จ.ขอนแก่น	08-5738-9392	นายฝน มาตวังแสง		1) ส่งเสริมกลุ่มอาชีพ 2) สงเคราะห์การจัดงานศพ 3) กองทุนดูแลผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ป่วยเรื้อรัง	1) สตรี ครอบครัว เด็กและเยาวชน 2) ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส 3) ผู้ติดเชื้อ		1) ขาดงบประมาณในการดำเนินการ 2) ขาดความรู้และแนวทางในการปรับปรุงงาน	
อำเภอแวงใหญ่									
อบต. โนนสะอาด	160 ม.1 ต.โนนสะอาด อ.แวงใหญ่ จ.ขอนแก่น	04-3211-057	นายสนอง สอนกลาง	2549	1) ช่วยเหลือผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ และผู้ด้อยโอกาส 2) ส่งเสริมสตรี เยาวชน	1) ราษฎรผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ 2) สตรี เยาวชน	120,000		ขาดงบประมาณ

หน่วยงาน	ที่อยู่	โทรศัพท์/Fax/ โทรศัพท์มือถือ	ชื่อผู้บริหาร	ปีที่เริ่ม ดำเนินการ	กิจกรรมหลัก	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	อุปสรรค ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
					3) ส่งเสริมที่อยู่อาศัย ผู้ยากไร้				
อบต. คอนฉิม	อบต. คอนฉิม ต.คอนฉิม อ.แวงใหญ่ จ.ขอนแก่น	04-3496-333 08-3417-6880	นายสุพจน์ จันทาทุม	2549	1) ดูแลการออมวันละบาท	1)เด็ก เยาวชน 2) ผู้สูงอายุ	400,000	เจ้าหน้าที่รับผิดชอบยังดูแลไม่เต็มที่	ควรทำโครงการอบรมจริยธรรม
เทศบาลตำบลแวงใหญ่	333 ม.3 เทศบาลตำบลแวงใหญ่ อ.แวงใหญ่ จ.ขอนแก่น	04-3496-124 08-3665-4171	นายสุรพล เวียงวงษ์		1) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนสวัสดิการให้แก่ประชาชนในพื้นที่	ประชาชนในเขตเทศบาล			1) โครงการจัดสวัสดิการสังคม 2) โครงการออกตรวจเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ 3) โครงการส่งเสริมเยาวชนรักการอ่าน
อบต. โนนทอง	247 ม. 2 ถ.โนนทอง อ.แวงใหญ่ จ.ขอนแก่น	04-3214-112 08-076-8486	นายธรรมชาติ บรรเทา	2550	1) ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นแก่ ผู้สูงอายุผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ ผู้ด้อยโอกาส 2) การดำเนินงานกองทุนสวัสดิการ	1) ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ ผู้ด้อยโอกาส2) สตรี เยาวชน	100,000	1) งบประมาณไม่เพียงพอ 2) การให้ความร่วมมือของประชาชน	1) การประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐให้มากขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหา
อำเภอชนบท									
อบต. ศรีบุญเรือง	ม.10 ต.ศรีบุญเรือง อ.ชนบท จ.ขอนแก่น 40180	04-3287-275 ต่อ 13-14 08-9417-9012	นายสิงค์ขร โพธิ์มี	2551	1) สงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ 2) ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส สตรี 3) ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรม	1) ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ 2) ผู้ด้อยโอกาส สตรี3) เด็กและเยาวชน เด็กด้อยโอกาส	200,000	1) งบประมาณไม่เพียงพอ ไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย 2) การมีส่วนร่วม	1) จัดงบประมาณสมทบ อบต.เพียงพอและทั่วถึง

หน่วยงาน	ที่อยู่	โทรศัพท์/Fax/ โทรศัพท์มือถือ	ชื่อผู้บริหาร	ปีที่เริ่ม ดำเนินการ	กิจกรรมหลัก	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	อุปสรรค ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
					เด็กและเยาวชน			ของกลุ่มเป้าหมาย ยังขาดความรู้ความเข้าใจ	
อบต. ห้วยแก	210 ม.2 ต.ห้วยแก อ.ชนบท จ.ขอนแก่น	04-3496-542 08-9274-0560	นายเอนก สุวรรณศักดิ์	2551	1) ให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 2) โครงการสวัสดิการ	1) ผู้ด้อยโอกาส 2) ผู้พิการ 3) ผู้สูงอายุ	200,000	1) งบประมาณไม่เพียงพอ 2) งบประมาณไม่ทั่วถึง	จัดสรรงบประมาณ สมทบ อบต.ให้เพียงพอและทั่วถึง
อบต. วังแสง	ม.2 ต.วังแสง อ.ชนบท จ.ขอนแก่น	04-3210-020 08-7859-4417	นายสมจิต ลุ่มร้อย	2551	1) สงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ 2) ส่งเสริมกิจกรรมผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส เด็กและเยาวชน	1) ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ 2) ผู้ด้อยโอกาส สตรี 3) เด็กและเยาวชน เด็กด้อยโอกาส		ขาดการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมาย	จัดการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจ
อบต. บ้านแท่น	บ้านแท่น ต.บ้านแท่น อ.ชนบท	08-7931-5033	นายสะอาด คำสอน	2539	1) การพัฒนาสังคม 2) อาชีพ	1) ประชาชนทั่วไป 2) สตรี		1) งบประมาณไม่เพียงพอ	
อบต. กุดเพียขอม	166 ม. 3 ต.กุดเพียขอม อ.ชนบท จ.ขอนแก่น 40180	04-3276-846	นายพิทักษ์ ธรรมะ	2551	1) กองทุนวันละ 1 บาท	กลุ่มผู้สูงอายุ	50,000	1) ขาดงบประมาณดำเนินการ	
อำเภอหนองสองห้อง									
อบต.หนองสองห้อง	120 ม.8 ต.หนองสองห้อง อ.หนองสองห้อง จ.ขอนแก่น 40190	04-3491-802 08-7854-4029	นายธรณ์เทพ จงเทพ	2550	1) ส่งเสริมการออมเงินของสมาชิก 2) ช่วยเหลือสมาชิกเวลาเดือดร้อน 3) กองทุนกู้ยืมประกอบอาชีพ	ประชาชนในตำบล	5,110	1) ประชาชนและเจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดสวัสดิการ 2) ขาดเงินทุน	พมจ. ควรจัดให้มีการประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริหารเพื่อ

หน่วยงาน	ที่อยู่	โทรศัพท์/Fax/ โทรศัพท์มือถือ	ชื่อผู้บริหาร	ปีที่เริ่ม ดำเนินการ	กิจกรรมหลัก	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	อุปสรรค ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
								หมุนเวียนใน กองทุน 3) ผู้นำ	นำไปถ่ายทอด ให้แก่ประชาชน ได้
อบต. ตะกั่วป่า	49 ม.7 ต.ตะกั่วป่า อ. หนองสองห้อง จ. ขอนแก่น	04-3210-140 08-6235-8930, 08-4758-4992	นายสมชาย สง่าภาคภูมิ	2551				สมาชิกขาดความรู้ ความเข้าใจใน เอกสาร	
อบต.สำโรง	123 ม.2 ต.สำโรง อ.หนองสองห้อง จ.ขอนแก่น	04-3210-29*2 ต่อ 15 08-7960-6244	นายจันทร์ดี จันประทักษ์	2538	1) แก้ไขปัญหาด้านโครงสร้าง พื้นฐาน 2) จัดกิจกรรมส่งเสริมการจัด สวัสดิการสังคม	1) ผู้สูงอายุ 2) ผู้พิการ ผู้ด้อย โอกาส ผู้ยากไร้ 3) ประชาชนผู้มีรายได้ น้อย	16,373,620	1) งบประมาณไม่ เพียงพอ 2) ประชาชนยังไม่ เข้าใจการทำงาน ของภาครัฐ	1) ให้ประชาชน เข้ามามีส่วน ร่วมในการ พัฒนาให้มาก ที่สุด 2) เพิ่ม งบประมาณให้ เพียงพอกับการ พัฒนาแต่ละ ด้าน
อบต.คึมชาด	บ.หนองกุง ต.คึมชาด อ.หนองสองห้อง จ.ขอนแก่น	04-3256-031 08-5407-5173	นายไมตรี สีลาดเลา	2551	1) จ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ คน พิการ 2) แจกเครื่องกันหนาว 3) กิจกรรมวันผู้สูงอายุ	1) ผู้สูงอายุ 2) ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากไร้	2,000,000	งบประมาณไม่ เพียงพอ	จัดงบประมาณ สำหรับใกอาชีพ ให้คนชรา คน พิการ
อบต.ดอนดู่	166 ม.7 ต.ดอนดู่ อ.หนองสองห้อง จ.ขอนแก่น	04-3210-143	นายประดิษฐ์ เนื่องปัญญา	2538	1) สร้างโครงสร้างพื้นฐาน 2) จัดกิจกรรมส่งเสริมการจัด สวัสดิการสังคม	ประชาชน	19,505,896	1) งบประมาณไม่ เพียงพอ 2) ประชาชนไม่ เข้าใจการทำงาน	เพิ่มงบประมาณ ให้องค์กร ท้องถิ่นมากขึ้น

หน่วยงาน	ที่อยู่	โทรศัพท์/Fax/ โทรศัพท์มือถือ	ชื่อผู้บริหาร	ปีที่เริ่มดำเนินการ	กิจกรรมหลัก	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	อุปสรรค ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
อบต.วังหิน	146 ม.2 ต.วังหิน อ.หนองสองห้อง จ.ขอนแก่น	04-3210-355 08-1050-3478	นายประดิษฐ์ เพ็ชรน้อย	2548	1) หาข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายที่ประสบปัญหา 2) จัดอบรมตัวแทนหมู่บ้าน ชุมชน และกลุ่มเป้าหมาย 3) ตกลงกันและหาแนวทางในการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหา	กำนัน ผญ. อบต. ผู้นำชุมชน และตัวแทนเยาวชนผู้ด้อยโอกาส เด็กกำพร้า ผู้สูงอายุ นพิการ ผู้ติดเชื้อ บุลคากรในหน่วยงานให้ความร่วมมือกัน	1,250,000	1) ขาดความร่วมมือของกลุ่มต่างๆ 2) ผู้นำท้องถิ่นขาดความรู้ความเข้าใจ 3) งบประมาณไม่เพียงพอในการจัดสวัสดิการแก่กลุ่มเป้าหมาย	1) เพิ่มงบประมาณสนับสนุน คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ติดเชื้อ 2) พมจ. ควรจัดกิจกรรมลงพื้นที่เพื่อสร้างความเข้าใจแก่ชุมชน
อำเภอชุมแพ									
อบต.โนนสะอาด	333 ม.1 ต. โนนสะอาด อ.ชุมแพ จ.ขอนแก่น	04-3213-874 08-6675-3757	นายชันฟ้า ทีภูเวียง		ยังไม่มีการจัดสวัสดิการสังคมในองค์กร ยกเว้น เบี้ยยังชีพคนชรา ผู้พิการ	คนพิการ			1) หาอาชีพที่เหมาะสมให้กับคนพิการ 2) หาตลาดรองรับสินค้า 3) จัดอบรมและหาทุนให้คนพิการ
อบต. หนองเสาเล้า	ม.5 ต. หนองเสาเล้า อ.ชุมแพ จ.ขอนแก่น	04-3210-307 08-5010-2372	นายโสภณ อัปหัง		1) เบี้ยยังชีพผู้สุงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ 2) ให้การฝึกอบรมกลุ่มอาชีพ 3) เด็กและเยาวชน	1) ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ 2) เด็กและเยาวชน		1) ขาดงบประมาณสนับสนุน 2) ขาดแคลนบุคลากร 3) ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือ	จัดสรรงบประมารให้ทั่วถึง

หน่วยงาน	ที่อยู่	โทรศัพท์/Fax/ โทรศัพท์มือถือ	ชื่อผู้บริหาร	ปีที่เริ่ม ดำเนินการ	กิจกรรมหลัก	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	อุปสรรค ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
อบต.หนองเขียด	89 ม.9 ต.หนองเขียด อ.ชุมแพ จ.ขอนแก่น 40290	04-3402-769	นายสำราญ ลุนอุดม		1) เบี้ยยังชีพ ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้ติดเชื้อ 2) ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ 3) สงเคราะห์ผู้เดือดร้อน	กลุ่มผู้ด้อยโอกาสในตำบล	1,600,000	บุคลากรมีน้อย ไม่มีความชัดเจนในการปฏิบัติหน้าที่	
เทศบาลตำบลโนนหัน	434 ม.6 ถ.ญาณวุฒิ ต.โนนสะอาด อ.ชุมแพ จ.ขอนแก่น 40290	04-3391-364 ต่อ 12 08-9274-4793	นายพิชัย แสงสว่าง	2547	1) เบี้ยยังชีพ ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้ติดเชื้อ 2)ให้ทุนการศึกษาแก่บุตรผู้ติดเชื้อ 3) ส่งเสริมอาชีพ กลุ่มสตรี ผู้ป่วย ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส	1) ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วย ผู้ด้อยโอกาส 2) เด็กที่ติดเชื้อ 3) ประชาชนในเขตเทศบาล	2,152,000	1) ขาดงบประมาณสนับสนุน 2) รายได้ของเทศบาลมีไม่เพียงพอกับความต้องการของประชาชน 3) ผู้สูงอายุยังไม่ได้รับการช่วยเหลือ	1) มีงบจาก พมจ. มาช่วยเหลือผู้สูงอายุ 2) มีงบจาก พมจ. มาสนับสนุนกิจกรรมที่ อปท. จัดขึ้น 3) จัดอบรมให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง
อบต. โนนหัน	199 ต.โนนหัน อ.ชุมแพ จ.ขอนแก่น	04-3391-251 08-9277-5545	นายคำปัน แนวประเสริฐ	2549	1) ผู้สูงอายุ 2) กลุ่มอาชีพ	1) ผู้สูงอายุ ผู้ติดเชื้อ2) ประชาชนในพื้นที่	1,500,000	1) ขาดการประสานงานกับประชาชน 2) ไม่มีการอบรมกลุ่ม	1) จัดการอบรมในการจัดทำโครงการให้แก่ผู้บริหารท้องถิ่น 2) จัดทำระเบียบข้อบังคับ ในการจ่ายเงินสวัสดิการ

หน่วยงาน	ที่อยู่	โทรศัพท์/Fax/ โทรศัพท์มือถือ	ชื่อผู้บริหาร	ปีที่เริ่มดำเนินการ	กิจกรรมหลัก	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	อุปสรรค ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
เทศบาลเมืองชุมแพ	เทศบาลเมืองชุมแพ ถ.มะลิวัลย์ ต.ชุมแพ อ.ชุมแพ จ.ขอนแก่น	04-3311-705 ต่อ 141 08-9717-1821	นายสมเกียรติ ดีบุญมี ณ ชุมแพ		1) สงเคราะห์เบี้ยยังชีพ 2) สงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 3) ส่งเสริมการจัดกองทุนส่งเสริมอาชีพ	1) ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ 2) ผู้ด้อยโอกาส 3) ส่งเสริมอาชีพด้านเงินทุนกับประชาชนทั้ง 29 ชุมชน	123,000,000	1) งบประมาณไม่เพียงพอต่อเบี้ยยังชีพ 2) ขาดเจ้าหน้าที่ให้ข้อมูล, สำรวจข้อมูลในกลุ่มเป้าหมาย	1) งบประมาณอุดหนุนให้เพียงพอกับความต้องการด้านการสงเคราะห์ 2) สนับสนุนงบประมาณสงเคราะห์สพผู้ยากไร้ 3) สงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่ยังไม่ได้รับการช่วยเหลืออย่างเป็นทางการ
อบต. วังหินลาด	310 ม.10 ต.วังหินลาด อ.ชุมแพ จ. ขอนแก่น 40130	04-3462-205	นายอรุณ โพธิ์พัฒลา	2549	1) เบี้ยยังชีพ 2) ส่งเสริมและพัฒนาการครอบครัว 3) จัดอบรมให้ความรู้	1) ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ 2) ผู้ด้อยโอกาส		1) ด้านบุคลากร 2) งบประมาณ	
อบต.ไชยสอ	239 อบต.ไชยสอ อ.ชุมแพ จ.ขอนแก่น	04-3387-079 08-4034-3759	นายวิเชียร สงภักดี		1) กิจกรรมเบี้ยยังชีพ 2) กิจกรรมผู้สูงอายุ 3) กิจกรรมเยาวชนต้านยาเสพติด	1) ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ 2) เยาวชน	2,000,000	1) งบประมาณไม่เพียงพอต่อเบี้ยยังชีพ 2) ผู้สูงอายุไม่เดินทางมาไม่ได้	

หน่วยงาน	ที่อยู่	โทรศัพท์/Fax/ โทรศัพท์มือถือ	ชื่อผู้บริหาร	ปีที่เริ่ม ดำเนินการ	กิจกรรมหลัก	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	อุปสรรค ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
อำเภอหนองเรือ									
อำเภอหนองเรือ	ม.7 ต.กุดกว้าง อ.หนองเรือ จ.ขอนแก่น	04-3296-358	นายวิเชียร ตันทะอธิพานิช	2549	1) จ่ายเงินสงเคราะห์ศพ 2) จัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ	สมาชิกชมรมผู้สูงอายุ 633 คน	200,000	1) งบประมาณในการจัดสวัสดิการมีจำนวนจำกัด	ส่วนกลางสนับสนุนงบประมาณ
อบต.บ้านเม็ง	ต.บ้านเม็ง อ.หนองเรือ จ.ขอนแก่น	04-3210-035 08-4683-0205	นายสง่า คำเตือนใจ	2539	1) ชมรมผู้สูงอายุ 2) อบรมนวดแผนไทย 3) กลุ่มอาชีพ	1) ผู้สูงอายุ 2) เด็กและเยาวชน 3) ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ	150,000	1)งบประมาณมีจำกัด 2)ขาดบุคลากร	1) สนับสนุนงบประมาณ 2) มีนักวิชาการให้คำแนะนำ 3) งบประมาณสนับสนุนกลุ่มอาชีพ
อบต.โนนทอง	ม.2 ต.โนนทอง อ.หนองเรือ จ.ขอนแก่น	04-3425-103 08-3678-9799	นายนิล แดงสุวรรณ	2549	1) ให้ความรู้เรื่องสิทธิผู้ป่วย 2) จัดกิจกรรมสันทนาการในชมรม เช่น กิจกรรมวันผู้สูงอายุ	ผู้สูงอายุในพื้นที่	100,000	1) ขาดความรู้ความเข้าใจในสิทธิหน้าที่ ที่พึงได้รับ 2) ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ต้องการพัฒนาสังคม	พัฒนาความรู้เพิ่มศักยภาพผู้สูงอายุ งบประมาณในการสนับสนุนกลุ่มอาชีพ
เทศบาลตำบลหนองเรือ	เทศบาลตำบลหนองเรือ อ.หนองเรือ จ.ขอนแก่น	04-3294-050 08-6227-9811	นางประทุมพร บางวิเศษ	2542	1) โครงการส่งเสริมอาชีพ 2) เบี้ยยังชีพผู้สุงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ 3) โครงการช่วยเหลือผู้ประสบภัย	1)ประชาชนในชุมชน 2) ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ติดเชื้อ		1) บุคลากรไม่เพียงพอ และขาดความรู้และประสบการณ์ในการทำงาน 2) ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน	1) พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

หน่วยงาน	ที่อยู่	โทรศัพท์/Fax/ โทรศัพท์มือถือ	ชื่อผู้บริหาร	ปีที่เริ่ม ดำเนินการ	กิจกรรมหลัก	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	อุปสรรค ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
อบต.โนนทัน	อบต.โนนทัน อ.หนองเรือ จ.ขอนแก่น	04-3343-240 08-6637-8916	นายอยุธยา โป๊แซง		1) ส่งเสริมอาชีพ 2) ส่งเสริมเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ	1) เด็กและเยาวชน 2) ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ติดเชื้อ		1) บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ 2) พื้นที่กว้างขาดบุคลากรรับผิดชอบ 3) ขาดการมีส่วนร่วม	พัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มเป้าหมายให้ดีขึ้น
อบต. หนองแก	ม.4 ต.โนนสะอาด อ.หนองเรือ จ.ขอนแก่น	04-3296-368	นายเกรียงศักดิ์ วิริยะอาชา		1) สนับสนุนเบี้ยยังชีพ 2) ส่งเสริมอาชีพ 3) ช่วยเหลือผู้ประสบ สาธารณภัย	1) ผู้สูงอายุ ผู้พิการ 2) เด็กและเยาวชน 3) ผู้ยากไร้	1,200,000	1) ขาดการมีส่วนร่วม 2) บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในการทำงาน	พัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มเป้าหมายให้ดีขึ้น
อบต.จระเข้	ม.7 ต.จระเข้ อ.หนองเรือ จ.ขอนแก่น	04-3388-080 ต่อ 103 08-5752-7545, 08-942-0149	นายประไพ ชาญจระเข้	2540	1) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 2) ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน 3) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม	ประชาชนในพื้นที่	21,466,660	งบประมาณมีไม่เพียงพอ	1) ขอ งบประมาณสนับสนุนเพิ่มเติมเพื่อจัดสวัสดิการ
									แก่ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ
อำเภอบ้านแฮด									
อบต. โนนสมบูรณ์	222 ม.1 ต.โนนสมบูรณ์ อ.บ้านแฮด จ.ขอนแก่น	04-3267-036	นายวิรัตน์ ชาวศรี		1) โครงการ To be Number One 2) กองทุนผู้สูงอายุ	1) เด็กและเยาวชน 2) ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส 3) ผู้สูงอายุ	40,000	ขาดงบประมาณดำเนินการ	1) ขอรับงบสนับสนุนเพิ่มเติม 2) ขอรับการ

หน่วยงาน	ที่อยู่	โทรศัพท์/Fax/ โทรศัพท์มือถือ	ชื่อผู้บริหาร	ปีที่เริ่ม ดำเนินการ	กิจกรรมหลัก	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	อุปสรรค ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
									สนับสนุน ผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากไร้ 3) ขอรับการสนับสนุนกองทุนผู้สูงอายุ
อบต. หนองแซง	อบต. หนองแซง ต.หนองแซง อ.บ้านแฮด จ.ขอนแก่น	043-211-383 081-130-1997	ถนอม ประติมูลตา	2549	1) ออมวันละบาท 2) จัดสวัสดิการ 3) ฌาปนกิจศพ	สมาชิกกองทุน	370,000	1) การออมรายเดือนของสมาชิก2) กรรมการไม่มีค่าตอบแทน	1) กำหนดระเบียบกองทุนให้ขัดเจน 2) ให้ความรู้เรื่องระเบียบกองทุน 3) ต้องการเรียนรู้กองทุนอื่นที่ประสบความสำเร็จ
อบต. โคกสำราญ	168 ม.14 ต.โคกสำราญ อ.บ้านแฮด จ.ขอนแก่น	04-3211-833	นายมงคล เจริญเหล่า		1) เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส 2) ส่งเสริมการเรียนภาษาอังกฤษแก่เยาวชน 3) ส่งเสริมกีฬาต้านยาเสพติด	1) เด็กและเยาวชน 2) เด็กก่อนเกณฑ์ 3) ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ	26,000,000	1) ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญ 2) งบประมาณไม่เพียงพอ 3) เน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมากกว่าพัฒนาคน	หน่วยงานควรสนับสนุนงบประมาณเพิ่มขึ้นทุกปี
อบต.บ้านแฮด	444 ม.7 ต.บ้านแฮด จ.ขอนแก่น 40110	04-3218-204 ต่อ 14	นายอุทัย ศรีสวดโม้	2540	1) จัดสวัสดิการให้ผู้สูงอายุและผู้ติดเชื้อให้ครอบคลุม	ประชาชนในพื้นที่	1,200,000		

หน่วยงาน	ที่อยู่	โทรศัพท์/Fax/ โทรศัพท์มือถือ	ชื่อผู้บริหาร	ปีที่เริ่ม ดำเนินการ	กิจกรรมหลัก	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	อุปสรรค ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
		08-1592-0752			2) จัดส่งเสริมกลุ่มอาชีพให้แก่กลุ่มแม่บ้าน 3) จัดตั้งกองทุนสวัสดิการ				
อำเภอบ้านฝาง									
อบต. หนองบัว	อบต. หนองบัว อ.บ้านฝาง จ.ขอนแก่น 40270	04-3377-388 08-0405-6717	นายอุบล ยอพิกา	2539	1) สงเคราะห์เบี้ยยังชีพ 2) ขุดสระน้ำตามไร่นา 3) บุญประเพณี	1) ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ 2) กลุ่มเกษตรกร 3) ราษฎรในพื้นที่	21,000,000	1) งบประมาณไม่เพียงพอ 2) ยังมีอุปสรรในการขุดสระเนื่องจากติดฤดูฝน 3) กลุ่มเยาวชนไม่ให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม	1) จัดสรรงบประมาณเพิ่ม 2) สนุนอุปกรณ์อำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุ 3) สนับสนุนบุคลากรในการดำเนินงาน
อบต. บ้านฝาง	ม.10 ต.บ้านฝาง อ.บ้านฝาง จ.ขอนแก่น	04-3377-418 (11) 08-6640-9669	นายสุภาพ โคะแสง	2539	1) สงเคราะห์เบี้ยยังชีพ 2) สนับสนุนงบประมาณในการศึกษาอาชีพ 3) จัดกิจกรรมวันสงกรานต์	1) ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ 2) เด็กและเยาวชน 3) ผู้นำชุมชน	1,700,000	1) ขาดงบประมาณในการทำโครงการ 2) ขาดบุคลากรในการทำงาน 3) ขาดผู้เชี่ยวชาญในการจัดสวัสดิการสังคม	1) สนับสนุนงบประมาณช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 2) จัดหาอาชีพให้แก่ผู้ด้อยโอกาสในสังคม 3) จัดหาที่อยู่อาศัยให้มั่นคง
อบต.โคกงาม	ม.4 ต. โคกงาม อ. บ้านฝาง จ.ขอนแก่น	04-3300-550 08-4601-7747	นายบุญเลิศ กาพย์แก้ว		1) สงเคราะห์เบี้ยยังชีพ ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้ติดเชื้อ	ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ และ ผู้ด้อยโอกาส		1) ประชาชนขาดความรูเความเข้าใจ	พมจ. และ อปท. ควร

หน่วยงาน	ที่อยู่	โทรศัพท์/Fax/ โทรศัพท์มือถือ	ชื่อผู้บริหาร	ปีที่เริ่ม ดำเนินการ	กิจกรรมหลัก	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	อุปสรรค ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
								2) ผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น	ประสานความร่วมมือในการดำเนินการร่วมกัน
เทศบาลตำบลบ้านฝาง	เทศบาลตำบลบ้านฝาง อ.บ้านฝาง จ.ขอนแก่น	04-3296-003	นายประสาท ชาเคน		1) จ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ติดเชื้อ 2) ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส	1) ผู้สูงอายุ 2) ผู้พิการ 3) ผู้ติดเชื้อ		1) งบประมาณไม่เพียงพอ 2) ผู้สูงอายุ ผู้พิการและ ผู้ติดเชื้อที่ยังไม่ได้รับเบี้ยยังชีพ	1) มีความต้องการขอรับเงินสนับสนุนในการดำเนินงานช่วยเหลือด้านสวัสดิการ
อบต. ป่าหวายนั่ง	อบต. ป่าหวายนั่ง อ.บ้านฝาง จ.ขอนแก่น	04-3210-431 08-3720-4062	นายสุภาพ เพชรนอก	2550	1) จัดสวัสดิการให้แก่ประชาชนตั้งแต่เกิดจนถึงตาย	ประชาชนในตำบล	54,000	1) ประชาชนไม่เชื่อม่นในการทำงานของคณะกรรมการ 2) ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคม	ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจเกี่ยวกับหลักการจัดสวัสดิการที่ถูกต้อง
อบต. ป่ามะนาว	อบต. ป่ามะนาว ม.2 อ.บ้านฝาง จ.ขอนแก่น	04-3210-911 08-4428-1060	นายบัวผัน บุญลือ		1) ให้บริการสาธารณะประโยชน์ต่างๆ แก่ประชาชน2) จ่ายเงินสงเคราะห์ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ ผู้ด้อยโอกาส				
อำเภอกระนวน									
อบต. วยโจด	ม.3 ต.ห้วยโจด อ.กระนวน	04-3211-324 08-7641-5934	นายเศรษฐา ปัญญาแก้ว	2546	1) จ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ 2) จ่ายเบี้ยยังชีพผู้พิการ	1) กลุ่มผู้สูงอายุ 2) กลุ่มผู้พิการ	3,144,000	1) กลุ่มผู้สูงอายุมีจำนวนมากกว่า	

หน่วยงาน	ที่อยู่	โทรศัพท์/Fax/ โทรศัพท์มือถือ	ชื่อผู้บริหาร	ปีที่เริ่ม ดำเนินการ	กิจกรรมหลัก	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	อุปสรรค ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
	จ.ขอนแก่น 40170							งบประมาณ 2) กลุ่มผู้พิการมี จำนวนมากกว่า งบประมาณ	
อบต. ห้วยยาง	191 ม. 8 ต.ห้วยยาง อ.กระนวน จ.ขอนแก่น	04-3210-386 08-9265-6100	นายสมชาย สุวรรณคาม	2540	1) จ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ	1) กลุ่มผู้สูงอายุ 2) กลุ่มผู้พิการ	3,132,000		
อบต. หนองโน	ม.1 ต. หนองโน อ. กระนวน จ.ขอนแก่น	04-3923-023	นายคำ ลีเฮือง		1) พัฒนาระบบสาธารณูปโภค ตามความจำเป็นพื้นฐาน 2) จัดสวัสดิการให้แก่ ผู้ด้อยโอกาสในพื้นที่	1) กลุ่มผู้สูงอายุ 2) กลุ่มผู้พิการ 3) เด็กและสตรี	18,000,000		
เทศบาลตำบล หนองโก	555 ม.7 ต.หนองโก อ.กระนวน จ. ขอนแก่น	04-3251-595	นายนพดล สวัสดิ์ซิตัง	2551	ส่งเสริมอาชีพ	1) ผู้ด้อยโอกาส 2) ประชาชนผู้สนใจ	110,000		การใช้จ่าย งบประมาณควร เป็นไปตาม วัตถุประสงค์
อำเภอโคกโพธิ์ชัย									
เทศบาลตำบล บ้านโคก	426 ม. 8 ถ.ศูนย์ ราชการ ต.บ้านโคก อ.โคกโพธิ์ชัย จ. ขอนแก่น	04-3216-130 08-5061-7685	นายประกอบ ชาญสมาธิ		1) มอบทุนการศึกษาให้แก่เด็ก ด้อยโอกาส 2) ให้เกษตรกรกู้ยืมเงินเพื่อ ประกอบอาชีพ 3) ตรวจสอบข้อมูลเพื่อ ช่วยเหลือผู้เดือดร้อน	1) ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ติด เชื้อ ผู้ด้อยโอกาส2) เด็กเยาวชน 3) เกษตรกร	200,000	1) ขาดความ ร่วมมือ 2) บุคลากรที่ เกี่ยวข้องต้อง รับผิดชอบงานอื่น ไม่สามารถทำได้ เต็มที่	1) สนับสนุน งบประมาณ 2) สร้างความรู้ ความเข้าใจ ร่วมกัน
อบต. ซับสมบูรณ์	ม.10 ต.ซับสมบูรณ์ อ.โคกโพธิ์ชัย	04-3410-271 08-7239-8253	นายบุญหลาย วิไลวรรณ	2539	1) ส่งเสริมอาชีพสตรี (กลุ่ม ดอกไม้ประดิษฐ์)	1) กลุ่มอาชีพสตรีและ แม่บ้าน		1) ขาดความรู้ เฉพาะด้านในการ	พมจ. ควร สนับสนุน

หน่วยงาน	ที่อยู่	โทรศัพท์/Fax/ โทรศัพท์มือถือ	ชื่อผู้บริหาร	ปีที่เริ่ม ดำเนินการ	กิจกรรมหลัก	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	อุปสรรค ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
	จ.ขอนแก่น					2) ประชาชนที่สนใจ		ดำเนินกิจกรรม 2) ขาดงบประมาณ ในการดำเนินงาน	งบประมาณ ดำเนินการ
อบต. โคกโพธิ์ชัย	ม.7 ต.โคกโพธิ์ชัย อ. โคกโพธิ์ชัย จ.ขอนแก่น	08-4496-3799	นายนิรันดร์ หนูกล้า	2539	1) จัดอบรมฝึกอาชีพผู้สูงอายุ และจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ 2) จัดตั้งกองทุนอาสาสมัครดูแล ผู้สูงอายุ และคนพิการ 3) กลุ่มดอกไประดิษฐ์ เครื่อง ออกกำลังกายกลางแจ้ง				
อำเภอหนองนาคำ									
อบต. บ้านโคก	ต.บ้านโคก อ.หนองนาคำ จ.ขอนแก่น 40150	04-3217-102 08-7215-3586	นายเจริญ สิงขรณ์		1) เบี้ยผู้สูงอายุ 2) เบี้ยคนพิการ	ผู้สูงอายุและผู้พิการ		1) จำนวนผู้สูงอายุ มากทำให้มี งบประมาณไม่ เพียงพอ	จัดสรร งบประมาณ เพิ่มเติม
อบต. กุดธาตุ	ม.15 ต.กุดธาตุ อ.หนองนาคำ จ.ขอนแก่น	043-211-637	นายประเวท สมใจ		1) กิจกรรมพัฒนาครอบครัวในชุมชน 2) จัดสวัสดิการแก่ผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ	1) ผู้ด้อยโอกาสทาง สังคม 2) แกนนำเยาวชน		งบประมาณน้อยไม่ เพียงพอในการ จัดสรรในส่วนงาน กิจกรรมต่างๆ	จัดสรร งบประมาณ เพิ่มเติม
อบต. ขนวน	อบต. ขนวน อ.หนองนาคำ จ.ขอนแก่น	043-217-072 081-574-6014 04-3217-072 08-0405-7030	นายสำเนียง แสนพินิจ นายธรรมนูญ ลักขณานุกูล	2550	1) จัดเก็บสัจจะวันละบาท 2) รวบรวมสมาชิกในตำบลให้ รู้จักการออม 3) จัดสวัสดิการ เกิด แก่ เจ็บ ตาย 4) ศูนย์พัฒนาครอบครัว 5) จัดสวัสดิการชุมชน กองทุน	1) ประชาชนในตำบล 2) ด้านการศึกษาเด็ก และเยาวชน 3) เด็ก สตรี ผู้สูงอายุที่ ถูกทอดทิ้ง 4) ผู้ด้อยโอกาส	108,000	สมาชิกขาดการ ประชาสัมพันธ์ งบประมาณไม่ เพียงพอ	1) หน่วยงาน สนับสนุน งบประมาณ 2) จัดอบรมให้ ความรู้กับ คณะกรรมการ ในการ

หน่วยงาน	ที่อยู่	โทรศัพท์/Fax/ โทรศัพท์มือถือ	ชื่อผู้บริหาร	ปีที่เริ่ม ดำเนินการ	กิจกรรมหลัก	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	อุปสรรค ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
					วันละบาท				ดำเนินงาน
อำเภอบ้านไผ่									
อบต.เมืองเพีย	ม.1 ถ. แจ้งสนิท ต. เมืองเพีย อ.บ้านไผ่ จ. ขอนแก่น	04-3286-678 08-6091-3527	นางสุภาวดี ชำนาญไพร		1) ส่งเสริมเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากไร้2) ส่งเสริมด้านกิจกรรมเด็กและเยาวชน	1) เด็กและเยาวชน 2) สตรีหรือประชาชนทั่วไป 3) ผู้สูงอายุในเขตชุมชน		1) งบประมาณไม่เพียงพอ	1) จัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม
อบต. หนองน้ำใส	ต.หนองน้ำใส อ.บ้านไผ่ จ.ขอนแก่น	08-7852-3134	นายวิลัย สมีดี	2540	1) ส่งเสริมเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ 2) โครงการสงเคราะห์ศพไร้ญาติ 3) โครงการสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสในสังคม	1) ผู้สูงอายุ ผู้ติดเชื้อ ผู้พิการ ที่ผ่านประชาคมหมู่บ้าน 2) ผู้เสียชีวิตที่มีฐานะยากจน 3) ผู้ที่ขาดโอกาสเข้าถึงบริการของรัฐ		1) งบประมาณไม่เพียงพอ	1) จัดสรรงบประมาณอุดหนุนให้เพียงพอ
อำเภอโนนศิลา									
เทศบาลตำบลโนนศิลา	49 ม.1 ต.โนนศิลา อ.โนนศิลา จ.ขอนแก่น	04-3281-129 08-4514-8156	นายภิญโญ ไทยทองสุข สกุล	2546	1) มอบเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ 2) ดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ 3) ดูแลโภชนาการของเด็กและเยาวชน	1) ผู้สูงอายุ 2) ผู้พิการ 3) เด็กและเยาวชน		1) ขาดงบประมาณดำเนินการ 2) บุคลากรไม่เพียงพอ	การทำงานควรมีเครือข่ายในการทำงานเพื่อให้เกิดการช่วยเหลือกัน
อบต.โนนแดง	ม.3 ต.โนนแดง อ.โนนศิลา จ.ขอนแก่น	04-3276-643	นายอรรถชัย เจนรุ่งโรจร์ สกุล	2552	1) ฝึกอาชีพให้แก่ สตรีเด็กและเยาวชน 2) จัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ 3) จัดตั้งกองทุนสวัสดิการ	1) กลุ่มผู้สูงอายุ 2) บุคคลที่สนใจ		1) ขาดงบประมาณในการดำเนินงาน 2) ขาดบุคคลที่มีความรู้เฉพาะด้าน	1) พัฒนาศักยภาพของบุคคลในท้องถิ่นให้มีรายได้2) พมจ.

หน่วยงาน	ที่อยู่	โทรศัพท์/Fax/ โทรศัพท์มือถือ	ชื่อผู้บริหาร	ปีที่เริ่ม ดำเนินการ	กิจกรรมหลัก	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	อุปสรรค ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
									สนับสนุนงบ3) จัดตั้งศุนย์ออกกำลังกายกลางแจ้ง
อำเภอเวียงเก่า									
อบต. เมืองเก่าพัฒนา	155 ม.1 ต.เมืองเก่าพัฒนา อ.เวียงเก่า จ.ขอนแก่น	04-3438-166 087-025-8206	นายจารึก ศุภกิจเจริญรัตน์	2551	1) ฝึกอาชีพ เยาวชน สตรี หรือผู้สนใจ 2) ส่งเสริมกลุ่มอาชีพ	1) เด็กและเยาวชนหรือผระชาชนผู้สนใจ 2) ผู้สูงอายุ		1) ขาดวัสดุอุปกรณ์ 2) ขาดงบประมาณ	1) พมจ. สนับสนุนงบประมาณเพื่อตั้งศูนย์เรียนรู้ในการฝึกอาชีพ
อบต. ในเมือง	ม.1 ต.ในเมือง อ.เวียงเก่า จ.ขอนแก่น	0-43438-037 086-254-8996	นายอภิชัย ทองขาน	2551	1) ตั้งชมรมและกองทุนผู้สูงอายุและตรวจสุขภาพผู้สูงอายุ 2) ฝึกอาชีพผู้สูงอายุ 3) ตั้งกองทุนอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุและคนพิการ	1)ผู้สูงอายุ 2) ผู้ดูแลผู้สูงอายุ		1) ขาดงบประมาณดำเนินการ	จัดตั้งศูนย์วันธรรมและศูนย์เรียนรู้
อำเภอเปือยน้อย									
อบต.เปือยน้อย	150 ม.1 ถ.ราษฎร์ประชาสันต์ ต.เปือยน้อย อ.เปือยน้อย จ.ขอนแก่น	043-494-481 ต่อ 17 086-844-4638	นายไพฑูรย์ ผิวผาง	2551	1) สนับสนุนส่งเสริมสร้างกิจกรรมสายสัมพันธ์ในครอบครัว 2) ให้การช่วยเหลือประชาชนผู้ยากไร้ และด้อยโอกาสทางสังคม 3) มอบเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ	1) ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ 2) เด็กและเยาวชน 3) ผู้ยากไร้	30,000	1) ชุมชนขาดความเข้าใจในการทำงาน 2) ประชาชนเห็นปัญหาปากท้องสำคัญกว่าปัญหาของกลุ่มเป้าหมาย	1) การดำเนินงานยังไม่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย2) พมจ. ควรประสานความร่วมมือโดยจัดหาที่ปรึกษาให้ อบต.

หน่วยงาน	ที่อยู่	โทรศัพท์/Fax/ โทรศัพท์มือถือ	ชื่อผู้บริหาร	ปีที่เริ่ม ดำเนินการ	กิจกรรมหลัก	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ	อุปสรรค ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
อบต. วังม่วง	ต.วังม่วง อ.เปือยน้อย จ.ขอนแก่น	043-210-050 089-621-8360	นายเทียนชัย ศรีนาง	2548	1) มอบเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ	ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ	17,000,000	การจ่ายเบี้ยไม่ทั่วถึง	
อบต. ขามป้อม	97 ม.110 ต.ขามป้อม อ.เปือยน้อย จ.ขอนแก่น	04-3210-018 ต่อ 106 087-227-8339	นายคำสอน ไขยปาก	2540	1) มอบเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ 2) การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนในชุมชน 3) สนับสนุนรวมกลุ่มเพื่อให้เกิดการช่วยเหลือในชุมชน	เด็ก สตรี คนชรา ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส	16,000,000		
อำเภอซำสูง									
เทศบาลตำบลซำสูง	333 ม.3 ต.กระนวน อ.ซำสูง จ.ขอนแก่น	043-321-097 089-944-6330	นายชัยรัตน์ ผดุงมัย		1) จัดสวัสดิการพื้นฐานแก่ เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส 2) ส่งเสริมกลุ่มอาชีพ	1) ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส 2) เด็กเยาวชน 3) กลุ่มสตรี กลุ่มอาชีพ			
อำเภออุบลรัตน์									
อบต. ทุ่งโป่ง	ม.4 ต.ทุ่งโป่ง อ.อุบลรัตน์ จ.ขอนแก่น	043-372-201 080-402-6542	นายคำมุข อ่อนเหลา	2549	1) ให้ความช่วยเหลือดูแล เด็ก ผู้สูงอายุในพื้นที	1) ผู้สูงอายุ ผู้พิการ 2) เด็กและเยาวชน	150,000	1) งบประมาณไม่เพียงพอ	ควรจัดให้มีการอบรม ส่งเสริมอาชีพ แก่เด็กและสตรี
อบต. เขื่อนอุบลรัตน์	292 ม.2 ถ.สุขาภิบาล 5 อ.อุบลรัตน์ จ.ขอนแก่น	043-372-203 081-392-4028	นายประมวล สุขพาเกษ	2551	1) ช่วยเหลือสวัสดิการ เกิด แก่ เจ็บ ตาย 2) ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ทุพลภาพ	1) ประชาชนในพื้นที่ 2) เจ้าหน้าที่และพนักงาน อบต.		1) ขาดเงินทุนสำรอง 2) สมาชิกยังไม่เข้าใจลักษณะกองทุน	ให้มีการอบรมชี้แจงการดำเนินงานที่เป็นแนวทางปฏิบัติ

4.2 ผลการวิเคราะห์องค์กรสวัสดิการชุมชนในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น และพื้นที่ต้นแบบของการจัดสวัสดิการสังคม

คณะวิจัยได้ประชุมร่วมกับ ตัวแทนจากคณะกรรมการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรสวัสดิการชุมชน เพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินงานขององค์กรสวัสดิการชุมชนในพื้นที่อำเภอต่างๆของจังหวัดขอนแก่น สามารถสรุปผลการวิเคราะห์องค์กรสวัสดิการของชุมชนได้ดังต่อไปนี้

โซน/พื้นที่	ผลการวิเคราะห์ศักยภาพและจำแนกกลุ่มองค์กร	ผลการดำเนินงานการจัดสวัสดิการสังคม	พื้นที่ต้นแบบ	ประเด็นปัญหาสำคัญด้านการจัดสวัสดิการสังคมในพื้นที่
อ.ภูเวียง มี 11 ตำบล อบต.กุดขอนแก่น	ก่อตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนแล้ว 9 ตำบลในจำนวนนี้ 5 ตำบล่วมมือกันดี	- เน้นการออมวันละ 1 บาทเพื่อสวัสดิการชุมชนมีการจัดสวัสดิการให้กับผู้ด้อยโอกาส มีปัญหาเกษตรกรที่ปลูกผักมีสารพิษตกค้างในกระแสเลือด การขับเคลื่อนงานสวัสดิการชุมชนร่วมมือกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนและศูนย์พัฒนาสังคมที่ 5 มีแนวคิดจะขยายการจัดสวัสดิการชุมชนไปสู่แนวทางด้านการจัดสวัสดิการด้านทรัพยากรธรรมชาติ - การทำงานอบต.ช่วยขับเคลื่อนงาน การบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน - มีแนวคิดการจัดสวัสดิการสังคมขยายไปด้านการทำกลุ่มปุ๋ยชีวภาพเนื่องจากมีปัญหาเรื่องสารพิษตกค้างในกระแสเลือด มีแบ่งเงินออมให้เป็น 2 ส่วนคือ ส่วนหนึ่งจัดการเรื่องทรัพยากรธรรมชาติ อีกส่วนหนึ่งแบ่งเป็นออมทรัพย์ - มีการสร้างแปลงทดลอง ลดละเรื่องสารพิษในการปลูกผักให้ชาวบ้านเห็นเป็นตัวอย่าง ขณะนี้อยู่ในช่วงดำเนินการ - มีศพส. 5 มาช่วยดำเนินการคัดกรองผู้ที่เดือดร้อน - มีแนวคิดการพัฒนาถานบริการสุขภาพชุมชนโดยจัดสรรงบจากดอกเบี้ยเงินกู้10 % ของกองทุนหมู่บ้านมาบริหารจัดการ	อบต.นาชุมแสง อบต.ดินดำ	- การทำงานคาบเกี่ยวกับอปท. มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องการเมืองท้องถิ่น - การแจกเบี้ยยังชีพไม่เป็นธรรมและไม่ทั่วถึง - ปัญหาความร่วมมือระหว่างกลุ่มออมทรัพย์กับกองทุนสวัสดิการชุมชน - ปัญหาเรื่องความเข้าใจวัตถุประสงค์ของกองทุนด้านกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต(ออมเพื่อกู้)และกลุ่มออมวันละบาทของชาวบ้านเพื่อสวัสดิการชุมชนของชาวบ้านยังไม่ชัดเจน - ชาวบ้านเชื่อผู้นำ เชื่อคนสำคัญๆในหมู่บ้านตนเอง ไม่เชื่อนักวิชาการหรือคนนอกที่เข้าไปส่งเสริมกิจกรรมต่างในหมู่บ้านเท่าไรนัก
อ.หนองนาคำ	มี 4 ตำบล ก่อตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนแล้ว 2 ตำบล	- มีการทำงานเชื่อมโยงกลับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต		
อ.เวียงเก่า	มี 3 ตำบล ก่อตั้งกองทุน			

โซน/พื้นที่	ผลการวิเคราะห์ศักยภาพและจำแนกกลุ่มองค์กร	ผลการดำเนินงานการจัดสวัสดิการสังคม	พื้นที่ต้นแบบ	ประเด็นปัญหาสำคัญด้านการจัดสวัสดิการสังคมในพื้นที่
	สวัสดิการชุมชนแล้ว 2 ตำบล			
อ.น้ำพอง มี 12 ตำบล	มี 10 ตำบล ก่อตั้งกองทุน สวัสดิการชุมชนแล้ว 8 ตำบล คือ อบต.บัวเงิน อบต.สะอาด อบต.วังชัย อบต.บัวใหญ่ อบต.ทรายมูล อบต.หนองกุงธนสาร อบต.พังทุย เทศบาลตำบลลำน้ำพอง และ เทศบาลตำบลน้ำพอง	- อบต.บัวเงินมีกลุ่มอาชีพมาก - ในพื้นที่มีกลุ่มออมทรัพย์แต่เน้นไปทางด้านการออมเพื่อกู้ยืมทางการศึกษา ด้านการประกอบอาชีพ - อบต.พยายามหนุนเสริมกลุ่มออมทรัพย์ เป็นการออมแล้วได้คืนต่างจากกองทุนออมวันละ 1 บาท เพื่อสวัสดิการชุมชนส่วนใหญ่สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เหล่านี้มักเป็นผู้สูงอายุ - การจัดสวัสดิการให้ผู้พิการ จะใช้งบจาก สปสช.ดูแล มีการเขียนโครงการของบประมาณมาช่วย มีการออกเยี่ยมบ้าน ขึ้นทะเบียนคนพิการ นำไปส่งศูนย์ฟื้นฟูและฝึกอาชีพคนพิการ เป็นต้น - ผู้สูงอายุจะมีกอองทุนผู้สูงอายุดูและจัดสวัสดิการให้สมาชิก - ผู้ติดเชื้อเอดส์ จะมีการแจกเบี้ยยังชีพให้ เยี่ยมบ้าน มีกองทุนหลักประกันสุขภาพดูแล มูลนิธิเอดส์แห่งประเทศไทยและกลุ่มเพื่อนน้ำพองให้คำปรึกษา อบต.และอนามัยมีการตั้งศูนย์ประสานงานให้คำปรึกษากับผู้ที่ไม่ต้องการเปิดเผยตัวว่าเป็นผู้ติดเชื้อ HIV	อบต.สะอาด อบต.วังชัย อบต.บัวเงิน	- ความซ้ำซ้อนของกองทุน - การจัดสวัสดิการไม่ครอบคลุมเนื่องจากเงินในกองทุนมีน้อย - การให้ชาวบ้านมีส่วนช่วยออมดีกว่าให้กู้ได้อย่างเดียว เพราะออมทำให้ชาวบ้านรู้สึกว่าตัวเองมีส่วนร่วม - พื้นที่ที่ไม่สามารถก่อตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนเพราะความไม่ไว้วางใจกันในการทำงาน - กลุ่มผู้สูงอายุที่มีการออมทรัพย์ด้วยเกิดปัญหาความแก่ชราทำให้ไม่สามารถทำงานด้านการบริหารจัดการได้ ต้องหาวัยใกล้เคียงที่พอทำงานด้านการบริหารจัดการได้เข้ามา แต่ได้มีการจัดการวางระเบียบการบริหารเงินให้ดี เพื่อให้ผู้สูงอายุเกิดความไว้วางใจ
อบต.โคกสี อ. เมือง		- มีกลุ่มอาชีพ - อบต.อุดหนุนงบประมาณ แต่ก็ไม่มีความยั่งยืน - มีปัญหาด้านการเมืองท้องถิ่น มีการทำงานเฉพาะเครือข่ายตนเอง มีการแทรกแซงทางการเมือง - มีศูนย์สามวัย มีการจัดตั้งกลุ่มศึกษาดูงาน - มีการจัดตั้งกลุ่มผู้สูงอายุ มีพระดูแลเรื่องเงิน ทำในระดับหมู่บ้าน แต่มีตำบลบึงเนียมและตำบลหนองกุงเข้าร่วมด้วย - กองบุญวันละ 1 บาทเพื่อสวัสดิการชุมชนยังไม่มีความชัดเจน		- ที่ต.บึงเนียมไม่ให้คนชราเข้าร่วมกลุ่ม เพราะเกรงว่าสมาชิกเสียชีวิตแล้วไม่มีเงินกองทุนเพียงพอที่จะจ่าย

โซน/พื้นที่	ผลการวิเคราะห์ศักยภาพและจำแนกกลุ่มองค์กร	ผลการดำเนินงานการจัดสวัสดิการสังคม	พื้นที่ต้นแบบ	ประเด็นปัญหาสำคัญด้านการจัดสวัสดิการสังคมในพื้นที่
		แต่มีการพูดคุยกันอยู่ คณะอนุกรรมการท้องถิ่นลงไปดำเนินการส่งเสริมแต่อบต.ไม่สานงานต่อ อาจเพราะความไม่เข้าใจในหลักการของสัจจะวันละบาท - มีกลุ่มของแม่สายใจ ใช้ศาลากลางบ้านในการประสานงาน		
อบต.ห้วยเตย อ.ซำสูงเคยเกิดแล้ว และรอการขยายผล 5 ตำบล	รอการขยายผล 5 ตำบล ภูคำ คำแฮก	- สนับสนุนเบี้ยคนชรา ผู้ติดเชื้อ และคนพิการ - สนับสนุนด้านอาชีพ - การให้กู้ยืม ไม่มีดอกเบี้ย 2-3 ปีจะเก็บคืน ส่งเป็นรายปี - มีการออมวันละ 1 บาท - มีกองทุนผู้สูงอายุ ทำเฉพาะคนแก่ที่มีเบี้ยยังชีพ เป็นการหักเงินต้นทางเข้ากองทุนแทนการที่ผู้สูงอายุต้องเสียค่าเดินทางไปรับเงินแต่อบต.รับมาแจกให้ที่บ้าน แต่ขอหัก30 บาทเข้ากองทุน สวัสดิการที่จัดให้ได้แก่ ค่านอนโรงพยาบาล เสียชีวิต(ค่าทำศพ)		- ปัญหาของออมวันละ 1 บาทคือชาวบ้านเอาเงินมาส่งช้า - กลัวความไม่ยั่งยืน กลัวคนแก่ตายได้เสียเงิน - เรื่องการเมืองท้องถิ่นมีความขัดแย้งสูง จากฝ่ายอบต.และฝ่ายกำนันผู้ใหญ่บ้าน
อบต.ยางคำ อ.หนองเรือ		- ดูแลผู้ด้อยโอกาส ผู้ติดเชื้อ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ มีการหักเงินเบี้ยยังชีพของคนกลุ่มเหล่านี้เข้ากองทุนสวัสดิการชุมชนเพื่อให้เป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนและได้รับสวัสดิการจากกองทุนสวัสดิการชุมชน - มีการสะสมทุนเข้ากองทุนเช่น เงินที่เหลือจากกิจกรรมต่างๆดึงเอามาสมทบที่กองทุนนี้เพิ่มเติม		
อ.แวงใหญ่ มี 5 ตำบล	มี 5 ตำบลที่ก่อตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนแล้ว**ตำบลคอนฉิม** เกิดกองทุนสวัสดิการชุมชนจากการสนับสนุนจากพอช. **กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล**	- การจัดสวัสดิการที่อ.แวงใหญ่จะเป็นการจัดสวัสดิการแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน มีศูนย์OTOP ประจำตำบล เน้นเรื่องการเกษตรยั่งยืน ส่งเสริมให้ประชาชนขุดบ่อ ขุดสระ ออมน้ำ ออมป่า ออมเป็ด ออมไก่(แหล่งอาหาร) มีการส่งเสริมให้ปลูกผักไม่ผสมผสานในที่นา และที่สาธารณะประโยชน์เพื่อเป็น		

โซน/พื้นที่	ผลการวิเคราะห์ศักยภาพและจำแนกกลุ่มองค์กร	ผลการดำเนินงานการจัดสวัสดิการสังคม	พื้นที่ต้นแบบ	ประเด็นปัญหาสำคัญด้านการจัดสวัสดิการสังคมในพื้นที่
	โนนทอง เกิดจากเวทีของศพส.5 ปัจจุบันกำลังจะจัดตั้งสภาองค์กรชุมชน **อบต.โนนสะอาด** เกิดจากการสนับสนุนของสสว. 6 ที่ยังไม่เกิดกองทุนสวัสดิการชุมชนมี 2 ตำบลคือ **ตำบลแวงใหญ่**อยู่ในขั้นเตรียมพร้อมที่จะเกิดขึ้นและ **ตำบลใหม่นาเพียง** มีกลุ่มผู้สูงอายุแล้วรอการก่อตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน	สวัสดิการแก่คนในชุมชน มี 51 หมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการ - มีธนาคารแรงงาน		
อ.แวงน้อย	ที่เกิดกองทุนสวัสดิการชุมชนแล้วมี 3 ตำบลคือ ตำบลท่านางแนว ตำบลละหานนา ตำบลท่าวัด กำลังขยายไป 3 ตำบล อบต.ท่าวัด อบต.แวงน้อง อบต.ทางขวาง	- มีการจัดสวัสดิการเช่นเดียวกับอ.แวงใหญ่ มองนาให้เป็นซุปเปอร์มาเก็ต ปลูกอาหาร ไว้ใช้สอยไว้ในที่นา		
		ตำบลท่าวัดเริ่มทำกองทุนสวัสดิการชุมชนในปี2549 โดยมีสสว. 6ให้งบสนับสนุน มีการจัดตั้งระเบียบสวัสดิการด้าน การเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย มีทุนให้กู้ยืมสำหรับผู้ด้อยโอกาส ผู้		- มีความขัดแย้งทางด้านการเมืองท้องถิ่น การทำงนจึงแบ่งฝ่ายกัน - การจัดทำบัญชี อบต.ไม่ได้เข้าไปทำ มี

โซน/พื้นที่	ผลการวิเคราะห์ศักยภาพและจำแนกกลุ่มองค์กร	ผลการดำเนินงานการจัดสวัสดิการสังคม	พื้นที่ต้นแบบ	ประเด็นปัญหาสำคัญด้านการจัดสวัสดิการสังคมในพื้นที่
		พิการเป็นทุนในการประกอบอาชีพ		ชาวบ้านและกำนันทำเอง ทางอบต.เกรงว่าจะไม่ยั่งยืน - ทางอบต.อยากให้ระบุให้ชัดว่าเป็นใครรับผิดชอบจะได้ไม่ก้าวก่ายการทำงานกัน
อ.พล	อ.พลมี 9 ตำบล ก่อตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนแล้วมี2 แห่งคือ เทศบาลเมืองพลและอบต.เมืองพล ที่อยู่ระหว่างการพัฒนามี 4 อบต. อบต.โคกสง่า อบต.หนองแวงโสกพระ อบต.โนนข่า อบต.หนองแวงนางเบ้า และ 2 อบต.ที่ยังไม่เคลื่อนคือ อบต.หนองมะเขือ อบต.หนองทุ่ม	- จัดสวัสดิการเช่นเดียวกับอ.แวงใหญ่ และอ.แวงน้อย มีกลุ่มเลี้ยงวัว วิสาหกิจชุมชน ขายข้าวที่หมู่บ้านตัวเองนำเงินเข้ากลุ่มกองทุนที่หมู่บ้านของตนเอง - มีการจัดสวัสดิการกองบุญวันละ 1 บาท เมื่อปี 2549 โดยการสนับสนุนของพอช. แต่ทางอบต.ไม่สนับสนุนแต่ทางตัวแทนชาวบ้านได้ดำเนินการเอง เช่นไปศึกษาดูงาน ร่างระเบียบเป็นต้น ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมด 222 คน มีเงินประมาณ 50,000 บาท สวัสดิการที่จัดให้ไปแล้วมี การรักษาพยาบาล การคลอดบุตร การตาย		- อบต.ไม่สนับสนุน - ชาวบ้านยังนึกถึงเพียงผลประโยชน์ที่จะได้รับยังไม่เข้าใจในแก่นของกองบุญออมวันละ 1 บาทเพื่อสวัสดิการชุมชน
อ.พระยืน	ก่อตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนแล้วคือ เทศบาลพระยืน และอบต.พระยืน ที่อยู่ในระหว่างดำเนินการ คือ อบต.ขามป้อม อบต.ขามป้อมและอบต.พระบุกซึ่งยังอยู่ในลักษณะสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน เป็นร้านค้าวิสาหกิจชุมชน	- อดีตเคยมีกลุ่มฌาปนกิจอยู่แล้ว ทำมานาน แต่ระยะหลังมีกลุ่มกองบุญสัจจะออมวันละ 1 บาทเข้ามา ตอนแรกก็ยาก แต่ผู้นำให้แนวคิดไปว่ามันคือประกันชีวิตแบบหนึ่ง ชาวบ้านก็เข้ามาร่วมกลุ่มมากขึ้น - ในอนาคตมีแนวทางจะทำแบบอบต.ยางคำที่มีการดึงหลายๆ ภาคส่วนเข้ามาร่วม เป็นคณะทำงานร่วมกันและการจัดสวัสดิการด้านเด็กที่ อบต.ยางคำได้ดำเนินการขอความร่วมมือกับโรงเรียนในการทำงานร่วมกันเรื่องศูนย์เด็กเล็ก		- อบต.บ้านโต้นยังไม่เคลื่อนเพราะผู้นำเชื่อว่าสามารถจัดสวัสดิการได้เองในชุมชน ผู้นำไม่ให้ความร่วมมือ ไม่สนใจกิจกรรมกองบุญสัจจะวันละ 1 บาท - ชาวบ้านมีความเข้าใจไขว้เขว ไม่เข้าใจหน่วยงานที่รับผิดชอบว่าเป็นใคร - มีปัญหาด้านการเมืองท้องถิ่น

โซน/พื้นที่	ผลการวิเคราะห์ศักยภาพและจำแนกกลุ่มองค์กร	ผลการดำเนินงานการจัดสวัสดิการสังคม	พื้นที่ต้นแบบ	ประเด็นปัญหาสำคัญด้านการจัดสวัสดิการสังคมในพื้นที่
	ส่วน 1 เทศบาลที่ยังไม่เคลื่อนคือ เทศบาลบ้านโต้น			- ขาดความร่วมมือจากชาวบ้านและภาคส่วนต่างๆ - มีข้อเสนอว่าให้แจ้งผ่านกรรมการปกครองมาเลยว่าจะให้ใครดูแลงานส่วนกองทุนสวัสดิการชุมชน
อ.หนองสองห้อง	มี 12 ตำบลก่อตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนแล้ว 2 ตำบลคือ อบต.คอนฉิม อบต.หนองไผ่ล้อม อยู่ระหว่างการก่อตั้ง อีก 5 ตำบลคือ อบต.กุลชาติ อบต.หนองหิน อบต.ดอนดั่ง อบต.โนนชาต อบต.หนองไผ่ล้อม 1 เทศบาลกำลังจะขึ้น เหลือ 5 อบต.ที่ยังไม่ขึ้น	- มีการจัดสวัสดิการออมวันละ 1 บาท - มีปัญหาความขัดแย้ง ทางอบต.จึงหันมาดำเนินการเอง มีเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนดำเนินการควบคุมดูแลเงิน มีรายละเอียดชัดเจน สามารถตรวจสอบได้ - สวัสดิการที่จัดให้ได้แก่ เมื่อเสียชีวิตมีค่าทำศพให้ นอนโรงพยาบาลมีค่ารักษาพยาบาลให้ มีการจัดสวัสดิการมาแล้ว 1 ปี - เนื่องจากว่าเงินในกองทุนยังน้อยการจัดสวัสดิการจากการออมวันละ 1 บาทนี้ยังไม่ครอบคลุม - การจัดสวัสดิการให้กับคนพิการ เป็นลักษณะการแจกเบี้ยยังชีพ โดยจะมีการประชาคมระดับหมู่บ้านก่อน และประชาคมระดับตำบลอีกครั้งหนึ่งและมีการติดประกาศว่ามีใครคัดค้านหรือไม่ ถ้าไม่มีก็จัดสวัสดิการให้คนผู้นั้นไป	อบต.ตะกั่วป่า มีระบบที่ดีพอสมควร เช่นการเบิกจ่ายเงินต้องมีใบรับรอง มีหลักฐานชัดเจน มีการตรวจสอบบัญชี เพราะกลัวว่ากองทุนจะล้ม	- ปัญหาในชุมชนคือคนชราถูกทอดทิ้ง - ยังไม่มีรถกู้ชีพที่มีประสิทธิภาพพื้นที่ได้จึงมีแนวคิดจัดซื้อรถกู้ชีพ พาคนในชุมชนไปส่งโรงพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย
อบต.เปือยใหญ่ อ.โนนศิลา	อ. โนนศิลามี 4 อบต. 1 เทศบาล อบต.หนองปลาหมอ อบต.โนนแดง อบต.บ้านหัน อบต.เปือยใหญ่	- มีการจัดสวัสดิการ โดยการจ่ายเบี้ยยังชีพคนพิการ ผู้สูงอายุ โดยจะมีการประชาคมระดับหมู่บ้านและตำบลคัดเลือกคนกลุ่มดังกล่าว - มีการจัดสวัสดิการออมวันละ 1 บาท โดยให้หมู่บ้านจัดการเอง มีอบต.ดูแล - มีกองทุนเศรษฐกิจชุมชน ให้ชาวบ้านกู้ยืมเงินไปประกอบ		

โซน/พื้นที่	ผลการวิเคราะห์ศักยภาพและจำแนกกลุ่มองค์กร	ผลการดำเนินงานการจัดสวัสดิการสังคม	พื้นที่ต้นแบบ	ประเด็นปัญหาสำคัญด้านการจัดสวัสดิการสังคมในพื้นที่
	และเทศบาลตำบลโนนศิลา ก่อตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน แล้วมี1 และอยู่ระหว่างการก่อตั้ง 3 ตำบล และมี1 เทศบาลที่ยัง ไม่ได้ก่อตั้ง	อาชีพ - กองทุนสงเคราะห์ศพ(ฌาปนกิจให้ศพละ 2,000 บาท) - ในตำบลจะมีการจัดประชาคมทุกเดือน ชาวบ้านพอใจในการทำงาน		
อ.อุบลรัตน์	มี 6 อบต. กับ 1 เทศบาลที่ก่อตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนแล้ว คือ อบต.นาคำ อบต.โคกสูง อบต.ทุ่งโป่ง อบต.ศรีสุขสำราญ เทศบาลตำบลอุบลรัตน์และ อบต.เขื่อนอุบลอุบลรันต์ส่วนอบต.บ้านดงยังไม่เก่อตั้งกองทุนสวัสดิการ	- อบต.บ้านดังยังไม่เกิดกองบุญวันละ 1 บาท แต่ที่ทำอยู่มีการจัดสวัสดิการด้านอื่นอยู่คือ เน้นด้านเศรษฐกิจพอเพียง ที่บ้านคำปะหลาย	พื้นที่ต้นแบบที่เรียนรู้สำหรับกองบุญสัจจะวันละบาท	
อบต.หนองแซง อ.บ้านแฮด	มีตำบลหนองแซงจัดตั้งกองบุญสัจจะออมวันละ 1 บาทเพียงตำบลเดียว ตำบลข้างเคียงยังไม่มีการก่อตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน	- เริ่มจากการเข้ามาสนับสนุนงบจากสสว.6 และศพส.5 มาขับเคลื่อนงานต่อ - มีกองบุญสัจจะวันละ 1 บาท ปัจจุบันมีสมาชิก 1,260 คน มีเงินในกองทุนประมาณ 400,000 บาท สมาชิกกองทุนจะมีบัตรประจำตัวของสมาชิกทุกคน สวัสดิการที่จัดให้จะครอบคลุมด้านการเกิด แก่ เจ็บ ตาย - อบต.มีการสมทบทุน ปีละ 50,000 บาท ในคราวต่อไปจะมีการทำข้อบัญญัติการสนับสนุนไว้	กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองแซง	- ควรมีค่าตอบแทนคณะกรรมการในการทำงาน - ไม่มีระเบียบวาระการทำงานของคณะกรรมการบริหารกองทุนอย่างชัดเจน - ตำบลข้างเคียงมีการเข้าไปส่งเสริมแต่ยังไม่ได้รับความสนใจ ยังไม่เกิดกองทุนสวัสดิการชุมชน - กรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน ยังไม่เข้มแข็ง สมาชิกยังไม่ครบทุกคน ผู้สูงอายุและผู้พิการยังไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกทุกคน

โซน/พื้นที่	ผลการวิเคราะห์ศักยภาพและจำแนกกลุ่มองค์กร	ผลการดำเนินงานการจัดสวัสดิการสังคม	พื้นที่ต้นแบบ	ประเด็นปัญหาสำคัญด้านการจัดสวัสดิการสังคมในพื้นที่
		- การดำเนินงาน เมื่อเป็นสมาชิกจะมีผลคุ้มครองภายใน 180 วัน จะมีตัวแทนบ้านละ 2 คนในการเก็บเงินส่งกองกลาง ซึ่งมี อบต.ดูแล ทางอบต.จะเป็นฝ่ายลงไปจ่ายเงินสวัสดิการ(ชาวบ้านเลือกให้เข้ามาจัดการเงินส่วนนี้) - มีการส่งเงินเข้ากองทุนแต่ละงวดประมาณ 30,000 บาท - ถ้าสมาชิกขาดการส่งเงินเข้ากองทุนเกิน 3 เดือน ให้ถือว่าขาดจากการเป็นสมาชิก - มีการเชิญหลายภาคส่วนเข้าร่วมเป็นกรรมการเช่น ครู หมอ อนามัยเป็นต้น - การจัดสวัสดิการด้านอื่นๆเป็นการจ่ายเบี้ยผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ ผู้สูงอายุ เป็นต้น		
อ.ชนบท	มี 9 อบต.ก่อตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนแล้ว 1 อบต.คือ อบต.ปอแดง	กองทุนสวัสดิการชุมชนปอแดงมีสมาชิก 250 คน มีเงินในกองทุน 63,857 บาท	อบต.ปอแดงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ที่เกิดขึ้นได้เพราะนายกอบต.เป็นทีมทำงานเดิมของพอช.	- ปัญหาคือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สนใจ
อ.มัญจาคีรี		- กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลสวนหม่อนได้รับการสนับสนุนเงินและแนวคิดจากพอช. - อบต.สนับสนุนงบประมาณในการจัดสวัสดิการปีละ 50,000 บาท - ปัจจุบันมีสมาชิก 928 คนของกองทุนสัจจะออมวันละ 1 บาท - การจัดสวัสดิการด้านอื่นๆจะเป็นลักษณะการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ	อบต. สวนหม่อน	- บางอบต.ได้รับงบบ้างแล้ว แต่ยังไม่ขับเคลื่อนกองทุนสวัสดิการชุมชน

โซน/พื้นที่	ผลการวิเคราะห์ศักยภาพและจำแนกกลุ่มองค์กร	ผลการดำเนินงานการจัดสวัสดิการสังคม	พื้นที่ต้นแบบ	ประเด็นปัญหาสำคัญด้านการจัดสวัสดิการสังคมในพื้นที่
		- การทำงานของ อบต.สวนหม่อนมีหลายส่วนเข้ามาร่วมกันทำงาน ทั้งอบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ข้าราชการบำนาญ ชาวบ้าน สมาชิกอบต. กลุ่มผู้สูงอายุ เป็นต้น - มีแนวคิดการจัดการป่าชุมชน อยู่ในช่วงการศึกษาข้อมูล		
อ.หนองเรือ	มี 10 อบต.3 เทสบาลที่ขับเคลื่อนกองทุนสวัสดิการชุมชนแล้วได้แก่ อบต.บ้านผือ อบต.ยางคำ อบต.บ้านกง อยู่ระหว่างการก่อตั้ง 2 อบต. ได้แก่ อบต.โนนสะอาด อบต.จรเข้ และอีก 5 อบต.ยังไม่ได้เคลื่อน	- กองบุญสัจจะออมวันละ 1 บาท มีผู้บริหารดีให้ความสำคัญจึงขับเคลื่อนได้ มีผู้ใหญ่บ้านเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง มีภาคส่วนต่างๆเข้าร่วมมามีส่วนร่วมเช่น หมอ ครู ตัวแทนกลุ่มสตรี แม่บ้านเป็นต้น - กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบ้านผือ เริ่มก่อตั้งปี 2549 จากงบของสสว.6 มีการสนับสนุนของพอช. ปัจจุบันมีสมาชิก 1,030 - มีการปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง เมื่อพบเห็นปัญหาของกองทุนก็ช่วยกันวางแผนและหาทางแก้ไขปรับปรุง เช่นกรณีการแจกสวัสดิการ มีการร่างระเบียบให้ครอบคลุม มีการวางแผนการใช้จ่ายเงินในอนาคต สวัสดิการที่จัดให้ได้แก่ การเกิดให้ลูก 500 บาท ให้แม่ที่นอน รพ. คืนละ 100 บาท ไม่เกิน 5 คืน เจ็บป่วยนอนรพ. ให้คืนละ 100 บาท ครั้งละไม่เกิน 10 คืน ปีละ ไม่เกิน 20 คืน การตาย ให้ค่าทำศพ ปีแรกที่เป็นสมาชิกให้ 5,000 ปีที่สองให้ 10,000 บาท ปีที่สามให้ 12,500 บาท ปีที่สี่บวกเพิ่มจากเดิม 1,250 บาท สวัสดิการผู้สูงอายุ ถ้าเป็นสมาชิก 5 ปีขึ้นไป สำหรับคนที่ได้เบี้ยยังชีพอยู่แล้วให้ 200 บาท คนที่ไม่ได้เบี้ยยังชีพให้	อบต.บ้านผือน่าจะเป็นต้นแบบได้ จากการที่มีคณะต่างๆมาศึกษาดูงานปีละประมาณ 15 คณะ	

โซน/พื้นที่	ผลการวิเคราะห์ศักยภาพและจำแนกกลุ่มองค์กร	ผลการดำเนินงานการจัดสวัสดิการสังคม	พื้นที่ต้นแบบ	ประเด็นปัญหาสำคัญด้านการจัดสวัสดิการสังคมในพื้นที่
		สวัสดิการ 300 บาท		
		- กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลทุ่งโป่ง ได้รับเงินสนับสนุนจาก สสว. 6 ยังไม่ได้ใช้เงิน เพราะไม่เข้าใจหลักการ และไม่ได้ให้ความสนใจอย่างจริงจังเริ่มมาทำจริงจังเดือนกรกฎาคม 2550 ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมดประมาณ 583 คน ขณะนี้มีเงินทุนประมาณ 160,000 บาท สวัสดิการที่จัดให้ได้แก่ ด้านการเกิด แก่ เจ็บ ตาย มีผลคุ้มครองภายใน 90 วัน ตั้งแต่วันที่เข้าเป็นสมาชิก มีกรรมการทั้งหมด 28 คนซึ่งประกอบด้วยผู้ใหญ่บ้านและสมาชิกอบต.ทุ่งโป่ง อบต.วางแผนงบสนับสนุนปีละ 100,000 บาท การรับสมัครสมาชิกในอนาคตอาจจะรับทุก 3 หรือ 6 เดือน การขับเคลื่อนงานของอบต.ทุ่งโป่งมีการออกประชาคมตามหมู่บ้าน คาดว่าในอนาคตจะมีความเข้มแข็งเพิ่มมากขึ้น ขณะนี้อยู่ในขั้นเริ่มดำเนินการ		
อบต.ป่าหวายนั่ง องบ้านฝาง	ที่ก่อตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนแล้ว คือ อบต.ป่าหวายนั่ง อีก2 อบต.ที่กำลังจะก่อตั้งคือ อบต.บ้านเหล่า อบต.บ้านฝาง และอีก5 อบต.ที่ยังไม่ได้ก่อตั้ง	- สวัดิการที่อบต.จัดให้ส่วนใหญ่เป็นการจ่ายเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อ - มีแนวคิดการจัดกลุ่มผู้พิการและผู้สูงอายุ - การจัดสวัสดิการสัจจะการออมวันละ 1 บาทปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมด 350 คน มีเงินในกองทุนประมาณ 50,000 บาท และยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากที่อื่น ส่วนใหญ่สมาชิกเป็นผู้สูงอายุ		- การจัดตั้งกองบุญสัจจะออมวันละ 1 บาท เกิดขึ้นได้ยากเนื่องจากผู้นำยังไม่เข้าใจลึกซึ้งและยังไม่สนับสนุน การประชาสัมพันธ์ยังไม่ดี - ยังไม่มีความเข้มแข็ง เพราะเคยมีประสบการณ์ความล้มเหลวของกองทุนอื่นๆ ทำให้ประชาชนขาดความมั่นใจ และกลัวความไม่มั่นคง - คนทำงานน้อย แก้ไขโดยการพยายามประชาสัมพันธ์หาคนทำงานเพิ่มขึ้น - ปัญหาในพื้นที่คือ ปัญหาด้านการศึกษา เด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้

จากการประชุมวิเคราะห์กองทุนสวัสดิการชุมชนในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นพบว่า กองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละบาทเพื่อสวัสดิการชุมชน ทำให้คนหลายภาคส่วนในตำบลเข้ามาทำงานร่วมกันได้ ทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ข้าราชการเกษียณอายุราชการ เป็นการใช้ทุนทรัพยากรมนุษย์ที่มีอยู่ในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน

อย่างไรก็ตาม ความขัดแย้งของกลุ่มอำนาจต่างๆในตำบล การแข่งขันกันทางการเมืองในท้องถิ่นนั้น ทำให้บางกลุ่มบางองค์กรไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน รวมทั้งความไม่เข้าใจต่อแนวคิดของกองบุญวันละบาทเพื่อสวัสดิการชุมชนของสมาชิกผู้นำและเจ้าหน้าที่บางส่วนก่อให้เกิดความมั่นใจต่อกองทุนสวัสดิการชุมชนเกรงว่าจะล้มเหลว

อีกประการหนึ่งคือ การฟื้นฟูมิติทางวัฒนธรรม การดูแลช่วยเหลือกัน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่นเพื่อสวัสดิการชุมชน เพื่อเป็นการออมดิน ออมน้ำ ออมป่า ออมแหล่งอาหาร เพื่อเป็นสวัสดิการให้ผู้ลำบากได้พึ่งพิงเป็นแนวคิดที่ชุมชนให้ความสนใจ และอยากพัฒนาให้เชื่อมโยงกับกองทุนสวัสดิการชุมชน แต่ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างชัดเจนกว้างขวาง มีเพียงบางกองทุนสวัสดิการชุมชนเท่านั้นที่พยายามเชื่อมโยง สวัสดิการชุมชนทั้งมิติกองทุน วัฒนธรรมและกรจัดการทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่น

บทที่ 5
ผลการดำเนินงานกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม จังหวัดขอนแก่น

5.1 กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม จังหวัดขอนแก่น “นำร่องปี 2550”

จังหวัดขอนแก่นเป็นจังหวัดนำร่อง 1 ใน 5 จังหวัดของประเทศที่ได้รับการกระจายกองทุนสวัสดิการสังคมมาที่จังหวัด โดยได้รับงบประมาณ 1 ล้านบาท แบ่งเป็นงบบริหารจัดการร้อยละ 10 สนับสนุนการจัดสวัสดิการเชิงประเด็นร้อยละ 25 สนับสนุนการจัดสวัสดิการเชิงพื้นที่ ร้อยละ 75 คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม จังหวัดขอนแก่น พิจารณาสนับสนุนโครงการการจัดสวัสดิการเชิงประเด็น จากการที่คณะอนุกรรมการด้านการวิเคราะห์รายงานชี้สถานการณ์และการเฝ้าระวังเกี่ยวทางสังคม ชี้ให้เห็นว่าปัญหาเด็กและเยาวชนเป็นเรื่องสำคัญของจังหวัดขอนแก่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับหอพัก เนื่องจากขอนแก่นเป็นศูนย์กลางของการศึกษาของภูมิภาค จึงมีนักเรียน นักศึกษา จากต่างพื้นที่มาศึกษาเล่าเรียนกันมาก นักเรียน นักศึกษาได้พักตามหอพักต่างๆ ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนสวัสดิการสังคม จึงพิจารณาอนุมัติโครงการวิจัยเรื่องหอพักของเด็กและเยาวชนในจังหวัดขอนแก่น

ส่วนการสนับสนุนการจัดสวัสดิการเชิงพื้นที่ร้อยละ 75 อนุกรรมการบริหารกองทุน จังหวัดขอนแก่น ร่วมกันคัดเลือกพื้นที่ที่มีข้อมูลเกี่ยวกับผู้นำ และมีการดำเนินงานเกี่ยวกับกองทุนสวัสดิการชุมชนอยู่แล้ว โดยใช้หลักการว่า งบประมาณมีไม่มากนัก ควรสนับสนุนพื้นที่ที่มีผู้นำที่เข้มแข็ง มีการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการอยู่แล้ว จะได้เสริมความเข้มแข็ง ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับพื้นที่อื่นๆ โดยอนุกรรมการบริหารกองทุนพิจารณาสนับสนุน 7 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรละ 100,000 บาท ดังนี้

ตารางที่ 5.1 สรุปโครงการในพื้นที่ที่ได้รับงบประมาณปี 2551

ที่	พื้นที่/องค์กร	โครงการ	กลุ่มเป้าหมาย
1	เทศบาลเมืองพล อ.พล	อบรมให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุในด้านการจัดสวัสดิการสังคม	ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลจำนวน 20 คน
2	เทศบาล ต.พระยืน อ.พระยืน	อบรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้กับผู้ด้อยโอกาส	ผู้ด้อยโอกาสในตำบลจำนวน 500 คน
3	อบต. ยางคำ อ.หนองเรือ	พัฒนาศูนย์เรียนรู้ เพื่อจัดสวัสดิการชุมชน ต.ยางคำ	- สมาชิกและคณะกรรมการกองทุนฯ จำนวน 330 คน - ผู้นำ ผู้รู้ปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 20 คน
4	อบต.สวนหม่อน อ.มัญจาคีรี	อบรมปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับกลุ่มผู้ด้อยโอกาส	ผู้ด้อยโอกาสในตำบลจำนวน 500 คน
5	อบต.วังชัย อ.น้ำพอง	อบรมหนุนเสริม กลุ่มกองทุนสวัสดิการสังคม	สมาชิก และคณะกรรมการกองทุนฯ
6	อบต.เขาสวนกวาง อ.เขาสวนกวาง	ฝึกอบรมอาชีพช่างก่อสร้าง เพื่อสร้างศูนย์ฝึกอาชีพ อบต.เขาสวนกวาง	ผู้สูงอายุและราษฎรทั่วไป จำนวน 30 คน
7	อบต. ท่านางแนว อ.แวงน้อย	อบรมศึกษาดูงานด้านสวัสดิการสังคม	ประชาชนในตำบล

5.1.1 ผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 7 องค์กร ที่ได้รับกองทุนส่งเสริมการจัดกองทุนสวัสดิการสังคม สรุปได้ดังนี้

1) เทศบาลตำบลพระยืน อ.พระยืน จ.ขอนแก่น จัดอบรมเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง 1 วัน ผู้เข้าร่วม 100 กว่าคน เนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง บรรยายโดยวิทยากรจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น และกองทุนสัจจะออมทรัพย์วันละบาทเพื่อสวัสดิการชุมชน ทำให้ผู้เข้าร่วมอบรมเชื่อมั่นในกองทุนสวัสดิการชุมชนมากขึ้น โดยพิจารณาจากชาวบ้านสมัครเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการเพิ่มขึ้น งบประมาณส่วนที่เหลือจากการอบรมจะสมทบเข้ากองทุนสวัสดิการชุมชน

2) องค์การบริหารส่วนตำบลเขาสวนกวาง อ.เขาสวนกวาง จ.ขอนแก่น จัดอบรมผู้ด้อยโอกาสด้านช่างก่อสร้าง 300 คน โดยใช้หลักสูตรการอบรมและวิทยากรจากศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดขอนแก่น อบรมเกี่ยวกับช่างปูน ช่างเชื่อม ใช้เวลาอบรม 2 สัปดาห์ ให้ใบประกาศแก่ผู้ผ่านการอบรมเพื่อใช้ประโยชน์ในการหางานทำ นอกจากนั้นผู้เข้ารับการอบรมยังได้ปฏิบัติการจริงโดยการก่อสร้างศูนย์เอนกประสงค์ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาสวนกวาง ซึ่งตั้งงบประมาณไว้ 400,000 บาท ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ปฏิบัติงานจริง มีรายได้จากการก่อสร้างศูนย์เอนกประสงค์ ซึ่ง

องค์การบริหารส่วนตำบลเขาสวนกวางจะใช้เป็นศูนย์เอนกประสงค์ครบวงจร ทั้งเป็นศูนย์ฝึกอาชีพ ศูนย์ดนตรี และการออกกำลังกายของประชาชนในพื้นที่ตำบลเขาสวนกวาง

3) องค์การบริหารส่วนตำบลสวนหม่อน อ.มัญจาคีรี จ.ขอนแก่น จัดอบรมชาวบ้านเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและกองทุนสัจจะออมทรัพย์วันละบาทเพื่อสวัสดิการชุมชน มีชาวบ้านเข้าร่วมอบรม 300 กว่าคน จัดศึกษาดูงานเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงและกองทุนชุมชน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และความมั่นใจแก่สมาชิก กองทุนสวัสดิการชุมชนหลังการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ชาวบ้านดังกล่าวมีชาวบ้านสนใจสมาชิกเป็นกองทุนสวัสดิการชุมชนเพิ่มขึ้น

4) องค์การบริหารส่วนตำบลยางคำ อ.หนองเรือ จ.ขอนแก่น

การศึกษาดูงานของผู้นำชุมชน 40 คน ประกอบด้วยผู้ใหญ่บ้าน 14 หมู่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 คน ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลยางคำ คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนที่เป็นตัวแทนชาวบ้าน 5 คน และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลยางคำ ที่เกี่ยวข้องกับกองทุนสวัสดิการชุมชน โดยได้ศึกษาดูงานที่จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน เกี่ยวกับการจัดการป่าชุมชนและการสู่ขวัญป่า บวชป่า เศรษฐกิจพอเพียงการทำไร่นาสวนผสม ศูนย์ผู้สูงอายุมีกิจกรรมกองทุนสัจจะออมทรัพย์วันละ 1 บาท เพื่อสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ การเล่นดนตรีพื้นบ้าน การออกกำลังกายของผู้สูงอายุ กลุ่มอาชีพจักสานไม้ไผ่ กลุ่มสัจจะออมทรัพย์วันละบาทเพื่อสวัสดิการชุมชนบนภูเขา อ.แม่สลองที่มีปัญหาเข้าไม่ถึงสวัสดิการของรัฐ เนื่องจากไม่มีสัญชาติไทย ชาวบ้านจึงรวมตัวกันจัดสวัสดิการช่วยเหลือกันเอง โดยมีครูเป็นผู้นำส่งเสริมสนับสนุนชาวบ้าน ทำให้ผู้นำชุมชนตำบลยางคำ เห็นมิติการจัดสวัสดิการเพื่อความมั่นคงของชีวิตครอบคลุมทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5) องค์การบริหารส่วนตำบลท่านางแนว อ.แวงน้อย จ.ขอนแก่น ได้จัดอบรมเรื่องสวัสดิการชุมชน โดยมีวิทยากรจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น คณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่นและครูที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ตำบลท่านางแนว โดยใช้เวลาในการอบรม 1 วัน มีผู้เข้าร่วม 270 คน ผลที่เกิดขึ้นทำให้ชาวบ้านเข้าใจและมั่นใจในกองทุนสวัสดิการชุมชนมากขึ้นจากเดิมที่ชาวบ้านมีประสบการณ์ความล้มเหลวของกองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์ ทำให้ชาวบ้านขาดความเชื่อมั่นต่อกองทุนสวัสดิการชุมชนเกรงว่าจะล้มเหลวเหมือนกองทุนฌาปนกิจที่ผ่านมา เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นเรื่องกองทุนชุมชน ก่อนหน้านี้กองทุนสวัสดิการชุมชนท่านางแนวได้ใช้งบประมาณส่วนอื่น จัดศึกษาดูงานเรื่องกองทุนชุมชนที่บ้านขาม อ.จตุรัส จ.ชัยภูมิมาแล้ว ส่วนงบประมาณที่เหลือจากการอบรมได้จัดสมทบเข้ากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่านางแนว รวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลท่านางแนวได้จัดสรรงบประมาณสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนปีละ 50,000 ในช่วงเวลา 2 ปีที่ผ่านมาปัจจุบันสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่านางแนวมีสมาชิก 400 กว่าคน มีกองทุน 200,000 กว่าบาท ได้จัดสวัสดิการให้สมาชิกไปแล้ว โดยเฉพาะการนอนรักษาตัวที่โรงพยาบาลของสมาชิกปัจจุบันผู้นำรุ่นเก่า และผู้นำรุ่นใหม่ของตำบลท่านางแนว กำลังสร้างความเข้าใจแนวคิด แนวทางในการทำงานร่วมกัน เพื่อแบ่งบทบาทหน้ากันให้เหมาะสม รวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนให้เข้มแข็งขึ้น

6) ตำบลวังชัย ชมรมผู้สูงอายุตำบลวังชัยได้จัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนขึ้นมา ดำเนินงานมาได้ 1 ปี มีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้น ปัจจุบันสมาชิก 270 คน มีเงินกองทุนจากการออมของสมาชิก 70,000 ชมรมผู้สูงอายุตำบลวังชัยได้เสนอโครงการมายังคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม จังหวัดขอนแก่น โดยการรับรองขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย แต่โดยระเบียบองค์กรสวัสดิการชุมชนยังไม่สามารถเสนอโครงการขอการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการชุมชนได้ กำลังอยู่ระเปิดรับจดทะเบียน องค์กรสวัสดิการชุมชนเพื่อรับรองให้สามารถขอการสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมในปีงบประมาณต่อไปคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนฯจึงให้องค์การบริหารส่วนตำบลวังชัยเสนอโครงการขึ้นมาใหม่ และได้สนับสนุนงบประมาณ 100,000 บาทไปแล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลวังชัยกำลังจะดำเนินงานตามแผนงานโครงการที่เสนอมาต่อไป ส่วนชมรมผู้สูงอายุตำบลวังชัยก็พัฒนากองทุนส่งเสริมสวัสดิการชุมชนของตนเองต่อไปเช่นกัน เทศบาลเมืองพล อ.พล จ.ขอนแก่น เป็นอีกพื้นที่หนึ่งใน 7 พื้นที่ที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ 100,000 บาท ในปีงบประมาณ 2550 ซึ่งเป็นโครงการนำร่องกองทุนส่งเสริมสวัสดิการสังคม เทศบาลเมืองพลอยู่ในระหว่างการสร้างความเข้าใจกับชุมชนในการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนขึ้นในพื้นที่ ซึ่งได้รับการสนับสนุนวิทยากรและบทเรียนการทำงานจากคณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น เพื่อพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนในพื้นที่เทศบาลเมืองพลต่อไป

7) เทศบาลเมืองพล ยังไม่ได้ดำเนินการ

5.1.2 ผลการดำเนินงานการจัดสวัสดิการสังคมในเชิงประเด็น

การจัดสวัสดิการเชิงพื้นที่ซึ่งเป็นโครงการวิจัยเรื่องหอพักของเด็กและเยาวชนในจังหวัดขอนแก่น คณะผู้วิจัยประกอบด้วย ผศ.ดร.ธนพรรณ ธานี (2551) หัวหน้าโครงการวิจัย จากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมีเจ้าหน้าที่จากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดขอนแก่นเป็นผู้ร่วมวิจัย

เหตุผลในศึกษาเรื่องหอพักในจังหวัดขอนแก่น เนื่องจาก การที่ศูนย์เฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคมกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของประชากรเกี่ยวกับปัญหาสังคม พบว่า ปัญหาสังคมของจังหวัดขอนแก่นที่ส่งผลกระทบต่อสังคมมากที่สุด คือปัญหาเด็กและเยาวชน รองลงมา คือ ปัญหาครอบครัวและปัญหาทางเศรษฐกิจ ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนโดยตรงโดยบุคคลที่เป็นต้นเหตุแห่งปัญหา คือ เพื่อน แฟน คู่รัก และคนรู้จัก สาเหตุของปัญหาประการหนึ่งมาจากการที่เยาวชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนไม่ได้พักอาศัยอยู่กับผู้ปกครอง โดยเด็กและเยาวชน ส่วนหนึ่งพักอาศัยที่หอพักที่ได้มีการจดทะเบียนถูกต้องและไม่มีการจดทะเบียนหรือเป็นหอพักแอบแฝงตามบ้านเช่าต่างๆ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น จึงได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว และหาแนวทางแก้ไข เพื่อที่นำไปสู่การลดปัญหาทางสังคมที่เกิดขึ้น โดยได้ทำการศึกษาวิจัยว่าสภาพการเข้าพักในหอพักของเด็กและเยาวชนในจังหวัดขอนแก่นอย่างไรบ้าง และควรจะมีแนวทางการแก้ไขปัญหาการเข้าพักในหอพักของเด็กและเยาวชนในจังหวัดขอนแก่นอย่างไร โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1) เพื่อศึกษาสภาพการเข้าพักในหอพักของเด็กและเยาวชนในจังหวัดขอนแก่น
2) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการเข้าพักในหอพักของเด็กและเยาวชนในจังหวัดขอนแก่น

3) เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการเข้าพักในหอพักของเด็กและเยาวชน

การวิจัยนี้ใช้รูปแบบการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีพื้นที่ในการวิจัย ในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น โดยแบ่งโซนพื้นที่ในการศึกษาออกเป็น 5 โซน ผลการศึกษาพบว่า

โซนที่ 1 บริเวณมหาวิทยาลัยขอนแก่น

สภาพการเข้าพักหอพักของเด็กและเยาวชน ในหอพักที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นหอพักรวม ลักษณะการเข้าพัก เป็นการเข้าพักคู่ ราคาหอพักอยู่ระหว่าง 2,500-4,000 บาทต่อเดือน สิ่งอำนวยความสะดวกประกอบด้วย ตู้เสื้อผ้า เตียง ตู้เย็น อินเทอร์เน็ต โต๊ะเขียนหนังสือ มีระบบการรักษาความปลอดภัยที่ดี ทำเลที่ตั้งสะดวกแต่อยู่ห่างจากถนนใหญ่มาก การคมนาคมสะดวก หากมีรถเป็นของตนเอง แต่ถ้าไม่มีรถเป็นของตัวเองจะค่อนข้างลำบาก เพราะรถรับจ้างที่วิ่งผ่านมีน้อย ส่วนหอพักรวมทั้งชายและหญิง ลักษณะการเข้าพักเป็นการเข้าพักคู่ ราคาหอพักอยู่ระหว่าง 2,000-3,500 บาทต่อเดือน สิ่งอำนวยความสะดวกประกอบด้วยพัดลม เตียงนอน ตู้เสื้อผ้า ระบบการรักษาความปลอดภัยไม่มี ทำเลที่ตั้งค่อนข้างสะดวกและการคมนาคมค่อนข้างสะดวกแต่ต้องมีรถเป็นของตนเอง สำหรับหอพักแอบแฝงส่วนใหญ่เป็นบ้านให้เช่าลักษณะการเข้าพัก เป็นการพักคู่ ราคาของหอพักอยู่ระหว่าง 1,200 บาทต่อเดือน สิ่งอำนวยความสะดวกประกอบด้วย ตู้เสื้อผ้า เตียง พัดลม ระบบรักษาความปลอดภัยไม่มี ทำเลที่ตั้งคับแคบ การคมนาคม ไม่ค่อยสะดวก ต้องใช้รถจักรยายนต์หรือรถยนต์ส่วนตัว

สภาพปัญหาการเข้าพักในหอพัก พบว่า หอพักที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย ส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องราคาแพง แต่หอพักที่ไม่ได้จดทะเบียน พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาการอยู่กันเป็นคู่ ชายหญิง ส่วนหอพักแอบแฝงส่วนใหญ่มีปัญหาการอยู่กันเป็นคู่ และปัญหามั่วสุม ส่งเสียงดัง รบกวนผู้อื่น

ความต้องการในการแก้ไขปัญหา พบว่า ส่วนใหญ่ต้องการให้มีการแยกประเภทของหอพักเป็นหอพักชายหรือหญิงออกจากกันให้ชัดเจน ควรมีการแยกแหล่งสถานบันเทิงให้ห่างไกลจากหอพัก ปรับลดราคาหอพักให้ถูกลง จัดระเบียบหอพักโดยมีการกวดขันในการออกตรวจติดตามอย่างสม่ำเสมอและพัฒนาหอพักให้มีมาตรฐานเดียวกัน

โซนที่ 2 บริเวณมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สภาพการเข้าพักหอพักของเด็กและเยาวชนในหอพักที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นหอพักรวม และเข้าพักคู่ ราคาของหอพักระหว่าง 1,000-3,500 บาทต่อเดือน สิ่งอำนวยความสะดวกประกอบด้วยตู้เสื้อผ้า เตียงนอน พัดลม เคเบิ้ลทีวี มีระบบรักษาความปลอดภัย ทำเลที่ตั้งดี ส่วนการคมนาคมไม่ค่อยสะดวก การจราจรแออัด ถนนค่อนข้างแคบ ส่วนหอพักที่ไม่ได้จดทะเบียน พบว่า ราคาค่าเช่าประมาณ 2,000 บาทต่อเดือน ไม่ค่อยมีระบบเวรยามรักษาความปลอดภัย ทำเลที่ตั้งไม่ค่อยสะดวกคับแคบ การคมนาคมแออัด

สภาพปัญหาการเข้าพักหอพัก พบว่า ทั้งหอพักที่จดทะเบียน ไม่ได้จดทะเบียนและหอพักแอบแฝง มีปัญหาการอยู่เป็นคู่ และเป็นแหล่งมั่วสุม ดื่มสุรา ส่งเสียงดังมีร้านเกมส์อยู่ใกล้หอพัก จำนวนมาก

ความต้องการในการแก้ไขปัญหาควรให้มีการออกตรวจหอพักอย่างเอาจริงเอาจังและเข้มงวด กำหนดให้หอพักทุกหอพักจดทะเบียนให้ถูกต้องตามกฎหมาย แยกประเภทหอพักออกเป็นหอพักชายหรือหญิงจากกันอย่างเด็ดขาด เข้มงวดในการเลือกผู้เข้าพักในหอพัก

โซนที่ 3 บริเวณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

สภาพการเข้าพักในหอพักของเด็กและเยาวชนในหอพักที่จดทะเบียน ส่วนใหญ่เป็นหอพักรวมชายและหญิง ราคาของหอพักอยู่ระหว่าง 1,500-2,500 บาทต่อเดือน สิ่งอำนวยความสะดวกประกอบด้วย พัดลม โต๊ะเขียนหนังสือ ตู้เสื้อผ้า เตียงนอน การรักษาความปลอดภัยไม่มี ทำเลที่ตั้งไม่ค่อยสะดวก อยู่ลึกและไกลจากถนนใหญ่ ส่วนหอพักที่ไม่ได้จดทะเบียนไม่ค่อยมีในนบริเวณนี้ สำหรับหอพักแอบแฝงอยู่ในรูปของบ้านเช่า หรือห้องว่างให้เช่า ราคาอยู่ระหว่าง 1,000-2,000 บาทต่อเดือน การรักษาความปลอดภัยไม่มี ทำเลที่ตั้งคับแคบ และห่างไกลจากถนนใหญ่ การคมนาคมไม่ค่อยสะดวก

สภาพปัญหาการเข้าพักหอพักส่วนใหญ่มีการอยู่ร่วมกันเป็นคู่ ชายหญิง มีการทะเลาะวิวาท ดื่มเหล้า มีแห่งที่เป็นแหล่งมั่วสุมอบายมุข

ความต้องการแก้ไขปัญหา ส่วนใหญ่ต้องการให้มีการแยกประเภทของหอพักเป็นหอพักชายหรือหญิงให้ชัดเจน มีการจัดระเบียบหอพักโดยแบ่งเป็นโซน, โซนหอพักชาย หอพักหญิง และมีการออกตรวจหอพักอย่างเข้มงวดจริงจัง และสม่ำเสมอ

โซนที่ 4 บริเวณวิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยบริหารธุรกิจ โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย โรงเรียนขอนแก่นวิทยา

สภาพการเข้าพักหอพักของเด็กและเยาวชนพบว่าหอพักที่จดทะเบียนส่วนใหญ่ เป็นหอพักรวมทั้งชายและหญิง ลักษณะการเข้าพักเป็นการเข้าพักคู่ ราคาของหอพักอยู่ระหว่าง 2,000-3,000 บาท ต่อเดือน สิ่งอำนวยความสะดวกประกอบด้วยโทรทัศน์ ตู้เสื้อผ้า เตียงนอน ตู้เย็น อินเตอร์เน็ต และเคเบิ้ลทีวี มีระบบการรักษาความปลอดภัย ทำเลที่ตั้งดีและการคมนาคมสะดวก ส่วนหอพักที่ไม่ได้จดทะเบียนส่วนใหญ่เป็นหอพักหญิง ลักษณะการเข้าพักเป็นการเข้าพักคู่ ราคาของหอพักอยู่ระหว่าง 1,500-1,800 บาท ต่อเดือน สิ่งอำนวยความสะดวกประกอบด้วย เตียงนอน ตู้เสื้อผ้า พัดลมไม่มีระบบการรักษาความปลอดภัยที่ดี ทำเลที่ตั้งค่อนข้างคับแคบ อยู่ลึกและค่อนข้างเปลี่ยวในเวลากลางคืน การคมนาคมค่อนข้างสะดวก ไม่ห่างจากถนนใหญ่มากนัก ส่วนหอพักแอบแฝง ส่วนใหญ่เป็นห้องว่างให้เช่า ลักษณะการเข้าพักเป็นการพักรวมทั้งชายและหญิง ราคาของหอพักอยู่ระหว่าง 1,000-1,500 บาทต่อเดือน สิ่งอำนวยความสะดวกประกอบด้วย ตู้เสื้อผ้า เตียงนอน พัดลม ระบบรักษาความปลอดภัยไม่มี ทำเลที่ตั้งคับแคบ เปลี่ยว การคมนาคมไม่ค่อยสะดวก

สภาพปัญหาการเข้าพักหอพักของเด็กและเยาวชนพบว่า ทั้งหอพักที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย หอพักที่ไม่ได้จดทะเบียน และหอพักแอบแฝงส่วนใหญ่มีปัญหาการอยู่กันเป็นคู่ ระหว่างชายหญิง รองลงมาเป็นปัญหาการมั่วสุม ส่งเสียงดัง รบกวน

ความต้องการในการแก้ไขปัญหาการเข้าพักหอพักของเด็กและเยาวชนพบว่า ส่วนใหญ่ต้องการให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด ให้มีการจัดระเบียบหอพัก โดยให้มีการออกตรวจหอพักอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

รองลงมาควรแยกประเภทของหอพักออกเป็นหอพักชายและหญิงโดยเด็ดขาด และจัดให้มีระบบ รักษาความปลอดภัยของหอพัก

โซนที่ 5 บริเวณบ้านโนนทัน

สภาพการเข้าพักในหอพักของเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่เป็นหอพักรวม และไม่ได้จดทะเบียน สิ่งอำนวยความสะดวกประกอบด้วย ตู้เสื้อผ้า เตียงนอน พัดลม ไม่มีระบบการรักษาความปลอดภัยที่ดี ทำเลที่ตั้งคับแคบ อยู่ลึกและการคมนาคมไม่สะดวก

สภาพปัญหาการเข้าพักในหอพักของเด็กและเยาวชนพบว่า ส่วนใหญ่อยู่กันเป็นคู่ชายหญิง และเป็นแหล่งมั่วสุม ดื่มสุรา ทะเลาะวิวาท ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น

ความต้องการในการแก้ไขปัญหา ควรมีการแยกประเภทของหอพักให้ชัดเจน มีเจ้าหน้าที่ออกตรวจตราอย่างเข้มงวด และสม่ำเสมอ สร้างจิตสำนึกกับผู้ประกอบการให้ช่วยดูแล และเข้มงวดกับผู้เข้าพักหอพัก

สรุปและข้อเสนอแนะจากการวิจัยเรื่องหอพัก

1) สรุปผลการวิจัย จากการศึกษาโดยภาพรวม พบว่า สภาพการเข้าพักในหอพักของเด็กและเยาวชนในจังหวัดขอนแก่น โดยส่วนใหญ่พักอยู่ในหอพักที่มีการจดทะเบียนที่ถูกต้องตามกฎหมาย รองลงมาเป็นหอพักที่ไม่ได้มีการจดทะเบียน และมีหอพักประเภทแอบแฝงในลักษณะของบ้านเช่า ห้องว่างให้เช่า ส่วนใหญ่เป็นประเภทหอพักที่อยู่รวมกันทั้งหญิงและชาย ยกเว้นบริเวณโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน และแก่นนครวิทยาลัย ที่มีการแยกหอพักออกเป็นหอพักหญิง หอพักชาย สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเข้าพักในหอพัก ส่วนใหญ่เป็นการอยู่รวมกันเป็นคู่ ชายและหญิง เป็นแหล่งมั่วสุม การดื่มสุรา เล่นการพนัน

2) ข้อเสนอแนะ จากผลการวิจัยควรมีแนวทางการแก้ไขปัญหาการเข้าพักหอพักของเด็กและเยาวชน ในจังหวัดขอนแก่น

2.1) จัดระเบียบหอพัก โดยแยกประเภทของหอพัก เป็นหอพักหญิง หรือหอพักชาย แยกจากกันโดยเด็ดขาด

2.2) มีเจ้าหน้าที่ออกตรวจหอพักอย่างสม่ำเสมอ และเข้มงวด

2.3) จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการเข้าพักหอพักของเด็กและเยาวชนระหว่างผู้ประกอบการ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง อยู่เสมอ

2.4) จัดให้มีการพัฒนามาตรฐานของหอพักให้ได้มาตรฐานเหมือนกันทุกหอพัก

2.5) สภาพแวดล้อมของหอพักให้มีสภาพที่ดีน่าอยู่ และควรมีที่ตั้งห่างจากแหล่งสถานบันเทิง แหล่งอบายมุขต่างๆ

2.6) จัดให้มีมาตรฐานราคาของหอพักเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2.7) จัดให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยที่ดีและได้มาตรฐาน

5.2 กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม “ขยายผล ปี 2551”

คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม จังหวัดขอนแก่น ในปีงบประมาณ 2551 ได้มีกระบวนการดำเนินงานและผลการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

1) คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม จังหวัดขอนแก่น ได้จัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ แนวทางการพิจารณาโครงการบริหารและแนวทางการจัดทำโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม ข้อกำหนดคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการยื่นคำขอ และการรับรองเป็นองค์กรสวัสดิการชุมชน พ.ศ. 2551 ให้แก่ หน่วยราชการ องค์การสาธารณประโยชน์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรสวัสดิการชุมชน แบ่งกลุ่มให้องค์กรต่างๆ ได้วิเคราะห์ปัญหา และวางแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมด้านต่างๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเรียนรู้แนวทางการพัฒนาโครงการ ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม เพื่อเสนอต่ออนุกรรมการบริหารกองทุนสวัสดิการสังคม จังหวัดขอนแก่น ในการประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจดังกล่าวมีหน่วยงานราชการ องค์การสาธารณประโยชน์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรชุมชนสนใจเข้ารับฟังจำนวนมาก

2) คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม จังหวัดขอนแก่น ได้แต่ตั้งคณะทำงานพิจารณากลั่นกรองโครงการ 15 คน ซึ่งประกอบด้วย ข้าราชการ นักวิชาการ ผู้แทนองค์กรสาธารณประโยชน์ และผู้แทนภาคประชาชน

คณะทำงานทำหน้าที่ในการพิจารณากลั่นกรองโครงการที่ หน่วยงานราชการ องค์กรสาธารณประโยชน์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เสนอขอทุนเพื่อดำเนินโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม และสรุปรายงานผลการพิจารณากลั่นกรองโครงการต่อคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม จังหวัดขอนแก่น เพื่อพิจารณาอนุมัติต่อไป โดยมีพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดขอนแก่นเป็นประธานคณะทำงาน

3) คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม จังหวัดขอนแก่นได้พิจารณาอนุมัติสนับสนุนจากเงินกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม สรุปได้ดังตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5.2 แสดงการอนุมัติเงินสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม ปี 51

รายละเอียด	จำนวน		จำนวนเงิน (บาท)
	องค์กร	โครงการ	
เชิงพื้นที่	73	93	5,048,126
เชิงประเด็น	16	21	1,767,725
รวมทั้งสิ้น	89	114	6,815,851

เมื่อพิจารณารายละเอียดโครงการทั้งในส่วนที่เป็นของหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และในส่วนขององค์กรสาธารณประโยชน์ ที่ได้รับการสนับสนุนเงินอุดหนุนจากกองทุนส่งเสริมสวัสดิการสังคม จังหวัดขอนแก่น สรุปได้ดังนี้

1) โครงการของหน่วยงานภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้รับการสนับสนุนเงินอุดหนุนจากกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม จังหวัดขอนแก่น เป็นโครงการเกี่ยวกับส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ความพอเพียง อบรมเชิงปฏิบัติการด้านกฎหมาย และสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ติดเชื้อ ผู้พิการ และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านสังคม การฝึกอาชีพ การต้านยาเสพติด การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม การพัฒนาระบบและอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ ผู้พิการ การพัฒนาสุขภาวะชุมชน การพัฒนามาตรการ กลไก คุ้มครองเด็กไทยยุคใหม่ใส่ใจอ่านหนังสือ ส่งเสริมสิทธิมนุษยชน และความเสมอภาคหญิง-ชาย สู่ชุมชน เครือข่ายเฝ้าระวังความรุนแรงระดับหมู่บ้าน ด้านครอบครัวอบอุ่น อาสาสมัครระวังด้านภัยสังคม ทบทวนความรู้สู่มหาวิทยาลัย การเฝ้าระวังความปลอดภัยจากการบริโภคอาหาร

เมื่อพิจารณากลุ่มเป้าหมายของโครงการ ประกอบด้วย เด็ก เยาวชน ผู้ติดเชื้อ ผู้พิการ ผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานพัฒนาสังคม ผู้ว่างงาน สตรี ครูและผู้บริหาร คนเก็บของเก่า ผู้รับจ้างรายวัน คนขับรถรับจ้างทั่วไป กรรมกรและสมาชิกกองทุนสวัสดิการสังคม ครอบครัวนำร่อง **กิจกรรมของโครงการ**ส่วนใหญ่เป็นการอบรม งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนส่วนใหญ่ โครงการละไม่เกิน 50,000 บาท

2) โครงการขององค์กรสาธารณประโยชน์ ที่ได้รับเงินอุดหนุนจากกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม จังหวัดขอนแก่น เป็นโครงการเกี่ยวกับ พัฒนาศักยภาพอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ เครือข่ายเฝ้าระวังปัญหาสังคม และการค้ามนุษย์ อาสาสมัครคุ้มครองเด็ก ศิลปะการป้องกันตัว(มวยไทย) เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม สำนึกรักชุมชน สุขภาพ อบรมงานประดิษฐ์ เสริมสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาเครือข่ายการทำงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อพิจารณากลุ่มเป้าหมายของโครงการ ประกอบด้วย เด็ก เยาวชน ครู ผู้ปกครอง ผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ สตรี เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น **กิจกรรมโครงการ**ส่วนใหญ่เป็นการอบรม โดยโครงการส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณไม่เกิน 100,000 บาท

กล่าวโดยสรุปผลการดำเนินงานกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่นนำร่องปี 2550 จำนวน 1 ล้านบาท คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม ซึ่งมีปลัดจังหวัดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายเป็นประธานกรรมการ พิจารณาให้การสนับสนุนโครงการของ 7 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีความสนใจพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน ให้เป็นศูนย์การเรียนรู้แก่พื้นที่อื่น ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นเพราะการผลักดันทางนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณองค์กรละ 100,000 บาท ได้ดำเนินการอบรมสร้างความเข้าใจแก่สมาชิกเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง กองทุนสวัสดิการชุมชน และการฝึกอบรมฝีมือทางช่างก่อสร้าง ผลที่ได้รับ ชาวบ้านมีความเข้าใจ มั่นใจและสมัครเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการเพิ่มขึ้น พยายามเชื่อมโยงกองทุนสวัสดิการชุมชนไปสู่การจัดการวิถีการผลิตที่ยั่งยืน การเกษตรยั่งยืน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่น และการพัฒนาทุนทางวัฒนธรรมเพื่อสวัสดิการชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดสรรงบประมาณสมทบให้แก่กองทุนสวัสดิการชุมชน นอกจากนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนทั้งด้านบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ การศึกษาเรียนรู้แก่ผู้นำและสมาชิกของกองทุนสวัสดิการชุมชน อย่างไรก็ตามมีบางพื้นที่ที่การมีส่วนร่วมและการทำงานร่วมกันระหว่างกองทุนสวัสดิการชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ดีนัก

การดำเนินงานของกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม จังหวัดขอนแก่นในปี 2551 คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่นได้จัดสัมมนาชี้แจงเกี่ยวกับกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ หน่วยราชการ องค์กรสาธารณประโยชน์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรสวัสดิการชุมชน ประชาสัมพันธ์ให้องค์กรต่างๆ เสนอโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม จังหวัดขอนแก่น คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการ แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณากลั่นกรองโครงการจังหวัดขอนแก่น ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนภาครัฐ องค์การสาธารณประโยชน์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักวิชาการและผู้แทนประชาชน โดยมีพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่นเป็นประธาน คณะทำงาน ทำหน้าที่พิจารณากลั่นกรองโครงการเสนอคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่นเพื่อพิจารณาอนุมัติ ในปีงบประมา 2551 คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม จังหวัดขอนแก่นได้พิจารณาสนับสนุนโครงการเชิงพื้นที่ 73 องค์กร 93 โครงการ เป็นเงิน 5,048,126 บาท เชิงประเด็น 16 องค์กร 21 โครงการ เป็นเงิน 1,767,725 บาท รวมทั้งสิ้น 89 องค์กร 114 โครงการ เป็นเงิน 6,815,851 บาท

การดำเนินงานของกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม จังหวัดขอนแก่น เป็นลักษณะเปิดรับโครงการทั่วไปหรือโครงการเชิงรับที่กระจายทั้งด้าน องค์กร พื้นที่และประเด็น ซึ่งมีข้อดีที่เปิดโอกาสให้หลายองค์กรให้เข้าถึงกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม จังหวัดขอนแก่น แต่ก็มีข้อจำกัดที่ขาดยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานกองทุนส่งเสริมจัด

สวัสดิการสังคม จังหวัดขอนแก่น ที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์และแผนสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น การทำงานของคณะกรรมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น (กสอ.) อนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น และคณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ยังขาดการเชื่อมโยงกัน ร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์ แผนงาน หนุนเสริมการทำงานร่วมกัน***จึงมีเสียงสะท้อนว่า ภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมน้อยในการดำเนินงานของกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมส่วนใหญ่ บทบาท อำนาจในการดำเนินงานกองทุนฯ เป็นของภาคราชการเป็นหลัก โดยที่ภาคราชการยังทำงานแบบตั้งรับ*** จากการกำหนดยุทธศาสตร์การทำงานของกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมที่จะเชื่อมโยงกับภาคีต่างๆ และให้ภาคีต่างๆ มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงาน

จากการดำเนินในลักษณะดังกล่าว ภาคราชการควรทำหน้าที่ในการเชื่อมประสานภาคีให้นำพลังสร้างสรรค์มาทำงานสวัสดิการสังคมร่วมกันอย่างเต็มที่ โครงการที่ให้การสนับสนุนส่วนใหญ่เป็นการอบรม ซึ่งการเสริมสร้างการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มเป้าหมายมีความสำคัญ แต่ควรมีแผนงานเป็นกระบวนการทำงานที่ต่อเนื่องกันทั้งการอบรมเสริมความรู้ ความเข้าใจ พัฒนาทักษะ แนวคิดในการทำงาน การพัฒนากลุ่มองค์กรของผู้ด้อยโอกาส และองค์กรในพื้นที่ไม่ใช่เป็นการดำเนินงานให้โดยคนภายนอก กลุ่มผู้ด้อยโอกาสและทรัพยากรบุคคลในพื้นที่มีโอกาสปฏิบัติการการจัดสวัสดิการสังคม มีการสรุปบทเรียน เพื่อสร้างความรู้ ยกระดับการจัดสวัสดิการให้มีคุณภาพสูงขึ้น นั่นหมายความว่าโครงการควรมีกระบวนการทั้งการเสริมความรู้ ปฏิบัติการ และสรุปบทเรียน เพื่อยกระดับความรู้ในการจัดสวัสดิการสังคม ให้มีคุณภาพสูงขึ้น โดยกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ทรัพยากรบุคคลในพื้นที่ มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสวัสดิการสังคม

บทที่ 6
รูปแบบและวิธีการในการจัดสวัสดิการโดยภาคชุมชนระดับตำบล/เทศบาล และการขยายเชื่อมโยงกองทุน

ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น รูปแบบและวิธีการในการจัดสวัสดิการโดยภาคชุมชนในระดับตำบล/เทศบาล ที่มีการดำเนินการกันมากคือ กองทุนสวัสดิการชุมชน แต่เดิมชุมชนมีการดูแลช่วยเหลือกันโดยระบบครอบครัว เครือญาติ และชุมชน กล่าวคือ มีการจัดการการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร เช่น ดิน น้ำ ป่า เป็นต้น มีการจัดการแรงงานในการผลิต การสร้างบ้านเรือน การสร้างวัด ศาลากลางบ้าน และสาธารณประโยชน์ของส่วนรวมร่วมกัน เมื่อผู้ใดเจ็บไข้ ได้ป่วย ประสบอุบัติเหตุ ประสบปัญหาในชีวิต คนในครอบครัว เครือญาติ และเพื่อนบ้านในชุมชน จะมีการดูแลช่วยเหลือกัน มีการมาเยี่ยมเยือน ทำพิธีกรรมในการรักษา บายศรีสู่ขวัญ ให้กำลังใจแก่ผู้ประสบปัญหา ให้มีกำลังใจที่จะต่อสู้กับปัญหา จัดการกับชีวิต ให้ค่อยๆดีขึ้น นอกจากนั้นวัดและศาสนามีความสำคัญเป็นที่พึ่งพิงของผู้ประสบปัญหาทางสังคมเช่นกัน

เมื่อมีการพัฒนาชุมชน ส่งเสริมการรวมกลุ่มชาวบ้านเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา จึงเกิดกลุ่มต่างๆขึ้นมาในชุมชน โดยกลุ่มออมทรัพย์เป็นกลุ่มหนึ่งที่มีการส่งเสริมให้จัดตั้งขึ้นโดย ส่งเสริมการออมทรัพย์ของสมาชิก ปล่อยกู้ให้สมาชิกโดยคิดดอกเบี้ยต่ำ เพื่อนำไปใช้ในการลงทุนการผลิต ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของบุตรหลาน ค่ารักษาพยาบาล ตามความจำเป็นของครอบครัว จนกระทั่งมีการส่งเสริมเผยแพร่ กองทุนสวัสดิการชุมชนขึ้น องค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการหนุนเสริมกระบวนการเรียนรู้เรื่องกองทุนสวัสดิการชุมชนคือ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ได้จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ศึกษาดูงานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้นำชุมชนทำให้ภาคประชาชนมีความสนใจในการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชน ประกอบกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีนโยบายสนับสนุนการดำเนินงานสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นขึ้น โดยให้สถาบันพัฒนาองค์การชุมชนเป็นฝ่ายเลขานุการ สนับสนุนการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น

คณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น ได้แบ่งวิทยากรกระบวนการรับผิดชอบพื้นที่จังหวัดขอนแก่นออกเป็น 3 โซน ได้แก่ โซนเหนือ โซนตะวันตก และโซนใต้ แต่ละโซนมีวิทยากรกระบวนการประมาณ 7 คน ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำชุมชน ข้าราชการเกษียณอายุราชการ ทั้งนี้แล้วแต่ความพร้อมของผู้นำที่มีในแต่ละโซน วิทยากรกระบวนการแต่ละโซนจัดเวทีสร้างความเข้าใจแก่แกนนำระดับตำบลๆละ 50 คน เพื่อคัดเลือกคณะทำงานในการขับเคลื่อนการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบล คณะทำงานขับเคลื่อนการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบลยกร่างกฎระเบียบกองทุนสวัสดิการชุมชน สร้างความเข้าใจแก่ชาวบ้าน เปิดรับสมัครสมาชิกกองทุนสัจจะออมทรัพย์วันละบาทเพื่อสวัสดิการชุมชน ดำเนินการและจัดสวัสดิการให้สมาชิกตามระเบียบของกองทุนสวัสดิการชุมชนที่วางไว้

6.1 รูปแบบและวิธีการในการจัดสวัสดิการโดยภาคชุมชนระดับตำบล/เทศบาล

คณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น ได้เริ่มขับเคลื่อนจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 ในพื้นที่ต้นแบบ 7 ตำบล ขยายผลเป็น 14 ตำบล จนถึงปี พ.ศ. 2551 นี้ ได้จัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบลเสร็จเรียบร้อย 80 ตำบล และในปีงบประมาณ 2551 นี้ มีแผนจะขยายอีก 35 ตำบล ข้อมูลจากคณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ได้สรุปข้อมูลของกองทุนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นระดับตำบล/เทศบาลในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นจาก 80 กองทุนไว้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 6.1 แสดงฐานข้อมูลการพัฒนาสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นระดับตำบล เทศบาล ในรูปแบบสวัสดิการวันละบาท[1]

ที่	ชื่อองค์กรตำบล/อำเภอ	เริ่มจัดตั้ง	จำนวนสมาชิก	จำนวนหมู่บ้าน / กลุ่ม	จำนวนกองทุน	ที่มาของกองทุน	สวัสดิการที่จัด	การสนับสนุนจากภาคีท้องถิ่น	งบประมาณที่ได้รับการสมทบกองทุน
1.	กองบุญวันละ 1 บาท ต.หินตั้ง อ.บ้านไผ่	1 ก.ย. 49	823	12	303,931.94	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่, เจ็บ,ตาย	อบต.	50,000
2.	สวัสดิการชุมชนตำบลบ้านผือ	1 ม.ค.49	997	10	514,302	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่, เจ็บ,ตาย	อบต.	100,000
3.	สวัสดิการชุมชนตำบลบัวใหญ่	1 ส.ค.50	200	14	15,000	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่, เจ็บ,ตาย	อบต.	50,000
4.	สวัสดิการชุมชนตำบลดอนหัน	12 ส.ค.48	536	11	130,000	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่, เจ็บ,ตาย	พอช.	100,000
5.	สวัสดิการชุมชนตำบลดอนฉิม	1 ม.ค.49	808	9	487,600	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่, เจ็บ,ตาย	อบต.	100,000
6.	สวัสดิการชุมชนตำบลท่านางแนว	11 ธ.ค.49	405	10	196,400	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่, เจ็บ,ตาย	อบต.	50,000
7.	สวัสดิการชุมชนตำบลโคกสง่า	ก.พ.50	385	7	164,500	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่, เจ็บ,ตาย	อบต.	50,000
8.	สวัสดิการชุมชนตำบลหนองแวงโสกพระ	1 ธ.ค. 49	881	14	277,624	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่, เจ็บ,ตาย	อบต.	100,000
9.	สวัสดิการชุมชนตำบลยางคำ	1 ต.ค. 49	1,000	12	300,000	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่, เจ็บ,ตาย	อบต.	300,000
10.	ออมทรัพย์วันละ 1 บาท ต.โคกสี .เมือง	1 ม.ค.48	230	6	74,825	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่, เจ็บ,ตาย	อบต.	50,000
11.	สวัสดิการชุมชนตำบลพระยืน	1 ก.ย.49	778	12	215,376.66	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่, เจ็บ,ตาย	อบต.	50,000
12.	สวัสดิการชุมชนตำบลหนองกุงธนสาร	1 ต.ค.49	192	7	100,000	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่, เจ็บ,ตาย	อบต.	50,000
13.	กองทุนสวัสดิการพระธรรมสาร อ.บ้านไผ่	3 พ.ย.47	50	1	62,933	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่, เจ็บ,ตาย	อบต.	30,000
14.	สวัสดิการสังคมตำบลนาเพียง	1 ธ.ค. 49	228	13	127,190	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่, เจ็บ,ตาย	อบต.	30,000
15.	กองทุนสัจจะวันละบาท ตำบลสะอาด	1 ต.ค.49	1,285	14	194,627	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่, เจ็บ,ตาย	อบต.	50,000
16.	สวัสดิการชุมชน	11 มิ.ย.50	704	12	176,108.11	ออมทรัพย์เพื่อ	เกิด,แก่,	อบต.	100,000

[1] ข้อมูลจากคณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น

ที่	ชื่อองค์กรตำบล/อำเภอ	เริ่มจัดตั้ง	จำนวนสมาชิก	จำนวนหมู่บ้าน / กลุ่ม	จำนวนกองทุน	ที่มาของกองทุน	สวัสดิการที่จัด	การสนับสนุนจากภาคีท้องถิ่น	งบประมาณที่ได้รับการสมทบกองทุน
	ตำบลนาชุมแสง					สวัสดิการ	เจ็บ,ตาย		
17.	สวัสดิการชุมชนตำบลสวนหม่อน	11 พ.ค.50	775	13	197,558.24	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	พอช.	12,000
18.	สวัสดิการชุมชนเทศบาลนครขอนแก่น	1 ก.ค.48	1,200	13	300,000	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	พอช.	12,000
19.	กองทุนฟื้นฟูผู้สูงอายุตำบลบัวเงิน	10 ส.ค.49	724	17	275,600	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	อบต.	170,000
20.	สวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลพระยืน	1 ก.ค.50	529	4	101,756.37	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	พมจ.	100,000
21.	สวัสดิการชุมชนตำบลดินดำ	19 ก.พ. 50	937	7	356,751	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	อบต.	100,000
22.	สวัสดิการสังคมตำบลหัวยยาง	25 ต.ค. 49	550	8	115,571.68	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	อบต.	30,000
23.	สวัสดิการชุมชนตำบลหนองแวงนางเบ้า	1 ส.ค.50	251	13	18,769	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	อบต.	50,000
24.	สวัสดิการชุมชนตำบลละหานนา	1 ม.ค.50	324	9	75,000	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	อบต.	50,000
25.	สัจจะกองบุญ วันละ 1 บาท ตำบลเขาสวนกวาง	1 มิ.ย. 50	311	6	50,596.02	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	อบต.	100,000
26.	สวัสดิการชุมชนตำบลบ้านกง	ต.ค.50	632	9	176,240	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	อบต.	29,290
27.	สวัสดิการชุมชนตำบลเพ็กใหญ่	1 เม.ย. 50	226	5	46,479	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	อบต.	30,000
28.	สวัสดิการชุมชนตำบลโนนทอง	1 ส.ค. 50	569	11	114,420	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	อบต.	30,000
29.	สัจจะกองบุญวันละ 1 บาท ต.วังชัย	6 เม.ย.50	286	16	94,000	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	อบต.	50,000
30.	สวัสดิการชุมชนตำบลทุ่งโป่ง	1 มี.ค.50	273	10	153,820	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	อบต.	30,000
31.	สวัสดิการชุมชนตำบลท่าวัด	20 ต.ค.49	380	10	123,745.37	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	พอช.	12,000
32.	สวัสดิการชุมชนตำบลโนนสะอาด	4 ก.ย.49	280	6	74,000	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	อบต.	30,000
33.	สวัสดิการสังคม	1 ส.ค.49	1,350	9	312,200	ออมทรัพย์เพื่อ	เกิด,แก่,	อบต.	50,000

ที่	ชื่อองค์กรตำบล/อำเภอ	เริ่มจัดตั้ง	จำนวนสมาชิก	จำนวนหมู่บ้าน / กลุ่ม	จำนวนกองทุน	ที่มาของกองทุน	สวัสดิการที่จัด	การสนับสนุนจากภาคีท้องถิ่น	งบประมาณที่ได้รับการสมทบกองทุน
	ตำบลโนนข่า					สวัสดิการ	เจ็บ,ตาย		
34.	สวัสดิการเทศบาลเมืองพล	1 ม.ค. 49	182	4	55,500	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	พอช.	12,000
35.	สวัสดิการชุมชนตำบลหนองไผ่	1 ก.พ.47	1,263	2	860,000	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	-	-
36.	สวัสดิการบ้านมั่งคงตำบลชุมแพ	1 ก.ย.47	30	1	138,386	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	-	-
37.	สวัสดิการชุมชนตำบลหนองสองห้อง	1 มิ.ย.51	120	16	15,110	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	อบต.	30,000
38.	สวัสดิการชุมชนตำบลเปือยใหญ่	2549	321	7	105,252	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	อบต.	30,000
39.	สวัสดิการสังคมตำบลขามป้อม	17 ต.ค.49	329	9	34,241.23	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	อบต.	30,000
40.	สวัสดิการชุมชนตำบลสีชมพู	23 ส.ค.49	227	13	195,712	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	อบต.	100,000
41.	สวัสดิการชุมชนตำบลขนวน	2549	180	6	46,342.63	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	อบต.	30,000
42.	สวัสดิการชุมชนตำบลบ้านทุ่ม	5 มิ.ย.50	300	9	30,000	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	อบต.	30,000
43.	สวัสดิการชุมชนตำบลโพธิ์ไชย	15 ต.ค.50	195	3	45,000	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	อบต.	30,000
44.	สวัสดิการชุมชนสังคมตำบลห้วยเตย	4 ก.ย.49	221	7	111,919	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	อบต.	30,000
45.	สวัสดิการชุมชนตำบลบ้านแท่น	2550	150	8	53,900	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	อบต.	20,000
46.	สวัสดิการเครือข่ายริมทางรถไฟ ต.ศิลา	พ.ย.2549	267	5	25,000	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	-	-
47.	สวัสดิการชุมชนตำบลป่าหวายนั่ง	ต.ค.50	159	9	20,547	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	อบต.	30,000
48.	สวัสดิการชุมชนตำบลตะกั่วป่า	24 ต.ค.49	155	11	104,901.44	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	สสว.6	29,250
49.	ออมทรัพย์สว่างแสงศรีตำบลชุมแพ	14 พ.ย.47	25	1	25,000	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	เทศบาล	15,000
50.	ออมทรัพย์บ้านมั่นคงแสงสว่างพัฒนา	3 ก.ย.49	51	1	54,116	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	-	-

ที่	ชื่อองค์กรตำบล/อำเภอ	เริ่มจัดตั้ง	จำนวนสมาชิก	จำนวนหมู่บ้าน / กลุ่ม	จำนวนกองทุน	ที่มาของกองทุน	สวัสดิการที่จัด	การสนับสนุนจากภาคีท้องถิ่น	งบประมาณที่ได้รับการสมทบกองทุน
	ตำบลชุมแพ								
51.	สวัสดิการบ้านมั่นคงกุดชุมแพ ต.ชุมแพ	2549	69	1	51,268	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	-	-
52.	สวัสดิการชุมชนท้องถิ่นตำบลหนองไผ่	30 พ.ค.50	150	3	27,529	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	อบต.	30,000
53.	สวัสดิการชุมชนตำบลนาคำ	2550	150	8	55,000	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	อบต.	30,000
54.	สวัสดิการออมวันละ 1 บาท ตำบลโจดหนองแก	6 พ.ย.49	145	3	100,000	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	อบต.	30,000
55.	สวัสดิการชุมชนตำบลห้วยแก	3 ม.ค.50	250	9	135,100	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	อบต.	30,000
56.	สวัสดิการสังคมตำบลทุ่งชมพู	2550	150	5	69,350	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	อบต.	30,000
57.	สวัสดิการชุมชนตำบลห้วยม่วง	2549	159	9	35,000	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	สสว.6	29,250
58.	สวัสดิการชุมชนตำบลปอแดง	1 พ.ค.49	250	5	63,875	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	อบต.	30,000
59.	สวัสดิการวันละบาทตำบลวังม่วง	1 พ.ค.48	215	4	931,822	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	อบต.	50,000
60.	สวัสดิการชุมชนตำบลเมืองพล	8 พ.ค.49	376	3	222,560	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	อบต.	30,000
61.	สวัสดิการชุมชนตำบลลอมคอม	5 เม.ย.50	153	5	14,590	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	อบต.	30,000
62.	สวัสดิการชุมชนตำบลหนองกุง	1 ก.ค.50	210	3	40,800	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	อบต.	30,000
63.	สวัสดิการชุมชนตำบลโนนคอม	15 ก.ค.50	225	3	41,175	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	อบต.	30,000
64.	สัจจะกองบุญวันละ 1 บาท ต.ทรายมูล	5 ก.ค.50	250	13	44,000	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	อบต.	30,000
65.	สวัสดิการชุมชนตำบลเก่างิ้ว	1 พ.ค.50	230	4	35,100	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	อบต.	30,000
66.	กองทุนเพื่อการศึกษา ต.โสกนกเต็น	11 ม.ค.47	200	3	192,000	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่,เจ็บ,ตาย	อบต.	30,000
67.	สวัสดิการเพื่อ	1 ม.ค.49	700	7	278,439	ออมทรัพย์เพื่อ	เกิด,แก่,	อบต.	50,000

ที่	ชื่อองค์กรตำบล/อำเภอ	เริ่มจัดตั้ง	จำนวนสมาชิก	จำนวนหมู่บ้าน / กลุ่ม	จำนวนกองทุน	ที่มาของกองทุน	สวัสดิการที่จัด	การสนับสนุนจากภาคีท้องถิ่น	งบประมาณที่ได้รับการสมทบกองทุน
	ประชาชน ต.หนองแซง					สวัสดิการ	เจ็บ,ตาย		
68.	สวัสดิการชุมชน ต. กุดขอนแก่น อ.ภูเวียง	14 พ.ย. 50	212	5	47,828	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่, เจ็บ,ตาย	-	-
69.	สวัสดิการชุมชน ตำบลพังทุย	1ส.ค.50	200	4	20,580	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่, เจ็บ,ตาย	อบต.	50,000
70.	สวัสดิการชุมชน ตำบลศรีสุขสำราญ	1 ก.พ.50	250	3	78,730	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่, เจ็บ,ตาย	อบต.	50,000
71.	สวัสดิการชุมชน ตำบลคึมชาติ	1 มี .ค.50	125	3	32,000	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่, เจ็บ,ตาย	อบต.	30,000
72.	สวัสดิการชุมชน ตำบลวังสวาบ	1 มี.ค.50	150	3	21,000	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่, เจ็บ,ตาย	อบต.	30,000
73.	สวัสดิการชุมชน ตำบลเมืองเก่า	2549	120	10	34,000	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่, เจ็บ,ตาย	สสว.6	29,800
74.	สวัสดิการผู้สูงอายุ ตำบลน้ำพอง	1 ต.ค.49	711	13	5,200,000	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่, เจ็บ,ตาย	อบต.	5,000,000
75.	สวัสดิการชุมชน เทศบาลตำบลน้ำพอง	15 ก.พ.50	672	4	34,272	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่, เจ็บ,ตาย	-	-
76.	ออมทรัพย์บ้านมั่นคง หนองคะเน ต.หนองไผ่	25 ก.ย.47	43	1	54,251	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่, เจ็บ,ตาย	-	-
77.	สวัสดิการเทศบาล ชุมชนทางรถไฟ ตำบลในเมือง	1 ก.ค.50	200	6	14,290	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่, เจ็บ,ตาย	พอช.	12,000
78.	สวัสดิการชุมชน ตำบลบึงเนียม	1 ม.ค.48	140	7	49,755	ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่, เจ็บ,ตาย	พอช.	12,000
79.	สวัสดิการชุมชน ต.หนองแซง อ.บ้านแฮด	พย. 49				ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่, เจ็บ,ตาย	พอช.	-
80.	สวัสดิการชุมชน ต. ในเมือง อ.เวียงเก่า	พย. 49				ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ	เกิด,แก่, เจ็บ,ตาย	พอช.	-

โดยสรุป กองทุนสวัสดิการชุมชนมีวัตถุประสงค์เพื่อรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้ชาวบ้านเห็นคุณค่าของการออม การพึ่งตนเอง การมีคุณธรรม มีความเอื้ออาทร ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เรื่องเกิด แก่ เจ็บป่วย และเสียชีวิต เชื่อมโยงการจัดสวัสดิการจากกองทุนที่เป็นเงินไปสู่การพัฒนาระบบสวัสดิการของชุมชนที่เชื่อมโยงกับฐานวัฒนธรรมและทรัพยากรท้องถิ่น

กองทุนสวัสดิการชุมชน มีการจัดสวัสดิการจัดสวัสดิการ จ่ายเงินช่วยเหลือสมาชิก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1) สวัสดิการเด็กแรกเกิดและการคลอดบุตร ให้ค่าทำขวัญเด็ก 500 บาท ค่านอนโรงพยาบาลให้คืนละ 100 บาท ไม่เกิน 5 คืน

2) สวัสดิการเกี่ยวกับการเจ็บป่วย สมาชิกที่เจ็บป่วยนอนรักษาตัวที่โรงพยาบาลให้คืนละ 100 บาท ครั้งละไม่เกิน 3 วัน และไม่เกินปีละ 15-20 คืน

3) สวัสดิการกรณีเสียชีวิต ให้ค่าทำศพ 2,000-2,500 บาท เมื่อสมาชิกร่วมสัจจะออมทรัพย์ ได้ 90-180 วัน เมื่อสัจจะออมทรัพย์เกินกว่า 1 ปี ทางกองทุนสวัสดิการให้ค่าทำศพ 5,000 บาท เกินกว่า 3 ปี ให้ค่าทำศพ 10,000 บาท เกินกว่า 4 ปี ให้ค่าทำศพ 15,000 บาท เกินกว่า 8 ปี ให้ค่าทำศพ 20,000 บาท เป็นต้น

4) สวัสดิการผู้สูงอายุ บางกองทุนสวัสดิการชุมชนออกระเบียบว่าเมื่อเป็นสมาชิกสัจจะออมทรัพย์วันละ บาท เพื่อสวัสดิการชุมชน ครบ 6 ปี จะให้บำนาญเดือนละ 300 บาท บางกองทุนสวัสดิการชุมน ออกระเบียบว่า เมื่อสัจจะออมทรัพย์ครบ 15 ปี จะให้บำนาญเดือนละ 300 บาท สำหรับสมาชิกที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป แล้วค่อยเพิ่มเงินบำนาญให้ผู้สูงอายุเมื่อสัจจะออมทรัพย์ได้นานปีขึ้น เช่น สัจจะออมทรัพย์ครบ 6-10 ปี เงินบำนาญเดือนละ 300 บาท สัจจะออมทรัพย์ครบ 11-15 ปี เงินบำนาญเดือนละ 400 บาท สัจจะออมทรัพย์ครบ 16-20 ปี เงินบำนาญเดือนละ 500 บาท เป็นต้น

5) สวัสดิการคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส จะให้สวัสดิการตามความเหมาะสม ตาม การพิจารณาของคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน

6) สวัสดิการทุนการศึกษา บางกองทุนสวัสดิการชุมชนให้สมาชิกกู้ยืม เพื่อการศึกษาโดยไม่คิดดอกเบี้ย หรือคิดดอกเบี้ยต่ำ เป็นต้น

7) สวัสดิการคนทำงานกองทุนสวัสดิการชุมชนให้ร้อยละ 5 ของเงินสัจจะออมทรัพย์ที่เก็บได้ในแต่ละเดือน

การจัดสัดส่วนของกองทุนสวัสดิการชุมชนมีตัวอย่างดังนี้

1) การจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก 60-70 %

2) สวัสดิการกู้ยืม 15 %

3) การบริหารจัดการ 5-15 %

กองทุนสวัสดิการชุมชนมีแหล่งที่มาของกองทุนที่แสดงการมีส่วนร่วมของชุมชนและ ท้องถิ่น ดังนี้ จากการออมวันละบาทของสมาชิก เงินสมทบจากการบริจาค เงินสมทบจากองค์การบริหารส่วนตำบล และเงินสมทบจากสถาบันองค์กรชุมชน คณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น ทำหน้าที่หนุนเสริมกระบวนการเรียนรู้ และองค์ความรู้ด้านสวัสดิการชุมชน พิจารณากลั่นกรองและให้ความเห็นชอบพื้นที่ปฏิบัติการระดับ

ตำบล/เทศบาล ที่มีการดำเนินงานสวัสดิการชุมชนตามเกณฑ์ เพื่อรับรองสถานภาพ และสนับสนุนงบประมาณกองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีกระบวนการเรียนรู้ มีคณะกรรมการ มีกฎระเบียบ มีการบริหารจัดการ มีกองทุน และมีการเชื่อมโยงกับภาคีในท้องถิ่น คณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นจะขอการสนับสนุนเงินสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนผ่านสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ให้กองทุนละ 55,000 บาท ส่วนเงินสมทบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นอยู่กับความเข้าใจ ความเชื่อมั่น การให้ความสำคัญ และความร่วมมือที่ดีต่อกัน ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกองทุนสวัสดิการชุมน ข้อมูลที่ผ่านมา ส่วนใหญ่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้การสนับสนุนประมาณ 30,000 บาท

คณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น ได้เชื่อมโยง และประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานสวัสดิการชุมชนดำเนินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดภาคีความร่วมมือในการขับเคลื่อนงานสวัสดิการชุมชนร่วมกันกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดขอนแก่น สำนักงานส่งเสริมสนับสนุนวิชาการ6 จังหวัดขอนแก่น สำนักงานพัฒนาสังคม5 จังหวัดขอนแก่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกลุ่มองค์กรชุมชนในพื้นที่ดำเนินการกองทุนสวัสดิการชุมชน นอกจากนั้นกองทุนสวัสดิการชุมชนยังขยายไปสู่กิจกรรมอื่นในชุมชน คือ เกษตรพอเพียง หลักประกันสุขภาพร่วมกับ สปสช. วิสาหกิจชุมชน เป็นต้น

จากการขับเคลื่อนกองทุนสวัสดิการชุมชนที่ผ่านมา พบปัญหาหลายตำบลยังไม่เข้าใจ แนวคิด หลักการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชน เช่น บางตำบลยังทำเฉพาะการออมทรัพย์ การดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนเฉพาะผู้สูงอายุ เป็นต้น ดังนั้นเพื่อความเข้าใจในแนวคิดการดำเนินงานสวัสดิการชุมชน การบริหารจัดการ ผลการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค และทิศทางในอนาคต คณะวิจัยจึงได้ศึกษากองทุนสวัสดิการชุมชน 4 กรณีศึกษาที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม ปี 2550

6.2 กรณีศึกษารูปแบบและวิธีการในการจัดสวัสดิการโดยภาคชุมชน ในระดับตำบล/เทศบาล

จังหวัดขอนแก่นเป็นจังหวัดนำร่อง ในปีงบประมาณ 2550 โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณ 1 ล้านบาท แบ่งเป็นการสนับสนุนการจัดสวัสดิการเชิงประเด็นร้อยละ 25 โดยสนับสนุนการวิจัยเรื่องหอพักของเด็กและเยาวชนในจังหวัดขอนแก่น และการจัดสวัสดิการเชิงพื้นที่ ร้อยละ 75 ในส่วนของการจัดสวัสดิการเชิงพื้นที่ คณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการดำเนินงานสวัสดิการชุมชนจังหวัดขอนแก่น พิจารณาสนับสนุนโครงการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น 7 แห่ง แห่งละ 100,000 บาท ดังนี้

1) องค์การบริหารส่วนตำบลยางคำ อำเภอหนองเรือ
2) เทศบาลตำบลพระยืน อำเภอพระยืน
3) องค์การบริหารส่วนตำบลเขาสวนกวาง อำเภอเขาสวนกวาง
4) องค์การบริหารส่วนตำบลสวนหม่อน อำเภอมัญจาคีรี
5) เทศบาลเมืองพล อำเภอพล
6) องค์การบริหารส่วนตำบลท่านางแนว อำเภอแวงน้อย
7) องค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย อำเภอน้ำพอง

โดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ลำดับที่ 1-5 ได้รับงบประมาณไปดำเนินโครงการแล้ว ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลท่านางแนวและองค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย อยู่ระหว่างการปรับปรุงโครงการและการประสานระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับกลุ่มองค์กรในพื้นที่ จึงยังไม่ได้การสนับสนุนงบประมาณไปดำเนินงาน คณะวิจัยได้ติดตามการดำเนินงานสวัสดิการชุมชนของพื้นที่ 4 องค์การปกครองส่วนท้องที่ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลยางคำ เทศบาลตำบลพระยืน องค์การบริหารส่วนตำบลเขาสวนกวาง และองค์การบริหารส่วนตำบลสวนหม่อน ซึ่งได้ดำเนินการดำเนินงานสวัสดิการชุมชนคืบหน้าไปมากแล้ว ส่วนเทศบาลเมืองพลอยู่ในขั้นเริ่มต้นตั้งองค์กรสวัสดิการชุมชน รวมทั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลท่านางแนว และองค์การบริหารส่วนตำบลวังชัย ที่พึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงาน จึงยังไม่ได้ศึกษาการดำเนินงานสวัสดิการชุมชนในครั้งนี้

ในส่วนขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น 4 แห่งที่มีความคืบหน้าในการดำเนินงานการดำเนินงานสวัสดิการชุมชนไปแล้ว พอจะสรุปถึงการดำเนินงานในประเด็นเกี่ยวกับ แนวคิดการดำเนินงานสวัสดิการชุมชน การบริหารจัดการ ผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค และทิศทางในอนาคต ในรายกรณีทั้ง 4 แห่งดังต่อไปนี้

1) การดำเนินงานสวัสดิการชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลยางคำ

1.1) แนวคิดการดำเนินงานสวัสดิการชุมชนของ อบต.ยางคำ

กระบวนการจัดสวัสดิการของชาวบ้านเป็นการสร้างจิตสำนึกของการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันของชาวบ้าน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน เสริมสร้างความสามัคคี การพึ่งตนเอง รวมทั้งสนับสนุนการเรียนรู้ การจัดสวัสดิการของชาวบ้าน เชื่อมโยงกับระบบสวัสดิการของภาครัฐและอื่นๆ แนวคิดในการจัดสวัสดิการของ อบต.ยางคำ สะท้อนผ่านคำขวัญที่นำบรรยายสรุปให้ฟังว่า “สวัสดิการยั่งยืน ชีวิตมั่นคง” สวัสดิการยั่งยืนเป็นสวัสดิการที่ดูแลประชาชนในพื้นที่ ตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ ตาย โดยชุมชนเพื่อชุมชน ชีวิตมั่นคงได้คำนึงคิดถึงการจัดสวัสดิการที่ครอบคลุมไปถึงการจัดสวัสดิการทรัพยากรธรรมชาติ และเกษตรยั่งยืน

1.2) การบริหารจัดการ

คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลยางคำ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลยางคำ ได้รับเชิญจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนให้ไปร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานสวัสดิการชุมชน ได้เรียนรู้แนวคิดและการบริหารจัดการสัจจะออมทรัพย์วันละบาท ระบบการปลูกผักปลอดสารพิษ การทำปุ๋ยชีวภาพ โรงสีชุมชน ที่จังหวัดร้อยเอ็ด คณะบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลยางคำ มีความสนใจการดำเนินงานสวัสดิการชุมชนอย่างมาก จึงได้พูดคุยกันและก่อตั้ง กองทุนสัจจะวันละบาทขึ้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจในแนวคิดสวัสดิการชุมชนให้ชัดเจนขึ้น รวมทั้งเรียนรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน คณะบริหาร อบต.ยางคำ สมาชิกสภาอบต.ยางคำ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และกรรมการกองทุนสวัสดิการจึงได้ไปศึกษาดูงานที่วัดหนองไผ่ล้อม ของหลวงพ่อสุบิน อ.เมือง จ.ตราด เพิ่มเติม ทำให้ผู้นำชุมชนเกิดความมั่นใจในการดำเนินการกองทุนสวัสดิการชุมชน จึงมีการประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายข่าว การประชุมหมู่บ้าน และบอกกันปากต่อปาก เกี่ยวกับกองทุนสวัสดิการชุมชน ชาวบ้านสนใจสมัครเป็นสมาชิกกองทุน สวัสดิการชุมชนสัจจะออมทรัพย์วันละบาท

คณะกรรมการบริหารกองทุน เลือกจากผู้นำชุมชน จำนวน 10 คน โดยมีผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1-14 และสมาชิกสภาอบต.ยางคำ แต่ละหมู่บ้าน เป็นนายทะเบียนประจำหมู่บ้านที่ตนอาศัยอยู่ ทำหน้าที่ในการ

ประชาสัมพันธ์กองทุนสวัสดิการชุมชน รับสมัครและเก็บเงินสัจจะออมทรัพย์จากสมาชิกภายในหมู่บ้านตนเอง แล้วนำไปรวบรวมที่ระดับตำบล

สมาชิกต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลยางคำ อย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 12 เดือน ถ้าสมาชิกลาออกจะได้รับทุนคืน ร้อยละ 30 ของเงินทุนที่ฝาก การจัดสวัสดิการกองทุนสวัสดิการชุมชน เพื่อการบริหารจัดการ ร้อยละ 15 เพื่อจัดสวัสดิการแก่สมาชิก ร้อยละ 70 และเพื่อสวัสดิการการกู้ยืมร้อยละ 15 ของกองทุน

หลังจากการศึกษาดูงานที่วัดหนองไผ่ล้อม มีการประชุมคณะกรรมการปรับเปลี่ยนกฎระเบียบที่เดิมจะดูแลสมาชิกเมื่อเป็นสมาชิกกองทุนได้ 6 เดือน เปลี่ยนเป็น จะดูแลสมาชิกทันทีที่สมัครเป็นสมาชิก

1.3) ผลการดำเนินงาน

สวัสดิการกองทุนวันละบาท ต.ยางคำ ปัจจุบันมีสมาชิก 1,400 – 1,500 คน จากจำนวนประชากรทั้ง 14 หมู่บ้านในตำบลยางคำ 9,334 คน มีเงินกองทุน 500,000 กว่าบาท โดยอบต.ยางคำ สนับสนุนเงินสมทบกองทุน 100,000 บาท การจ่ายเงินสวัสดิการแก่สมาชิกในการเข้ารับการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาล และเสียชีวิตประมาณ 3 ราย

ชาวบ้านสนใจสมัครเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนกันเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะมีการประชาสัมพันธ์ทำให้สมาชิกเข้าใจ และสนใจสมัครเป็นสมาชิก เมื่อมีคนในชุมชนป่วย และตาย มีเงินสวัสดิการช่วยเหลือให้เห็นจริงๆ ทำให้ชาวบ้านสนใจเป็นสมาชิก

อย่างไรก็ตาม ชาวบ้านบางราย ลังเลที่จะสมัครเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน เพราะตนเองมีระบบสวัสดิการจากองค์กรอื่นอยู่แล้วเช่น อสม. สหกรณ์การเกษตร ธกส. กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ สวัสดิการจากกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท เป็นต้น สมาชิกส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ดังนั้นจึงมีข้อกังวลใจว่า หากสมาชิกต้องจ่ายเบี้ยยังชีพคนชราให้ผู้ที่เป็นสมาชิกครบ 5 ปี ซึ่งมีอายุ 60 ปีขึ้นไป กองทุนสวัสดิการจะเพียงพอหรือไม่ จำเป็นต้องหาสมาชิกเพิ่มขึ้นและเป็นคนหลากหลายวัยมากขึ้น

1.4) ปัญหาอุปสรรค

ชาวบ้านทั่วไปและสมาชิกบางส่วนยังไม่เข้าใจกองทุนสัจจะวันละบาท ไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน ไม่แน่ใจว่ากองทุนจะอยู่ต่อไปนานๆได้หรือไม่ ดังนั้น ชาวบ้านที่ออมกับกองทุนสัจจะวันละบาทแล้ว ยังไม่ได้รับประโยชน์บางคนจึงอยากที่จะออกจากการเป็นสมาชิก

1.5) ทิศทางในอนาคต

ผู้นำชุมชนคิดว่ากองทุนสวัสดิการชุมชนน่าจะประสบความสำเร็จ เพราะมีเป้าหมายที่ชัดเจน มีคณะกรรมการที่น่าเชื่อถือ องค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญและสนับสนุน เป็นนโยบายของรัฐบาล ทำให้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุน

องค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการมีแนวคิดที่จะอธิบายการจัดสวัสดิการให้ครอบคลุมทั้งด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การทำการเกษตรผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง การสร้างเสริมอาชีพ การจัดการป่าชุมชน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ชีวิตของประชากรในพื้นที่มีความมั่นคง ตามแนวคิดของคณะกรรมการบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชน

2) การดำเนินงานสวัสดิการของเทศบาลตำบลพระยืน อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น

2.1) แนวคิดการดำเนินงานสวัสดิการชุมชนของ เทศบาลตำบลพระยืน

เทศบาลตำบลพระยืน ประกอบด้วย 4 ชุมชน ประชากรประมาณ 3,000 กว่าคน คณะบริหารเทศบาลตำบลพระยืน รวมทั้งสมาชิกสภาได้มีโอกาสศึกษาดูงานชุมชนที่จัดการเรื่องสวัสดิการชุมชน สัจจะออมทรัพย์วันละบาท มีความสนใจจึงนำความรู้ ความเข้าใจมาเผยแพร่ชักชวนกันตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วันละบาทขึ้นมา

แนวความคิดในการดำเนินสวัสดิการชุมชน “คนในชุมชนดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน พึ่งตนเองก่อนและจึงร่วมมือกับภายนอก” คำกล่าวของผู้นำเทศบาลตำบลพระยืน สะท้อนแนวคิดของการดำเนินงานสวัสดิการชุมชนได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้น ในการดูแลสมาชิกมีแนวคิด “รับอย่างมีศักดิ์ศรี ให้อย่างมีคุณค่า” สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการพัฒนางานสวัสดิการของชุมชน เมื่อถึงคราวจำเป็น เกิด แก่ เจ็บ ตาย สมาชิกมีสิทธิที่จะได้รับการดูแลช่วยเหลือ โดยกองทุนสวัสดิการ ควรจะมาจากสมาชิก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และรัฐ อย่างละ 1 ส่วนเท่าๆกัน การดำเนินงานสวัสดิการชุมชน เทศบาลตำบลพระยืน มีการรวมกลุ่มดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกันมาแล้วหลายๆกลุ่ม ซึ่งผลการดำเนินงานของกลุ่มเหล่านั้นเป็นไปด้วยดี ได้รับความเชื่อถือจากชาวบ้าน นับเป็นต้นทุนสำคัญที่ทำให้ง่ายต่อการพัฒนากลุ่มสัจจะออมวันละบาทขึ้นมาอีก 1 กลุ่ม กลุ่มที่ได้จัดตั้งและดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง มีดังนี้

(1) กลุ่มฌาปนกิจ ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2523 มีเงินกองทุนประมาณ 300,000 กว่าบาท

(2) กลุ่มสตรีออมทรัพย์ มีการออมทุกเดือน

(3) กองทุนสวัสดิการกู้ยืม มีสมาชิกกว่า 300 คน กองทุนประมาณ 2 ล้านบาท

(4) โครงการ SML ชุมชนนำเงินไปซื้อรถไถเดินตาม เครื่องสูบน้ำ และรถบรรทุกต่อกับรถไถเดินตาม ซึ่งเครื่องมือ อุปกรณ์ทั้งหมดเป็นของชุมชนให้ชาวบ้านเช่าไปใช้ได้ เช่น รถไถเดินตาม เช่าวันละ 120 บาท เครื่องสูบน้ำ เช่าวันละ 50 บาท เป็นต้น ปัจจุบันมีเงินกองทุนจากการให้เช่าเครื่องมือ อุปกรณ์การเกษตร 5,000 กว่าบาท

ต่อมา เมื่อคณะผู้บริหารเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาลตำบลพระยืน และผู้นำชุมชนได้ศึกษาดูงาน สัจจะออมทรัพย์วันละบาท เพื่อสวัสดิการของชุมชน เกิดความสนใจจึงได้ประชุมร่วมกับผู้ใหญ่บ้านทั้ง 4 หมู่บ้าน เห็นร่วมกันจึงตั้งคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการขึ้นจำนวน 20 คน มาจาก 4 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 5 คน โดยคณะกรรมการจะเลือกจากคนที่ๆชุมชนยอมรับและมีความน่าเชื่อถือ มีแนวคิดที่สนใจในการดำเนินงานกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อสวัสดิการชุมชน ทั้งนี้ต้องไม่ใช่คณะผู้บริหารและสมาชิกสภาตำบลเทศบาลพระยืน และสมาชิกสภาฯ โดยให้ทำหน้าที่เป็นเพียงที่ปรึกษาเท่านั้น คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้นำที่ชุมชนยอมรับ เชื่อถือ ให้มาดูแลกองทุนสวัสดิการโดยตรง

คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการได้ศึกษาการดำเนินงานของชุมชนจึงประสบผลสำเร็จ นำข้อมูลมาประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ทำความเข้าใจกับชาวบ้านผ่านหอกระจายข่าว การประชุมหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการที่ประจำ แต่ละหมู่บ้าน เผยแพร่สร้างความเข้าใจแก่ชาวบ้าน กชวนให้สมัครเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน ซึ่งชาวบ้านสนใจ สมัครเป็นสมาชิกกองทุน เมื่อเริ่มก่อตั้งในเดือน สิงหาคม 2550 จำนวน 200 กว่าคน

2.2) ผลการดำเนินงาน

ปัจจุบันสมาชิกกองทุนสัจจะวันละบาทเพื่อสวัสดิการชุมชนมีจำนวน 573 คนมีเงินกองทุน 200,897 บาท ให้สวัสดิการแก่สมาชิกกรณีเสียชีวิต 2,500 บาท คลอดบุตร 500 บาท นอนพักที่โรงพยาบาล คืนละ 100 บาท ที่ผ่านมาได้จ่ายเงินสวัสดิการให้สมาชิกแล้ว 9,700 บาท ทำให้ชาวบ้านเห็นว่ากองทุนสวัสดิการได้รับประโยชน์จริง รวดเร็ว ครอบคลุมตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ ตาย

2.3) ปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จแก่กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ของเทศบาลตำบลพระยืน

สรุปได้ดังนี้

(1) ทุนเดิมที่ชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นญาติพี่น้องกัน กลุ่มกองทุนที่ดำเนินงานที่ผ่านมามีความโปร่งใส ประสบความสำเร็จทำให้ชาวบ้านมีความเชื่อถือกัน ร่วมมือกันเป็นอย่างดี

(2) ผู้นำทุกส่วนร่วมมือกันและให้ความสำคัญกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ทั้งนายกเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาลตำบลพระยืน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำทุกส่วนให้เกียรติซึ่งกันและกัน ร่วมมือกันในการทำงาน รวมทั้งเชิญผู้รู้ในท้องถิ่นเข้าร่วมสนับสนุนการทำงาน ผู้อำนวยการโรงเรียน เจ้าคณะตำบลเป็นสมาชิกกองทุน เทศบาลสร้างความเข้าใจแก่ชาวบ้าน ต่อกองทุนสวัสดิการชุมชน ผู้นำทำงานเป็นทีม เสียสละในการทำงานเพื่อส่วนรวมอย่างจริงจัง

(3) การประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องผ่านหอกระจายข่าว และเน้นย้ำในที่ประชุมหมู่บ้านเป็นประจำ รวมทั้งชี้แจงการดำเนินงานของกองทุนผ่านหอกระจายข่าวและที่ประชุมของหมู่บ้าน

(4) เทศบาลตำบลพระยืน ให้การสนับสนุนงบประมาณ กองทุนสวัสดิการ ปีละ 50,000 บาท เป็นเวลา 3 ปี รวมทั้งให้เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนเป็นพี่เลี้ยง สนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนสัจจะออมทรัพย์

(5) การได้รับการสนับสนุนจากภาคีภาคราชการ เช่น พอช. พมจ. ขอนแก่น โรงพยาบาลพระยืน เป็นต้น โดยการสนับสนุนทางความรู้ วิทยากร เปิดโอกาสให้ไปร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับที่อื่น สนับสนุนข้อมูลและให้ความร่วมมือในการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการ

2.4) ปัญหาอุปสรรค

(1) สมาชิกยังขาดความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ของกองทุนสวัสดิการชุมชนอย่างชัดเจน กองทุนสวัสดิการเป็นการออมเงินร่วมกันของสมาชิก เมื่อสมาชิกมีปัญหา มีเงินกองทุนไปดูแล ช่วยเหลือกันได้ ไม่ใช่เงินฝาก หรือกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ที่สมาชิกจะหวังได้เงินต้นคืนพร้อมปันผล

(2) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีวาระการทำงานถ้าเลือกตั้ง ผู้บริหารคณะใหม่อาจไม่ให้การสนับสนุนกองทุนสวัสดิการชุมชนได้

(3) สมาชิกกองทุนสัจจะออมทรัพย์วันละ 1 บาท เพื่อสวัสดิการชุมชน ถ้าเป็นผู้สูงอายุเป็นส่วนใหญ่ กองทุนสัจจะออมทรัพย์ ต้องจ่ายค่าบำนาญ ให้สมาชิกที่สูงอายุ และช่วยเหลืองานศพ เงินกองทุนสวัสดิการอาจไม่เพียงพอ จำเป็นต้องหาสมาชิกวัยเด็กวัยทำงานเพิ่มขึ้น

2.5) ทิศทางการดำเนินงานต่อไป

กองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชน เกี่ยวข้องกับสมาชิกและเงินกองทุนสวัสดิการ จึงควรพิจารณาระบบข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการบริหารจัดการให้ถูกต้อง แม่นยำ สามารถใช้ข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อวางแผนได้ พัฒนาการบริหารจัดการทางด้านการเงินและบัญชีให้ถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้ ควรมีการประชุมใหญ่สรุปงานแก่สมาชิกปีละ 1 ครั้ง อาศัยประเพณี วัฒนธรรมระดมทุนเข้ากองทุนสวัสดิการ ขยายประเภทของการจัดสวัสดิการให้ครอบคลุมมากขึ้น เช่น กู้ยืมเพื่อการศึกษาบุตร เป็นต้น รวมทั้งการขยายแนวคิดกองทุนสวัสดิการชุมชนสู่ชุมชนใกล้เคียง

3) การดำเนินงานสวัสดิการขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาสวนกวาง อำเภอเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น

3.1) แนวคิดการจัดสวัสดิการของ อบต.เขาสวนกวาง

องค์การบริหารส่วนตำบลเขาสวนกวาง ประกอบด้วย 6 หมู่บ้าน ประชากรประมาณ 3,000 กว่าคน การดำเนินงานเกี่ยวกับสวัสดิการชุมชนมีความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ จัดสวัสดิการของชุมชน ดังนี้ กลุ่มฌาปนกิจสังเคราะห์ กลุ่มสตรีจิตอาสา อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อพส.) บรรณารักษ์น้อย และสัจจะกองบุญวันละ 1 บาท เพื่อจัดสวัสดิการของชุมชน

แนวทางการดำเนินการสวัสดิการชุมชน การดำเนินงานสวัสดิการชุมชนของตำบลเขาสวนกวาง เพื่อพัฒนาคนในชุมชน ให้มีคุณธรรม มีความเอื้ออาทร ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ฝึกให้รู้จักการออมพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มีความมั่นคง พึ่งตนเองได้

3.2) การบริหารจัดการ

องค์การบริหารส่วนตำบลเขาสวนกวางได้เรียนรู้การจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน จากตำบลสะอาด อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น ซึ่งได้นำการจัดการกองทุนสวัสดิการที่เรียนรู้มาประยุกต์ใช้ในพื้นที่ตำบลเขาสวนกวาง มีการประยุกต์ใช้เกี่ยวกับกฎระเบียบกองทุนสวัสดิการที่ได้เรียนรู้มาจากที่อื่น นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขาสวนกวาง มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสัจจะกองบุญวันละ 1 บาท เพื่อสวัสดิการชุมชน โดยมีรองนายกอบต.เขาสวนกวาง เป็นประธานกรรมการ และเลขานุการกองทุนสวัสดิการชุมชน เลขานุการนายกอบต.เขาสวนกวางเป็นเหรัญญิก กำนันและผู้ใหญ่บ้านทั้ง 6 หมู่บ้านเป็นกรรมการ อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ(อพส.) ทั้ง 6 หมู่บ้าน เป็นกรรมการเก็บเงิน ส่งทุกวันที่ 10 ของเดือน ค่าตอบแทนการเก็บเงินออมที่นำส่งร้อยละ 5 บาท กรรมการมีวาระ 2 ปี สมาชิกเสียค่าสมัครแรกเข้าร้อยละ 20 บาท เพื่อจัดทำสมุดคู่ฝากของสมาชิก และสมาชิกต้องออมเป็นรายเดือน เดือนละ 30 บาท

การจัดสวัสดิการให้สมาชิก เกิดให้ค่าทำขวัญบุตร 500 บาท คนชราอายุ 60 ปี ที่เป็นสมาชิกสมาชิกกองทุนสวัสดิการครบ 15 – 60 ปี จะได้เงินบำนาญ เดือนละ 300 – 1,200 บาท เจ็บป่วยนอนโรงพยาบาลจ่ายวันละ 100 บาท ครั้งละไม่เกิน 3 วัน และไม่เกิน 15 วัน/ปี เสียชีวิต ช่วยค่าทำศพ 2,500 บาท และทุนการศึกษา สำหรับสมาชิก ไม่มีดอกเบี้ย

3.3) ผลการดำเนินงาน

ปัจจุบันกองบุญสัจจะวันละ 1 บาท เพื่อสวัสดิการชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลเขาสวนกวาง มีสมาชิกประมาณ 400 คน เงินกองทุนประมาณ 100,000 บาท ที่ผ่านมาจัดเงินสวัสดิการให้สมาชิกที่นอนรักษาที่

โรงพยาบาลแล้ว 20 คืนๆละ 100 บาท รวมเป็นเงิน 2,000 บาท ในอนาคต อบต.เขาสวนกวางมีแนวคิดจะสมทบเงินเข้ากองทุนสวัสดิการเท่ากับจำนวนเงินที่สมาชิกออมได้

กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ สมาชิกส่วนใหญ่มาจากชมรมผู้สูงอายุทั้ง 6 หมู่บ้าน โดยมีประธานชมรมผู้สูงอายุเป็นประธานกลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ ปัจจุบันมีสมาชิก 300 คน เมื่อสมาชิกเสียชีวิต จะเก็บเงินจากสมาชิกอื่นๆ คนละ 20 บาท ที่ผ่านมาช่วยค่างานศพสมาชิกไปแล้ว 5 ราย

กลุ่มสตรีจิตอาสา ได้รับการสนับสนุนจาก ศพส.5 ส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้ด้อยโอกาส สนับสนุนงบประมาณในการซื้ออุปกรณ์ทำครัวต่างๆ ให้ยืมไปทำงานบุญประเพณีต่างๆของชุมชน โดยจ่ายค่าบำรุงให้กลุ่มสตรีจิตอาสา และสมาชิกกลุ่มจะไปช่วยงานบุญประเพณีต่างๆของคนในชุมชน

อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อพส.) ปัจจุบันมีอาสาสมัคร 40 คน พมจ. สนับสนุนงบประมาณให้อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุเดือนละ 300 บาท เพื่อทำหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุในตำบลเขาสวนกวาง ที่ผ่านมามีปัญหาเกี่ยวกับการคัดเลือกอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุโดยการคัดสรรอาจได้คนที่ไม่พร้อมจะเป็นอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุทั้ง 40 คน ของอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุเป็นผู้หญิงทั้งหมด บางรายก็ต้องกการอาสาสมัครเป็นผู้ชายในการดูแล

บรรณารักษ์น้อย ได้รับการสนับสนุนจาก ศพส.5 โดยให้ท้องถิ่นคัดเลือกเด็ก หมู่บ้านละ 10 คน ที่ยากจน มีจิตอาสา ทำหน้าที่เอาหนังสือไปอ่านให้ผู้สูงอายุฟัง ซึ่งอบต.เขาสวนกวางเห็นว่า น่าจะให้เด็กได้ไปเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับชุมชน และประสบการณ์ชีวิตของผู้สูงอายุด้วย จะทำให้เด็กได้เรียนรู้ภูมิปัญญาของผู้สูงอายุและเรื่องราวของท้องถิ่นตนเอง ผู้สูงอายุจะได้รู้สึกถึงคุณค่าของตนเอง ที่ผ่านมาการคัดเลือกอาจไม่ได้เด็กที่เหมาะสมทุกคน แต่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เพราะได้ส่งชื่อให้กับหน่วยราชการไปแล้ว การเบิกจ่ายเงินสนับสนุนบรรณารักษ์น้อยต้องให้เด็กคนที่มีชื่อเป็นผู้เซ็นต์รับเงินสนับสนุน

3.4) ปัญหาอุปสรรค

คณะกรรมการกองบุญสัจจะวันละ 1 บาท เพื่อสวัสดิการชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลเขาสวนกวาง เกรงว่า การบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการจะไม่ต่อเนื่อง ยั่งยืน เงินกองทุนสวัสดิการจะเพียงพอหรือไม่

3.5) ทิศทางในอนาคต

ดังนั้นคณะกรรมการกองบุญวันละ 1 บาท เพื่อสวัสดิการชุมชนจะมีแนวคิดที่จะหาสมาชิกที่เป็นเด็กเยาวชน คนทำงานเพิ่มขึ้น การระดมทุนจากการบริจาค การจัดงานบุญประเพณีเพื่อระดมทุน การสมทบกองทุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรัฐ ในส่วนของรัฐมีการจัดงบสนับสนุนสวัสดิการแก่ประชาชนหลายช่องทาง เช่นเบี้ยยังชีพของผู้ด้อยโอกาสกลุ่มต่างๆ แต่ไม่เพียงพอทั่วถึง ทำให้มีความไม่พอใจในการคัดเลือกคนที่จะได้รับเบี้ยยังชีพว่าเหมาะสมหรือไม่ องค์การบริหารส่วนตำบลเขาสวนกวางมีความคิดเห็นว่า อบต.ต้องดูแลสวัสดิการประชากรกลุ่มต่างๆในพื้นที่อยู่แล้ว งบประมาณที่รัฐจะให้เบี้ยยังชีพผู้ด้อยโอกาสกลุ่มต่างๆ ควรกระจายอำนาจมาให้อบต.จัดการ เพื่ออบต.จะได้สมทบเข้ากองทุนสวัสดิการ และจัดการดูแลประชาชนผู้ด้อยโอกาสได้อย่างทั่วถึง ครอบคลุมทุกกลุ่มทั้งระบบ

4) การดำเนินงานสวัสดิการชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล สวนหม่อน อ.มัญจาคีรี จ.ขอนแก่น

4.1) แนวคิดการดำเนินงานสวัสดิการชุมชนของ อบต. สวนหม่อน

องค์การบริหารส่วนตำบลสวนหม่อน ประกอบไปด้วย 14 หมู่บ้าน ประชากร 8,000 กว่าคน การดำเนินงานด้านสวัสดิการชุมชนในพื้นที่ อบต.สวนหม่อน มีการแจกเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุ คนพิการ ช่วยเหลือผู้ติดเชื้อ HIV สงเคราะห์ผู้ยากลำบาก โดยการแจกผ้าห่มในฤดูหนาว มอบถุงยังชีพให้แก่ผู้ยากไร้ นอกจากนั้นประชาชนในพื้นที่ ได้รวมกลุ่มกันดำเนินงานด้านสวัสดิการชุมชน เช่น ชมรมผู้สูงอายุ กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ละบาท เพื่อสวัสดิการชุมชน ซึ่งจะได้กล่าวถึงในรายละเอียดต่อไป

การดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลสวนหม่อน เรียนรู้แนวคิดและหลักการของสัจจะกองบุญวันละ 1 บาท เพื่อสวัสดิการชุมชน ซึ่งให้ชาวบ้านออมทรัพย์ร่วมกันวันละบาท เพื่อเป็นกองบุญของชาวบ้านไว้ดูแลช่วยเหลือกันยามยากลำบาก เป็นสวัสดิการช่วยเหลือกันตั้งแต่ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ดังนั้นสมาชิกลาออกจากการเป็นสมาชิกสัจจะกองบุญวันละ 1 บาทเพื่อสวัสดิการชุมชนจะได้รับเงินออมคืนเพียงร้อยละ 30 เท่านั้น ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 70 ของเงินออม ถือเป็นกองบุญที่เอาไว้ดูแลช่วยเหลือกันของสมาชิก อย่างไรก็ตาม ชาวบ้านและองค์การบริหารส่วนตำบลสวนหม่อน มีแนวคิดว่า เพื่อให้กองทุนสวัสดิการชุมชนมีเพียงพอแก่การจัดสวัสดิการได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง กองทุนสวัสดิการ ควรมีการสมทบร่วมกันระหว่างประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรัฐบาล

4.2) การบริหารจัดการ

องค์กาบริหารส่วนตำบลสวนหม่อนและผู้นำชุมชนได้ไปเรียนรู้แนวคิด หลักการ และวิธีการสัจจะกองบุญวันละ 1 บาท เพื่อสวัสดิการชุมชน จากชุมชนอื่น ทำให้เกิดความสนใจ จึงปรึกษาหารือกัน ตั้งคณะกรรมการจัดตั้งสัจจะกองบุญวันละ 1 บาท เพื่อสวัสดิการชุมชน โดยคัดเลือกผู้นำชมชนที่ชาวบ้านเชื่อถือ หมู่บ้านละ 2 คน เป็นคณะกรรมการ ทำหน้าที่เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจเรื่องสัจจะกองบุญวันละ 1 บาท เพื่อสวัสดิการชุมชน โดยมีองค์การบริหารส่วนตำบลให้การสนับสนุน จนกระทั่งมีการจัดตั้งสัจจะกองบุญวันละ 1 บาท เพื่อสวัสดิการชุมชน จัดในวันที่ 11 พฤษภาคม 2550 มีคณะกรรมการ 19 คน โดยให้ทุกหมู่บ้านเสนอตัวแทนเข้ามาเป็นคณะกรรมการกองทุน ประกอบด้วย กำนันตำบลสวนหม่อนเป็นประธาน กรรมการประกอบด้วยผู้ใหญ่บ้าน 5 คน สมาชิก อบต.สวนหม่อน ผู้นำชุมชนและประชาชนร่วมเป็นคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน นายกอบต.สวนหม่อนและประธานสภาเป็นที่ปรึกษา ปัจจุบันมีสมาชิก 931 คน เงินกองทุน 280,000 บาท

นอกจากนั้น ในพื้นที่อบต.สวนหม่อนยังมีชมรมผู้สูงอายุ ที่เป็นการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุ มีกรรมการชมรมผู้สูงอายุ ซึ่งประกอบไปด้วย ข้าราชการครูบำนาญ กำนัน ผู้สูงอายุร่วมเป็นกรรมการชมรม ดำเนินกิจกรรมร่วมกับสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพื้นที่ มีการส่งเสริมการออกกำลังกาย การเข้าวัดปฏิบัติธรรมของผู้สูงอายุ

4.3) ผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงานจัดสวัสดิการการให้แก่ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลสวนหม่อน สรุปได้ดังนี้

ให้เบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุ 423 ราย ให้เงินช่วยเหลือผู้พิการ 70 ราย จำนวนเงิน 200,000 บาท รวมทั้งสนับสนุนงบประมาณศูนย์ช่วยเหลือผู้ติดเชื้อ HIV อ.มัญจาคีรี จำนวน 40,000 บาท

ในส่วนของสัจจะกองบุญวันละ 1 บาท เพื่อสวัสดิการชุมชนจากสมาชิก 931 คน เงินกองทุน 280,000 บาท นอกเหนือจากเงินออมของสมาชิกแล้ว ได้รับการสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนจาก อบต.สวนหม่อน 50,000 บาท ได้จัดสวัสดิการให้สมาชิกที่นอนรักษาตัวที่โรงพยาบาลแล้ว 22 ราย ช่วยเหลืองานศพสมาชิกแล้ว 12 ราย

ชาวบ้านสนใจสมัครเป็นสมาชิกสัจจะกองบุญวันละ 1 บาท เพื่อสวัสดิการการชุมชนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ปัจจัยที่ทำให้กองทุนสวัสดิการการชุมชนดำเนินการมาได้ด้วยดีมีดังนี้

(1) คณะกรรมการช่วยกันอธิบาย สร้างความเข้าใจแก่ชาวบ้านให้เห็นความสำคัญ สัจจะกองบุญวันละ 1 บาท เพื่อสวัสดิการชุมชน ให้ชาวบ้านรู้จักออม ร่วมกันดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน องค์การบริหารส่วนตำบลจัดประชุมสัญจรชี้แจงผลการดำเนินงานแก่ชาวบ้านทุก 3 เดือน

(2) องค์การบริหารส่วนตำบลสวนหม่อน กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทั้ง 14 หมู่บ้านร่วมมือกันเป็นอย่างดี ให้การสนับสนุนกองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นหลักค้ำประกันให้แก่กองทุน ทำให้ชาวบ้านเกิดความมั่นใจในความมั่นคงของกองทุนสวัสดิการ ประกอบกับระดับนโยบายของรัฐ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญกับเรื่องสวัสดิการของชุมชน ทำให้ชาวบ้านมีความรู้ ความเข้าใจ และมั่นใจในกองทุนสวัสดิการชุมชนยิ่งขึ้น

4.4) ปัญหา อุปสรรค

ชาวบ้านเกรงว่าสัจจะกองบุญวันละ 1 บาท เพื่อสวัสดิการชุมชนจะไม่ต่อเนื่องมั่นคง จากประสบการณ์การรวมกลุ่มต่างๆแล้วล้มเหลว ไม่มีความต่อเนื่อง ทำให้ชาวบ้านคิดว่าจะเหมือนกลุ่มอื่นๆที่ล้มเลิกไปหรือไม่ แต่เมื่อเห็น การทำงานของกรรมการ การสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนตำบลสวนหม่อน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้ชาวบ้านเกิดความมั่นใจมากขึ้น

4.5) ทิศทางการดำเนินต่อไปในอนาคต

ตำบลสวนหม่อนมีพื้นที่ป่าสาธารณประโยชน์ 10,513 ไร่ เรียกว่า ป่าโคกหลวง แต่เดิมเป็นป่าสงวนแห่งชาติ ชาวบ้านได้บุกเบิกที่ทำกิน แต่ไม่สามารถออกเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกินได้ จนกระทั่งปี พ.ศ.2539 ผู้นำและชาวบ้านในตำบลสวนหม่อนได้ร่วมกันจัดการปัญหาขอที่ดินสาธารณประโยชน์ที่ชาวบ้านบุกเบิกที่ดินทำกินคืน ผู้นำชาวบ้านเป็นตัวอย่างในการคืนที่ดินให้เป็นสาธารณประโยชน์ดังเดิม ชาวบ้านที่มีที่ดินในบริเวณป่าโคกหลวงจึงยินยอมคืนที่ดินให้เป็นที่สาธารณะประโยชน์โดยดี ทางราชการได้ออกเอกสารหนังสือสำคัญที่หลวงเพื่อสาธารณประโยชน์ให้องค์การบริหารส่วนตำบลสวนหม่อนดูแล 10,513 ไร่ ให้ชาวบ้านได้เก็บของป่าและเป็นที่เลี้ยงสัตว์

องค์การบริหารส่วนตำบลสวนหม่อน มีแนวคิดที่จะจัดการป่าสาธารณประโยชน์โคกหลวง ให้ป่าฟื้นสภาพอุดมสมบูรณ์ขึ้น เพื่อจะได้เป็นสวัสดิการชุมชนอย่างหนึ่งของท้องถิ่น ที่ผ่านมานอกจากชาวบ้านตำบลสวนหม่อนได้ใช้ประโยชน์จากป่าโคกหลวงแล้ว ยังมีชาวบ้านจากตำบล อำเภอ และจังหวัดใกล้เคียงได้เข้ามาเก็บหาของป่าอยู่เสมอ ดังนั้นแม้ว่าชาวตำบลสวนหม่อนจะร่วมกันดูแลรักษาป่าโคกหลวงเพียงลำพังแต่ชาวบ้านจากท้องที่อื่นยังเก็บหาของป่าอย่างไม่มีการดูแลจัดการ นับวันป่าโคกหลวงจะยิ่งเสื่อมโทรมลงไปเรื่อยๆ องค์การบริหารส่วนตำบลสวนหม่อนมีแนวคิดจะจัดการป่าโคกหลวงของตนเองแล้ว ยังจำเป็นต้องขยายความร่วมมือการดูแลจัดการป่าโคกหลวงร่วมกับตำบลใกล้เคียงอีก 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลหนองแซน ตำบลท่าศาลา ตำบลโพนเพ็ก ซึ่งถ้ารวมพื้นที่ป่าสาธารณประโยชน์ทั้ง 4 ตำบลแล้วมีพื้นที่ถึง 60,000 กว่าไร่ นับว่าเป็นพื้นป่าที่กว้างใหญ่ หากมีความอุดมสมบูรณ์ มีระบบการจัดการที่ดี ชาวบ้านจะสมารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน เป็นสวัสดิการชุมชนที่สำคัญอย่างยิ่งของชุมชนรอบป่าโคกหลวง

6.3 ข้อเสนอแนะต่อการขยายเชื่อมโยงและบูรณาการกองทุนสวัสดิการชุมชน

จากการศึกษาการขับเคลื่อนกองทุนสวัสดิการชุมชนของอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น การศึกษากองทุนสวัสดิการชุมชน 4 กรณีศึกษา และการถอดบทเรียนและการจัดการความรู้กองทุนสวัสดิการชุมชน โดยกระบวนการประเมินแบบเสริมพลัง (มานะ นาคำและคณะ, 2551) ที่ผู้วิจัยและสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 6 ได้ถอดบทเรียน 7 กรณีศึกษาจาก 7 จังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พอสรุปเกี่ยวกับแนวคิดและการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน และการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชน ได้ดังต่อไปนี้

6.3.1 แนวคิดและการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน

การพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนในจังหวัดขอนแก่น เป็นผลจากการเรียนรู้จากพื้นที่ต้นแบบจากทางภาคใต้(ครูชบ ยอดแก้ว) ทางภาคตะวันออก (พระอาจารย์สุบิน) ที่สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนได้จัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ผู้นำชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประสานกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาสวัสดิการชุมชนอย่างจริงจัง โดยมีการวางยุทธศาสตร์สังคมไม่ทอดทิ้งกัน ชุมชนเข้มแข็ง และสังคมคุณธรรม มีการปรับปรุงกฎหมาย ตั้งคณะกรรมการ ที่มาจาทั้งภาคราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรสาธารณประโยชน์ และประชาคมในระดับชาติ และระดับภูมิภาค มีการกระจายกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสู่ภูมิภาค และท้องถิ่น

ดังนั้นการพัฒนาองค์กรสวัสดิการชุมนได้ใช้ทุนความรู้จากพื้นที่ต้นแบบ บทเรียนการทำงานของพื้นที่ต่างๆในการสร้างการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นแก่ชุมชน และการผลักดันส่งเสริมทางนโยบายที่ชัดเจนและจริงจัง

ในส่วนของชุมชนท้องถิ่น มีทุนทางวัฒนธรรมที่ครอบครัว เครือญาติ และชุมชนได้ทำหน้าที่ดูแลช่วยเหลือสมาชิกของชุมชน ซึ่งเป็นวัฒนธรรมชุมชนอยู่แล้ว นอกจากนั้นชุมชนท้องถิ่นยังมีทุนทรัพยากรมนุษย์ที่ผ่านการเรียนรู้ สั่งสมความรู้เกี่ยวกับการพัฒนากลุ่ม องค์กรชุมชนมาพอสมควร ดังนั้นการพัฒนาองค์กรสวัสดิการชุมชนจึงใช้ทุนความรู้จากพื้นที่ต้นแบบ การส่งเสริมทางนโยบาย และการปฏิบัติของรัฐ และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน วัฒนธรรมการช่วยเหลือกันของชุมชน และทุนทรัพยากรมนุษย์ที่สั่งสมความรู้ในการพัฒนาองค์กรชุมชน

แนวคิดในการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน ใช้แนวคิดวัฒนธรรมชุมชนในการช่วยเหลือเกื้อกูลเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ส่งเสริมให้เกิดการออมสัจจะวันละบาท เพื่อเป็นกองทุนสวัสดิการชุมชนในระดับตำบล อันเป็นการสร้างจิตสำนึกของการพึ่งพาตนเอง การส่งเสริมเกษตรยั่งยืน เชื่อมโยงไปสู่การจัดการทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่น อย่างไรก็ตามที่ผ่านมาการส่งเสริมเกษตรยั่งยืน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่น เพื่อสร้างความมั่นคงในชีวิตของเกษตรกร ยังทำได้ไม่มากนัก อบต.ยางคำ และอบต.สวนหม่อนกำลังริเริ่ม และสร้างกระบวนการพัฒนาในเรื่องดังกล่าว แต่การส่งเสริมการออมสัจจะวันละบาทเพื่อเป็นสวัสดิการชุมชน ดำเนินงานไปได้อย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้เป็นที่น่าสังเกตว่า สมาชิกที่ร่วมสัจจะออมทรัพย์วันละบาทเพื่อสวัสดิการชุมชน มีความคาดหวังว่าจะได้เงินสวัสดิการเมื่อตนเอง เกิด แก่ เจ็บ ตาย เมื่อสมาชิกในชุมชนได้รับเงินสวัสดิการยาม เกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นตัวอย่างให้เห็นเป็นรูปธรรม ชาวบ้านมีความกระตือรือร้น ที่จะเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนมากขึ้น สมาชิกกองทุนสวัสดิการจึงเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ **ส่วนแนวคิด ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนสวัสดิการชุมชนที่เป็นเหมือน** “กองบุญ” ที่เราสละ

ทรัพย์เพื่อส่วนรวมร่วมกัน เมื่อสมาชิกในชุมชนได้รับความเดือดร้อน มีเงินกองบุญไว้ดูแลช่วยเหลือกัน ยังมีสมาชิกเข้าใจและมีแนวคิดดังกล่าวนี้ไม่มากนัก

6.3.2 โครงสร้างและองค์ประกองของคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน

โครงสร้างของคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนมี 3 ระดับด้วยกัน กล่าวคือ **ระดับจังหวัด** คือ คณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น **ระดับตำบล** คือ คณะกรรมการบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชน และ**ระดับหมู่บ้าน** คือ คณะกรรมการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชน ซึ่งสรุปองค์ประกอบและการดำเนินงานของคณะกรรมการแต่ระดับได้ดังนี้

1) คณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น

คณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ข้าราชการเกษียณอายุราชการ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่ขับเคลื่อนระบบสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นให้เป็นจริง เชื่อมโยงและประสานกับหน่วยงานต่างๆ หนุนเสริมกระบวนการเรียนรู้ด้านสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดและร่วมเครือข่ายเรียนรู้กับจังหวัดอื่นๆ พิจารณากลั่นกรองและให้ความเห็นขอบพื้นที่ปฏิบัติการระดับตำบล/เทศบาลเพื่อรับรองสถานภาพ และ สนับสนุนงบประมาณ และจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน ติดตามประเมินผลรายงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่นได้ทุนทรัพยากรมนุษย์ มีแนวความคิด ประสบการณ์ในการพัฒนาความเข้มแข็งชุมชนมาขับเคลื่อนงานสวัสดิการชุมชน ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมาก ทำให้สามารถจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนได้ 80 กองทุน นอกจากนั้นคณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่นยังขับเคลื่อนงานสวัสดิการชุมชนร่วมกับภาคีที่เป็นหน่วยงานต่างๆ ได้เป็นอย่างดี มีบทบาทสำคัญในการทำงานหนุนเสริมหน่วยราชการต่างๆ รวมทั้งสามารถขับเคลื่อนงานร่วมกับเครือข่ายจังหวัดอื่นๆ และส่วนกลางได้อย่างมีพลัง อย่างไรก็ตามคณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ได้วางเป้าหมายที่จะตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนให้ครอบคลุมทุกตำบล ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นเป้าหมายที่ค่อนข้างสูง นอกจากนั้นคณะกรรมการบางคนยังมีส่วนร่วมผลักดันเรื่องสำคัญๆอื่นๆหลายเรื่อง เช่น สภาองค์กรชุมชน กองทุนสวัสดิการชุมชน กองทุนหลักประกันสุขภาพ เป็นต้น ประกอบกับในปี 2552 งบประมาณสนับสนุนกองทุนสวัสดิการชุมชนที่ผ่านทางสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนไม่ได้วางไว้ คณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ควรกำหนดทิศทางการทำงานด้านสวัสดิการชุมชนร่วมกันว่าควรเป็นอย่างไรต่อไป

2) คณะกรรมการบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบล มี 3 รูปแบบ ซึ่งแต่ละรูปแบบมีจุดแข็ง จุดอ่อนในการทำงานแตกต่างกัน พอสรุปได้ดังนี้

ก. คณะกรรมการบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบล ที่มาจากองค์การบริหารส่วนตำบล และกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นหลัก ผู้นำทางการ ที่เข้ามามีบทบาทในการบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชน ทำให้สมาชิกเกิดความเชื่อมั่นต่อกองทุนสวัสดิการชุมชน จากบทเรียนกลุ่มอื่นๆที่ตั้งมาแล้วล้มเหลว ต้องล้มเลิกไป การที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชนทำให้สมาชิกมีความมั่นใจมากขึ้นที่กองทุนจะไม่ล้มเลิกง่ายๆ การสนับสนุนกองทุนสวัสดิการชุมชนขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สามารถทำได้อย่างชัดเจน ทั้งเรื่องข้อมูล ทรัพยากร วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ทำงาน พนักงานจากองค์การบริหารส่วนตำบลช่วยงานกองทุนสวัสดิการชุมชน รวมทั้งการสมทบ

งบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่กองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นไปได้ง่าย ผู้นำทางการเหล่านี้มีค่าตอบแทนจากราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่แล้ว ทำให้ไม่ต้องใช้เงินส่วนตัวในการทำงานกองทุนสวัสดิการชุมชน

ขณะเดียวกันยังพบว่ามีข้อจำกัดของคณะกรรมการบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบลที่มาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นหลัก มักจะถูกมองว่าการทำงานกองทุนสวัสดิการชุมชน เป็นการทำงานที่หวังผลประโยชน์ทางการเมือง หรือหวังคะแนนเสียงจากชาวบ้าน หากผู้นำเหล่านี้ไม่ได้รับการเลือกตั้งในสมัยต่อไป อาจนส่งผลต่อการดำเนินของกองทุนสวัสดิการชุมชนให้ต่อเนื่อง รวมทั้งการร่วมมือกันระหว่าง อบต.กับกองทุนสวัสดิการชุมชนอาจไม่เหมือนเดิม

อีกประการหนึ่งคือ ผู้นำจาก อปท.และกำนันผู้ใหญ่บ้าน มีภารกิจหลายด้าน ไม่มีเวลาในการบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชน ต้องอาศัยพนักงาน อปท. และคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการระดับหมู่บ้าน ช่วยในการจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน

ข. คณะกรรมการบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบล ที่มาจาก อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้สูงอายุ ผู้นำชุมชนที่ได้รับการยอมรับ และข้าราชการเกษียณ รูปแบบดังกล่าวเป็นการรวมตัวของผู้นำทางการและผู้นำที่ได้รับการยอมรับจากชุมชน มาร่วมกันบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน ทำให้ชาวบ้านเชื่อมมั่นในความโปร่งใสในการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน การร่วมมือและได้รับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปด้วยดี ในทุกด้าน ทั้งในด้านข้อมูลข่าวสาร ความรู้ วัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ สถานที่ ชุมชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การติดตามผลการทำงาน การร่วมคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินงานสวัสดิการชุมชน ไปสู่การฟื้นฟูวัฒนธรรมชุมชนและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่นได้ดีเป็นการบูรณาการเชื่อมโยงแนวทางการพัฒนาสวัสดิการที่เหมาะสมสอดคล้องกับท้องถิ่น สร้างเสริมให้การพัฒนาสวัสดิการชุมชนเป็นไปอย่างมีพลังมากขึ้น **ส่วนข้อจำกัด** คือ พื้นที่ที่มีความพร้อมของผู้นำทุกฝ่ายที่ร่วมมือกันทำงานอย่างสร้างสรรค์ ยังมีไม่มากเท่าที่ควร

ค. คณะกรรมการบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชนที่มาจากผู้สูงอายุเป็นหลัก ผู้นำที่ไม่เป็นทางการเป็นทางการ มีบทบาทในการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน จุดแข็งคือ เป็นผู้นำที่มีแนวคิดในการทำงานเพื่อส่วนรวม มีประสบการณ์และผลงานเป็นที่ยอมรับของชุมชน เข้าใจปัญหาพื้นที่ พยายามเชื่อมโยงการทำงานด้านต่างๆของพื้นที่เข้าด้วยกัน เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในการทำงานได้อย่างใกล้ชิด **ข้อจำกัดคือ** การประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจมีช่องว่างทำให้การพัฒนางานสวัสดิการชุมชนมีพลังน้อยลง

2) คณะกรรมการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับหมู่บ้าน

องค์ประกอบมาจากผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และเป็นผู้นำชุมชนที่ได้รับการความเชื่อถือ หมู่บ้านละ 2-3 คน ทำหน้าที่ในการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจแก่ชาวบ้าน ในเรื่องกองทุนสวัสดิการชุมชน เป็นนายทะเบียน รับสมัครสมาชิก ระดมเงินออมสัจจะวันละบาท ส่งให้คณะกรรมการระดับตำบลเพื่อนำไปฝากธนาคาร เป็นผู้ประสานงานในการมอบเงินสวัสดิการให้สมาชิกในหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการระดับหมู่บ้าน**เป็นตัวเชื่อมที่สำคัญระหว่างสมาชิก และกองทุนสวัสดิการชุมชน** ในการสื่อสารสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชน

3) กองทุนสวัสดิการชุมชนกับการจัดการสวัสดิการชุมชน

กองทุนสวัสดิการชุมชนได้มอบเงินสวัสดิการให้แก่สมาชิก ตามระเบียบของกองทุนที่ครอบคลุมทั้งเรื่อง เกิด แก่ เจ็บ ตาย ของสมาชิก ในการมอบเงินสวัสดิการให้แก่สมาชิกมีการประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกได้รับทราบ ในงานพิธีกรรมต่างๆ เสียงตามสายประจำหมู่บ้าน และการประชุมต่างๆของชุมชน ทำให้สมาชิกเห็นประโยชน์ชัดเจนจากการเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน มีชาวบ้านสนใจสมัครเป็นสมาชิกกองทุนกองทุนสวัสดิการอยู่เพิ่มขึ้น ตามวาระที่กองทุนสวัสดิการชุมชนกำหนดเปิดรับสมาชิก ข้อมูลจากคณะอนุกรรมการชุมชนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น เกี่ยวกับเงินสวัสดิการที่จ่ายให้สมาชิกเป็น**อันดับหนึ่ง** คือ สวัสดิการเกี่ยวกับการเจ็บป่วย **อันดับที่สอง** คือ สวัสดิการเด็กแรกเกิด/คลอดบุตร **อันดับที่สาม** คือ สวัสดิการการเสียชีวิต ส่วนสวัสดิการเงินบำนาญผู้สูงอายุนั้นยังจ่ายไม่มากนัก เพราะสมาชิกอายุ 60 ปีขึ้นไปยังเป็นสมาชิกไม่ครบ 6 ปี- 15 ปี ตามเงื่อนไขหรือระเบียบของกองทุนสวัสดิการชุมชนได้กำหนดไว้ นอกจากนั้นการจ่ายเงินสวัสดิการแก่ผู้พิการ และทุนการศึกษา เริ่มจ่ายบ้างเล็กน้อย อย่างไรก็ตามระเบียบของกองทุนสวัสดิการชุมชนในการจ่ายค่าทำศพและเบี้ยบำนาญผู้สูงอายุนั้น ได้กำหนดไว้ในอัตราค่อนข้างสูง อาจมีปัญหาเงินกองทุนสวัสดิการชุมชนไม่เพียงพอในการจ่ายแก่สมาชิกได้

สิ่งสำคัญนอกเหนือจากเงินสวัสดิการที่กองทุนสวัสดิการชุมชนมอบแก่สมาชิกนั้นคือ การที่ผู้นำสมาชิกในชุมชนได้ไปร่วมแสดงความดีใจ เสียใจกับสมาชิกในโอกาสการเกิด แก่ เจ็บ ตาย แสดงถึง ความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ การดูแลช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันของคนในชุมชน เป็นการรื้อฟื้นวัฒนธรรมชุมชนที่เป็นการ “ผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมการดูแลช่วยเหลือกันของชุมชน” ทำให้เกิดการสืบทอดวัฒนธรรมชุมชนในยุคปัจจุบัน ซึ่งนับว่ามีคุณค่ามากกว่าเงินสวัสดิการที่ได้มอบให้สมาชิก

4) ปัญหา อุปสรรคของกองทุนสวัสดิการชุมชน

(1) สมาชิกยังขาดความรู้ ความเข้าใจในอุดมการณ์ของกองบุญสัจจะออมทรัพย์วันละบาท เพื่อสวัสดิการชุมชน ที่ให้ความสำคัญกับการสละเงินวันละบาทเพื่อเป็นการทำบุญร่วมกัน สร้างเป็นกองบุญของชุมชนไว้ดูแลช่วยเหลือสมาชิกเมื่อประสบปัญหา สมาชิกส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสัจจะออมทรัพย์วันละบาทเพื่อหวังได้รับเงินสวัสดิการจากกองทุนสวัสดิการชุมชนเท่านั้น และการเชื่อมโยงกองทุนสวัสดิการชุมชนไปกับวัฒนธรรมชุมชนและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่นเพื่อความมั่นคงในชีวิตของชาวบ้านยังไม่มีความชัดเจน

(2) ระบบข้อมูลสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน สรุปผลการดำเนินงาน การเงินบัญชี ยังไม่ถูกต้องชัดเจน เป็นปัจจุบัน เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน และสามารถสื่อสารสร้างความเข้าใจกับสมาชิกได้ รวมทั้งใช้ข้อมูลวิเคราะห์ความเพียงพอของกองทุนสวัสดิการชุมชน เพื่อจะได้แก้ไขระเบียบให้สอดคล้องกับความเป็นจริงต่อไป

(3)หน่วยงานและ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางส่วนยังไม่เข้าใจและให้ความสำคัญกับกองทุนสวัสดิการชุมชน จึงไม่ให้การสนับสนุนและร่วมมือในการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน กรณีผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่เคยสนับสนุนกองทุนสวัสดิการชุมชน อาจไม่ได้รับการเลือกตั้งในสมัยต่อไป ส่งผลต่อความร่วมมือระหว่างกองทุนสวัสดิการชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้

(4) คณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่นวางเป้าหมายที่จะจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน ครอบคลุมพื้นที่ทุกตำบลในจังหวัดขอนแก่น เป็นเป้าหมายที่ค่อนข้างสูง ประกอบกับคณะกรรมการมีภารกิจหลายอย่าง การสนับสนุนจากรัฐลดน้อยลง ย่อมส่งผลต่อความสำเร็จของอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ที่ต้องการตั้งกองทุนให้เต็มพื้นที่ทุกตำบล

(5) คณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ขับเคลื่อนงานกองทุนสวัสดิการชุมชนได้จำนวนมาก แต่การพัฒนาการบริหารจัดการและความเข้มแข็งของกองทุนสวัสดิการชุมชนยังต้องวางแนวทางการทำงานต่อไป รวมทั้งยังไม่มีความชัดเจนในการหนุนเสริมขับเคลื่อนงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่นคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดการสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น และคณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น

5) ข้อเสนอแนะ

(1) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ อุดมการณ์กองบุญสัจจะออมทรัพย์วันละบาทเพื่อสวัสดิการชุมชนให้แก่สมาชิก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการขับเคลื่อนกองทุนสวัสดิการชุมชน

(2) เชื่อมโยงกองทุนสวัสดิการชุมชนที่นอกเหนือจากกองทุนที่เป็นเงิน กับวัฒนธรรมชุมชน วิถีการผลิตและการจัดการทรัยพากรธรรมชาติของท้องถิ่นที่ยั่งยืน ตอบสนองต่อแนวทางการพัฒนาที่มุ่งความอยู่ดีมีสุข บนฐานแนวคิดความพอเพียงของคนส่วนใหญ่ในชุมชน

(3) พัฒนาระบบบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนให้มีประสิทธิภาพ ทั้งด้านระบบข้อมูล ที่ถูกต้องชัดเจนและเป็นปัจจุบัน เพื่อใช้ประโยชน์ในการวางแผน พัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนได้อย่างทันสถานการณ์ และพัฒนาการสื่อสารผลการดำเนินงานแก่สมาชิก

(4) คณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ควรถอดบทเรียนการทำงานที่ผ่านมาเพื่อใช้ประโยชน์ในการกำหนดทิศทางในการทำงานต่อไป มีการประเมินกองทุนสวัสดิการชุมชน เพื่อก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ควบคู่กับการพัฒนาศักยภาพการทำงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนในจังหวัดขอนแก่น

(5) คณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่นได้ขับเคลื่อนกองทุนสวัสดิการชุมชน ขับเคลื่อนกองทุนสวัสดิการชุมชน 80 กองทุน และกำลังขยายอีก 38 กองทุน โดยทุนทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าของจังหวัดขอนแก่นจำนวนมาก ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนในจังหวัดขอนแก่นที่กว้างขวาง ดังนั้นคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนฯ และคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น ควรหนุนเสริมการถอดบทเรียนของกองทุนสวัสดิการชุมชน และเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ของกระบวนการขับเคลื่อนกองทุนสวัสดิการชุมชน จังหวัดขอนแก่นให้เข้มแข็ง

6.3.3 กรณีรูปแบบการบูรณาการและการจัดสวัสดิการโดยภาคชุมชนในระดับชุมชนและระดับเครือข่าย

นอกเหนือจากรูปแบบวิธีการในการจัดสวัสดิการโดยชุมชนในระดับตำบลโดยกองทุนสัจจะออมทรัพย์วันละ 1 บาทเพื่อสวัสดิการชุมชนดังที่กล่าวแล้ว ยังมีรูปแบบวิธีการในการจัดสวัสดิการโดยชุมชนในระดับชุมชน และระดับเครือข่าย จากผลการศึกษาของ บัวพันธ์ พรหมพักพิงและคณะ (2550) เรื่องการพัฒนารูปแบบการบูรณาการเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนในระดับอำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ได้นำเสนอกรณีธนาคารหมู่บ้านวัดชัยศรีบ้านเสียว ตามแนวพระราชดำริ หมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 13 ตำบลวังชัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นกองทุนสวัสดิการระดับชุมชน และกองทุนสวัสดิการระดับเครือข่าย กรณี เครือข่ายสตรี สมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์สตรีอำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งผลการดำเนินงานของทั้ง 2 กองทุนดังต่อไปนี้

1) กองทุนระดับชุมชน : กรณีธนาคารหมู่บ้านวัดชัยศรีบ้านเสียวตามแนวพระราชดำริ หมู่ที่ 9 และหมู่ที่ 13 ตำบลวังชัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

แนวคิดและการริเริ่มจัดตั้งธนาคารหมู่บ้านวัดชัยศรีบ้านเสียวตามแนวพระราชดำรินั้น เริ่มจากพระครูสุธีปริยัติโยดม เจ้าอาวาสวัดชัยศรี บ้านเสียว หมู่ 9 ต.วังชัย อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น ได้มีโอกาสไปประชุมสัมมนาและได้ฟังการบรรยายเรื่องการพัฒนาหมู่บ้านตามแนวพระราชดำริของในหลวง ซึ่งได้เริ่มดำเนินการเรื่องธนาคารหมู่บ้านตั้งแต่ปี 2532-2534 ต่อจากนั้นจึงได้นำเอาแนวคิดดังกล่าวนี้มาจัดตั้งธนาคารหมู่บ้าน ณ บ้านเสียว พร้อมทั้งได้ศึกษาเพิ่มเติมจากหน้าหนังสือพิมพ์ และเริ่มก่อตั้งธนาคารหมู่บ้านขึ้นเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2535 โดยยึดเอาวันแม่แห่งชาติเป็นวันก่อตั้ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งสะสมเงินออมจากการประหยัดและอดออมของชาวบ้าน และฝึกคณะกรรมการตัวแทนของชาวบ้านให้มีความรู้ด้านการเงิน-การบัญชีแบบง่าย ในการให้บริการเงินกู้ยืมแก่ผู้ร่วมกิจกรรม ตลอดจนการร่วมทุนกันทำธุรกิจร้านค้าสาธิตหมู่บ้าน เมื่อมีผลกำไรก็นำมาแบ่งปันกันอย่างเป็นธรรม ซึ่งในระยะแรกตั้งเป้าสมาชิกไว้แค่เพียง 30 คน ส่วนกรรมการให้มีได้อย่างน้อย 9 คน แต่ไม่เกิน 15 คน แต่ผลปรากฏว่าคนในชุมชนมีความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว จึงทำให้ธนาคารแห่งนี้ มีจำนวนสมาชิกถึง 126 คน และมีทุนแรกเริ่มจำนวน 20,000 บาท

ในปีแรก ธนาคารฯ ได้รับเงินปันผลหรือดอกเบี้ยประมาณ 55% หรือฝาก 100 บาท ได้รับดอกเบี้ย 55 บาท แต่ระยะหลังได้จัดสรรเงินเพื่อประโยชน์สาธารณะเพื่อทุนการศึกษาลูกหลานและออมไว้เพื่อให้สมาชิกกู้ยืมไปประกอบอาชีพต่อไป ทำให้ดอกเบี้ยเงินฝากที่ได้จัดสรรให้สมาชิกเหลือปีละ 12 บาท ถือว่าสูงกว่าธนาคารพาณิชย์ต่างๆ ที่ให้ดอกเบี้ยสำหรับลูกค้าที่ตกประมาณ 2.5 บาท ในปี 2536 มีสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็น 280 คน มีเงินรับฝากเพิ่มขึ้นเป็น 25,733 บาท และได้กำไรสุทธิถึง 66,218 บาท ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 6.2 แสดงการจัดสรรกำไรสุทธิของธนาคารหมู่บ้านวัดชัยศรีบ้านเสียวตามแนวพระราชดำริ

ที่	รายการที่จัดสรร	ปี 2549		ปี 2548	
		จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%
1	เงินสำรองตามข้อบังคับไม่ต่ำกว่า 20% ของกำไรสุทธิ	119,379.66	20.00	79,507.56	20.00
2	เงินปันผลตามหุ้นแห่งค่าหุ้นที่ชำระแล้วเต็มมูลค่าไม่ต่ำกว่า 50% ของกำไรสุทธิ	358,130.00	60.00	239,676.00	60.29
3	เงินเฉลี่ยคืนไม่ต่ำกว่า 1% ของกำไรสุทธิ	11,937.00	2.00	8,944.00	2.25
4	เงินโบนัสของคณะกรรมการไม่เกิน 8% ของกำไรสุทธิ	29,844.00	5.00	19,876.00	5.00
5	เงินทุนการศึกษา ไม่เกิน 9% ของกำไรสุทธิ	29,844.00	5.00	19,876.00	5.00
6	เงินทุนสาธารณะประโยชน์ไม่เกิน 9% ของกำไรสุทธิ	29,844.00	5.00	19,876.00	5.00
7	เงินประกันสุขภาพผู้ถือหุ้นไม่ต่ำกว่า 2% ของกำไรสุทธิ	11,937.00	2.00	7,950.00	2.00
8	เงินสวัสดิการพนักงานไม่เกิน 1% ของกำไรสุทธิ	5,968.00	1.0	1,834.00	0.46
กำไรสุทธิ		**596,883.66**	**100.00**	**397,539.56**	**100.00**

ที่มา : ธนาคารหมู่บ้านวัดชัยศรีบ้านเสียวตามแนวพระราชดำริ
รายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2549 (ณ วันที่ 20 สิงหาคม 2550)

ธนาคารหมู่บ้านวัดชัยศรีบ้านเสียวตามแนวพระราชดำริ มีเงินทุนหรือทรัพย์สินอยู่ถึง 12,276,757.81 บาท ได้กำไรสุทธิเป็นจำนวน 596,883.66 บาท ซึ่งเพิ่มจากปี 2548 อย่างเห็นได้ชัดเจน (ดังตารางที่ 6 ข้างต้น) มีกรรมการ 15 คน โดยมีหลัก 5 ก ใช้สำหรับในการบริหารธนาคารหมู่บ้านฯ ได้แก่ กรรมการมีคุณธรรม มีกฎระเบียบกติกาชัดเจน มีกองทุน มีกิจกรรม และทำกำไร

ส่วนสมาชิกขณะนี้มีประมาณ 700 คน โดย 1 ครอบครัว อาจจะมีคนเป็นลูกค้าธนาคารได้หลายคน สำหรับการเข้ามาเป็นลูกค้าของธนาคารหมู่บ้านฯแห่งนี้นั้น สมาชิกต้องฝากเงินไม่ต่ำกว่า 5 หุ้น โดยคิดหุ้นละ 10 บาท (1 คนจะต้องฝากเงินไม่ต่ำกว่า 50 บาท) และคิดอัตราค่าธรรมเนียมคนละ 50 บาท หลังจากนั้นจึงเป็นการฝากสะสมเงินต่อไป

เมื่อฝากเงินแล้ว สมาชิกสามารถกู้ยืมเงินได้ โดยการกู้ยืมแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

- กู้ระยะสั้น กู้ไม่เกิน 3 เดือน วงเงินกู้ไม่เกิน 3,000 บาท
- กู้ระยะกลาง กู้ไม่เกิน 6 เดือน วงเงินกู้ไม่เกิน 5,000 บาท
- กู้ระยะยาว กู้ไม่เกิน 1 ปี วงเงินกู้ไม่เกิน 10,000 บาท

อีกทั้งยังมีการกู้กรณีพิเศษ วงเงินไม่เกิน 3 แสนบาท โดยให้กู้ระยะเวลา 3 ปี และจะต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน โดยการกู้เงินทุกระบบคิดดอกเบี้ยร้อยละ 2 บาท ซึ่งสมาชิกจะต้องยื่นแบบขอกู้แก่คณะกรรมการเพื่อพิจารณา หากคณะกรรมการคิดว่าไม่สมควรให้กู้ คำขอกู้ก็จะตกไป แต่ถ้าพิจารณาสมควรให้กู้ ทุกอย่างก็จะเป็นไปตามระบบ ในทางกลับกัน หากสมาชิกคนใดส่งเงินช้าก็จะมีฝ่ายเร่งรัดหนี้สินคอยติดตามต่อไป

การจัดสรรผลประโยชน์ของธนาคารหมู่บ้านฯ ได้กำหนดเอาไว้ว่าเงินสำรองตามข้อบังคับไม่ต่ำกว่า 20% เงินปันผลตามหุ้นแห่งค่าหุ้นที่ชำระแล้วเต็มมูลค่า ไม่ต่ำกว่า 50% ของกำไรสุทธิ, เงินเฉลี่ยคืนไม่ต่ำกว่า 1% ของกำไรสุทธิ, เงินโบนัสคณะกรรมการไม่เกิน 8% ของกำไรสุทธิ, เงินทุนการศึกษาไม่เกิน 9% ของกำไรสุทธิ ให้แก่นักเรียนโดยการจับสลาก, เงินทุนสาธารณประโยชน์ไม่เกิน 9% ของกำไรสุทธิ และเงินสวัสดิการประกันสุขภาพผู้ถือหุ้นไม่ต่ำกว่า 2% ของกำไรสุทธิ รวมทั้งการให้ค่านอนรักษาในกรณีนอนโรงพยาบาล คืนละ 50 บาทต่อคน แต่ไม่เกิน 1,500 บาทต่อปี

เมื่อถึงคราวแบ่งปันเงินทุนในแต่ละปี สมาชิกที่ถือว่าเป็นลูกค้าชั้นดี มักจะได้รับเงินปันผลไม่เคยต่ำกว่า 3,000-4,000 บาท และปัจจุบันชาวบ้านต่างก็มีความรักและสามัคคีกันโดยยึดหลัก “บวร” หรือ บ้าน วัด โรงเรียน โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางการพัฒนา

จากการดำเนินงานกว่า 16 ปีที่ผ่านมา ธนาคารหมู่บ้านวัดชัยศรีบ้านเสียวตามแนวพระราชดำริ โดยภาพรวมแล้วนับว่าธนาคารหมู่บ้านแห่งนี้ สามารถบรรลุได้ตามวัตถุประสงค์ที่อยากจะให้เป็นแหล่งสะสมเงินออมของชาวบ้าน สร้างนิสัยการประหยัดอดออม และคืนกำไรให้แก่ชาวบ้าน ทั้งนี้ เนื่องมาจากการที่ชาวบ้านและกรรมการธนาคารหมู่บ้านมีความสามัคคีและมีความโปร่งใสในการบริหารจัดการจนสามารถสะสมเงินทุนหมุนเวียนได้กว่า 12 ล้านบาท ในการนำมาใช้ประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาต่างๆ ภายในหมู่บ้านได้

อย่างไรก็ตาม ธนาคารหมู่บ้านแห่งนี้ ยังพบว่ามีข้อด้อยหรือปัญหาเช่นกัน กล่าวคือธนาคารหมู่บ้าน กลับทำให้ชาวบ้านเป็นหนี้ได้ง่ายขึ้น รวมไปถึงชาวบ้านบางส่วนประมาณ 10% ละเลยหรือหลงลืมในการออมและคืน ซึ่งนอกจากจะเป็นเพราะชาวบ้านเองแล้ว ยังพบว่าผลกระทบจากภายนอกก็มีส่วนทำให้ชาวบ้านไม่สามารถส่งเงินให้ธนาคารได้สม่ำเสมอ เช่น ปัญหาเศรษฐกิจและการเมือง เป็นต้น นอกจากนี้ สำหรับการสนับสนุนจากภายนอกนั้น ธนาคารหมู่บ้านไม่ได้ต้องการการสนับสนุนที่อยู่ในรูปตัวเงิน จึงมีเพียงการสนับสนุนในรูปแบบของการเข้ามาแนะนำทางวิชาการ และการเข้ามาศึกษาดูงานจากหน่วยงานภายนอกซึ่ง ณ จุดนี้ สามารถชี้ให้เห็นถึงศักยภาพที่ธนาคารหมู่บ้านวัดชัยศรีบ้านเสียวตามแนวพระราชดำริมีได้เป็นอย่างดี

2) กองทุนระดับเครือข่าย : กรณีเครือข่ายสตรี สมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์สตรี อำเภอน้ำพอง

สมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์สตรีอำเภอน้ำพอง ได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติการฌาปนกิจสงเคราะห์ พ.ศ. 2517 มาตรา 12 เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2536 ทะเบียนเลขที่ 06/ขก/05 สำนักงานเลขที่ 106 หมู่ที่ 10 ตำบลวังชัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น และได้ดำเนินการมาเป็นปีที่ 15 ซึ่งผลการดำเนินการของสมาคมฯ ในรอบปีระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2549 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2549 (รายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2549 ครั้งที่ 15 เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2550 ณ หอประชุมอำเภอน้ำพอง, 2550) มีรายละเอียดดังนี้

ในปี 2549 สมาคมฯ มีสมาชิกจำนวน 11,980 คน โดยมีสมาชิกในสมาคมจำนวน 168 หมู่บ้าน ซึ่งเป็นตัวแทนจากหมู่บ้านๆ ละ 9-15 คน และทางสมาคมฯ มีเงินทุนหมุนเวียนประมาณ 1,102,381 บาท ทั้งนี้ ทางสมาคมได้จ่ายเงินสงเคราะห์ศพระหว่างปี 2549 ซึ่งมีสมาชิกถึงแก่กรรมจำนวน 94 ราย และสมาคมฯ ได้จ่ายเงินสงเคราะห์ให้แก่ทายาทสมาชิกผู้ถึงแก่กรรมเป็นเงินทั้งสิ้น 10,413,941 บาท นอกจากนี้ ทางสมาคมฯ ยังมีการจัดฝึกอบรมเรื่องการพัฒนาและดูแลเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ เป็นต้น โดยมีพัฒนาชุมชนอำเภอน้ำพองเป็นหน่วยงานที่ติดต่อประสานงานให้กับสมาคมฯ

การดำเนินงานของสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์สตรีอำเภอน้ำพอง

- มีการจดทะเบียนเป็นองค์กรสาธารณประโยชน์ (เมื่อวันที่ 8 กันยายน 2548 จากกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์) ดังนั้นเมื่อชาวบ้านคนใดมีความเดือดร้อน ทางสมาคมฯ จะมีการกลั่นกรองพิจารณาว่าชาวบ้านคนนั้นยากจนจริงๆ โดยการออกเยี่ยมบ้านตรวจสอบ
- มีการทำผ้าป่าสามัคคี หมู่บ้านละ 10 ซอง (168 หมู่บ้าน)
- มีการประชุมสามัญประจำปีทุกปี ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับเด็กที่ได้รับความรุนแรง สตรีถูกฆ่า/ทารุณกรรม/ข่มขืน และเรื่องสาธารณภัย เป็นต้น ซึ่งการประชุมของสมาคมฯ จะมีการประชุมใหญ่ปีละ 1 ครั้ง โดยมีสมาชิกเข้าร่วมประชุมได้หมู่บ้านละ 2 คน

การให้ความช่วยเหลือผู้อยู่ในภาวะยากลำบาก มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- สมาคมฌาปนกิจฯ จะมีกรรมการ (อาสาพัฒนาหมู่บ้าน-อพม.) อยู่ในทุกหมู่บ้าน เมื่อมีกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาจะเข้าร่วมกิจกรรมทุกกิจกรรม
- มีการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ 30,000 กว่าคน และถ้าเสียชีวิตจะได้รับเงินช่วยเหลือประมาณ 2,000-3,000 บาท
- สภาพการเงินของสมาคมฌาปนกิจฯ ในปัจจุบัน (ระยะเวลา 15 ปี ที่ผ่านมา) มีเงินตำบลละ 3,000 บาท จัดสรรให้ตำบลละ 200,000 กว่าบาท สมาชิกช่วยเหลือศพละ 10 บาท/คน ดังนั้นเมื่อมีสตรีเสียชีวิตจะได้รับเงินช่วยเหลือประมาณ 110,000 กว่าบาท
- มีทุนการศึกษาแก่เด็กยากจนแต่ผลการเรียนดี (บริจาคโดยผู้มีจิตศรัทธา)

จากการสำรวจข้อมูลของสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์สตรีอำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ศักยภาพ ปัญหา โอกาสและข้อจำกัดในการจัดสวัสดิการของชุมชน มีดังต่อไปนี้

ศักยภาพของสมาคมฯ พบว่า มีความพร้อมเพรียง ความสามัคคี และการมีส่วนร่วมในการทำงานของคณะกรรมการซึ่งเป็นกลุ่มสตรีที่ดำเนินกิจกรรมอย่างเข้มแข็ง มีความโปร่งใสในเรื่องของการบริหารจัดการซึ่งสังเกตได้จากรายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ซึ่งจะมีการประชุมใหญ่สามัญประจำปีทุกปี การมีบุคลากรที่พร้อมที่จะช่วยเหลือและพัฒนาผู้ยากลำบาก มีเงินทุนหมุนเวียนสงเคราะห์แก่สมาชิกของกลุ่มและผู้ยากลำบาก และการดำเนินงานมีความครอบคลุมทั้ง 12 ตำบล ส่วนปัญหาหรือจุดอ่อนที่ทางสมาคมฯ พบนั้น ยังคงเป็นการมีภาวะหนี้สิน แต่ถึงอย่างไรก็ตาม สมาคมฯ ยังคงมีเงินทุนสำรองในการจ่ายเงินสงเคราะห์ศพให้แก่สมาชิก

โอกาสที่ทางสมาคมฯ ได้รับ พบว่า มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนให้คำปรึกษาและการสนับสนุน อาทิเช่น สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอน้ำพองซึ่งเป็นหน่วยงานที่คอยประสานงานให้กับสมาคมฯ มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานที่ปรึกษาของสมาคมฯ และสนับสนุนงบประมาณของสมาคมฯ เป็นต้น นอกจากนี้ ในอนาคตทางสมาคมฯ มีแนวโน้มที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทุกด้านในสิ่งที่ทางสมาคมฯ สามารถทำได้เพื่อช่วยเหลือผู้อยู่ในภาวะยากลำบาก

บทที่ 7
สรุปและข้อเสนอแนะ

7.1 สรุปผลการดำเนินงาน

7.1.1 การบูรณาการการทำงานร่วมกันของคณะกรรมการฯ และคณะอนุกรรมการ

การบูรณาการการทำงานร่วมกันของคณะกรรมการและหน่วยงานภาคีของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 11 หน่วยงาน เป็นกลไกที่สำคัญที่สามารถจะเข้ามามีบทบาทขับเคลื่อนงานพัฒนาสังคมในมิติต่าง ๆ หากพิจารณาถึงสถานภาพขององค์กรซึ่งส่วนมากเป็นราชการส่วนภูมิภาค การดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงฯ ซึ่งมีภารกิจในหน่วยงานของตนอย่างชัดเจน แต่อย่างไรก็ตามยังมีรูปแบบการทำงานที่ทับซ้อนกันอยู่บ้าง ซึ่งหากมีการวางเป้าหมาย กำหนดแผนการทำงานร่วมกัน ก็จะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

รูปแบบของการสร้างพันธะผูกพันให้เกิดการทำงานร่วมกัน (Commitment control) คือการได้จัดทำบันทึกความร่วมมือฉบับนี้ จัดทำขึ้นเมื่อวันที่ 12 กันยายน 2551 ณ อาคาร 25 ปี มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อบันทึกความเข้าใจในข้อตกลงความร่วมมือที่จะเกิดขึ้นระหว่าง เครือข่ายองค์กรสวัสดิการชุมชน จังหวัดขอนแก่น, สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดขอนแก่น, สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 6 จังหวัดขอนแก่น, ศูนย์พัฒนาสังคมหน่วยที่ 5 จังหวัดขอนแก่น, ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ จังหวัดขอนแก่น, สำนักงานปฏิบัติการภาคตะวันออกเฉียงเหนือสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนจังหวัดขอนแก่น โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เกี่ยวกับการสนับสนุนการขับเคลื่อนงานพัฒนาสวัสดิการชุมชนจังหวัดขอนแก่น โดยมีสาระสำคัญของความร่วมมือ ได้กล่าวถึง

หลักการสำคัญ คือ จังหวัดขอนแก่น มีพื้นที่ 10,886 ตารางกิโลเมตร เป็นอันดับ 15 ของประเทศ การปกครองแบ่งออกเป็น 26 อำเภอ 198 ตำบล 2,331 หมู่บ้าน 280 ชุมชน มีประชากร 1,522,582 คน จากการสำรวจฐานข้อมูลด้านสวัสดิการสังคม พบว่า อัตราการเรียนรู้ระหว่างคนในจังหวัดขอนแก่น มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพอยู่ในภาคเกษตรกรรม มีรายได้น้อย โดยมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 13,088 บาท ต่อครัวเรือนต่อปี ในขณะที่มีหนี้สิน 83,278 บาทต่อครัวเรือน ซึ่งภาวะหนี้สินมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ เมื่อเปรียบเทียบกับอดีตที่ผ่านมา ประกอบกับประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนชนบท บางส่วนยังไม่สามารถเข้าถึงระบบบริการสังคมของรัฐ และระบบสวัสดิการอื่นๆ จึงเป็นที่มาของแนวคิด การจัดสวัสดิการชุมชน โดยชุมชน เพื่อชุมชน จากแนวคิดเรื่อง การออมวันละบาท สู่การจัดสวัสดิการที่ครอบคลุมตั้งแต่ เกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นการแบ่งปัน เกื้อกูลกันทั้งผู้ให้และผู้รับ เป็นการให้อย่างมีคุณค่า รับอย่างมีศักดิ์ศรี เคารพซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับวัฒนธรรมภูมิปัญญาของท้องถิ่น และหลักพุทธศาสนา

จากแนวคิดดังกล่าว เครือข่ายองค์กรสวัสดิการชุมชน ร่วมกับหน่วยงานภาคีการพัฒนาระบบสวัสดิการในจังหวัดขอนแก่น ได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนคนขอนแก่นอย่างครอบคลุม ทั้ง

มิติเชิงพื้นที่และเชิงประเด็น จึงได้จัดทำบันทึกความร่วมมือการสนับสนุนการขับเคลื่อนงานพัฒนาสวัสดิการชุมชนจังหวัดขอนแก่น เพื่อให้เกิดความมั่นคงในการดำรงชีวิตของคนขอนแก่นภายใต้แนวคิดการพัฒนาแบบพอเพียง และให้เกิดความสุขอย่างยั่งยืนต่อไป

เป้าหมายและแนวคิดที่สำคัญ ของการสร้างการทำงานร่วมกัน คือ 1) เพื่อให้เกิดการพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนให้ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดในจังหวัดขอนแก่น โดยมีแนวคิดสำคัญคือ 2) การบูรณาการวิธีคิดวิธีการทำงานร่วมกัน ระหว่าง เครือข่ายองค์กรสวัสดิการชุมชนจังหวัดขอนแก่น และหน่วยงานภาคีที่สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในจังหวัดขอนแก่น ร่วมกับ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อให้เกิดการพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในลักษณะหุ้นส่วนของการพัฒนา 3) สร้างกระบวนการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นหลักพื้นฐานของการพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนคนขอนแก่น โดยเฉพาะการสร้างโอกาสในการเข้าร่วมของชุมชน ตลอดจนการดำเนินงาน ได้แก่ การร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสมทบ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการระบบสวัสดิการชุมชนโดยชุมชน

วัตถุประสงค์ ของการเชื่อมประสานการทำงานร่วมกันของภาคี คือ 1) เพื่อสนับสนุนให้เกิดการฟื้นฟูระบบสวัสดิการชุมชนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิตและบริบทของชุมชนท้องถิ่น 2) เพื่อสนับสนุนให้เกิดการบูรณาการฟื้นฟู ระบบสวัสดิการชุมชนระหว่างภาคีในจังหวัดขอนแก่น โดยมีเครือข่ายองค์กรสวัสดิการชุมชนจังหวัดขอนแก่นเป็นแกนนำ และหน่วยงานภาคีในจังหวัดขอนแก่นเป็น ผู้หนุนเสริม 3) เพื่อสนับสนุนให้สมาชิกในชุมชนทุกเพศ วัย ฐานะ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการชุมชน ทั้งในฐานะผู้ให้อย่างมีคุณค่าและรับอย่างมีศักดิ์ศรี 4) เพื่อสนับสนุนให้เกิด การพัฒนาระบบการทำงาน ขับเคลื่อนงานสวัสดิการชุมชนและสวัสดิการสังคม ระหว่างชุมชนท้องถิ่น กับหน่วยงานภาคีพัฒนาภาครัฐและเอกชน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ หากมีการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ ได้แก่ 1) เกิดกองทุนสวัสดิการในระดับตำบลในระยะแรก จำนวน 80 ตำบล และจะสามารถขยายผลให้ครอบคลุมทั้งจังหวัดขอนแก่นในอนาคต 2) เกิดการสร้างและพัฒนาความรู้ ความสามารถขององค์กรสวัสดิการชุมชนและหน่วยงานภาคีในจังหวัดขอนแก่น เกิดการบูรณาการ งานขับเคลื่อนระบบสวัสดิการชุมชนและสังคม ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดขอนแก่นต่อไป 3) ประชาชนในพื้นที่สวัสดิการทั้งจังหวัดขอนแก่น จำนวน 2,331 หมู่บ้าน 280 ชุมชน เกิดการพัฒนาความรู้ความสามารถ ความมั่นใจ ความภาคภูมิใจ ความรู้สึกเป็นเจ้าของ โดยผ่านกระบวนการพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนโดยชุมชน

บทบาทองค์กรสวัสดิการชุมชน ซึ่งหมายถึงชุมชนจะต้องเป็นผู้ดำเนินการหลักด้วยความร่วมมือของภาคี บทบาทสำคัญคือ 1) สำรวจฐานทุนเดิม จัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน สำรวจกลุ่มเป้าหมายการจัดสวัสดิการ การประสานหน่วยภาคีการพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชน 2)เชื่อมโยงให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน การสนับสนุนให้เกิดการขยายผล สร้างความสัมพันธ์ระหว่างขบวนสวัสดิการชุมชนและหน่วยงานภาคีในจังหวัดขอนแก่น 3)ถอดรูปธรรม บทเรียนการจัดสวัสดิการชุมชนสู่การพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข กฎ ระเบียบให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชนและการดำเนินงานขับเคลื่อนระบบสวัสดิการชุมชนในจังหวัดขอนแก่น

บทบาทของหน่วยงานภาคีการพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนและสังคม จะมีบทบาทหนุนเสริมการทำงานได้ดดย 1) ดำเนินการให้เกิดกระบวนการฟื้นฟูการพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนและสังคมในจังหวัดขอนแก่น 2)ให้การสนับสนุนทางด้านวิชาการ บุคลากร ทรัพยากร ในการขับเคลื่อนงานสวัสดิการ ทั้งในระดับชุมชน ท้องถิ่น และจังหวัดขอนแก่น3)เชื่อมประสานระหว่างหน่วยงานให้เกิดการบูรณาการ สนับสนุนการพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนและสังคม โดยองค์กรสวัสดิการชุมชนเป็นแกนหลัก และหน่วยงานภาคีให้การสนับสนุน

เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ข้อตกลงร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรมเครือข่ายองค์กรสวัสดิการชุมชนและหน่วยงานภาคีการพัฒนาระบบสวัสดิการในจังหวัดขอนแก่น จึงได้ร่วมกันลงนามบันทึกความร่วมมือนี้ อย่างไรก็ตาม ตามบันทึกความร่วมมือนี้ยังเป็นสัญญาของหน่วยงานที่จัดทำขึ้นหากจะทำให้เกิดการขับเคลื่อนบูรณาการร่วมกันจะต้องดำเนินการ โดยใช้แนวคิด SPA คือ

Sharing คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างความเข้าใจให้เกิดการทำงานร่วมกัน ร่วมทั้งการร่วมคิดร่วมรับรู้ความทุกข์ ความสุข ด้วยความรัก ความเอื้ออาทรต่อกันซึ่งจะเป็นพลังให้เกิดการขับเคลื่อนไปข้างหน้า

Planning การทำงานจะต้องมีการกำหนดแผนงาน โครงการ และมีการประสานแผนงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้การวางแผนต้องตั้งอยู่บนฐานข้อมูลสภาพปัญหา ความต้องการ และศักยภาพของชุมชน

Acting คือ การต้องลงมือทำงานให้เป็นไปตามแผนด้วยความร่วมมือร่วมใจ ทั้งนี้เป็นการสร้างเวทีของการเชื่อมประสานทั้งรูปแบบการทำงาน วิธีการ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำงานที่ต้องแบ่งงาน หรือกระจายงานให้ภาคีต่าง ๆ ร่วมทำตามความสามารถ

ซึ่งหากมีการดำเนินงานในรูปแบบ SPA นี้แล้วจะเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถทำให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและจัดสวัสดิการสามารถเกิดขึ้นได้จริงในพื้นที่

7.1.2 รูปแบบการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการสังคม

การดำเนินงานกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่นนำร่องปี 2550 จำนวน 1 ล้านบาท คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม ซึ่งมีปลัดจังหวัดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายเป็นประธานกรรมการ พิจารณาให้การสนับสนุนโครงการของ 7 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีความสนใจพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน ให้เป็นศูนย์การเรียนรู้แก่พื้นที่อื่น ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นเพราะการผลักดันทางนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณองค์กรละ 100,000 บาท ได้ดำเนินการอบรมสร้างความเข้าใจแก่สมาชิกเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง กองทุนสวัสดิการชุมชน และการฝึกอบรมฝีมือทางช่างก่อสร้าง ผลที่ได้รับ ชาวบ้านมีความเข้าใจ มั่นใจและสมัครเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการเพิ่มขึ้น พยายามเชื่อมโยงกองทุนสวัสดิการชุมชนไปสู่การจัดการวิถีการผลิตที่ยั่งยืน การเกษตรยั่งยืน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่น และการพัฒนาทุนทางวัฒนธรรมเพื่อสวัสดิการชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดสรรงบประมาณสมทบให้แก่กองทุนสวัสดิการชุมชน นอกจากนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนทั้งด้านบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่

การศึกษาเรียนรู้แก่ผู้นำและสมาชิกของกองทุนสวัสดิการชุมชน อย่างไรก็ตามมีบางพื้นที่ที่การมีส่วนร่วมและการทำงานร่วมกันระหว่างกองทุนสวัสดิการชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ดีนัก

การดำเนินงานของกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม จังหวัดขอนแก่นในปี 2551 คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่นได้จัดสัมมนาชี้แจงเกี่ยวกับกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม ให้แก่ หน่วยราชการ องค์กรสาธารณประโยชน์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรสวัสดิการชุมชน ประชาสัมพันธ์ให้องค์กรต่างๆ เสนอโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม จังหวัดขอนแก่น คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการ แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณากลั่นกรองโครงการจังหวัดขอนแก่น ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนภาครัฐ องค์การสาธารณประโยชน์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักวิชาการและผู้แทนประชาชน โดยมีพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่นเป็นประธาน คณะทำงาน ทำหน้าที่พิจารณากลั่นกรองโครงการเสนอคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่นเพื่อพิจารณาอนุมัติ ในปีงบประมา 2551 คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม จังหวัดขอนแก่นได้พิจารณาสนับสนุนโครงการเชิงพื้นที่ 73 องค์กร 93 โครงการ เป็นเงิน 5,048,126 บาท เชิงประเด็น 16 องค์กร 21 โครงการ เป็นเงิน 1,767,725 บาท รวมทั้งสิ้น 89 องค์กร 114 โครงการ เป็นเงิน 6,815,851 บาท

การดำเนินงานของกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม จังหวัดขอนแก่น เป็นลักษณะเปิดรับโครงการทั่วไปหรือโครงการเชิงรับที่กระจายทั้งด้าน องค์กร พื้นที่และประเด็น ซึ่งมีข้อดีที่เปิดโอกาสให้หลายองค์กรให้เข้าถึงกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม จังหวัดขอนแก่น แต่ก็มีข้อจำกัดที่ขาดยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานกองทุนส่งเสริมจัดสวัสดิการสังคม จังหวัดขอนแก่น ที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์และแผนสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น การทำงานของคณะกรรมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น (กสอ.) อนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น และคณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น ยังขาดการเชื่อมโยงกัน ร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์ แผนงาน หนุนเสริมการทำงานร่วมกัน***จึงมีเสียงสะท้อนว่า ภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมน้อยในการดำเนินงานของกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมส่วนใหญ่ บทบาท อำนาจในการดำเนินงานกองทุนฯ เป็นของภาคราชการเป็นหลัก โดยที่ภาคราชการยังทำงานแบบตั้งรับ*** จากการกำหนดยุทธศาสตร์การทำงานของกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมที่จะเชื่อมโยงกับภาคีต่างๆ และให้ภาคีต่างๆ มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงาน

จากการดำเนินในลักษณะดังกล่าว ภาคราชการควรทำหน้าที่ในการเชื่อมประสานภาคีให้นำพลังสร้างสรรค์มาทำงานสวัสดิการสังคมร่วมกันอย่างเต็มที่ โครงการที่ให้การสนับสนุนส่วนใหญ่เป็นการอบรม ซึ่งการเสริมสร้างการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มเป้าหมายมีความสำคัญ แต่ควรมีแผนงานเป็นกระบวนการทำงานที่ต่อเนื่องกัน ทั้งการอบรมเสริมความรู้ ความเข้าใจ พัฒนาทักษะ แนวคิดในการทำงาน การพัฒนากลุ่มองค์กรของผู้ด้อยโอกาสและองค์กรในพื้นที่ไม่ใช่เป็นการดำเนินงานให้โดยคนภายนอก กลุ่มผู้ด้อยโอกาสและทรัพยากรบุคคลในพื้นที่มีโอกาสปฏิบัติการการจัดสวัสดิการสังคม มีการสรุปบทเรียน เพื่อสร้างความรู้ ยกระดับการจัดสวัสดิการให้มีคุณภาพสูงขึ้น นั่นหมายความว่าโครงการควรมีกระบวนการทั้งการเสริมความรู้ ปฏิบัติการ และสรุปบทเรียน เพื่อ

ยกระดับความรู้ในการจัดสวัสดิการสังคม ให้มีคุณภาพสูงขึ้น โดยกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ทรัพยากรบุคคลในพื้นที่ มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสวัสดิการสังคม

7.2 ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

7.2.1 การรื้อสร้างความหมายของคำว่า “สวัสดิการสังคม”

การจัดสวัสดิการ โดยรัฐหรืออาจเรียกว่า รัฐสวัสดิการ (Welfare State) (ระพีพรรณ คำหอม, 2545; ยุพา วงศ์ไชย, 2545) ซึ่งเป็นพื้นฐานแนวคิดจากสำนักคิดสังคมประชาธิปไตย ที่เกิดขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลง แนวคิดดังกล่าวมองว่าความจำเป็นต้องจัดสวัสดิการที่อยู่อาศัยเนื่องจากความล้มเหลวของกลไกตลาด (Market Failure) ในการทำหน้าที่ในการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ในสังคมได้อย่างไม่เกิดความเท่าเทียม ซึ่งรัฐจำเป็นต้องเข้าไปแทรกแซงและทำหน้าที่จัดสรรทรัพยากรให้กับคนที่ขาดโอกาสในสังคม เนื่องจาก ช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจน เกิดการเอารัดเอาเปรียบไม่เท่าเทียมกัน จำเป็นที่รัฐต้องเข้าไปจัดการเพื่อความเสมอภาค ความเป็นปึกแผ่นของสังคม และเป็นสิทธิพื้นฐานของประชาชน ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานจัดสวัสดิการโดยรัฐ คือ รัฐไม่สามารถแบกรับค่าใช้จ่ายในการจัดสวัสดิการที่เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก และโครงการไม่สามารถสนองตอบปัญหาและความต้องการที่แท้จริงให้กับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในสังคม ไม่สามารถพึ่งตนเองในระยะยาวได้

การให้ความหมายของสวัสดิการสังคมได้สะท้อนคติความเชื่อเรื่องรัฐสวัสดิการ (ภาพที่ 7.1) ซึ่งการดำเนินชีวิตของคนสามารถสะท้อนการดำเนินชีวิตให้ได้มาซึ่งความ “อยู่ดี กินดี มีสุข และมีสิทธิ์” (ณรงค์ เพชรประเสริฐ, 2546) แนวคิดดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า คนสามารถกำหนดสร้างสังคมของตนเองได้ขณะเดียวกันสังคมที่สร้างขึ้นนั้นก็กำหนดคนได้เช่นเดียวกัน ความหมายของสวัสดิการสังคม สามารถนิยามให้เห็นถึงเป้าหมายและวิธีการได้ 3 รูปแบบ ได้แก่

รูปแบบแรก ความหมายแบบกว้าง มีเบื้องหลังมาจากประเทศที่พัฒนาแล้วและนิยมรัฐสวัสดิการ เป็นความต้องการให้ประชาชนได้รับความเป็นอยู่ที่ดีทั้ง 7 ด้าน ซึ่งประชาชนยอมให้รัฐจัดเก็บภาษีในอัตราก้าวหน้าเพื่อนำมาจัดและกระจาประโยชน์แก่ผู้ด้อยโอกาสกว่าอย่างทั่วถึง ซึ่งในความหมายดังกล่าวนี้มีความสัมพันธ์กับระบบสวัสดิการสังคมแบบก้าวหน้า (Universal Approach)

รูปแบบที่สอง ในความหมายแบบแคบ เป็นการตีความสวัสดิการสังคมเป็นเพียงการบรรเทาทุกข์ชั่วคราว หรือการสงเคราะห์ช่วยเหลือประชาชนทางสังคม (Social Assistance) สวัสดิการสังคมดังกล่าวเกิดขึ้นในประเทศที่เน้นการเติบโตทางเศรษฐกิจ เช่นในประเทศไทย โดยการช่วยเหลือผ่านกระบวนการตรวจสอบคุณสมบัติ (Means-test) และจัดสวัสดิการสังคมแบบเลือกให้ (Selective Approach) และ

ในความหมายสุดท้ายนิยามของภาคประชาชน หมายถึง การดำรงชีวิตประจำวันภายใต้ความสลับซับซ้อนของความสัมพันธ์ทางสังคมโดยเฉพาะรูปแบบของความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ก่อให้เกิดการกดขี่เอารัดเอาเปรียบด้านสวัสดิการสังคมซึ่งกันและกัน หากพิจารณาถึงการจัดสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยในกรณีของประเทศไทย จะพบว่าเป็นลักษณะของการสงเคราะห์ช่วยเหลือ ผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติแม้ว่าจะมีความพยามใช้กระบวนการพัฒนาชุมชนโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม แต่ในเชิงของอำนาจและการตัดสินใจยังขึ้นอยู่กับรัฐส่วนกลางซึ่งเป็น เจ้าของทุนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

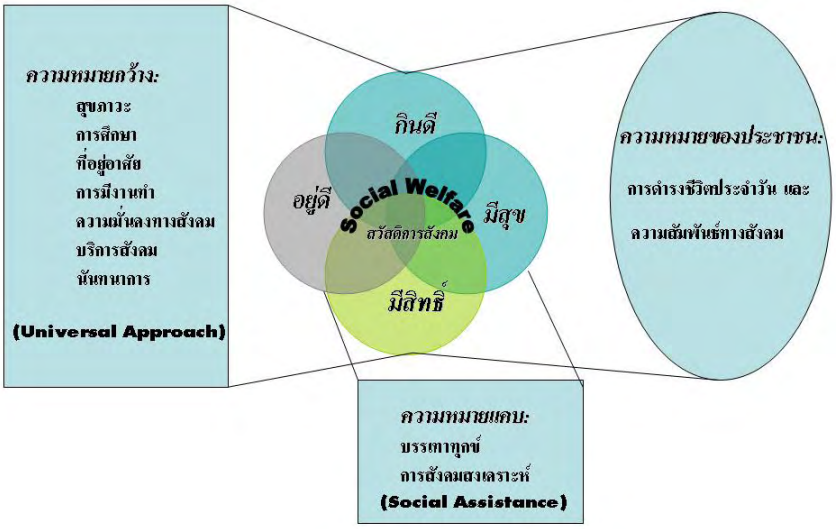

ภาพที่ 7.1 การรื้อสร้างความหมายของสวัสดิการสังคม

ที่มา: ปรับปรุงจากหนังสือทฤษฎีวิพากษ์นโยบายและการวางแผนสังคม (กิติพัฒน์ นนทปัทมะดุล, 2549) และระบบสวัสดิการ (ณรงค์ เพชรประเสริฐ, 2546)

7.2.2 แนวคิดระบบต้นไม้สวัสดิการ

แนวคิดระบบต้นไม้สวัสดิการเป็นการพยายามสร้างความเข้าใจเรื่องระบบสวัสดิการผ่านแนวคิดตะวันตกและตะวันออก กล่าวคือ ระบบสวัสดิการที่เกิดขึ้นตั้งอยู่บนฐานคิดที่สำคัญ 3 ฐานคิด คือ ฐานทรัพยากรธรรมชาติ ฐานนวัตกรรมชุมชน ฐานสิทธิพื้นฐานทางสังคม (เปรียบเป็น ดิน) การดำเนินงานผ่านกระบวนการดำเนินงานจัดสวัสดิการอยู่ภายใต้ระบอบแนวคิดสวัสดิการ (Structure- Welfare Regime) ในลักษณะที่เป็นโครงสร้างระเบียบกฎเกณฑ์ เช่น พรบ.ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม ปี 2546 ฉบับที่สอง ปี 2550 หรือในภาพของชุมชนเองก็มีกฎระเบียบมาเป็นตัวควบคุมให้สมาชิกในสังคมปฏิบัติตามแนวทางที่กลุ่มเห็นว่าเหมาะสม (เปรียบเป็น ลม ฟ้า อากาศ) ในขณะเดียวกันภาคปฏิบัติการของงานสวัสดิการได้ดำเนินการผ่าน ผู้กระทำการในระบบ (Agency) คือมีทั้งกลุ่มที่เป็นผู้นำ และสมาชิกทั่วไป ซึ่งเปรียบเสมือนระบบการเติบโตของต้นไม้

จุดเน้นของการดำเนินงานจัดสวัสดิการผ่านการให้คำนิยามที่แตกต่างกัน กล่าวคือ กลุ่มแรกให้ความหมายของระบบสวัสดิการว่า เป็นระบบ

สวัสดิการถ้วนหน้า (Welfare for all) เนื่องจาก

- ระบบสวัสดิการที่เกิดขึ้นมีความไม่เท่าเทียม เกิดการเอารัดเอาเปรียบ
- รัฐต้องเข้าไปสนับสนุน แทรกแซงกลไกสวัสดิการที่มีอยู่

การจัดการด้านสวัสดิการสังคมผ่านกลไก รัฐ หรือราชการ ที่มีโครงสร้างของ ระเบียบราชการ กฎหมาย และวัฒนธรรมองค์กร เป็นโครงสร้างในแนวตั้ง ที่มีระบบการบริหารสั่งการสั่งการที่มุ่งเน้นการสั่งการ ควบคุม (Command & Control)

กลุ่มที่สอง ให้ความสำคัญกับลำต้นของต้นไม้ คือสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในระบบสังคม โดยมีกลไกตลาดที่เป็นกลไกเชิงเศรษฐกิจแบบทุนนิยม เป็นตัวตั้ง เรียกว่า

สวัสดิการแบบเสรีนิยม (Liberalism) จุดเน้นคือ

- มุ่งที่ระบบกลไกตลาด และการปรับตัวเข้าสู่สมดุลตามธรรมชาติ
- ระบบการจัดสวัสดิการผ่านระบบวัฒนธรรมชุมชนและโครงสร้างแบบอุปถัมภ์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ฉะนั้นต้องพยายามทำความเข้าใจระบบเหล่านี้ แล้วบริหารจัดการบนฐานของความเป็นจริงในสังคม

กลุ่มที่สาม ให้ความสำคัญกับระบบฐานรากของต้นไม้ เกี่ยวข้องกับดินและระบบรากของต้นไม้ ซึ่งแต่ละระบบราก จะมีกลุ่มรากที่ทำงานได้ดีเป็นปมเกิดขึ้น เรียกว่า กลุ่มที่สามารถดำเนินงานด้านสวัสดิการที่ช่วยเหลือพึ่งพากันได้ดี (Best Practice) กลุ่มนี้เรียกว่า

สวัสดิการแบบเสรีนิยมใหม่ (Neo-Liberalism)

- มุ่งเน้นสร้างการเติบโตและสร้างสวัสดิการที่ท้องถิ่น เพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืน
- ท้องถิ่นต้องสร้างนวัตกรรมขึ้นมาให้เหมาะสมกับตนเอง

แนวคิดนี้มุ่งไปที่ท้องถิ่นที่เป็นรากแก้ว รากฝอย การทำงานผ่านระบบเครือข่ายในแนวราบ และระบบอุปถัมภ์และระบบเครือญาติ หากจะทำให้ต้นไม้เติบโตได้ต้องสร้างจากระบบตรงนี้คือ การพรวนดิน ใส่ปุ๋ย ให้ต้นไม้เจริญงอกงามขึ้นมาได้

ระบบต้นไม้สวัสดิการนี้ ในความเป็นจริง ต้นไม้จะเติบโตได้ดีต้องได้รับการดูแล บำรุงรักษาทั้งระบบ (Holistic view) ถ้าหากมุ่งเน้นการพัฒนาเพียงส่วนหนึ่งส่วนใดเท่านั้นก็จะทำให้ต้นไม้นั้นไม่งอกงาม หรืออาจตายได้ ฉะนั้นการจัดสวัสดิการที่เหมาะสมในกรณีของเมืองไทย ต้องสร้างความสมดุลให้ได้ ต้องพัฒนาหนุนเสริมกันทุกภาคส่วน เพื่อก่อให้เกิดระบบสวัสดิการที่เป็นธรรมและทั่วถึง

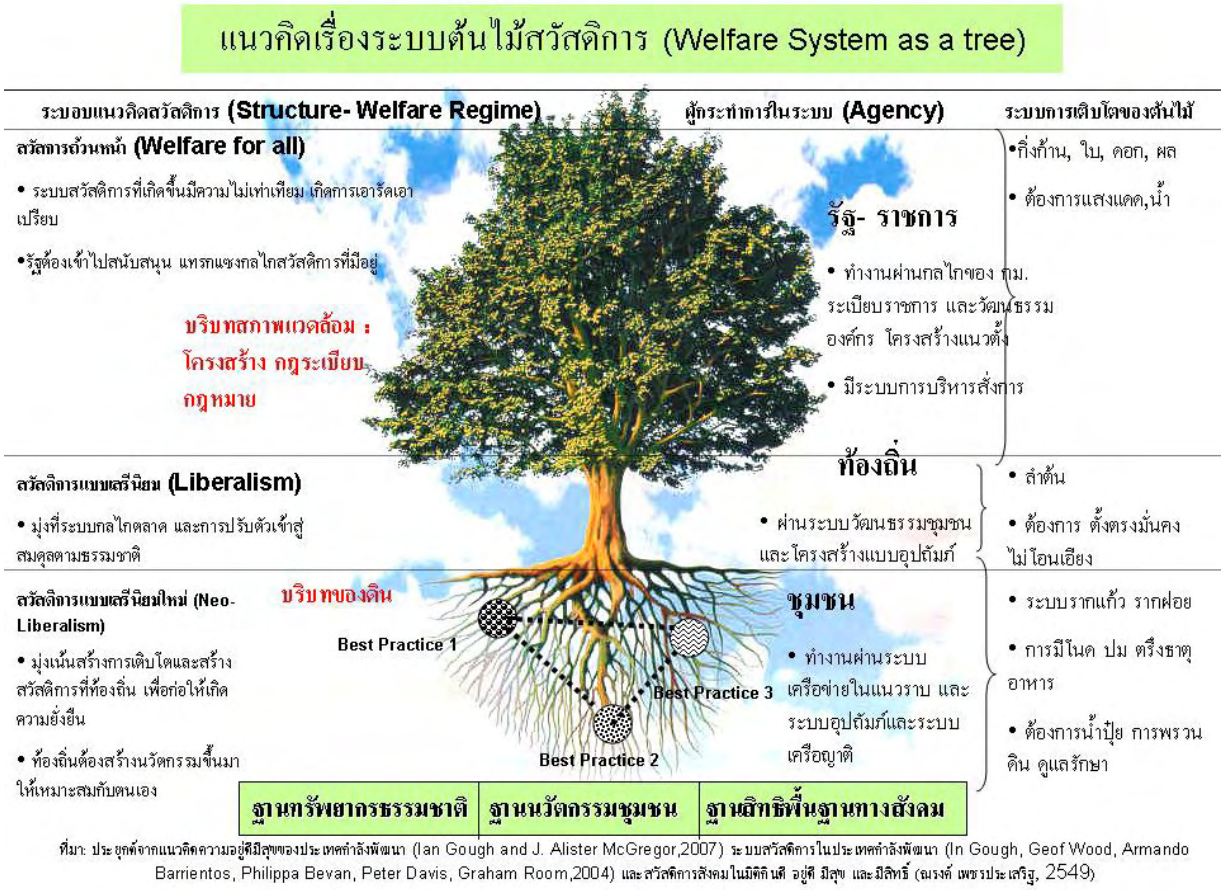

ภาพที่ 7.2 ตัวแบบแนวคิดเรื่องต้นไม้สวัสดิการ

ที่มา: ประยุกต์จากแนวคิดความอยู่ดีมีสุขของประเทศกำลังพัฒนา (Ian Gough and J. Alister McGregor,2007) ระบบสวัสดิการในประเทศกำลังพัฒนา (In Gough, Geof Wood, Armando Barrientos, Philippa Bevan, Peter Davis, Graham Room,2004) และสวัสดิการสังคมในมิติกินดี อยู่ดี มีสุข และมีสิทธิ์ (ฉรงค์ เพชรประเสริฐ, 2549)

7.2.3 ตัวแบบการระดมทุนเพื่อจัดสวัสดิการในท้องถิ่น

การระดมทุนเพื่อจัดสวัสดิการของชุมชนท้องถิ่น ตั้งอยู่บนฐานความเชื่อที่ว่า ท้องถิ่นเป็นผู้รู้ปัญหาและสามารถจัดการกับปัญหาได้ด้วยตัวเอง ท้องถิ่นเป็นผู้รู้กลุ่มเป้าหมายที่จำเป็นต้องช่วยเหลือให้สวัสดิการด้านต่าง ๆ อย่างไรก็ตามด้วยพลังของกลุ่มองค์กรภาคประชาชนเพียงอย่างเดียวไม่อาจจัดสวัสดิการได้อย่างครอบคลุมทั่วถึง ซึ่งถ้าหากได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากทั้งรัฐท้องถิ่น และรัฐส่วนกลาง จะช่วยทำให้องค์กรภาคประชาชนเข้มแข็ง และจัดสวัสดิการได้คลอบคลุมทั่วถึงมากขึ้น

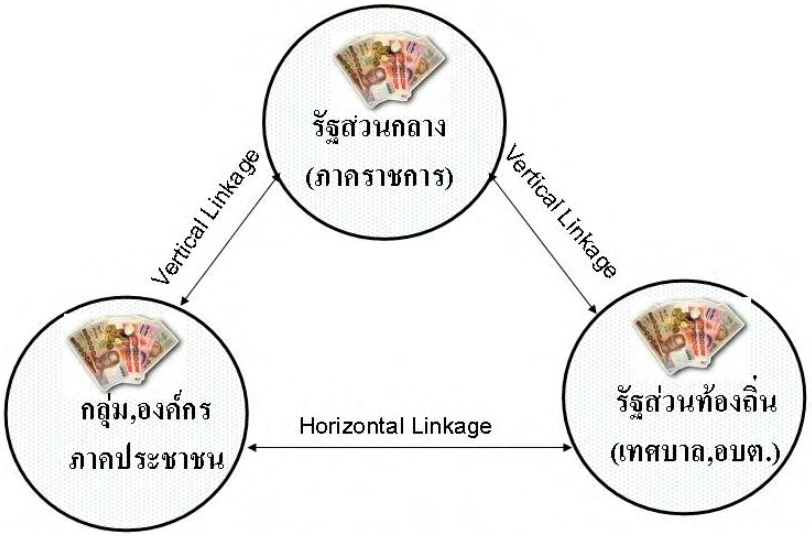

ภาพที่ 7.3 ตัวแบบทฤษฎี 3 ขาเพื่อการระดมทุนจัดสวัสดิการสังคมในท้องถิ่น

7.3 ปัญหาและอุปสรรค

ปัจจัยภายนอก สิ่งที่มีผลต่อการดำเนินงานมากทั้งในแง่ที่เป็นบวก และลบที่สำคัญคือ นโยบาย (Policy) และระเบียบปฏิบัติทางราชการ ซึ่งการดำเนินงานหากเร่งรัด ให้ทันตามนโยบาย และเคร่งครัดให้ทำตามระเบียบมากเกินไป จะทำให้กรบวนการในการทำงานขาดการมีส่วนร่วมหรือเป็นการมีส่วนร่วมเชิงบังคับ ซึ่งผู้ที่เป็นเจ้าของปัญหายังไม่ได้มีความตระหนักถึงปัญหาของตนเอง ซึ่งหากเป็นดังกล่าวนี้ การดำเนินงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการอาจไม่ยั่งยืน

ปัจจัยภายใน ขององค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนซึ่งตั้งอยู่บนฐานทรัพยากรที่มีอยู่ ฐานวัฒนธรรมของชุมชน หากสิ่งนี้สั่นคลอนและพึ่งพาไม่ได้ก็จะเป็นการยากที่จะทำให้เกิดการพัฒนาต่อยอดในเรื่องสวัสดิการ เนื่องจากสวัสดิการที่มองครอบคลุมในทุกมิติ ตั้งแต่เกิดจนตาย ในทางตรงข้ามหากปัจจัยภายในเข้มแข็งโดยเฉพาะฐานทางสังคมวัฒนธรรมก็จะเป็นแรงผลักดันหนุนเสริมให้เกิดการจัดสวัสดิการสังคมบนฐานวัฒนธรรมชุมชนประสบความสำเร็จ

7.4 ข้อเสนอแนะ

7.4.1 ข้อเสนอแนะการขับเคลื่อนการจัดสวัสดิการสังคม ต่อกระทรวงการพัฒนาสังคม

กระบวนการจัดสวัสดิการโดยผ่านช่องทางของคณะกรรมการบริหารกองทุนจัดสวัสดิการจังหวัด จากการศึกษาได้พบว่าระบบการบริหารจัดการขององค์กรมีความเคร่งครัดในการบริหารแบบ แบบราชการ (Red

tape) อีกทั้งเป็นระบบงานที่เน้นการตั้งรับ ไม่เน้นกระบวนการ (Process) แต่ให้ความสำคัญกับผลลัพธ์ขั้นสุดท้าย (Out put) และกระบวนการอนุมัติโครงการยังตอกย้ำความเป็นวัฒนธรรมแบบราชการเชิงอุปถัมภ์ ผู้วิจัยเห็นว่าเหตุผลที่ทำให้มีการใช้ระบบนี้ในการตัดสินใจอนุมัติโครงการเนื่องจาก กรรมการเองยังขาดข้อมูลภาพรวมของหน่วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศักยภาพปัญหาเชิงพื้นที่ โดยเฉพาะ อปท. ทั้ง 26 อำเภอ (เทศบาล 33 แห่ง และ อบต. 191 แห่ง รวมเป็น 224 แห่ง) ทั้งนี้จะต้องเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ของจังหวัดที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต

ดังนั้น การขับเคลื่อนงานสวัสดิการสังคมในพื้นที่ต้องให้ความสำคัญกับ

ประการแรกคือ ฐานข้อมูลการจัดสวัสดิการสังคมของพื้นที่ อปท. ทั้ง 244 แห่ง ทั้งในแง่ของจำนวน งบประมาณ กิจกรรม และคุณภาพขององค์กรในการดำเนินงานสวัสดิการ ทั้งนี้อาจจะกำหนดจากลักษณะสภาพภูมินิเวศและการมีพื้นที่ติดต่อกัน ซึ่งในจังหวัดขอนแก่นกำหนดได้เป็น 3 โซนชนบทและ 1 โซนเมือง จากนั้นควรต้องมีการกำหนดเป็น 3 กลุ่ม จัดลำดับความก้าวหน้าขององค์กรที่ขับเคลื่อนงานสวัสดิการในพื้นที่

ประการที่สอง ควรกำหนดยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนที่อยู่บนฐาน สภาพปัญหาความต้องการของพื้นที่ โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการด้วยตนเอง ร่วมกับการจัดการโดยรัฐ (Mix Welfare Regime)

ประการที่สามหน่วยงานที่ทำงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมทั้งระบบจะต้องบูรณาการการทำงานร่วมกัน โดยเริ่มจากการแลกเปลี่ยนข้อมูลในการดำเนินงาน แผนงาน โครงการ รวมไปถึงงบประมาณในการทำงานของหน่วยงาน ซึ่งถ้าหากได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ร่วมกันจะทำให้การดำเนินงานมีทิศทางที่ชัดเจนและการดำเนินงานจะช่วยหนุนเสริมพลังซึ่งกันและกัน (Synergistic Approaches)

7.4.2 ข้อเสนอแนะการขับเคลื่อนการจัดสวัสดิการสังคม ต่อสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

1) การออกแบบโครงสร้างระบบการจัดสวัสดิการสังคมของจังหวัด

การออกแบบโครงสร้างระบบการจัดสวัสดิการสังคมของจังหวัดให้เกิดโครงสร้างใหม่ที่เอื้อต่อการทำงานก่อให้เกิดการควบคุมแบบแผนพฤติกรรมขององค์กร (Style) การบริหารองค์กรยังถูกครอบและการกำหนดทิศทางโดยภาครัฐ แม้จะมีการออกแบบกลุ่มที่เรียกว่า “อนุกรรมการบริหารกองทุน” ซึ่งมีที่มาของคณะกรรมการที่หลากหลายทั้งภาครัฐ ประชาสังคม และท้องถิ่น แต่ก็ยังอยู่ภายใต้ระบบการควบคุมของวัฒนธรรมแบบราชการ โดยเฉพาะการกำหนดประธานกรรมการ และเลขานุการยังไม่ได้เกิดการกระจายลงมาสู่ภาคประชาชนที่แท้จริง (Fail participation) การเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของโครงสร้างดังกล่าวเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ตรวจสอบ ถ่วงดุลภายในกลุ่มตามหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร ต้องกำหนดประธาน หรือเลขานุการ ที่ไม่เป็นกลุ่มเดียวกัน

2) ระบบความสัมพันธ์ของผู้กระทำการ (Actors) ในระบบการจัดสวัสดิการสังคม

หน่วยปฏิบัติการ ประกอบด้วย หน่วยกระทำการ 3 ระดับ

กลุ่มแรก คือ หน่วยงานราชการในพื้นที่คือ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงจังหวัด (พมจ.) เป็นหน่วยงานราชการในระดับพื้นที่ ที่ทำหน้าที่เป็นกลไกหลักของทางราชการในการดำเนินงานพัฒนาสังคม และจัดสวัสดิการสังคมครอบคลุมทุกพื้นที่และประเด็นสวัสดิการสังคม และมีข้าราชการเป็นผู้ดำเนินการ การจัดระบบ

กลุ่มที่สอง คือ ผู้กำกับและวางนโยบายระดับบน ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จะมีบทบาทในการชี้นำการทำงานให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของกองทุน และเป็นผู้ให้คำปรึกษาแก่ พมจ. ในกรณีที่เกิดความไม่ชัดเจนในระเบียบปฏิบัติ

กลุ่มที่สาม คือ ภาคีในท้องถิ่น ได้แก่ ภาคประชาชน สถาบันการศึกษาในท้องถิ่น สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมโดยตรง มีความใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่น และสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนในพื้นที่ให้เข้าร่วมในขบวนสวัสดิการของท้องถิ่น

ภาพที่ 7.4 องค์ประกอบของหน่วยปฏิบัติการในระบบสวัสดิการสังคม

องค์ประกอบทั้งสามส่วนของระบบสวัสดิการสังคมไทยมีความเกี่ยวข้อง สัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ทั้งในรูปแบบของการปะทะประสาน โต้แย้ง และยินยอมปฏิบัติตาม ในขณะที่การกระจายอำนาจในการตัดสินใจและอนุมัติงบประมาณเพื่อการจัดสวัสดิการสังคมได้เปิดให้หน่วยปฏิบัติการในระดับจังหวัดดำเนินงานโดยสร้างกลไกใหม่ในชื่อ “อนุกรรมการบริหารกองทุน” รับรองโดยกฎหมายแต่ก็ยังไม่ก่อให้เกิดการดำเนินงานที่เป็นอิสระจากระบบราชการอย่างแท้จริง ส่วนหน่วยงานภาคีบางหนวยก็ได้คุณูปการจากการเข้าร่วมเป็นเครือข่ายต่อรองและได้รับการจัดสรรทุนเพื่อการจัดสวัสดิการสังคมโดยช่องทางพิเศษ

แนวทางในการคลี่คลายปัญหาให้เกิดการทำงานที่ขับเคลื่อนไปได้ คือ การปรับองศาของความสัมพันธ์ของภาคีให้อยู่ในแนวระนาบ (Horizontal relationship) แบบแผนของการปฏิสัมพันธ์ของภาคี ที่เกิดขึ้นมีทั้งอยู่ในแนวตั้ง และแนวระนาบ และอยู่ในแนวที่ ไม่ได้อยู่ในระนาบเดียวกัน ดังนั้นควรสร้างวัฒนธรรมในการทำงานแบบใหม่ที่พยายามปรับองศาของความสัมพันธ์ที่ไม่ห่างกันมาก และพยายามให้อยู่ในแนวระนาบใกล้เคียงกัน เพื่อให้เกิดการการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และเกิดการหล่อหลอมคน (Socialization) ในระบบให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี (อภิศักดิ์ ธีระวิสิษฐ์ และคณะ, 2551) ทั้งนี้การทำงานร่วมกันต้องสร้างวัฒนธรรมของการไว้เนื้อเชื่อใจกัน หรือเปลี่ยนแปลงวิธีคิดภายใต้ทฤษฎี Y คือเชื่อว่าทุกคนเป็นคนดีและต้องการมีชีวิตที่ดีงามและมีความสุข มีครอบครัว ชุมชน ที่อบอุ่นและพึ่งพาอาศัยกัน ซึ่งเป็นวัฒนธรรมชุมชนดั้งเดิมในอดีตที่มีองศาความสัมพันธ์ที่อยู่ในแนวระนาบเดียวกัน

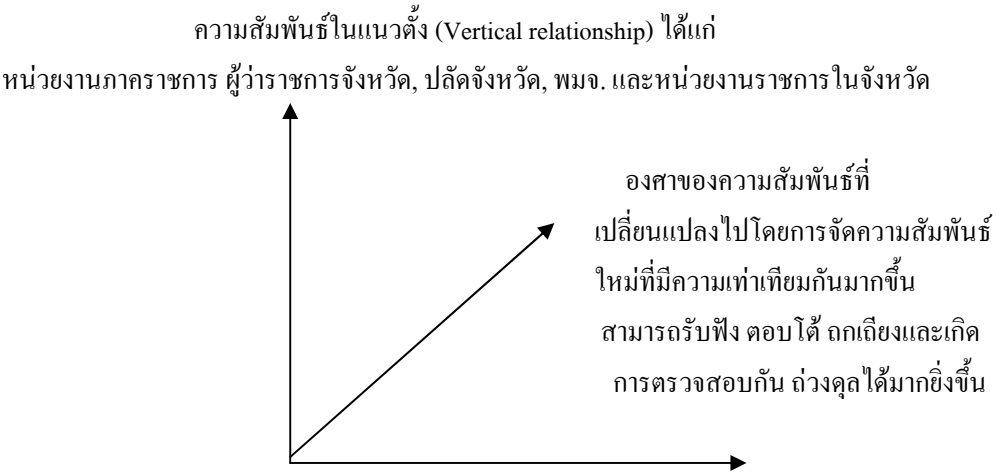

ภาพที่ 7.5 ระนาบของความสัมพันธ์ของภาคีที่ดำเนินจัดสวัสดิการสังคม

และอีกประการหนึ่งคืองานพัฒนาสังคมและสวัสดิการสังคมปฏิเสธระบบรัฐไม่ได้ แต่องค์กรรัฐต้องปรับเปลี่ยนบทบาทของตัวเอง โดยเฉพาะ พมจ. ต้องเป็นองค์กรเชื่อมประสานให้เกิดการทำงานขับเคลื่อนงานสวัสดิการทั้งจังหวัด

เอกสารอ้างอิง

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2547). **โครงการศึกษารูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายพัฒนาสังคมและสวัสดิการ**. กรุงเทพฯ: หจก.เทพเพ็ญวานิสย์ .

กิติพัฒน์ นนทปัทมะดุล. (2549). **ทฤษฎีวิพากษ์ในนโยบายและการวางแผนสังคม.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ขัตติยา กรรณสูต และ จตุรงค์ บุณยรัตนสุนทร. (2546). **เศรษฐศาสตร์การเมือง: การพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาส : กลุ่มนอกกำลังแรงงาน.** กรุงเทพฯ : บริษัทเอดิสันเพรส โปรดักส์จำกัด.

คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ. (มปป). **แผนยุทธศาสตร์ 5 ปี สร้างสวัสดิการสังคมไทย ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550-2554) และแผนปฏิบัติการพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมไทยเพื่อชีวิตมั่นคง พ.ศ.2550-2554.** กรุงเทพฯ: มปท.

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ร่วมกับมูลนิธิฟรีดริค เอแบร์ท. (2544). **รายงานการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง "สิทธิสวัสดิการ : มิติใหม่ในการบริหารแรงงานไทย"**. กรุงเทพฯ : ศุภวนิชย์การพิมพ์

โชคชัย สุทธาเวศ.(ม.ป.ป.). **การศึกษาเปรียบเทียบนโยบายด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมในประเทศที่พัฒนาแล้ว และประเทศกำลังพัฒนา.** กรุงเทพฯ: คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. (2546). **รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ บทสังเคราะห์ภาพรวมการพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย.** กรุงเทพฯ: บริษัทเอดิสันเพรสโปรดักส์

_____ (2546). **บทสังเคราะห์ภาพรวมการพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย.** กรุงเทพฯ: เอดิสันเพรส โปรดักส์ จำกัด.

ธนพรรณ ธานี. (2551). **โครงการวิจัยหอพักเด็กและเยาวชนในจังหวัดขอนแก่น.** สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น.

บัวพันธ์ พรหมพักพิง และคณะ (2550) **การพัฒนารูปแบบการบูรณาการเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนในระดับอำเภอ อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น.** สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 6 จังหวัดขอนแก่น

พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 120 ตอน 94 ก 1 ตุลาคม 2546.

พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม ปี พ.ศ. 2550 (ฉบับที่ 2) ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 124 ตอน 100 ก 28 ธันวาคม 2550.

ภีม ภคเมธาวี และคณะ. (2549). **โครงการการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์กรการเงินชุมชน.** สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

มาลินี วงษ์สิทธิ์และคณะ. (2540). **โครงการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแล ให้บริการ และกิจกรรมต่างๆ แก่ผู้สูงอายุ ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนและผู้สูงอายุชุมชนแออัดเขตจตุจักร.** กรุงเทพฯ: สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มานะ นาคำ และคณะ (2551) **ถอดบทเรียนและการจัดการความรู้ กองทุนสวัสดิการชุมชน โดยกระบวนการประเมินแบบเสริมพลัง.** สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 6 จังหวัดขอนแก่น

ยุพา วงศ์ไชย. (2545). **นโยบาสวัสดิการสังคม.** กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภาการพิมพ์.

ระพีพรรณ คำหอม. (2549). **สวัสดิการสังคมกับสังคมไทย.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด

_____ . (2546). **การเรียนรู้สู่การทำแผนงานและสร้างเครือข่ายเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน.** กรุงเทพฯ : หจก. เบสท์ กราฟฟิค เพรส.

_____. (2545). **สวัสดิการสังคมกับสังคมไทย.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สามเจริญพาณิชย์.

_____ . (2544). **เศรษฐศาสตร์การเมือง (เพื่อชุมชน)** ฉบับที่ 17 สวัสดิการ โดยภาคชุมชน(๑) กลุ่มออมทรัพย์. กรุงเทพฯ : บริษัทอมรินทร์บุ๊ค เซ็นเตอร์ จำกัด.

วันทนีย์ วาสิกะสิน, สุรางค์รัตน์ วศินารมณ์, กิติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์. (2550). **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ สวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์.** พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วรวิทย์ เจริญเลิศ และนภาพร อติวานิชยพงษ์. (2546). **เศรษฐศาสตร์การเมือง: การพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาส : กลุ่มแรงงานในภาคอุตสาหกรรม.** กรุงเทพฯ : บริษัทเอดิสันเพรส โปรดักส์ จำกัด.

วิทยากร เชียงกูล. (2546). **เศรษฐศาสตร์การเมือง: การพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาส : กลุ่มผู้ประกอบอาชีพอิสระรายย่อย**. กรุงเทพฯ : บริษัทเอดิสันเพรส โปรดักส์จำกัด.

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. (2549). **ระเบียบวิธีวิจัยทางสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์**. พิมพ์ครั้งที่3. กรุงเทพฯ: มิสเตอร์ก๊อปปี้ (ประเทศไทย).

ศิริวรรณ ศิริบุญ. (2543). **การตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ : ศึกษากรณีตัวอย่างการจัดตั้งศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ.** กรุงเทพฯ: (มปท.)

ศูนย์พัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักงานคณะกรรมการสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). **รายงานข้อมูลพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.** ขอนแก่น: (มปท)

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น, (2549). **แผนการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น.** ขอนแก่น: (มปท)

_____. (2549). **รายงานสถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ระดับพื้นที่รายจังหวัด ประจำปี 2549 .** ขอนแก่น : (มปท)

_____. (2550).**รายงานการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น**. ครั้งที่ 1/2550 วันที่ 22 มกราคม 2550 เวลา 13.30-16.00 น. ณ ห้องประชุมพระธาตุขามแก่น ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น.

_____. (2550).**รายงานการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น**. ครั้งที่ 2/2550 วันที่ 25 พฤษภาคม 2550 เวลา 13.30-16.00 น. ณ ห้องประชุมศูนย์ปฏิบัติการจังหวัดขอนแก่น ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น

_____. (2550). **คำสั่งคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนและจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น** ที่ 1/2550 เรื่อง แต่งตั้งแต่งตั้งคณะทำงานพิจารณากลั่นกรองโครงการจังหวัดขอนแก่น สั่ง ณ วันที่ 10 กรกฎาคม 2550

_____. (2550). **คำสั่งคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนและจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น** ที่ 2/2550 เรื่อง แต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนและจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่นสั่ง ณ วันที่ 10 กรกฎาคม 2550

สำนักงานจังหวัดขอนแก่น. (2549). **คำสั่งจังหวัดขอนแก่น ที่ 2177/2549.** เรื่องแต่งตั้งคณะอนุกรรมการในคณะกรรมการ

ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น ลงวันที่ 21 สิงหาคม 2549

สำนักงานจังหวัดขอนแก่น. (2550). **คำสั่งจังหวัดขอนแก่น ที่ 1278/2550**. เรื่องแต่งตั้งคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนและจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น สั่ง ณ วันที่ 21 พฤษภาคม 2550

สมปรารถน์ หมั่นจิตและคณะ. (2547). **รูปแบบการการบริหารจัดการสวัสดิการชุมชนด้านสังคมและสุขภาพระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล โรงพยาบาล และชุมชน ตำบลยางฮอม อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย.** เชียงราย: (มปท.)

สงบ ทิพย์นาวา และคณะ. (2545). **การจัดการกองทุนเพื่อเด็กทุกข์ยาก กรณีศึกษาจังหวัดอุตรดิตถ์**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

อภิญญา เวชยชัย และ กิติพัฒน์ นนทปัทมะดุล. (2546). **เศรษฐศาสตร์การเมือง: การพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาส : กลุ่มคนจนผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มเสี่ยงที่ประสบปัญหาทางสังคม.** กรุงเทพฯ : บริษัทเอดิสันเพรส โปรดักส์จำกัด.

อภิญญา เวชยชัย และศิริพร ยอดกมลศาสตร์. (2547). **เศรษฐศาสตร์การเมือง (เพื่อชุมชน) ฉบับที่ 26 สวัสดิการสังคมฉบับชาวบ้าน แนวคิด นโยบาย แนวทางปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : บริษัทเอดิสันเพรส โปรดักส์จำกัด.

อภิศักดิ์ ธีระวิสิษฐ์ และคณะ. (2551).แผนที่คนดี: รูปแบบการสร้างคนดีในบริบทชุมชนอีสาน. ขอนแก่น : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ภาษาอังกฤษ

Jonsson,U. (2003). **Human Rights Approach to Development Programming**. Kenya: Unicef.

Gough, I., & McGregor, A. (2007). **Wellbeing in Developing Countries.** Cambridge: Cambridge University Press.

Gough, I., & Wood, G., & Barrientos, A., & Beven. P., & David, P., & Room,

G. (2004). **Insecurity and Welfare Regimes in Asia, Africa and Latin America.** Cambridge: Cambridge University Press.

การค้นคว้าจากฐานข้อมูลอิเล็คทรอนิค

http://www.khonkaenpoc.com

http://www.nesdb.go.th/

http://cdc.nesdb.go.th/

http://mapserv.kku.ac.th/40/

http://www.khonkaenlink.info/

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

ปฏิญญาสวัสดิการชุมชนคนขอนแก่น[1]

การตุ้มโฮมสวัสดิการชุมชนคนขอนแก่น ในวันที่ 12 กันยายน 2551 เป็นเจตจำนงร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐ เอกชน สถานบันพัฒนาองค์กรชุมชน สถาบันวิชาการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรสาธารณะประโยชน์ และองค์กรสวัสดิการชุมชน ในการร่วมมือกันทำงานสวัสดิการสังคม 7 มิติ ซึ่งเป็นระบบการจัดการบริการสังคม เกี่ยวข้องกับการป้องกัน แก้ไขปัญหา การพัฒนา และการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคมเพื่อตอบสนองความจำเป็นด้านพื้นฐานของประชาชน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสม เป็นธรรม และให้เป็นไปตามมาตรฐาน ทั้งทางด้านศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงานและการมีรายได้ นันทนาการ กระบวนยุติธรรมและการบริการสังคมทั่วไป โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ประชาชนจะต้องได้รับ และการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ

1. สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย ประชาชนพึงได้รับการป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ การรักษาพยาบาล การส่งเสริมและพัฒนา สุขภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคมอย่างทั่วถึง และเท่าเทียมกัน โดยประชาชนไม่ว่าเพศใด วัยใด ศาสนาใด เชื้อชาติใด อยู่ในภูมิภาคใด หรืออยู่ในวัฒนธรรม มีความสนใจในทางการเมือง มีแบบแผนการดำรงชีวิต เช่นใด หรือมีสถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ในระดับชั้นใดก็ตาม พึงได้รับสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัย ที่ได้มาตรฐานอย่างทั่วถึง เสมอภาคเป็นธรรมสอดคล้องกับความต้องการ และสถานการณ์ปัญหาของบุคคลกลุ่มบุคคลและประชาชน

2. สวัสดิการด้านการศึกษา ประชาชนพึงได้รับบริการที่ส่งเสริมและพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ทักษะ ตลอนจนปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อนำไปสู่การดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพต่อไปและแม้ว่าประชาชนจะมีข้อบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคมหรือด้อยโอกาสทางการศึกษา ก็จะได้รับบริการการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนที่มีข้อจำกัดเหล่านั้น ทั้งนี้ประชาชนทุกคนต้องได้รับการศึกษาในระดับอย่างน้อยที่สุด คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ความพิการ ความบกพร่องด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม ผู้ยากจนและผู้ด้อยโอกาส ชนกลุ่มน้อย คนต่างวัฒนธรรม ต่างศาสนา ต่างความเชื่อ ต่างความสนใจทางการเมือง ต่างแบบแผนการดำเนินชีวิต ผู้อยู่ในภูมิภาคท้องถิ่นห่างไกล เป็นผู้ด้อยโอกาส หรือแม้แต่เพศ วัย ผิวพรรณ ต้องไม่เป็นเหตุให้ประชาชนผู้ใดขาดโอกาสทางการศึกษา หรือไม่เท่าเทียมกับประชาชนโดยทั่วไป

3.สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย ประชาชนมีที่อยู่อาศัยตามควรแก่อัตภาพ ช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี ในทำนองเดียวกันประชาชนทุกคนควรจะได้มีที่อยู่อาศัยตามแต่กำลังความสามารถของบุคคลที่ได้มา อย่างน้อยที่สุดที่อยู่อาศัยต้องให้ความปลอดภัย ความมั่นคง อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ไม่มีสภาพเสื่อมโทรมแออัดแวดล้อมเป็นพิษหรือเสี่ยงต่อภัยพิบัติ เสี่ยงต่อความเสื่อมเสียทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม

---

[1] ภาคีได้ประกาศเจตนารมณ์ร่วมกันในวันที่ 12 กันยายน 2551 ระหว่างการจัดงานตุ้มโฮมสวัสดิการชุมชนคนขอนแก่น ณ อาคาร 25 ปี มหาวิทยาลัยขอนแก่น

4. สวัสดิการด้านรายได้และการมีงานทำ ประชาชนต้องมีงานทำ มีรายได้อย่างน้อยเพียงพอแก่การดำรงชีพ งานที่ทำมีสวัสดิการที่ดี หรืออย่างน้อยตามที่กฎหมายกำหนด งานที่ทำต้องไม่เสี่ยงต่อการเจ็บป่วย อุบัติเหตุ และอุบัติภัยต่างๆ ไม่เป็นงานที่สร้างความเสื่อเสียแก่ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่ผิดศีลธรรมหรือกฎหมาย ประชาชนมีความภาคภูมิใจในงานที่ทำและมีโอกาสก้าวหน้าในการทำงานนั้นๆ ประชาชนต้องได้รับรายได้และสวัสดิการจากการทำงานอย่างเสมอภาคเท่าเทียมและยุติธรรม ประชาชนสามารถรวมกลุ่มรวมตัวกันปกป้องผลประโยชน์ของตนในรูปของสหภาพแรงงาน เมื่อมีการเลือกปฏิบัติหรือประชาชนทราบว่าไม่ได้รับความยุติธรรมในเรื่องรายได้ สภาพการทำงาน การจ้างงานและสวัสดิการแรงงานประชาชนต้องได้รับความคุ้มครองจากหน่วยงานหรือองค์การที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง กระบวนการและกลไก ด้านแรงงานสัมพันธ์ต้องสามารถรองรับปัญหาและความต้องการของประชาชนด้านนี้ได้

5. สวัสดิการด้านนันทนาการ ประชาชนมีกิจกรรมนันทนาการเพื่อการบันเทิงและการพักผ่อนใจอย่างมีคุณภาพ โดยกิจกรรมนันทนาการนั้นๆไม่เป็นการทำให้เสื่อมเสียศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่ผิดศีลธรรม และไม่ผิดกฎหมาย ไม่เป็นการเอารัดเอาเปรียบ กดขี่ข่มเหงหรือละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชนในกลุ่มอื่นๆ

6. สวัสดิการด้านกระบวนการยุติธรรม ประชาชนต้องได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเสมอภาค สามารถเข้าถึงบริการที่รัฐจัดให้ และได้รับความช่วยเหลือทางด้านกฎหมาย

7. สวัสดิการด้านการบริการสังคมทั่วไป การให้บริการแก่ประชาชนโดยเฉพาะผู้ยากจน ผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มเป้าหมายพิเศษ เป็นสิ่งที่รัฐและองค์กรส่วนท้องถิ่นพึงต้องดำเนินการให้เกิดขึ้น เพื่อช่วยสร้างเสริม การมีคุณภาพชีวิตที่ดีช่วยพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขตามควรแก่อัตภาพ

หน่วยงานภาครัฐ เอกชน สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน สถาบันวิชาการ องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรสาธารณะประโยชน์และสวัสดิการชุมชน ในจังหวัดขอนแก่น เห็นร่วมกันว่าการจะทำงานสวัสดิการสังคมทั้ง 7 มิติ ให้บรรลุเป้าหมายนั้น การมีส่วนร่วมของภาคีมีความสำคัญอย่างยิ่ง ดังนั้นภาคีดังกล่าวจึง มีเจตนารมณ์ที่จะสร้างพื้นที่ในการทำงานสวัสดิการสังคมร่วมกันให้บรรลุเป้าหมาย ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้ในการทำงานสวัสดิการสังคมที่สร้างสรรค์ ภาคีที่เกี่ยวข้องสามารถนำองค์ความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติงานร่วมกันไปปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่น ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมในทุกระดับต่อไป

ภาคผนวก ข. ฐานข้อมูลองค์กร ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านสวัสดิการสังคมจังหวัดขอนแก่น

ข้อมูลในบทนี้เป็นการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นของหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ ที่ทำงานในจังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวข้องทั้งทางตรง และทางอ้อม ซึ่งรวบรวมได้เป็น 4 กลุ่ม คือ หน่วยงานและองค์กรภาครัฐ จำนวน 375 องค์กร, องค์กรพัฒนาภาคเอกชน จำนวน 23 องค์กร, องค์กรสาธารณประโยชน์ ได้แก่ สมาคม ชมรม สโมสร จำนวน 73 องค์กร, สื่อสารมวลชน จำนวน 40 องค์กร รวมทั้งหมด 511 องค์กร มีรายละเอียด ชื่อองค์กร สถานที่ตั้ง โทรศัพท์ติดต่อ และในกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชนมีรายละเอียดด้านกิจกรรมและพื้นที่ดำเนินการ ดังนี้

ฐานข้อมูลองค์กรภาครัฐ (Government organization; GO)

ลำดับที่	ชื่อหน่วยงาน	ที่ตั้ง/รหัสไปรษณีย์ website	โทรศัพท์ /โทรสาร	งานที่เกี่ยวข้องกับ การจัดสวัสดิการสังคม
1.	ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น	(หลังใหม่) ชั้น 4 ถนนหน้าศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ. เมือง จ.ขอนแก่น 40000 www.khonkaenpoc.com	(043) 242194 ,(043) 242194	ด้านการบริการทางสังคม
2.	กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน จ. ขอนแก่น	ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น (หลังใหม่)ชั้น 2 ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง	0-4324-4902	ด้านการบริการทางสังคม
3.	หน่วยงานตรวจสอบภายในจังหวัดขอนแก่น	ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น (หลังใหม่)ชั้น 3 ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง	(043)246085 , (043)236882	ด้านการบริการทางสังคม
4.	สำนักงานจังหวัดขอนแก่น	ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น (หลังใหม่) ชั้น 4 ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043) 330297 , (043)236882	ด้านการบริการทางสังคม
5.	ที่ทำการปกครองจังหวัดขอนแก่น	ศาลากลางจังหวัด หลังใหม่ ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น	(043)236576, (043) 236576	ด้านการบริการทางสังคม
6.	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น	เลขที่ 108 ถนนศรีจันทร์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043) 226042, (043) 327997	ด้านสุขภาพอนามัย
7.	ตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น	192 หมู่ 13 ถนนศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)236934,(043)236834	ด้านกระบวนการยุติธรรม
8.	สำนักงานสถิติจังหวัดขอนแก่น	ศาลากลางจังหวัดหลังใหม่ ชั้น5 ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง 40000	(043)246639,(043)246183	ด้านการบริการทางสังคม

9.	สำนักงานคลังจังหวัดขอนแก่น	ศาลากลางจังหวัดหลังใหม่ ชั้น 1 ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง 40000 e-mail: kkn@cgd.go.th	(043)246675,(043)244378	ด้านการบริการทางสังคม
10.	สำนักงานคลังจังหวัด (อำเภอ) พล	ถนนพลรัตน์ อ.พล จ.ขอนแก่น 40120	(043)414204,(043)415504 (043)415504	ด้านการบริการทางสังคม
11.	สำนักงานที่ดินจังหวัดขอนแก่น	เลขที่ 4 ถนนหน้าศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น	(043)236528	ด้านการบริการทางสังคม ด้านที่อยู่อาศัย
12.	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดขอนแก่น	ศาลากลางจังหวัดหลังใหม่ ชั้น 2 ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง 40000	(043) 246854	ด้านการบริการทางสังคม ด้านอาชีพรายได้การมีงานทำ
13.	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดขอนแก่น	ถ.หลังเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)243612	ด้านการบริการทางสังคม ด้านที่อยู่อาศัย
14.	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ขก.	343 ม.15 ถ.ท่าพระ-โกสุมพิสัย ต.ท่าพระ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40260	(043)261359,(043)261088	ด้านการบริการทางสังคม
15.	สำนักงานเกษตรจังหวัดขอนแก่น	156 ถ.ศรีจันทร์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)239042,(043) 246754	ด้านการบริการทางสังคม
16.	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น	130 ถ.มิตรภาพ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น	(043)246681-2,(043)246682	ด้านการบริการทางสังคม ด้านที่อยู่อาศัย
17.	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดขอนแก่น	72 ถ.กลางเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น	(043)228967,(043)222154	ด้านการบริการทางสังคม
18.	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดขอนแก่น	ถ.ประชาสโมสร ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น	(043)246636-7	ด้านการบริการทางสังคม ด้านอาชีพรายได้การมีงานทำ
19.	สำนักงานประมงจังหวัดขอนแก่น	ถ.กสิกรทุ่งสร้าง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น	(043)241451,(043)336159	ด้านการบริการทางสังคม
20.	สำนักงานพาณิชย์จังหวัดขอนแก่น	4/1 ถ.หน้าศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)239771, (043)244075	ด้านการบริการทางสังคม
21.	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดขอนแก่น	ถ.หน้าศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)333115-6,(043)241810	ด้านการบริการทางสังคม ด้านอาชีพรายได้การมีงานทำ

22.	สำนักงานขนส่งจังหวัดขอนแก่น	291 ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)379477	ด้านการบริการทางสังคม
23.	สำนักงานขนส่งจังหวัดขอนแก่น แห่งที่ 2	152 ม.3 ถ.มิตรภาพ (ขอนแก่น-น้ำพอง) กม.14 ต.สำราญ อ.เมือง จ.ขอนแก่น40000	(043)379478	ด้านการบริการทางสังคม
24.	แผนกสัสดีจังหวัดขอนแก่น	ศาลากลางจังหวัด (หลังใหม่) ชั้น 5 ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)237083,(043)237083	ด้านการบริการทางสังคม
25.	สำนักงานแรงงานจังหวัดขอนแก่น	ศาลากลางจังหวัด (หลังใหม่) ชั้น 3 ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)242806,(043)242661	ด้านการบริการทางสังคม
26.	สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน จังหวัดขอนแก่น	ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)236737,(043)236277	ด้านการบริการทางสังคม
27.	สำนักงานประกันสังคมจังหวัดขอนแก่น	ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)238271(043),239627	ด้านการบริการทางสังคม
28.	สำนักงานจัดหางานจังหวัดขอนแก่น	ศาลากลางจังหวัด (หลังใหม่) ชั้น 1 ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)330554, (043)330749	ด้านการบริการทางสังคม
29.	สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น	ศาลกลางจังหวัด (หลังใหม่) ชั้น 1 ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)236621, (043)237986 (043)246729	ด้านการบริการทางสังคม
30.	สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดขอนแก่น	ศาลากลางจังหวัด (หลังใหม่) ชั้น 3 ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)246853, (043)330157 (043)246649, (043) 246649	ด้านการบริการทางสังคม
31.	เรือนจำอำเภอพล	254 ต.เพ็กใหญ่ อ.พล จ.ขอนแก่น 40120	(043)415760-1, (043)415761	ด้านการบริการทางสังคม
32.	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดขอนแก่น	ถ.หน้าเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)331369, (043)331369	ด้านการบริการทางสังคม
33.	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น	ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น (หลังใหม่) ชั้น 3 ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)245013-4, (043)245014	ด้านการบริการทางสังคม

34.	สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดขอนแก่น	ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น (หลังเก่า) ชั้น 1 ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)245898, (043)245773	ด้านการบริการทางสังคม
35.	ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองขอนแก่น	30 ถ.ประชาสโมสร ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)236555, (043)236115	ด้านการบริการทางสังคม
36.	ที่ทำการปกครองอำเภอบ้านไผ่	712 ถ.เจนจบทิศ อ.บ้านไผ่ จ. ขอนแก่น 40110	(043)272611	ด้านการบริการทางสังคม
37.	ที่ทำการปกครองอำเภอภูเวียง	ถ.ภูเวียง-กุดฉิม อ.ภูเวียง จ.ขอนแก่น 40150	(043)291225	ด้านการบริการทางสังคม
38.	ที่ทำการปกครองอำเภอพล	ถ.พลรัตน์ ต.เมืองพล อ.พล จ.ขอนแก่น 40120	(043)251640	ด้านการบริการทางสังคม
39.	ที่ทำการปกครองอำเภอชุมแพ	ถ.มะลิวัลย์ ต.ชุมแพ อ.ชุมแพ จ.ขอนแก่น 40130	(043)311300	ด้านการบริการทางสังคม
40.	ที่ทำการปกครองอำเภอน้ำพอง	70 ม.10 ถ.มุขศิริพูล ต.วังชัย อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น 40140	(043)431432	ด้านการบริการทางสังคม
41.	ที่ทำการปกครองอำเภอกระนวน	ถ.มิตรบำรุง ต.หนองโก อ.กระนวน จ.ขอนแก่น 40170	(043)251358	ด้านการบริการทางสังคม
42.	ที่ทำการปกครองอำเภอมัญจาคีรี	ต.กุดเค้า ถ.หน้าเมือง อ.มัญจาคีรี จ.ขอนแก่น 40160	(043)289049	ด้านการบริการทางสังคม
43.	ที่ทำการปกครองอำเภอหนองเรือ	ถ.มะลิวัลย์ ต.หนองเรือ อ.หนองเรือ จ.ขอนแก่น 40210	(043)294126	ด้านการบริการทางสังคม
44.	ที่ทำการปกครองอำเภอหนองสองห้อง	ถ.เจนจบทิศ อ.หนองสองห้อง จ.ขอนแก่น 40190	(043)491111	ด้านการบริการทางสังคม
45.	ที่ทำการปกครองอำเภอชนบท	ถ.แจ้งสนิท ต.ชนบท อ.ชนบท จ.ขอนแก่น 40180	(043)286252	ด้านการบริการทางสังคม
46.	ที่ทำการปกครองอำเภอสีชมพู	ต.วังเพิ่ม ถ.ศูนย์ราชการ อ.สีชมพู จ.ขอนแก่น 40220	(043)399140	ด้านการบริการทางสังคม
47.	ที่ทำการปกครองอำเภอแวงน้อย	ถ.เมืองพล-ชัยภูมิ ต.แวงน้อย อ.แวงน้อย จ.ขอนแก่น 40230	(043)499053	ด้านการบริการทางสังคม
48.	ที่ทำการปกครองอำเภออุบลรัตน์	ถ.สุขาภิบาล 1 ต.เขื่อนอุบลรัตน์ อ.อุบลรัตน์ จ.ขอนแก่น 40250	(043)446098	ด้านการบริการทางสังคม
49.	ที่ทำการปกครองอำเภอบ้านฝาง	ถ.มะลิวัลย์ อ.บ้านฝาง จ.ขอนแก่น 40270	(043)269000	ด้านการบริการทางสังคม

50.	ที่ทำการปกครองอำเภอเขาสวนกวาง	ต.คำม่วง ถ.มิตรภาพ อ.เขาสวนกวาง จ.ขอนแกน 40280	(043)449113	ด้านการบริการทางสังคม
51.	ที่ทำการปกครองอำเภอพระยืน	ถ.บ้านทุ่ม – มัญจาคีรี อ.พระยืน จ.ขอนแก่น 40320	(043)266033	ด้านการบริการทางสังคม
52.	ที่ทำการปกครองอำเภอแวงใหญ่	100 ต.แวงใหญ่ ถ.สุขาภิบาล อ.แวงใหญ่ จ.ขอนแก่น 40330	(043)496042	ด้านการบริการทางสังคม
53.	ที่ทำการปกครองอำเภอเปือยน้อย	ถ.ราษฎร์ประชาสันติ์ ต.เปือยน้อย อ.เปือยน้อย จ.ขอนแก่น 40340	(043)494024	ด้านการบริการทางสังคม
54.	ที่ทำการปกครองอำเภอภูผาม่าน	ถ.หนองเขียด – วังสวาบ ต.ภูผาม่าน อ.ภูผาม่าน จ.ขอนแก่น 40350	(043)396035	ด้านการบริการทางสังคม
55.	ที่ทำการปกครองอำเภอโคกโพธิ์ไชย	ถ.ศูนย์ราชการ ต.บ้านโคก อ.โคกโพธิ์ไชย จ.ขอนแก่น 40160	(043)216184	ด้านการบริการทางสังคม
56.	ที่ทำการปกครองอำเภอหนองนาคำ	ถ.ภูเวียง-ศรีบุญเรือง ต.บ้านโคกกลิ้ง อ.หนองนาคำ จ.ขอนแก่น 40150	(043)217099	ด้านการบริการทางสังคม
57.	ที่ทำการปกครองอำเภอซำสูง	ถ.กระนวน-เชียงยืน ต.กระนวน อ.ซำสูง จ.ขอนแก่น 40170	(043)219105	ด้านการบริการทางสังคม
58.	ที่ทำการปกครองอำเภอบ้านแฮด	318 ม.2 ต.บ้านแฮด อ.บ้านแฮด จ.ขอนแก่น 40110	(043)218218	ด้านการบริการทางสังคม
59.	ที่ทำการปกครองอำเภอโนนศิลา	ม.2 ถ.มิตรภาพ ต.โนนศิลา อ.โนนศิลา จ.ขอนแก่น 40110	(043)281104-5	ด้านการบริการทางสังคม
60.	ที่ทำการปกครองอำเภอเวียงเก่า	อ.เวียงเก่า จ.ขอนแก่น 40150	(043)438450	ด้านการบริการทางสังคม
61.	สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองขอนแก่น	159 ถ.กลางเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)222439	ด้านกระบวนการยุติธรรม
62.	สถานีตำรวจภูธรอำเภอน้ำพอง	76 ม. 10 ถ.มุขศิริพูล ต.วังชัย อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น 40140	(043)431443-4	ด้านกระบวนการยุติธรรม

63.	สถานีตำรวจภูธรอำเภอบ้านไผ่	698 ถ.แจ้งสนิท อ.บ้านไผ่ จ.ขอนแก่น 40110	(043)272713	ด้านกระบวนการยุติธรรม
64.	สถานีตำรวจภูธรอำเภอชุมแพ	75 ถ.มะลิวัลย์ ต.ชุมแพ อ.ชุมแพ จ.ขอนแก่น 40130	(043)312401 ต่อ 406	ด้านกระบวนการยุติธรรม
65.	สถานีตำรวจภูธร อ.เขาสวนกวาง	120 ต.คำม่วง ถ.มิตรภาพ อ.เขาสวนกวาง จ.ขอนแก่น 40280	(043)449107	ด้านกระบวนการยุติธรรม
66.	สถานีตำรวจภูธรอำเภอกระนวน	146 ถ.มิตรบำรุง ต.หนองโก อ.กระนวน จ.ขอนแก่น 40170	(043)251346	ด้านกระบวนการยุติธรรม
67.	สถานีตำรวจภูธรอำเภอมัญจาคีรี	409 ม.3 ถ.หน้าเมือง ต.กุดเค้า อ.มัญจาคีรี จ.ขอนแก่น 40160	(043)289136	ด้านกระบวนการยุติธรรม
68.	สถานีตำรวจภูธรอำเภอหนองเรือ	60 ม.13 ถ.มะลิวัลย์ ต.หนองเรือ อ.หนองเรือ จ.ขอนแก่น 40210	(043)294000 ต่อ 301	ด้านกระบวนการยุติธรรม
69.	สถานีตำรวจภูธร อ.หนองสองห้อง	ถ.เจนจบทิศ ต.หนองสองห้อง อ.หนองสองห้อง จ.ขอนแก่น 40190	(043)491129	ด้านกระบวนการยุติธรรม
70.	สถานีตำรวจภูธรอำเภอสีชมพู	206 ม.10 ต.วังเพิ่ม อ.สีชมพู อ.สีชมพู จ.ขอนแก่น 40220	(043)399080	ด้านกระบวนการยุติธรรม
71.	สถานีตำรวจภูธรอำเภอพระยืน	274 ม.1 ถ.บ้านทุ่ม-มัญจาคีรี อ.พระยืน จ.ขอนแก่น 40320	(043)266025	ด้านกระบวนการยุติธรรม
72.	สถานีตำรวจภูธรอำเภอแวงใหญ่	101 ม.7 ต.แวงใหญ่ อ.แวงใหญ่ จ.ขอนแก่น 40330	(043)496043	ด้านกระบวนการยุติธรรม
73.	สถานีตำรวจภูธรอำเภอภูเวียง	140 ต.ภูเวียง ถ.ภูเวียง-กุดฉิม อ.ภูเวียง จ.ขอนแก่น 40150	(043)291233	ด้านกระบวนการยุติธรรม
74.	สถานีตำรวจภูธรอำเภอพล	123 ถ.เจริญสุข อ.พล จ.ขอนแก่น 40120	(043)415587	ด้านกระบวนการยุติธรรม
75.	สถานีตำรวจภูธรอำเภอชนบท	122 ม.2 ถ.แจ้งสนิท ต.ชนบท อ.ชนบท จ.ขอนแก่น 40180	(043)286157	ด้านกระบวนการยุติธรรม

76.	สถานีตำรวจภูธรอำเภอแวงน้อย	152 ม.12 ถ.ชัยภูมิ-เมืองพล ต.แวงน้อย อ.แวงน้อย จ.ขอนแก่น 40230	(043)499055	ด้านกระบวนการยุติธรรม
77.	สถานีตำรวจภูธรอำเภออุบลรัตน์	99 ม.2 ถ.สุขาภิบาล 1 ต.เขื่อนอุบลรัตน์ อ.อุบลรัตน์ จ.ขอนแก่น 40250	(043)446125	ด้านกระบวนการยุติธรรม
78.	สถานีตำรวจภูธรอำเภอบ้านฝาง	149 ม.2 ถ.มะลิวัลย์ อ.บ้านฝาง จ.ขอนแก่น 40270	(043)269113	ด้านกระบวนการยุติธรรม
79.	สถานีตำรวจภูธรอำเภอเปือยน้อย	81/2 ม.1 ต.เปือยน้อย อ.เปือยน้อย จ.ขอนแก่น 40340	(043)494020	ด้านกระบวนการยุติธรรม
80.	สถานีตำรวจภูธรอำเภอภูผาม่าน	34 ม.1 ถ.หนองเขียด-วังสวาบ อ.ภูผาม่าน จ.ขอนแก่น 40350	(043)396081	ด้านกระบวนการยุติธรรม
81.	สถานีตำรวจภูธรอำเภอซำสูง	140 ม.2 ถ.กระนวน-เชียงยืน อ.ซำสูง จ.ขอนแก่น 40170	(043)219080	ด้านกระบวนการยุติธรรม
82.	สถานีตำรวจภูธร อ.โคกโพธิ์ไชย	105 ม.8 ต.บ้านโคก ถ.ศูนย์ราชการ อ.โคกโพธิ์ไชย จ.ขอนแก่น 40160	(043)216159	ด้านกระบวนการยุติธรรม
83.	สถานีตำรวจภูธร อ.บ้านแฮด	191 ต.บ้านแฮด ถ.มิตรภาพ อ.บ้านแฮด 40110	(043)218197-8	ด้านกระบวนการยุติธรรม
84.	สถานีตำรวจภูธร อ.โนนศิลา	184 ม.2 ถ.มิตรภาพ ต.โนนศิลา 40110	(043)281136	ด้านกระบวนการยุติธรรม
85.	สถานีตำรวจภูธร อ.หนองนาคำ	232 ม.8 ต.บ้านโคก ถ.ภูเวียง-ศรีบุญเรือง 40150	(043)217115-6	ด้านกระบวนการยุติธรรม
86.	สถานีตำรวจภูธร อ.เวียงเก่า	อ.เวียงเก่า จ.ขอนแก่น 40150	-	ด้านกระบวนการยุติธรรม
87.	องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น	ถ.หน้าเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)261003	ด้านการบริการทางสังคม
88.	สำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น	3/3 ถ.ประชาสำราญ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)225151	ด้านการบริการทางสังคม
89.	สำนักงานเทศบาลเมืองเมืองพล	324/1 ถ.เสริมสวาสดิ์ ต.เมืองพล อ.พล จ.ขอนแก่น 40120	(043)415255	ด้านการบริการทางสังคม

90.	สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านไผ่	905 ถ.เจนจบทิศ ต.ในเมือง อ.บ้านไผ่ จ.ขอนแก่น 40110	(043)272661	ด้านการบริการทางสังคม
91.	สำนักงานเทศบาลตำบลภูเวียง	ถ.ภูเวียง – กุดฉิม ต.ภูเวียง อ.ภูเวียง จ.ขอนแก่น 40150	(043)291447	ด้านการบริการทางสังคม
92.	สำนักงานเทศบาลตำบลชุมแพ	ถนนมลิวัลย์ อ.ชุมแพ จ.ขอนแก่น 40130	(043)311678	ด้านการบริการทางสังคม
93.	สำนักงานเทศบาลตำบลโนนหัน	ถนนญาณวุฒิ ต.โนนสะอาด อ.ชุมแพ จ.ขอนแก่น 40290	(043)391364	ด้านการบริการทางสังคม
94.	สำนักงานเทศบาลตำบลโคกสูงสัมพันธ์	ถ.มะลิวัลย์ ต.โนนอุดม อ.ชุมแพ จ.ขอนแก่น 40130	(043)296224	ด้านการบริการทางสังคม
95.	สำนักงานเทศบาลตำบลน้ำพอง	ถนนมิตรภาพ ต.น้ำพอง อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น 40310	(043)441000	ด้านการบริการทางสังคม
96.	สำนักงานเทศบาลตำบลวังชัย	ถนนมุขศิริพูล ต.วังชัย อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น 40140	(043)431508	ด้านการบริการทางสังคม
97.	สำนักงานเทศบาลตำบลมัญจาคีรี	ถนนหน้าเมือง ต.กุดเค้า อ.มัญจาคีรี 40160	(043)289169	ด้านการบริการทางสังคม
98.	สำนักงานเทศบาลตำบลหนองเรือ	เลขที่ 2 ถ.มะลิวัลย์ ต.หนองเรือ อ.หนองเรือ จ.ขอนแก่น 40210	(043)294050	ด้านการบริการทางสังคม
99.	สำนักงานเทศบาลตำบลดอนโมง	เลขที่ 366 ม.9 ถ.มะลิวัลย์ ต.บ้านกง อ.หนองเรือ จ.ขอนแก่น 40240	(043)299471	ด้านการบริการทางสังคม
100.	สำนักงานเทศบาลตำบลหนองแก	ถ.มะลิวัลย์ ต.โนนสะอาด อ.หนองเรือ จ.ขอนแก่น 40210	(043)296368	ด้านการบริการทางสังคม
101.	สำนักงานเทศบาลตำบลชนบท	ถนนโพธิ์สะอาด ต.ชนบท อ.ชนบท 40180	(043)286200	ด้านการบริการทางสังคม
102.	สำนักงานเทศบาลตำบลสีชมพู	ถ.เทศบาล 1 ต.วังเพิ่ม อ.สีชมพู 40220	(043)399068	ด้านการบริการทางสังคม
103.	สำนักงานเทศบาลตำบลเขื่อนอุบลรัตน์	เลขที่ 223 ถ.สุขาภิบาล 5 ต.เขื่อนอุบลรัตน์ อ.อุบลรัตน์ จ.ขอนแก่น 40250	(043)446091	ด้านการบริการทางสังคม

104.	สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านฝาง	เลขที่ 139 ม.2 ถ.มะลิวัลย์ ต.บ้านฝาง อ.บ้านฝาง จ.ขอนแก่น 40270	(043)369002	ด้านการบริการทางสังคม
105.	สำนักงานเทศบาลตำบลเขาสวนกวาง	ถ.มิตรภาพ ต.คำม่วง อ.เขาสวนกวาง จ.ขอนแก่น 40280	(043)449021	ด้านการบริการทางสังคม
106.	สำนักงานเทศบาลตำบลพระยืน	ถ.บ้านทุ่ม–มัญจาคีรี ต.พระยืน อ.พระยืน 40320	(043)266016	ด้านการบริการทางสังคม
107.	สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านโต้น	ถ.ประจำบัณฑิต ต.บ้านโต้น อ.พระยืน จ.ขอนแก่น 40320	(043)267130	ด้านการบริการทางสังคม
108.	สำนักงานเทศบาลตำบลแวงใหญ่	ถ.ชนบท–กุดรู ต.แวงใหญ่ อ.แวงใหญ่ จ.ขอนแก่น 40330	(043)496428	ด้านการบริการทางสังคม
109.	สำนักงานเทศบาลตำบลเปือยน้อย	ถ.ราษฎร์ประชาสันติ์ ต.เปือยน้อย อ.เปือยน้อย จ.ขอนแก่น 40340	(043)494119	ด้านการบริการทางสังคม
110.	สำนักงานเทศบาลตำบลภูผาม่าน	ถ.หนองเขียด–วังสวาบ ต.ภูผาม่าน อ.ภูผาม่าน จ.ขอนแก่น 40350	(043)396022-3	ด้านการบริการทางสังคม
111.	สำนักงานเทศบาลตำบลท่าพระ	เลขที่ 438 ถ.ศิวิลัย ต.ท่าพระ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40260	(043)261494	ด้านการบริการทางสังคม
112.	สำนักงานเทศบาลตำบลหนองโก	เลขที่ 555 ถ.มิตรบำรุง ต.หนองโก อ.กระนวน จ.ขอนแก่น 40170	(043)251595	ด้านการบริการทางสังคม
113.	สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านแฮด	กิ่ง อ.บ้านแฮด ต.บ้านแฮด จ.ขอนแก่น 40110	(043)218169	ด้านการบริการทางสังคม
114.	สำนักงานเทศบาลตำบลโนนศิลา	182 ม.1 ต.โนนศิลา กิ่ง อ.โนนศิลา จ.ขอนแก่น 40110	(043)281129	ด้านการบริการทางสังคม
115.	สำนักงานเทศบาลตำบลหนองสองห้อง	9 ถ.หนองสองห้อง-นาเชือก อ.หนองสองห้อง จ.ขอนแก่น 40190	(043)491602	ด้านการบริการทางสังคม

116.	สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านโคก	ถ.ศูนย์ราชการ ต.บ้านโคก กิ่ง อ.โคกโพธิ์ไชย จ. ขอนแก่น 40160	(043)216130	ด้านการบริการทางสังคม
117.	สำนักงานเทศบาลตำบลซำสูง	เทศบาลตำบลซำสูง กิ่ง อ.ซำสูง จ.ขอนแก่น 40170	(043)219097-8	ด้านการบริการทางสังคม
118.	สำนักงานเทศบาลตำบลแวงน้อย	252 ม. 6 ถ.เมืองพล-ชัยภูมิ ต.แวงน้อย อ.แวงน้อย จ.ขอนแก่น 40230	(043)499067	ด้านการบริการทางสังคม
119.	สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านเป็ด	ต.บ้านเป็ด อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)345325	ด้านการบริการทางสังคม
120.	สำนักงานตำรวจภูธร ภาค 4	ถ.หน้าเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)245939	ด้านกระบวนการยุติธรรม
121.	กองบังคับการกองอำนวยการตำรวจภูธร ภาค 4	ถ.ศูนย์ราชการ อ.เมือง ต.ในเมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)247111	ด้านกระบวนการยุติธรรม
122.	หน่วยบินจังหวัดขอนแก่น	บริเวณ บก.ตชด.ภาค 2 ถ.หลังศูนย์ราชการ อ.เมือง ต.ในเมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)244077	ด้านกระบวนการยุติธรรม
123.	ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธร 4	272 ม.14 ถ.มิตรภาพ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)236672	ด้านกระบวนการยุติธรรม
124.	กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 2	เลขที่ 202 ถ.หลังศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)246674	ด้านกระบวนการยุติธรรม
125.	สันติบาล 1 สำนักงานตำรวจสันติบาล ขอนแก่น	20 ถ.กลางเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)224345	ด้านกระบวนการยุติธรรม
126.	กองกำกับการ 4 ตำรวจทางหลวง	96 ถ.มิตรภาพ ต.ในเมือง อ.เมือง	(043)236750	ด้านกระบวนการยุติธรรม
127.	สถานีตำรวจทางหลวง 2 กองกำกับการ 4	ถ.มิตรภาพ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)236698	ด้านกระบวนการยุติธรรม
128.	สถานีตำรวจทางหลวง 4 กองกับการ 4	ต.ชุมแพ อ.ชุมแพ 40130	(043)311199	ด้านกระบวนการยุติธรรม
129.	ศูนย์สื่อสาร 6	295 ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)237407	ด้านกระบวนการยุติธรรม

130.	สถานีตำรวจท่องเที่ยว 3 กองกำกับการ 3 กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยวขอนแก่น	177/49 ม.17 ถนนมิตรภาพ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)226195-6	ด้านกระบวนการยุติธรรม
กระทรวงมหาดไทย **สำนักงานปลัดกระทรวง**				
131.	ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เขต 6 ขอนแก่น	เลขที่ 293/37 ถ.กลางเมือง ต.ในเมือง อ.เมืองขอนแก่น จ.ขอนแก่น 40000	(043)236606	การบริการทางสังคม
132.	ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 6 ขอนแก่น	36/36 ถ.มิตรภาพ ต.ศิลา อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)236632	การบริการทางสังคม
133.	สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	จังหวัดขอนแก่น ศาลากลางจังหวัดหลังใหม่ ชั้น 5 ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)331358	การบริการทางสังคม
134.	สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น	ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น ชั้น 2 ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	0-4324-3830	การบริการทางสังคม
รัฐวิสาหกิจ				
135.	สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จ.ขก.	44 ถ.กสิกรทุ่งสร้าง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)338077	ด้านการบริการทางสังคม
136.	สำนักงานประปาเขต 6 ขอนแก่น	290 ม.13 ถ.หลังศูนย์ราชการ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)242253	ด้านการบริการทางสังคม
137.	สำนักงานประปาขอนแก่น	(การประปาส่วนภูมิภาค) 3 ถ.รื่นรมย์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)228313	ด้านการบริการทางสังคม
138.	กองฝึกอบรมภูมิภาค 2 ขอนแก่น	(การประปาส่วนภูมิภาค) ถ.กลางเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)223311	ด้านการบริการทางสังคม
139.	สำนักงานเคหะชุมชนขอนแก่น	(การเคหะแห่งชาติ) 3/1194 ถ.กลางเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)225960	ด้านที่อยู่อาศัย

140.	สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 6 จังหวัดขอนแก่น	36/2 ม.9 ต.โคกสูง อ.อุบลรัตน์ จ.ขอนแก่น 40250	(043)431699	ด้านการบริการทางสังคม
141.	บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดขอนแก่น	36/2 ม. ต.โคกสูง อ.อุบลรัตน์ จ.ขอนแก่น 40250	(043)421279	ด้านการบริการทางสังคม
142.	ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรีรัตนาภา จังหวัดขอนแก่น	497 ม.14 ถ.มิตรภาพ ต.ศิลา อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)243350	ด้านการบริการทางสังคม
143.	ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ	2/1 ถ.หลังเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)332922	ด้านการบริการทางสังคม
144.	ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น	76 ถ.ขอนแก่น-เขื่อนอุบลรัตน์ ต.โคกสูง อ.อุบลรัตน์ จ.ขอนแก่น 40250	(043)421252	ด้านการบริการทางสังคม
145.	สถานสงเคราะห์เด็กบ้านแคนทองจังหวัดขอนแก่น	283 ถ.กสิกรทุ่งสร้าง ต.ในเมืองอ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)237334	ด้านการบริการทางสังคม
146.	สถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	36 ม.9 ต.โคกสูง อ.อุบลรัตน์ จ.ขอนแก่น 40250	(043)421251	ด้านการบริการทางสังคม
147.	นิคมสร้างตนเองเขื่อนอุบลรัตน์จังหวัดขอนแก่น	204 ต.โคกสูง อ.อุบลรัตน์ จ.ขอนแก่น 40250	(043)431254	ด้านการบริการทางสังคม
148.	สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 6 ขอนแก่น	151 ต.บ้านเป็ด ถ.มะลิวัลย์ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)237802	ด้านการทำงานและการมีรายได้
149.	ศูนย์ข่าวสารตลาดแรงงานภาคฯ	ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น (หลังใหม่) ชั้น3 ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)239016	ด้านการทำงานและการมีรายได้
150.	โรงพยาบาลขอนแก่น	56 ถ.ศรีจันทร์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)336789	ด้านการบริการทางสังคม
151.	โรงพยาบาลสิรินธรจังหวัดขอนแก่น	81/6 ถ.มิตรภาพ ต.โนนสมบูรณ์ กิ่ง อ.บ้านแฮด จ.ขอนแก่น 40110	(043)267041-2	ด้านการบริการทางสังคม

152.	วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น	90/1 ถ.อนามัย ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)225129	ด้านการบริการทางสังคม
153.	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีขอนแก่น	354 ม. 2 ถ.เลี่ยงเมือง ต.บ้านเป็ด อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)345241	ด้านการบริการทางสังคม
154.	ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาสุขภาพภาคประชาชน	89 ถ.อนามัย ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น40000	(043)224605	ด้านการบริการทางสังคม
กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ				
155.	ศูนย์วิศวกรรมการแพทย์ที่ 2 (ขอนแก่น)	303/2 ม.14 ถ.มิตรภาพ ต.ศิลา อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)243738-9	ด้านการบริการทางสังคม
กรมอนามัย				
156.	ศูนย์อนามัยที่ 6	195 ถ.ศรีจันทร์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000 e-mail : hpc6kk@health2.moph.go.th	(043)236772	ด้านการบริการทางสังคม
157.	โรงพยาบาลแม่และเด็ก	ถ.ประชาสโมสร ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)242038	ด้านการบริการทางสังคม
กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์				
158.	ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ เขต 6	400/2 ถ.หน้าศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)242871-3	ด้านการบริการทางสังคม
กรมควบคุมโรค				
159.	สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6 ขอนแก่น	181/37 ถ.ศรีจันทร์ ซ.ราชประชา ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)224302,226446	ด้านการบริการทางสังคม
กรมสุขภาพจิต				
160.	โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์	169 ถ.ชาตะผดุง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)227422	ด้านการบริการทางสังคม

161.	ศูนย์สุขภาพจิต ที่ 6	169 ถ.ชาตะผดุง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)327644	ด้านการบริการทางสังคม
กรมการแพทย์				
162.	ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดขอนแก่น	775 ม.9 ถ.มะลิวัลย์ ต.ศิลา อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)344339	ด้านการบริการทางสังคม
163.	นิคมโรคเรื้อนโนนสมบูรณ์	822 ม.6 ถ.มิตรภาพ ต.โนนสมบูรณ์ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)267402	ด้านการบริการทางสังคม
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ **สำนักงานปลัดกระทรวง**				
164.	สำนักงานจัดรูปที่ดินจังหวัดขอนแก่น	217/8 ถ.ประชาสโมสร ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)241492	ด้านประชากร การทำงานและการมีรายได้
กรมชลประทาน				
165.	สำนักชลประทานที่ 6	215 ถ.ศรีจันทร์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)223914	ด้านการบริการทางสังคม
166.	โครงการชลประทานขอนแก่น	4 ม.16 ถ.มิตรภาพ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)334087	ด้านการบริการทางสังคม
167.	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาหนองหวาย	293 ต.น้ำพอง ถ.มิตรภาพ อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น 40310	(043)441005	ด้านการบริการทางสังคม
168.	โครงการปฏิบัติการคันคูน้ำที่ 6	294 ถ.น้ำพอง-กระนวน ต.น้ำพอง อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น 40310	(043)441426	ด้านการบริการทางสังคม
169.	โครงการก่อสร้าง 1	215 ถ. ศรีจันทร์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)227340-3	ด้านการบริการทางสังคม
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์				
170.	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ขอนแก่น	1/57 ถ.เทพารักษ์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)241069	ด้านการบริการทางสังคม

กรมประมง				
171.	ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดขอนแก่น	222 ม.13 ถ.กสิกรทุ่งสร้าง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)242232	ด้านการทำงานและการมีรายได้
กรมปศุสัตว์				
172.	สำนักสุขศาสตร์และสุขอนามัยที่ 4	ต.ท่าพระ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40260	(043)261754	ด้านการทำงานและการมีรายได้
173.	ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์ท่าพระ	141/4 ม.15 ถ.เกษตรพัฒนา ต.ท่าพระ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40260	(043)261318	ด้านการทำงานและการมีรายได้
174.	ศูนย์วิจัยการผสมเทียมและเทคโนโลยีชีวภาพ ขก.	145 ต.ท่าพระ ถ.มิตรภาพ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40260	(043)261052	ด้านการทำงานและการมีรายได้
175.	ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ขอนแก่น	ถ.ท่าพระ-โกสุม ต.ท่าพระ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40260	(043)261123	ด้านการทำงานและการมีรายได้
176.	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ตอนบน)	ต.ท่าพระ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40260	(043)261166	ด้านการทำงานและการมีรายได้
กรมส่งเสริมการเกษตร				
177.	สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 4 จังหวัดขอนแก่น	ถ.ท่าพระ-โกสุมพิสัย ต.ท่าพระ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40260	(043)261240	การทำงานและการมีรายได้
178.	ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัด ขอนแก่น (ผึ้ง)	400 ม.12 ถ.มะลิวัลย์ ต.บ้านทุ่ม อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)255066	ด้านการทำงานและการมีรายได้
กรมพัฒนาที่ดิน				
179.	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5	119/3 ถ.มิตรภาพ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)246667-8	ด้านการบริการทางสังคม
180.	สถานีพัฒนาที่ดินขอนแก่น	119/3 ถ.มิตรภาพ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)246759	ด้านการบริการทางสังคม

181.	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เขต 4 จ.ขอนแก่น	343 ม.15 ถ.ท่าพระ-โกสุม ต.ท่าพระ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40260	(043)261201	ด้านการบริการทางสังคม
กรมการข้าว				
182.	ศูนย์วิจัยข้าวขอนแก่น	218 ถ.ศรีจันทร์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)241740	ด้านการบริการทางสังคม
183.	ศูนย์วิจัยข้าวชุมแพ	295 ถ. มะลิวัลย์ ต.ไชยสอ อ.ชุมแพ จ.ขอนแก่น 40130	(043)311155	ด้านการทำงานและการมีรายได้
184.	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวขอนแก่น	ตู้ ปณ.39 ปณฝ.เทพารักษ์ ต.สำราญ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)379252-3	ด้านการทำงานและการมีรายได้
กรมวิชาการเกษตร				
185.	ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติขอนแก่น	399 ถ.มะลิวัลย์-ชุมแพ ต.บ้านทุ่ม อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)255036	ด้านการทำงานและการมีรายได้
186.	ศูนย์ปฏิบัติการเกษตรวิศวกรรมขอนแก่น	320 ม.12 ต.บ้านทุ่ม ถ.ขอนแก่น-ชุมแพ อ.เมือง ถ.ขอนแก่น-ชุมแพ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)255038	ด้านการทำงานและการมีรายได้
187.	สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3 ขก.	180 ถ.มิตรภาพ ต.ศิลา อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000 e-mail: oard3@kk.ks.ksc.co.th	(043)241286-7	ด้านการทำงานและการมีรายได้
188.	สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3	199 ถ.มิตรภาพ ต.ศิลา อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)237181	ด้านการทำงานและการมีรายได้
189.	**ศูนย์บริการวิชาการด้านพืชและปัจจัยการผลิตขอนแก่น 2**	95 ถ.มะลิวัลย์ ต.ไชยสอ อ.ชุมแพ จ.ขอนแก่น 40130	(043)311155	ด้านการทำงานและการมีรายได้
กรมส่งเสริมสหกรณ์				
190.	ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ 7	ถ.ศรีจันทร์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)241240	ด้านการทำงานและการมีรายได้

191.	ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ 8	1 ถ.หน้าเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)246679	ด้านการทำงานและการมีรายได้
192.	นิคมสหกรณ์ดงมูล สำนักงานสหกรณ์ จังหวัดขอนแก่น	ถ.กระนวน – ท่าคันโท ต.บ้านฝาง อ.กระนวน จ.ขอนแก่น 40170	(043)431714	ด้านการทำงานและการมีรายได้
รัฐวิสาหกิจ				
193.	สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จังหวัดขอนแก่น	150 ม.4 ถ.ขอนแก่น-เชียงยืน ต.บึงเนียม อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000 Email:orfkon1@rubber.co.th	(043)370562	ด้านการทำงานและการมีรายได้
194.	องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร	สำนักงานองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร เขต 10 จังหวัดขอนแก่น 119/21 ถ.มิตรภาพ ต.ศิลา อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)241187	ด้านการทำงานและการมีรายได้
195.	**องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทยสนง. อ.ส.ค.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**	344 ม.15 ต.ท่าพระ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40260	(043)3261831	ด้านการทำงานและการมีรายได้
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติ สำนักงานปลัดกระทรวง				
196.	สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 10	283 ถ.กลางเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)331133	ด้านการบริการทางสังคม
กรมทรัพยากรน้ำ				
197.	สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 4	ถ.อนามัย ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)221714	ด้านการบริการทางสังคม
198.	ศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ 2 (ขอนแก่น)	ถ.หน้าเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)246680	ด้านการบริการทางสังคม
กรมทรัพยากรน้ำบาดาล				

199.	ศูนย์ทรัพยากรน้ำบาดาลภาค 3 ขอนแก่น	270 ถ.มิตรภาพ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)241290	ด้านการบริการทางสังคม
200.	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ ที่ 8	659 ถ.มิตรภาพ ต.ศิลา อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)343416	ด้านการบริการทางสังคม
กรมป่าไม้				
201.	สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 8	เลขที่ 9 ถ.กสิกรทุ่งสร้าง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)236890	ด้านการบริการทางสังคม
กระทรวงวัฒนธรรม **กรมศิลปากร**				
202.	สำนักงานศิลปากรที่ 9 ขอนแก่น	193 ถ.กสิกรทุ่งสร้าง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)238173	ด้านการบริการทางสังคม
203.	พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติขอนแก่น	193 ถ.หลังศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)242129	ด้านการบริการทางสังคม
กรมการศาสนา				
204.	วัดธาตุ (พระอารามหลวง)	ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)222497	ด้านการบริการทางสังคม
205.	วัดหนองแวง (พระอารามหลวง)	ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)221664	ด้านการบริการทางสังคม
206.	วัดศรีจันทร์ (พระอารามหลวง)	ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)337112	ด้านการบริการทางสังคม
207.	วัดป่าแสงอรุณ	ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)221132	ด้านการบริการทางสังคม
208.	วัดศรีนวล	ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)321508	ด้านการบริการทางสังคม
209.	วัดวุฒาราม	ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)223567	ด้านการบริการทางสังคม
210.	วัดป่าศิริวรรณวนาราม	ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)223036	ด้านการบริการทางสังคม
211.	วัดป่าวิเวกธรรม	ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)222927	ด้านการบริการทางสังคม

212.	วัดโพธิ์โนนทัน	ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	0-9840-1580	ด้านการบริการทางสังคม
213.	วัดกลาง	ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)221638	ด้านการบริการทางสังคม
214.	วัดโนนชัยวนาราม	ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)238848	ด้านการบริการทางสังคม
215.	วัดมรรคสำราญ	ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)330338	ด้านการบริการทางสังคม
216.	วัดตราชูวนาราม	ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)242230	ด้านการบริการทางสังคม
กระทรวงศึกษาธิการ				
217.	สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา	ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000		ด้านการศึกษา
218	วิทยาเขตอาชีวศึกษาขอนแก่น	1/1 ถ.หลังเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000 e-mail: kvc@kvc.ac.th	(043)236538	ด้านการศึกษา
219	วิทยาเขตการอาชีพพล	203 หมู่ที่ 3 ถ.มิตรภาพ-โคกสี ต.โนนข่า อ.พล จ.ขอนแก่น 40120	(043)416020	ด้านการศึกษา
230	วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น	67 ถ.ศรีจันทร์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)221290	ด้านการศึกษา
231	วิทยาเขตเทคนิคน้ำพอง	486 ถ.หินกอง-หนองอ้อ ต.น้ำพอง อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น 40310 e-mail: ntckk@chaiyo.com	(043)441804	ด้านการศึกษา
232	วิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่	113 ม.2 ต.หนองน้ำใส อ.บ้านไผ่ จ.ขอนแก่น 40110	(043)272129	ด้านการศึกษา
233	วิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น	172 หมู่ 3 ถ.แจ้งสนิท ต.ชนบท อ.ชนบท จ.ขอนแก่น 40180 www.kknic.ac.th	(043)286218	ด้านการศึกษา
234	วิทยาลัยการอาชีพชุมแพ	271 หมู่ 14 ถ.แพงไท ต.หนองไผ่ อ.ชุมแพ จ.ขอนแก่น 40130	(043)312945	ด้านการศึกษา
235	วิทยาลัยการอาชีพกระนวน	6 หมู่ 6 ถ.กระนวน –น้ำพอง ต.หนองโก	(043)252269	ด้านการศึกษา

		อ.กระนวน จ.ขอนแก่น		
236	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น	176 ถ.แจ้งสนิท ต.กุดเค้า อ.มัญจาคีรี จ.ขอนแก่น 40160	(043)281934	ด้านการศึกษา
237	วิทยาลัยสารพัดช่างขอนแก่น	316 ถ.มิตรภาพ ต.ท่าพระ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40260	(043)262085	ด้านการศึกษา
สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน				
238	ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาจังหวัดขอนแก่น	ถ.มิตรภาพ อ.บ้านไผ่ จ.ขอนแก่น 40110	(043)274046	ด้านการศึกษา
239	**ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดขอนแก่น**	174 ถ.ครุณสำราญ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)224973	ด้านการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน				
240	โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน	57 ถ.กลางเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)236217	ด้านการศึกษา
241	โรงเรียนกัลยาณวัตร	240 ถ.หลังเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)320598	ด้านการศึกษา
242	โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย	4 ถ.เหล่านาดี ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)225637 ต่อ 295	ด้านการศึกษา
243	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1	ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)236530	ด้านการศึกษา
244	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2	ถ.เจนจบทิศ อ.บ้านไผ่ จ.ขอนแก่น 40110	(043)272685	ด้านการศึกษา
245	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3	ถ.พลรัตน์ อ.พล จ.ขอนแก่น 40120	(043)414201	ด้านการศึกษา
246	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4	ถ.มิตรภาพ อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น 40140	(043)441806	ด้านการศึกษา
247	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5	ถ.มะลิวัลย์ อ.ชุมแพ จ.ขอนแก่น 40130	(043)312558	ด้านการศึกษา
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล				
248	**มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น**	150 ถ.ศรีจันทร์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)235891 -2	ด้านการศึกษา
มหาวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ				

249	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	123 ถ.มิตรภาพ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40002	(043)202400	ด้านการศึกษา
250	โรงพยาบาลศรีนครินทร์	123 ถ.มิตรภาพ คณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น จ.ขอนแก่น 40002	(043)236808	ด้านการศึกษา
251	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น	237 ถ.กลางเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)222101 ต่อ 200	ด้านการศึกษา
252	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	199/19 ถนนมิตรภาพ อำเภอเมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)22959-61	ด้านการศึกษา
253	มหาวิทยาลัยรามคำแหงสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติจังหวัดขอนแก่น	ตำบลหินตั้ง อำเภอบ้านไผ่ จ.ขอนแก่น 40110	(043)274250-4	ด้านการศึกษา
254	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย	179/137 ถ.ประชาสโมสร ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)246536-38	ด้านการศึกษา
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานปลัดกระทรวง				
255	ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัดขอนแก่น	สนามกีฬาขอนแก่น ถ.เหล่านาดี ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)221050	ด้านนันทนาการ
256	ศูนย์การกีฬาแห่งประเทศไทยจังหวัดขอนแก่น	ถ.เหล่านาดี ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)220949	ด้านนันทนาการ
องค์การมหาชน				
257	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน สำนักงานปฏิบัติการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	295 ม.13 ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000 www.codi.or.th/	(043)241860, (043)241851-2, (043)242822	ด้านที่อยู่อาศัย ด้านบริการสังคม ด้านการทำงานและการมีรายได้
รัฐวิสาหกิจ				
258	สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	15/5 ถ.ประชาสโมสร ต.ในเมือง อ.เมือง	(043)244499	ด้านนันทนาการ

	สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 3	จ.ขอนแก่น 40000		
สำนักนายกรัฐมนตรี **สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ**				
259	สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคะวันออกเฉียงเหนือ	ศาลากลางจังหวัด ชั้น 5 ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)236784	ด้านการทำงานและการมีรายได้
สำนักงานข่าวกรองแห่งชาติ				
260	สำนักงานข่าวกรองแห่งชาติ เขตปฏิบัติการที่ 5	ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)241519	ด้านการบริการทางสังคม
261.	กลุ่มปฏิบัติการที่ 4	เลขที่ 400/1 ถ.หน้าศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)332050	ด้านการบริการทางสังคม
กรมประชาสัมพันธ์				
262.	สำนักประชาสัมพันธ์เขต 1 ขอนแก่น	ถ.มิตรภาพ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)235201	ด้านการบริการทางสังคม
263.	สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11	สทท. 11 ขอนแก่น ถ.มิตรภาพ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)235448	ด้านการบริการทางสังคม
264.	สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จ.ขอนแก่น (สวท.ขอนแก่น)	ถ. กสิกรทุ่งสร้าง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)236204	ด้านการบริการทางสังคม
265.	สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเพื่อการศึกษา จ. ขอนแก่น (สวศ.ขอนแก่น)	ถ. โคกสี-หนองไหล อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)283543	ด้านการบริการทางสังคม
266.	สถานีวิทยุ FM. TV ขอนแก่น	สำนักประชาสัมพันธ์ เขต 1 ถ.มิตรภาพ ต.ศิลา อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)364125	ด้านการบริการทางสังคม
องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย **กระทรวงพาณิชย์**				

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า				
267.	สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดขอนแก่น	4/1 ถ.หน้าศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)241184	ด้านการทำงานและการมีรายได้
กรมการประกันภัย				
268.	สำนักงานประกันภัยจังหวัดขอนแก่น	4/1 อาคาร สนง.พาณิชย์จังหวัด ถ.หน้าศูนย์ราชการ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)244280-1	ด้านการบริการทางสังคม
กรมการค้าภายใน				
269.	สำนักงานการค้าภายในจังหวัดขอนแก่น	1018/1-2 ถ.เหล่านาดี ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)220941	ด้านการทำงานและการมีรายได้
270.	ศูนย์ชั่งตวงวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	5 บ้านเพี้ยฟาน ต.สำราญ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)379470	ด้านการทำงานและการมีรายได้
กรมส่งเสริมการส่งออก				
271.	ศูนย์ส่งเสริมการส่งออกภาคตะวันออก-เฉียงเหนือ (ขอนแก่น)	269/74-75 ถ.มิตรภาพ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)325026-8	ด้านการทำงานและการมีรายได้
กระทรวงอุตสาหกรรม กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม				
272.	ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค ที่ 5	86 ต.สำราญ ถ.มิตรภาพ อ.เมือง (ตู้ ปณ.103 อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000)	(043)379301	ด้านการทำงานและการมีรายได้
273.	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการ2ลงทุน ศูนย์เศรษฐกิจการลงทุนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 จ.ขอนแก่น	177/54 หมู่ 17 ถ.มิตรภาพ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)271300-2	ด้านการทำงานและการมีรายได้
กระทรวงคมนาคม				
274.	สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดขอนแก่น	ถ.ประชาสโมสร ต.ในเมือง อ.เมือง	(043)237472	ด้านการบริการทางสังคม

		จ.ขอนแก่น 40000		
275.	สถานีขนส่งผู้โดยสารรถปรับอากาศ จังหวัดขอนแก่น	ถ.กลางเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)239910	ด้านการบริการทางสังคม
กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชย์นาวี				
276.	สำนักงานขนส่งทางน้ำที่ 7 ขอนแก่น	168/122-123 ถ.ประชาสโมสร ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)234640	ด้านการบริการทางสังคม
277.	ศูนย์พัฒนาและบำรุงรักษาทางน้ำที่ 8	ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	-	ด้านการบริการทางสังคม
กรมทางหลวง				
278.	สำนักทางหลวงที่ 5 (ขอนแก่น)	37 ถ.ศรีจันทร์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)246782	ด้านการบริการทางสังคม
279.	ศูนย์สร้างทางขอนแก่น สำนักก่อสร้างทางที่ 2	เลขที่ 37 ถ.ศรีจันทร์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	-	ด้านการบริการทางสังคม
280.	แขวงการทางขอนแก่นที่ 1 (ขอนแก่น)	37 ถ.ศรีจันทร์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)236035	ด้านการบริการทางสังคม
281.	แขวงการทางขอนแก่นที่ 2 (ชุมแพ)	374 ถ.มะลิวัลย์ ต.ชุมแพ อ.ชุมแพ จ.ขอนแก่น 40130	(043)311202	ด้านการบริการทางสังคม
282.	แขวงการทางขอนแก่นที่ 3 บ้านไผ่	ถ.แจ้งสนิท อ.บ้านไผ่ จ.ขอนแก่น 40110	(043)272149	ด้านการบริการทางสังคม
กรมทางหลวงชนบท				
283.	สำนักทางทางหลวงชนบทที่ 6 (ขอนแก่น)	127 ถ.มิตรภาพ ต.สำราญ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)379482	ด้านการบริการทางสังคม
284.	สำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัด ขก.	ถ.หน้าเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)239390	
กรมการขนส่งทางอากาศ				

285.	ท่าอากาศยานขอนแก่น	68/24 ถ.มะลิวัลย์ ต.บ้านเป็ด อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)246662	ด้านการบริการทางสังคม
รัฐวิสาหกิจ				
286.	บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน)	ท่าอากาศยานขอนแก่น ถ.มะลิวัลย์ ต.บ้านเป็ด อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)227701	ด้านการบริการทางสังคม
หอบังคับการบินขอนแก่น				
287.	บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด	อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)237259	ด้านการบริการทางสังคม
การรถไฟแห่งประเทศไทย				
288.	กองบำรุงทางเขตขอนแก่น	115 ถ.ดรุณสำราญ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)221754	ด้านการบริการทางสังคม
289.	แขวงบำรุงทางขอนแก่น(การรถไฟแห่งประเทศไทย)	อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)221754	ด้านการบริการทางสังคม
290.	องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ ร.ส.พ.เขตขอนแก่น	267 ม.3 ถ.มิตรภาพ ต.เมืองเก่า อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)226999	ด้านการบริการทางสังคม
291.	ที่ทำการ ร.ส.พ.สถานีขอนแก่น	267 ถ.มิตรภาพ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)221242	ด้านการบริการทางสังคม
กระทรวงยุติธรรม				
292.	สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	สำนักงานยุติธรรมจังหวัดขอนแก่น ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น ชั้น 5 ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)243707	ด้านกระบวนการยุติธรรม
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด				
293.	สำนักงานป้องกันและปราบปราม-ยาเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)241029	ด้านกระบวนการยุติธรรม

กรมคุมประพฤติ				
294.	สำนักงานคุมประพฤติจังหวัด ขก.	ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)242177	ด้านกระบวนการยุติธรรม
295.	สำนักงานคุมประพฤติภาค 4	255/25 หมู่ที่ 13 ถ.หน้าศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)246191	ด้านกระบวนการยุติธรรม
กรมราชทัณฑ์				
296.	เรือนจำกลางขอนแก่น	117 ถ.ศรีจันทร์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)241235	ด้านกระบวนการยุติธรรม
297.	ทัณฑสถานบำบัดพิเศษขอนแก่น	117 ถ.ศรีจันทร์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)237731	ด้านกระบวนการยุติธรรม
กรมบังคับคดี				
299.	สำนักงานบังคับคดีและวางทรัพย์-ภูมิภาคที่ 4	25/2 ถ.เทพารักษ์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)331165	ด้านกระบวนการยุติธรรม
ศาลยุติธรรม				
300.	สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาภาค 4	อาคารศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)243130	ด้านกระบวนการยุติธรรม
301.	สำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 4	อ.เมืองจ.ขอนแก่น 40000	(043)331109	ด้านกระบวนการยุติธรรม
302.	เลขานุการศาลยุติธรรมประจำภาค 4	อ.เมืองจ.ขอนแก่น 40000	(043)237670	ด้านกระบวนการยุติธรรม
303.	ศาลจังหวัดขอนแก่น	ถ.หน้าศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)241399	ด้านกระบวนการยุติธรรม

304.	ศาลแขวงขอนแก่น	294/17 ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)243999	ด้านกระบวนการยุติธรรม
305.	ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดขอนแก่น	ถ.ศูนย์ราชการ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)238653	ด้านกระบวนการยุติธรรม
306.	ศาลจังหวัดพล	ถนนเมืองพล ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)238616	ด้านกระบวนการยุติธรรม
กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน				
307.	สถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดขอนแก่น	ถ.ศูนย์ราชการ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)238581	ด้านกระบวนการยุติธรรม
308.	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 4 ขอนแก่น	728 ม. 19 ต.ศิลา อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)244363	ด้านกระบวนการยุติธรรม
สำนักงานอัยการสูงสุด				
309.	สำนักงานอัยการเขต 4	ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)332339, (043)241766	ด้านกระบวนการยุติธรรม
310.	สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีแพ่งเขต 4	อ.เมืองจ.ขอนแก่น 40000	(043)246935	ด้านกระบวนการยุติธรรม
311.	สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญาเขต 4	ถ.กลางเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)246935	ด้านกระบวนการยุติธรรม
312.	สำนักงานคดีศาลสูงเขต 4	อาคารสำนักงานอัยการเขต 4 ชั้น 3 ถ.กลางเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)332350	ด้านกระบวนการยุติธรรม
313.	สำนักงานอัยการจังหวัดขอนแก่น	ถ.กลางเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)333051-2	ด้านกระบวนการยุติธรรม
314.	สำนักงานอัยการจังหวัดพล(อำเภอพล)	125 ถ.เจริญสุข ต.เมืองพล_ อ.พล จ.ขอนแก่น 40120	(043)414114	ด้านกระบวนการยุติธรรม
315.	สำนักงานอัยการจังหวัดคดีศาลแขวง	อาคาร สนง.อัยการเขต 4 ถ.กลางเมือง ต.ในเมือง	(043)237570	ด้านกระบวนการยุติธรรม

	ขอนแก่น	อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000		
316.	สำนักงานอัยการจังหวัดประจำศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดขอนแก่น	อาคาร สนง.อัยการเขต 4 ถ.กลางเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)331168-9	ด้านกระบวนการยุติธรรม
317.	สำนักงานศาลปกครอง	177/47 ถ.มิตรภาพ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)227433	ด้านกระบวนการยุติธรรม
กระทรวงการคลัง **กรมสรรพากร**				
318.	สำนักงานสรรพากรพื้นที่ขอนแก่น	ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น (หลังเก่า)ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)246765	ด้านการบริการทางสังคม
กรมธนารักษ์				
319.	สำนักงานธนารักษ์พื้นที่ขอนแก่น	ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น (หลังใหม่) ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)330899	ด้านการบริการทางสังคม
กรมสรรพสามิต				
320.	สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ขอนแก่น	ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น (หลังเก่า) ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)236406	ด้านการทำงานและการมีรายได้
รัฐวิสาหกิจ				
321.	ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	393 ถ.ศรีจันทร์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)333000	ด้านการทำงานและการมีรายได้
322.	ธนาคารออมสินภาค 9 จังหวัดขอนแก่น	293-293/1 ถ.หน้าเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)243487, (043)241261	ด้านการทำงานและการมีรายได้
ธนาคารออมสินเขตขอนแก่น				
323.	ศูนย์ธุรกิจสินเชื่อและบริการขอนแก่น	248 (ชั้น 3) ถ.หน้าเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง	(043)270061-2	ด้านการทำงานและการมีรายได้

		จ.ขอนแก่น 40000		
324.	ธนาคารออมสินสาขาศูนย์ราชการ	293/1 ถ.หน้าเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)244945	ด้านการทำงานและการมีรายได้
325.	ธนาคารออมสินสาขาศรีจันทร์	110/11-12 ถ.ศรีจันทร์ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)321568	ด้านการทำงานและการมีรายได้
326.	ธนาคารออมสินสาขามะลิวัลย์	180/1 ถ.มะลิวัลย์ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)332990	ด้านการทำงานและการมีรายได้
ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) **สำนักงานภาค 5 สายงานธุรกิจสาขา**				
327.	ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)	21/3 ถ.ศรีจันทร์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)245088	ด้านการทำงานและการมีรายได้
328.	สาขาขอนแก่น	457, 459-461 ถ.ศรีจันทร์ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)246837-40	ด้านการทำงานและการมีรายได้
329.	สาขาประตูเมือง	154 ถ.ศรีจันทร์ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)271135-6	ด้านการทำงานและการมีรายได้
330.	สาขาถนนมะลิวัลย์	116/8 ถ.มะลิวัลย์ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)241605-6	ด้านการทำงานและการมีรายได้
331.	สาขาศรีจันทร์	21/3 ถ.ศรีจันทร์ อ..เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)246604	ด้านการทำงานและการมีรายได้
332.	สาขาถนนกลางเมือง	207/46 ถ.กลางเมือง ต.ในเมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)321647-8	ด้านการทำงานและการมีรายได้
333.	สาขาย่อยมหาวิทยาลัยขอนแก่น	118/20 ถ.มิตรภาพ ต.ในเมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)244461	ด้านการทำงานและการมีรายได้
334.	ธนาคารอาคารสงเคราะห์สาขา ขก.	632 ถ.ศรีจันทร์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)394031	ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการทำงานและการมีรายได้
335.	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์	99 ถ.รื่นรมย์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)321836-7	ด้านการทำงานและการมีรายได้

	การเกษตร (สำนักงาน ธ.ก.ส.จว.ขก.)			
336.	ศูนย์ให้คำปรึกษาทางการเงินสำหรับรัฐวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อมและประชาชน	ศาลากลางจังหวัดหลังใหม่ ชั้น 5 ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)223765-6	ด้านการทำงานและการมีรายได้
กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร				
337.	กรมไปรษณีย์โทรเลข	สถานีตรวจสอบการความถี่วิทยุ ขก.341 หมู่ 19 ต.ศิลา อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)202600-4	ด้านการบริการทางสังคม
338.	กรมอุตุนิยมวิทยา	สถานีอุตุนิยมวิทยาขอนแก่น ท่าอากาศยานขอนแก่น ถ.ขอนแก่น-ชุมแพ ต.บ้านเป็ด อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)243050	ด้านการบริการทางสังคม
339.	สถานีอุตุนิยมวิทยาขอนแก่น (ท่าพระ)	ถ.โกสุม-ท่าพระ ต.ท่าพระ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40260	(043)261364	ด้านการบริการทางสังคม
การสื่อสารแห่งประเทศไทย				
340.	สำนักงานการสื่อสารไปรษณีย์เขต 4 ขอนแก่น	294 ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)244127	ด้านการบริการทางสังคม
341.	ที่ทำการไปรษณีย์ขอนแก่น	153/8 ถ.กลางเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)223992	ด้านการบริการทางสังคม
342.	ที่ทำการไปรษณีย์เทพารักษ์	400 ถ.เทพารักษ์ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40001	(043)237185	ด้านการบริการทางสังคม
343.	ที่ทำการไปรษณีย์ศรีจันทร์	60/4-5 ถ.ศรีจันทร์ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)241262	ด้านการบริการทางสังคม
344.	ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข มข.	123 ถ.มิตรภาพ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40002	(043)241157	ด้านการบริการทางสังคม

345.	เขตโทรศัพท์ภาค ตอ.น. ที่ 2	293/3 ถ.หน้าเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)241608	ด้านการบริการทางสังคม
346.	โทรศัพท์จังหวัดขอนแก่น	293/3 ม.13 ถ.หน้าเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)241608	ด้านการบริการทางสังคม
347.	บริษัท TOT จำกัด (มหาชน) (ฝ่ายปฏิบัติการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)	293/3 ถ.หน้าเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)247427	ด้านการบริการทางสังคม
348.	ส่วนโทรศัพท์สาธารณะ	ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น40000	(043)243113	ด้านการบริการทางสังคม
349.	ส่วนบริการลูกค้า ขก.	153/9 ถ. กลางเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)270600	ด้านการบริการทางสังคม
350.	บริษัท กสท.โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน)	ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)245390	ด้านการบริการทางสังคม
351.	สำนักงานการสื่อสารโทรคมนาคมเขตตะวันออกเฉียงเหนือ	294/1 ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)241560	ด้านการบริการทางสังคม
กระทรวงพลังงาน **กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน**				
352.	สำนักงานพลังงานภูมิภาคที่ 6	ถ.มิตรภาพ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)270988	ด้านการบริการทางสังคม
353.	พลังงานจังหวัดขอนแก่น	ม.7 ต.ท่าพระ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)262207	ด้านการบริการทางสังคม
กรมธุรกิจพลังงาน				
354.	คลังปิโตรเลียมขอนแก่น บริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน)	เลขที่ 300 ถ.มิตรภาพ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)239313	ด้านการบริการทางสังคม
รัฐวิสาหกิจ **การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**				

355.	ฝ่ายปฏิบัติการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ฝปอ.)	110/5 ถ.มิตรภาพ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)325154	ด้านการบริการทางสังคม
356.	โรงไฟฟ้าพลังน้ำภาค ตอ./น.	101 เขื่อนอุบลรัตน์ อ.อุบลรัตน์ 40250	(043)446148	ด้านการบริการทางสังคม
357.	สถานีไฟฟ้าแรงสูง ขอนแก่น 1	-	(043)221245	ด้านการบริการทางสังคม
358.	สถานีไฟฟ้าแรงสูง ขอนแก่น 2	79 บ้านโพธิ์ชัย หมู่ 7 ต.พระลับ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)223013	ด้านการบริการทางสังคม
359.	การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย(กฟผ.) โรงไฟฟ้าน้ำพอง	262 ม.1 ถ.ขอนแก่น-อุบลรัตน์ ต.กุดน้ำใส อ.น้ำพอง 40310	(043)373531	ด้านการบริการทางสังคม
กระทรวงการต่างประเทศ **กรมการกงสุล**				
360.	สำนักงานหนังสือเดินทางชั่วคราวขอนแก่น	ศาลากลางจังหวัดขอนแก่นหลังใหม่ ชั้น 1 ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)242707	ด้านการบริการทางสังคม
กระทรวงกลาโหม				
361.	มณฑลทหารบกที่ 23	100 ม.13 ค่ายศรีพัชรินทร ถ.กสิกรทุ่งสร้าง ต.ศิลา อ.เมืองขอนแก่น จ.ขอนแก่น 40000	(043)236382	ด้านการบริการทางสังคม
362.	กรมทหารราบที่ 8	269 ม.23 ค่ายสีหราชเดโชไชย ถ.มะลิวัลย์ ต.ศิลา อ.เมืองขอนแก่น จ.ขอนแก่น 40000	(043)239807	ด้านการบริการทางสังคม
363.	กองพันทหารราบที่ 3	383 ค่ายสีหราชเดโชไชย ถ.มะลิวัลย์ ต.ศิลา อ.เมืองขอนแก่น จ.ขอนแก่น 40000	(043)239805-6	ด้านการบริการทางสังคม
364.	กองพันทหารปืนใหญ่ที่ 8	ค่ายสีหราชเดโชไชย ต.ศิลา อ.เมืองขอนแก่น จ. ขอนแก่น 40000	(043)239803-4	ด้านการบริการทางสังคม

กรมทหารม้าที่ 6				
365.	กองบังคับการกรมทหารม้าที่ 6 ในสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ	100 ม.13 ค่ายศรีพัชรินทร ถ.กสิกรทุ่งสร้าง ต.ศิลา อ.เมืองขอนแก่น จ.ขอนแก่น 40000	(043)241460-1	ด้านการบริการทางสังคม
366.	กองพันทหารม้าที่ 6	ค่ายศรีพัชรินทร ต.ศิลา ถ.กสิกรทุ่งสร้าง จ.ขอนแก่น 40000	(043)238008	ด้านการบริการทางสังคม
367.	กองพันทหารม้าที่ 14	ค่ายเปรมติณสูลานนท์ อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น 40140	(043)242005	ด้านการบริการทางสังคม
กองทัพอากาศ				
368.	ฝูงบินอิสระปฏิบัติราชการสนาม (ฝูงบิน 237)	สนามบินน้ำพอง ถ.น้ำพอง-กระนวน ต.บัวเงิน อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น 40140	(043)431017	ด้านการบริการทางสังคม
369.	หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 21 สำนักงานพัฒนา-ภาค 2 หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา	เลขที่ 5 ถ.ศรีธาตุ - วังสามหมอ ต.นายูง อำเภอศรีธาตุ จ.อุดรธานี 41230	0-4225-0293	ด้านการบริการทางสังคม
370.	สำนักงานสงเคราะห์ทหารผ่านศึกเขตขอนแก่น	ค่ายศรีพัชรินทร์ ถ.กสิกรทุ่งสร้าง ต.ศิลา อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)236382	ด้านการบริการทางสังคม
สถานที่ทำการของรัฐบาล ต่างประเทศ ในจังหวัดขอนแก่น				
371.	สถานกงสุลใหญ่สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวประจำประเทศไทย ณ ขอนแก่น	171 ถ.ประชาสโมสร ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)221961	ด้านการบริการทางสังคม
372.	สถานกงสุลใหญ่สาธารณรัฐสังคมนิยม-เวียตนามประจำจังหวัดขอนแก่น	65/6 ถ.ชาตะผดุง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)242190	ด้านการบริการทางสังคม

หน่วยงานอิสระ				
373.	สำนักงานศาลปกครองขอนแก่น	177/48 ถ.มิตรภาพ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)227433	ด้านกระบวนการยุติธรรม
374.	สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดขอนแก่น	ถ.หน้าศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ. เมือง จ. ขอนแก่น 40000 e-mail : khonkaen@ect.go.th	(043)235011	ด้านกระบวนการยุติธรรม
375.	สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ 7	686 กม.3-4 ถ.มิตรภาพ ต.ศิลา อ.เมือง จ. ขอนแก่น 40000	(043)237332	ด้านกระบวนการยุติธรรม

2.ฐานข้อมูลองค์กรภาคเอกชน (Non-Government Organizations; NGOs)

ลำดับที่	ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่/โทรศัพท์ โทรสาร Website	ปีที่ก่อตั้ง	กิจกรรม	พื้นที่ปฏิบัติงาน	งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคม
1.	กลุ่มแพรพรรณ	131/193 ถ.ชาตะผดุง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000โทรศัพท์(043)337 216 โทรสาร (043) 223 399	2530	ทำธุรกิจชุมชน การทอผ้าย้อมสีธรรมชาติ	7 หมู่บ้านจาก 4 อำเภอใน จ.ขอนแก่น ได้แก่ อ.เมือง(1 หมู่บ้าน), อ.หนองเรือ (2 หมู่บ้าน), อ.ภูเวียง (3 หมู่บ้าน) และ อ.ชุมแพ (1 หมู่บ้าน)	- ด้านการทำงานและการมีรายได้/การประกันสังคม
2.	กองทุนพัฒนาอีสาน	686/5 ซอยวุฒิธาราม ถ.หน้าเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000 โทรศัพท์(043)322 267 โทรสาร(043)322 267	2537	1. ประสานแหล่งทุนต่างประเทศ รัฐ บริษัทธุรกิจ 2. ระดมทุน “กองทุนฟื้นฟูแม่น้ำมูน” 3. เสริมศักยภาพองค์กรธุรกิจชุมชน	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	- ด้านการทำงานและการมีรายได้/การประกันสังคม

ลำดับที่	ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่/โทรศัพท์ โทรสาร Website	ปีที่ก่อตั้ง	กิจกรรม	พื้นที่ปฏิบัติงาน	งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคม
3.	คณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชนภาคอีสาน (กป.อพช.อีสาน)	686/5 ซอยวุฒิธาราม ถ.หน้าเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000 โทรศัพท์(043)322 267 โทรสาร(043)322 267	2528	1. ประสานความร่วมมือ แลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลงานพัฒนาระหว่างองค์กรพัฒนาเอกชน 2. ประสานความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-
4.	คณะกรรมการพิจารณาโครงการขนาดเล็กภาคอีสาน	686/5 ซอยวุฒิธาราม ถ.หน้าเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000 โทรศัพท์(043)322 267 โทรสาร(043)322 267	-	ให้การสนับสนุนอพช.ขนาดเล็กในภาคอีสาน	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-
5.	เครือข่ายผู้บริโภคขอนแก่น	270/1 ถ.กลางเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000 โทรศัพท์(043) 224 795, (081)954 1217 โทรสาร(043) 225 965	-	1. เปิดศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ 2. การติดตามข้อมูลข่าวสารที่โฆษณาเกินจริงตามสื่อต่างๆ เพื่อเผยแพร่ให้ผู้บริโภครับรู้ 3. จัดทำสื่อเผยแพร่ข้อมูลต่างๆ	จังหวัดขอนแก่น	- ด้านกระบวนการยุติธรรม - ด้านบริการทางสังคม
6.	เครือข่ายผู้หญิงอีสาน	227/7 ถ.กลางเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000 โทรศัพท์(043) 321 427 โทรสาร(043) 321 427 E-mail : newomen@loxinfo.co.th	2534	1. ส่งเสริมกระบวนการการมีส่วนร่วมของผู้หญิงอีสานในกระบวนการตัดสินใจ โดยการจัดอบรม การสัมมนา การศึกษาวิจัย และสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2. งานส่งเสริมมิติหญิงชาย 3. งานหัตกรรม	จ.ขอนแก่น จ.อุดรธานี จ.หนองคาย จ.สุรินทร์ จ.ร้อยเอ็ด จ.ศรีษะเกษ จ.อำนาจเจริญ และ จ.สกลนคร	- ด้านการทำงานและการมีรายได้/การประกันสังคม - ด้านบริการทางสังคม

ลำดับที่	ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่/โทรศัพท์ โทรสาร Website	ปีที่ก่อตั้ง	กิจกรรม	พื้นที่ปฏิบัติงาน	งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคม
7.	โครงการพัฒนาการเกษตรเพื่อการพึ่งตนเอง	43/59 ถ.พานิชย์เจริญ ต.ในเขต อ.พล จ.ขอนแก่น 40120 โทรศัพท์(043)415 059, (043) 415 222 โทรสาร(043) 415 059	-	1. งานส่งเสริมเกษตรผสมผสานและสหกรณ์การเกษตรขนาดเล็กระดับตำบล 2. งานส่งเสริมศักยภาพชาวไร่อ้อยและงานกลุ่มแม่บ้านแปรรูปกล้วย 3. งานส่งเสริมตลาดชุมชน	ต.หนองแวงโสกพระ อ.พล จ.ขอนแก่น และ ต.วังไม้แดง อ.ประทาย จ.นครราชสีมา	- ด้านการทำงานและการมีรายได้/การประกันสังคม
8.	โครงการพัฒนาชุมชนแออัดเมืองขอนแก่น	686/5 ซอยวุฒิธาราม ถ.หน้าเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000 โทรศัพท์(043)322 267 โทรสาร(043)322 267	2537	1. การพัฒนาผู้นำกลุ่มและผู้นำองค์กรชุมชนในการสร้างจิตสำนึกของชุมชนและการสื่อสารข้อมูลกับสมาชิกในพื้นที่เครือข่าย 2. เสริมสร้างอาชีพและฐานเศรษฐกิจชุมชนให้กับคนในชุมชนแออัด	จ.ขอนแก่น	- ด้านที่อยู่อาศัย - ด้านการทำงานและการมีรายได้/การประกันสังคม - ด้านการบริการทางสังคม
9.	โครงการพัฒนาและฟื้นฟูป่าดงลาน	47 หมู่ 10 ต.วังเพิ่ม อ.สีชมพู จ.ขอนแก่น 40220 โทรศัพท์(043)399 110 โทรสาร(043) 399 110	-	1. การจัดการทรัพยากรป่าชุมชนป่ากันชน 2. การฟื้นฟูอาชีพ 3. การพัฒนาองค์กรชาวบ้าน	อ.สีชมพู, อ.ชุมแพ และ อ.ภูผาม่าน จ.ขอนแก่น	- ด้านการทำงานและการมีรายได้ - ด้านการบริการทางสังคม
10.	โครงการพัฒนาและฟื้นฟูระบบนิเวศน์ลำน้ำพอง	686/5 ซอยวุฒิธาราม ถ.หน้าเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000 โทรศัพท์/โทรสาร(	2536	1. ฟื้นฟูนิเวศน์ลำน้ำพอง 2. สร้างองค์กรชาวบ้าน	อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น, จ.เพชรบูรณ์	- ด้านบริการทางสังคม

ลำดับที่	ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่/โทรศัพท์ โทรสาร Website	ปีที่ก่อตั้ง	กิจกรรม	พื้นที่ปฏิบัติงาน	งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคม
		043)322 267 (043) 220 895		3. อบรมสัมมนา ให้ความรู้		
11.	ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนแห่งประเทศไทย จำกัด	96/102 หมู่ 6 ถ.ขอนแก่นเชียงยืน ต.พระลับ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000 โทรศัพท์/โทรสาร(043) 337 841 E-mail:Cuitesan@hotmail.com	-	1. ส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักการออมในรูปแบบของสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน จัดสวัสดิการให้กับสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เครดิตยูเนี่ยน	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	- ด้านการทำงานและการมีรายได้การประกันสังคม
12.	มูลนิธิช่วยเหลือเด็ก	88/111 บ้านโนนทัน หมู่ 3 ซอยสันติภาพ ถ.โพธิสาร15 ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000 โทรศัพท์(043) 221 488 (043) 221 488	2544	1. การป้องกันปัญหา ได้แก่ โครงการครูเท้าเปล่า, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านลูกรัก, บ้านลูกรักเพื่อเด็กกำพร้า ฯลฯ 2. การช่วยเหลือแก้ไข ฟื้นฟูและพัฒนาได้แก่ ให้ทุนการศึกษาเด็ก, ให้ความช่วยเหลือคุ้มครองเด็กที่มีปัญหา ฯลฯ 3. ประสานความร่วมมือกับเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน	จ.ขอนแก่นและจังหวัดใกล้เคียงในภาคอีสาน	- ด้านที่อยู่อาศัย - ด้านการศึกษา - ด้านสุขภาพอนามัย - ด้านบริการทางสังคม
13.	มูลนิธิไทยอาทร(โครงการแอ๊คเซ็นเตอร์ขอนแก่น)	136/57 ซอยชาญอุทิศ ถ.มะลิวัลย์ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000 โทรศัพท์(043) 239 983 โทรสาร(043) 239 983	2538	1. จัดอบรมสัมมนา/ค่าย 2. ให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาและเยี่ยมบ้านผู้ติดเชื้อเอดส์ 3. ผลักดันให้เกิดความร่วมมือในชุมชน เกี่ยวกับการ	อ.เมือง,อ.บ้านฝาง จ.ขอนแก่น	- ด้านสุขภาพอนามัย - ด้านบริการทางสังคม

ลำดับที่	ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่/โทรศัพท์ โทรสาร Website	ปีที่ก่อตั้ง	กิจกรรม	พื้นที่ปฏิบัติงาน	งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคม
				ป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์		
14.	มูลนิธิพัฒนาเครือข่ายเอดส์(เอดส์เน็ท) สำนักงานภาคอีสาน	625/8 หมู่บ้านพิมานชล 1 ถ.รอบบึง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000 โทรศัพท์(043) 227 847 โทรสาร (043) 220 070 E-mail: aidsnetu@loxinfo.co.th	2536	1. สนับสนุนงบประมาณแก่โครงการดำเนินงานด้านเอดส์ 2. สร้างเสริมศักยภาพของบุคลากรองค์กร และโครงการที่ทำงานด้านเอดส์ 3. สนับสนุนด้านการประสานงานและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือเพื่อประสานกิจกรรมแผนงานตลอดจนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	20 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	- ด้านสุขภาพอนามัย - ด้านการบริการทางสังคม
15.	มูลนิธิศุภนิมิตศูนย์ประสานงานเขตภาคอีสาน	684/36 ถ.หน้าเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000 โทรศัพท์(043) 222 870, (043)227 680 โทรสาร(043) 227 681 E-mail: anusorn_somsiri@wvi.org website : www.worldvision.or.th	2517	1. การพัฒนาชุมชนให้เป็นพื้นที่ที่สามารถพึ่งตนเองและยั่งยืน 2. การบรรเทาทุกข์ฉุกเฉินและการฟื้นฟูสู่สภาวะปรกติ 3. การส่งเสริมความเป็นธรรมในสังคมและโครงการพิเศษต่างๆเช่น การป้องกันโรคเอดส์ เด็กในภาวะยากลำบาก	จ.ขอนแก่น จ.หนองบัวลำภู จ.อุดรธานี จ.ร้อยเอ็ด จ.อำนาจเจริญ จ.มหาสารคาม จ.นครราชสีมา จ.สุรินทร์ จ.บุรีรัมย์ และจังหวัดเพชรบูรณ์	- ด้านการบริการทางสังคม - ด้านสุขภาพอนามัย - ด้านกระบวนการยุติธรรม
16.	มูลนิธิเพื่อเด็กไทยใน	86/22 ถ.โพธิสาร บ้านโนนทัน ต.ในเมือง อ.	2535	1. โครงการพัฒนาเด็กเล็กบ้านโนน	จ.ขอนแก่นและจังหวัด	- ด้านการศึกษา

ลำดับที่	ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่/โทรศัพท์ โทรสาร Website	ปีที่ก่อตั้ง	กิจกรรม	พื้นที่ปฏิบัติงาน	งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคม
	ชนบท	เมือง จ.ขอนแก่น 40000 โทรสาร(043) 326 968 E-mail : wicker@kku.ac.th , somonon@kku.ac.th		ทัน 2. โครงการทุนการศึกษาเพื่อเด็กและเยาวชนที่ยากจนและขาดโอกาส โดยสนับสนุนด้านทุนการศึกษา อุปกรณ์การเรียน 3. โครงการบ้านเด็กหญิง ช่วยเหลือรับรองเด็กหญิงอายุตั้งแต่ 7-16 ปี ที่ประสบปัญหาจากครอบครัว ถูกทารุณกรรม ขาดโอกาสทางการศึกษา และไร้ที่พึ่งที่ปลอดภัย โดยมูลนิธิให้การสนับสนุนด้านการศึกษาทั้งในและนอกระบบ และการฝึกฝนงานด้านการเกษตรและงานอาชีพอื่นๆ	ใกล้เคียง	- ด้านสุขภาพอนามัย - ด้านที่อยู่อาศัย - ด้านการทำงานและการมีรายได้/ การประกันสังคม - ด้านการบริการทางสังคม - ด้านกระบวนการยุติธรรม
17.	ศูนย์พัฒนาชนบท ผสมผสาน บ้านไผ่	151 หมู่ 1 ถ.มิตรภาพ ต.บ้านไผ่ อ.บ้านไผ่ จ.ขอนแก่น 10110 โทรศัพท์(043) 242 032 โทรสาร(043) 242 032	2524	1. โครงการบาดาลลอยฟ้า 2. โครงการธุรกิจเพื่อสังคม	จ.ขอนแก่น และ จ.กาฬสินธุ์	- ด้านการทำงานและการมีรายได้/การประกันสังคม
18.	สมาคมไทสร้างสรรค์	738/9 ซ. 7 ถ.หน้าเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000 โทรศัพท์(043) 331 273 โทรสาร(043)331 274	2541	1. ออกพบปะเด็กเร่ร่อนตามสถานที่ต่างๆ เพื่อทำความรู้จัก สร้างความสัมพันธ์ให้เกิดการยอมรับ	จ.บุรีรัมย์ จ.อุดรธานี และ จ.เพชรบูรณ์	- ด้านที่อยู่อาศัย - ด้านการมีรายได้/การประกันสังคม

ลำดับที่	ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่/โทรศัพท์ โทรสาร Website	ปีที่ก่อตั้ง	กิจกรรม	พื้นที่ปฏิบัติงาน	งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคม
		E-mail: webmaster@taiwisdom.org		ทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อสร้างทางเลือกให้เด็ก ให้บริการบ้านพักรองรับเด็กและเยาวชนเร่ร่อนได้อาศัยและฝึกอาชีพ		
19.	สมาคมพัฒนาชนบทอีสาน	191/241 หมู่บ้านเดชา ต.บ้านเป็ด อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000 โทรศัพท์(043) 344 186,081-9849783,081-9650191 โทรสาร(043)344 186	-	1. สนับสนุนการทำเกษตรนิเวศน์ 2. สนับสนุนเครือข่ายเด็กและเยาวชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 3. ส่งเสริมการฟื้นฟูการปลูกพืชพื้นบ้านในที่นา	จ.ขอนแก่นและพื้นที่ใกล้เคียง	- ด้านการทำงานและการมีรายได้/การประกันสังคม
20.	สถาบันพัฒนาประชากรและชุมชน ขอนแก่น	151 หมู่ 1 ถ.มิตรภาพ ต.บ้านไผ่ อ.บ้านไผ่ จ.ขอนแก่น 10110 โทรศัพท์(043) 242 032 โทรสาร(043) 242 032	-	เผยแพร่ความรู้ อบรมและให้คำปรึกษาด้านการวางแผนครอบครัวและการดูแลสุขภาพอนามัย	จ.ขอนแก่นและพื้นที่ใกล้เคียง	- ด้านสุขภาพอนามัย - ด้านบริการทางสังคม
21.	องค์การแพลน ประเทศไทย สำนักงานใหญ่	222/58 ถ.จอมพลพัฒนา อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000 โทรศัพท์(043)241 385,(043) 237 763 โทรสาร(043) 243 668 E-mail:Thailand.co@planinternational.org Website www.planinternational.org	2524	1. โครงการเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของเด็กและเยาวชน 1. สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเด็ก 2. เสริมสร้างความมั่นคงแก่ชุมชนและครอบครัวเด็ก	จ.ขอนแก่น, จ.มหาสารคาม, จ.อุดรธานี และ จ.หนองบัวลำภู	- ด้านการศึกษา - ด้านบริการทางสังคม

ลำดับที่	ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่/โทรศัพท์ โทรสาร Website	ปีที่ก่อตั้ง	กิจกรรม	พื้นที่ปฏิบัติงาน	งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคม
22.	องค์การแพลน ประเทศไทย สำนักงานพื้นที่ภูเวียง	510/6061 ต.ภูเวียง อ.ภูเวียง จ.ขอนแก่น 40150 โทรศัพท์(043) 291 067 โทรสาร(043) 291 328 Website: www.planinternational.org	-	1. โครงการเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของเด็กและเยาวชน 2. สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเด็ก 3. เสริมสร้างความมั่นคงแก่ชุมชนและครอบครัวของเด็ก	อ.ภูเวียง,กิ่ง อ.หนองนาคำ, อ.หนองเรือ และ อ.ภูผาม่าน จ.ขอนแก่น	- ด้านการศึกษา - ด้านบริการทางสังคม
23.	องค์การแพลนประเทศไทย สำนักงานพื้นที่บ้านไผ่	501/22 ถ.มนตรี อ.ในเมือง อ.บ้านไผ่ จ.ขอนแก่น 40000 โทรศัพท์(043)329 722 โทรสาร(043)273 262 E-mail: pu.banphai@planinternational.org Website : www.planinternational.org	2539	1. โครงการเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของเด็กและเยาวชน 2. สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเด็ก 3. เสริมสร้างความมั่นคงแก่ชุมชนและครอบครัวของเด็ก	อ.หนองสองห้อง, อ.มัญจาคีรี, กิ่งอ.โคกโพธิ์ชัย, อ.พระยืน จ.ขอนแก่น	- ด้านการศึกษา - ด้านบริการทางสังคม

ที่มา: ทำเนียบองค์กรพัฒนาเอกชน ปี2546 โดยคณะกรรมการเผยแพร่และส่งเสริมงานพัฒนา(ผสพ.) 409 ชั้น 3 อาคารมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม ซอยโรหิตสุข ถ.ประชาราษฎร์บำเพ็ญ 5 เขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10320 โทรศัพท์ 02-691-0408-9 .02-6902946 โทรสาร 02-6910409 email : tdscthai@asiaaccess.net.th

3. ฐานข้อมูลองค์กรสาธารณประโยชน์

ลำดับที่	ชื่อหน่วยงาน	ที่ตั้ง/ รหัสไปรษณีย์	โทรศัพท์ / โทรสาร วดป. ที่จดทะเบียน	รูปแบบสวัสดิการสังคม /ทะเบียนกลาง
1.	สำนักงานเหล่ากาชาดจังหวัดขอนแก่น	ถ.ศูนย์ราชการ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)237136	ด้านนันทนาการ
2.	ชมรมธนาคารจังหวัดขอนแก่น	34,34/1-2 ถ.หน้าเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)237620-1	ด้านนันทนาการ
3.	สมาคมข้าราชการบำเหน็จบำนาญและผู้สูงอายุจังหวัดขอนแก่น	ตึกแต้ม วัดศรีจันทร์ พระอารามหลวง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)236117	ด้านนันทนาการ
4.	ชมรมแม่บ้านค่ายศรีพัชรินทร์	ถ.กสิกรทุ่งสร้าง ต.ศิลา อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)236505	ด้านนันทนาการ
5.	ชมรมแม่บ้านกองพันทหารราบที่ 3	กรมทหารราบที่ 8 ค่ายสีหราชเดโชไชย	(043)239805	ด้านนันทนาการ
6.	ชมรมแม่บ้านตำรวจภูธร ภาค 4	ตำรวจภูธรภาค 4 ถ.ศูนย์ราชการ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)245939	ด้านนันทนาการ
7.	ชมรมแม่บ้านตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น	192/8 ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)236934	ด้านนันทนาการ
8.	ชมรมแม่บ้าน ตำรวจตระเวนชายแดนภาค2	ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)246795	ด้านนันทนาการ
9.	สมาคมสื่อมวลชน จ.ขอนแก่น (ชสช.)	38 บ้านพัก สถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 11 ถ.นิกรสำราญ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)320320	ด้านนันทนาการ
10.	สมาคมสตรีอาสาสมัครรักษาดินแดนจังหวัดขอนแก่น (ส.อ.ร.ด.)	โรงเรียนบริหารธุรกิจ ถ.กสิกรทุ่งสร้าง ต.ศิลา อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)236233	ด้านนันทนาการ
11.	สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น	โรงแรมเจริญขอนแก่นโฮเต็ล ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)333222	ด้านนันทนาการ
12.	สโมสรไลออนส์ขอนแก่น	229/19 ซ.ยิ้มศิริ ถ.ศรีจันทร์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	-	ด้านนันทนาการ
13.	สโมสรไลออนส์นครขอนแก่น	9/1930 พิมานธานี ซ.19 อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)220454	ด้านนันทนาการ

ลำดับที่	ชื่อหน่วยงาน	ที่ตั้ง/ รหัสไปรษณีย์	โทรศัพท์ / โทรสาร วดป. ที่จดทะเบียน	รูปแบบสวัสดิการสังคม /ทะเบียนกลาง
14.	ชมรมธนาคารสมองภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น (หลังใหม่) ชั้น 2ถ.ศูนย์ราชการ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	-	ด้านนันทนาการ
15.	สโมสรซอนต้าสากลขอนแก่น	209/1 ถ.หน้าเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)236821-3	ด้านนันทนาการ
16.	สโมสรโรตารี่ขอนแก่น	43/2 ถ.พิมพสุต ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)327350-4	ด้านนันทนาการ
17.	สโมสรโรตารี่แก่นคูน	ร้านสมบูรณ์สโตร์ 488 ถ.หน้าเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)224292	ด้านนันทนาการ
18.	สโมสรโรตารี่มิตรภาพขอนแก่น	119/21 ถ.เหล่านาดี ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)225854	ด้านนันทนาการ
19.	ยุวสมาคมแห่งประเทศไทยจังหวัดขอนแก่น (เจซี ขอนแก่น)	21/7 ถ.ประชาสโมสร อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)243237	ด้านนันทนาการ
20.	มูลนิธิขอนแก่นสามัคคีอุทิศ	179/1 ถ.รอบเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)320555	ด้านนันทนาการ
21.	มูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดในพระบรมราชูปถัมภ์	214 หมู่ 10 ถ.ประชารักษ์ ต.บ้านเป็ด อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)242098	การบริการทางสังคม
22.	สนามกอล์ฟกรมทหารราบที่ 8	ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)239807	ด้านนันทนาการ
23.	สมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทย	โรงแรมขอนแก่นโฮเต็ล เลขที่ 43/2 ถ.พิมพสุต อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)333222	ด้านนันทนาการ
24.	ชมรมสายใจไทยจังหวัดขอนแก่น	2/9 บ้านโนนชัย ถ.ราษฎร์ดนึง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)238003	ด้านการบริการทางสังคม
25.	สมาคมชาวปักษ์ใต้ขอนแก่น	100 ซ.เรือนจำ ถ.ประชาสโมสร อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)223866	ด้านการบริการทางสังคม
26.	สมาคมธรรมศาสตร์ขอนแก่น	ศาลากลางจังหวัด ชั้น 2 อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)242194	ด้านการบริการทางสังคม
27.	บริษัท ฟินิคซ พัลพ แอนด์ เพเพอร์ จำกัด (มหาชน)	99 หมู่ 3 ต.กุดน้ำใส อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น 40310	(043)220505	ด้านการบริการทางสังคม

ลำดับที่	ชื่อหน่วยงาน	ที่ตั้ง/ รหัสไปรษณีย์	โทรศัพท์ / โทรสาร วดป. ที่จดทะเบียน	รูปแบบสวัสดิการสังคม /ทะเบียนกลาง
28.	ศูนย์ประสานงานองค์กรเอกชนประจำจังหวัดขอนแก่น	สนง.พัฒนาสังคมและสวัสดิการ จว.ขก. ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น หลังใหม่ ชั้น 4 อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)433103	ด้านการบริการทางสังคม
29.	มูลนิธิข้าราชการบำเหน็จบำนาญและผู้สูงอายุจังหวัดขอนแก่น	วัดศรีจันทร์ ถ.ศรีจันทร์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	8 ก.ย. 2548	ด้านการบริการทางสังคม 0214
30.	สมาคมข้าราชการบำเหน็จบำนาญและผู้สูงอายุจังหวัดขอนแก่น	วัดศรีจันทร์ ถ.ศรีจันทร์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	8 ก.ย. 2548	ด้านการบริการทางสังคม 0215
31.	มูลนิธิกุหลาบ – ประยูร มูลกะรัตน์	โรงเรียนอนุบาลขอนแก่น ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	8 ก.ย. 2548	ด้านการบริการทางสังคม 0216
32.	สมาคมส่งเสริมวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น	วัดหนองแวง ถ.กลางเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	8 ก.ย. 2548	ด้านการบริการทางสังคม 0217
33.	สมาคมครู ผู้ปกครองและศิษย์เก่าโรงเรียนเมืองพลพิทยาคม	โรงเรียนเมืองพลพิทยาคม ต.เมืองพล อ.พล จ.ขอนแก่น 40120	8 ก.ย. 2548	ด้านการบริการทางสังคม 0218
34.	มูลนิธิวิจัยและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	191/75 ม.17 ถ.มะลิวัลย์ ต.บ้านเป็ด อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	8 ก.ย. 2548	ด้านการบริการทางสังคม 0219
35.	สมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์กลุ่มแม่บ้านอำเภอเขาสวนกวาง	286 ม.11 ต.คำม่วง อ.เขาสวนกวาง จ.ขอนแก่น 40280	8 ก.ย. 2548	ด้านการบริการทางสังคม 0220
36.	สมาคมครูและผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดขอนแก่น	56/8 ม.7 ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	8 ก.ย. 2548	ด้านการบริการทางสังคม 0221
37.	พุทธสมาคมขอนแก่น	44 ถ.หลังเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	8 ก.ย. 2548	ด้านการบริการทางสังคม
38.	สมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์เขตเทศบาลขอนแก่น	753/3 ซ.วุฒาราม ถ.รื่นรมย์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	8 ก.ย. 2548	ด้านการบริการทางสังคม 0224

ลำดับที่	ชื่อหน่วยงาน	ที่ตั้ง/ รหัสไปรษณีย์	โทรศัพท์ / โทรสาร วดป. ที่จดทะเบียน	รูปแบบสวัสดิการสังคม /ทะเบียนกลาง
39.	สมาคมอาสาสมัครประชาสงเคราะห์จังหวัดขอนแก่น	สนง. พมจ.ขอนแก่น ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น จ.ขอนแก่น 40000	8 ก.ย. 2548	ด้านการบริการทางสังคม 0225
40.	มูลนิธิคณะธิดาเมตตาธรรม	164/23 ม.16 ถ.มะลิวัลย์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น	8 ก.ย. 2548	ด้านการบริการทางสังคม 0226
41.	ชมรมตลาดสดเทศบาล 3	62/240 ถ.กลางเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	8 ก.ย. 2548	ด้านการบริการทางสังคม 0227
42.	ชมรมกีฬามวยจังหวัดขอนแก่น	62/29 ถ.กลางเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	8 ก.ย. 2548	ด้านการบริการทางสังคม 0228
43.	มูลนิธิเพื่อการศึกษาไทยรัฐวิทยา 4	34/1 ม.1 ต.สำราญ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	8 ก.ย. 2548	ด้านการบริการทางสังคม 0229
44.	มูลนิธิมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น	วัดธาตุ ถ.กลางเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	8 ก.ย. 2548	ด้านการบริการทางสังคม 0230
45.	องค์กรพัฒนาสตรีตำบลหนองกุง	87/3 ม.11 ต.หนองกุง อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น 40140	8 ก.ย. 2548	ด้านการบริการทางสังคม 0231
46.	กลุ่มคุณธรรมและผู้สูงอายุจังหวัดขอนแก่น	58/83 ถ.ชาตะผดุง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	8 ก.ย. 2548	ด้านการบริการทางสังคม 0232
47.	องค์กรพัฒนาสตรีและเยาวชนอำเภอน้ำพอง	47/1 ม.4 ต.สะอาด อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น 40140	8 ก.ย. 2548	ด้านการบริการทางสังคม 0233
48.	ชมรมส่งเสริมอาชีพและช่วยเหลือผู้สูงอายุ	57 ม.10 ต.ป่าปอ อ.บ้านไผ่ จ.ขอนแก่น 40110	8 ก.ย. 2548	ด้านการบริการทางสังคม 0234
49.	ชมรมกรรมการพัฒนาสตรีอำเภอบ้านไผ่	686/65 ถ.เจ้าเงาะ อ.บ้านไผ่ จ.ขอนแก่น 40110	8 ก.ย. 2548	ด้านการบริการทางสังคม

ลำดับที่	ชื่อหน่วยงาน	ที่ตั้ง/ รหัสไปรษณีย์	โทรศัพท์ / โทรสาร วดป. ที่จดทะเบียน	รูปแบบสวัสดิการสังคม /ทะเบียนกลาง
				0235
50.	องค์กรเครือข่ายบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติจังหวัดขอนแก่น	ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น อาคารหลังเก่า ชั้น 1 ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	8 ก.ย. 2548	ด้านการบริการทางสังคม 0236
51.	ชมรมผู้สูงอายุบ้านหนองหิน	22/1 ม.22 ต.ศิลา อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	8 ก.ย. 2548	ด้านการบริการทางสังคม 0237
52.	ชมรมพนักงานครูเทศบาลนครขอนแก่น	144/32 ม.20 ถ.มะลิวัลย์ ต.บ้านเป็ด อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	8 ก.ย. 2548	ด้านการบริการทางสังคม 0238
53.	ชมรมผู้สูงอายุบ้านฝาง	150/1 ม.9 ถ.มะลิวัลย์ ต.บ้านเป็ด อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	8 ก.ย. 2548	ด้านการบริการทางสังคม 0239
54.	ชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝาง	32/1 ม.12 ถ.มะลิวัลย์ ต.บ้านเป็ด อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	8 ก.ย. 2548	ด้านการบริการทางสังคม 0240
55.	ชมรมผู้ประดิษฐ์ดอกไม้ในชุมชน	สหกรณ์แพทย์แผนไทย วัดธาตุ ถ.กลางเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง	8 ก.ย. 2548	ด้านการบริการทางสังคม 0241
56.	สมาคมผู้ปกครองและครู ภูเวียงวิทยาคม	300 ม.4 ต.ภูเวียง อ.ภูเวียง จ.ขอนแก่น 40150	8 ก.ย. 2548	ด้านการบริการทางสังคม 0242
57.	ศูนย์ประสานงานองค์การเอกชนประจำจังหวัดขอนแก่น	ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	8 ก.ย. 2548	ด้านการบริการทางสังคม 0243
58.	มูลนิธิหลวงพ่อมโน กวิวโส	วัดบูรพาราม ต.บ้านฝาง อ.บ้านฝาง จ.ขอนแก่น 40270	8 ก.ย. 2548	ด้านการบริการทางสังคม 0244
59.	สมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์สตรีอำเภอน้ำพอง	106 ม.10 ต.วังชัย อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น 40140	8 ก.ย. 2548	ด้านการบริการทางสังคม 0245

ลำดับที่	ชื่อหน่วยงาน	ที่ตั้ง/ รหัสไปรษณีย์	โทรศัพท์ / โทรสาร วดป. ที่จดทะเบียน	รูปแบบสวัสดิการสังคม /ทะเบียนกลาง
60.	มูลนิธิกัลยาณวัตร	โรงเรียนกัลยาณวัตร ถ.กลางเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	8 ก.ย. 2548	ด้านการบริการทางสังคม 0246
61.	ชมรมข้าราชการบำเหน็จบำนาญหนองนาคำ	34 ม.1 ต.บ้านโคก อ.หนองนาคำ จ.ขอนแก่น 40150	8 ก.ย. 2548	ด้านการบริการทางสังคม 0247
62.	ชมรมข้าราชการบำเหน็จบำนาญภูเวียง	75 ม.2 ต.ภูเวียง อ.ภูเวียง จ.ขอนแก่น 40150	8 ก.ย. 2548	ด้านการบริการทางสังคม 0248
63.	มูลนิธิวัดศรีภูเวียง	262 ม.3 ต.ภูเวียง อ.ภูเวียง จ.ขอนแก่น 40150	8 ก.ย. 2548	ด้านการบริการทางสังคม 0249
64.	มูลนิธิจิตกุศลขอนแก่น (ซุ่นซิมเซี่ยนตึ้ง)	355/3 ถนนหลังเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	15 พ.ย. 2548	ด้านการบริการทางสังคม 0649
65.	หลวงพ่อพุทธาวุฑฒิสาโร	320 หมู่ 9 ต.บ้านฝาง อ.บ้านฝาง จ.ขอนแก่น 40270	15 พ.ย. 2548	ด้านการบริการทางสังคม 0648
66.	สมาคมชาวเหนือขอนแก่น	43/18 ถ.มิตรภาพ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	8 ก.ย. 2548	ด้านการบริการทางสังคม 0250
67.	ศูนย์กัลยาณมิตรขอนแก่น	358-4 ถ.กลางเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	1 ก.พ. 2549	ด้านการบริการทางสังคม 0647
68.	ศูนย์สาธิตวิสาหกิจชุมชนเครือข่ายสมัชชาเกษตรกรรายย่อยอุบลรัตน์	63 หมู่ 16 ต.น้ำพอง อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น 40310	1 ก.พ. 2549	ด้านการบริการทางสังคม 0646
69.	ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิต ชุมชนอำเภอน้ำพอง	69 หมู่ที่ 10 ต.หนองกุง อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น 40140	1 ก.พ. 2549	ด้านการบริการทางสังคม 0645

ลำดับที่	ชื่อหน่วยงาน	ที่ตั้ง/ รหัสไปรษณีย์	โทรศัพท์ / โทรสาร วดป. ที่จดทะเบียน	รูปแบบสวัสดิการสังคม /ทะเบียนกลาง
70.	มูลนิธิหมอกระแส ชนะวงศ์	28/9 ถนนรามราช ต.เมืองพล อ.พล จ.ขอนแก่น 40120	1 ก.พ. 2549	ด้านการบริการทางสังคม 0644
71.	มูลนิธิอนงค์วงวานิช	2/1 ถนนหลังเมือง ตำบลในเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000	9 ก.ค. 2550	ด้านการบริการทางสังคม 1150
72.	ชมรมสิษย์เก่า ร.ร.บ้านสงเปือย	121 ม.1 ต. สงเปือย อ.ภูเวียง จ.ขอนแก่น 40150 โทร.08-6223-7399	9 ก.ค.2550	ด้านการบริการทางสังคม 1151
73.	สภาเด็กและเยาวชนจังหวัดขอนแก่น	สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น ถ.ศูนย์ราชการ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น	22 ม.ค. 2551	ด้านการบริการทางสังคม 1350

4.ฐานข้อมูลสื่อสารมวลชน

ลำดับที่	ชื่อหน่วยงาน	ที่ตั้ง/ รหัสไปรษณีย์	โทรศัพท์ / โทรสาร	งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคม
1.	ศูนย์ข่าวภาคอีสาน ช่อง 9 อ.ส.ม.ท.	โรงแรมโฆษะ ชั้น 5 ถ.ศรีจันทร์ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)389121	ด้านการบริการทางสังคม
ศูนย์ข่าว				
2.	สถานีวิทยุกองทัพภาค ที่ 2 ขอนแก่น	ค่ายศรีพัชรินทร์ ถ.กสิกรทุ่งสร้าง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)244295	ด้านการบริการทางสังคม
3.	ระบบ เอ เอ็ม สถานีวิทยุกองทัพภาคที่ 2 ระบบเอฟ เอ็มขอนแก่น ค่ายศรีพัชรินทร์	เลขที่ 100 ต.ศิลา ถ.กสิกรทุ่งสร้าง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)242500	ด้านการบริการทางสังคม
4.	สถานีวิทยุกระจายเสียงกรมการรักษาดินแดน จังหวัดขอนแก่น (สถานีวิทยุ ร.ด. ขอนแก่น)	บ้านโนนชัย ต.ศิลา อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)237345	ด้านการบริการทางสังคม
5.	สถานีวิทยุกระจายเสียงทหารอากาศ 020 ขอนแก่น (สถานีวิทยุ ท.อ.ขอนแก่น)	228 หมู่ 5 ติดท่าอากาศยานขอนแก่น ต.บ้านเป็ด อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)243285	ด้านการบริการทางสังคม
6.	สถานีวิทยุกระจายเสียงพิทักษ์สันติราษฎร์ ขอนแก่น (สวพ.ขอนแก่น)	36/1 ถ.มิตรภาพ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)222245	ด้านการบริการทางสังคม
7.	สถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยขอนแก่น	(สถานีวิทยุ มข.103) อาคารแก่นกัลปพฤกษ์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40002	(043)364178	ด้านการบริการทางสังคม
8.	สถานีวิทยุมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ขอนแก่น	86/8 ม.7 ถ.มะลิวัลย์ ต.บ้านเป็ด อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)242728	ด้านการบริการทางสังคม
9.	สถานีวิทยุกระจายเสียงกองการวิทยุสื่อสาร	ถ.มิตรภาพ อ.บ้านไผ่ จ.ขอนแก่น	(043)272816	ด้านการบริการทางสังคม

ลำดับที่	ชื่อหน่วยงาน	ที่ตั้ง/ รหัสไปรษณีย์	โทรศัพท์ / โทรสาร	งานที่เกี่ยวข้องกับ การจัดสวัสดิการสังคม
	ทหาร 5 บ้านไผ่ (สถานีวิทยุ กวส.5บ้านไผ่)			
10.	สถานีวิทยุกระจายเสียงประจำถิ่นที่ 12 ขก.(สถานีวิทยุ วปถ.12ค่ายศรีพัชรินทร)	140 ถ.กสิกรทุ่งสร้าง ต.ศิลา อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)237065	ด้านการบริการทางสังคม
11.	สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11	(ส.ท.ท.11 ขอนแก่น) ถ.มิตรภาพ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)235448	ด้านการบริการทางสังคม
12.	ศูนย์ข่าวภาคอีสานไทยทีวีสีช่อง 3	โรงแรมเจริญธานีบริ๊นเซส ชั้น 6 ถ.ศรีจันทร์ อ.เมือง จ.ขอนแก่น40000	(043)320444	ด้านการบริการทางสังคม
13.	สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ขก.	โรงแรมขอนแก่นโฮเต็ล ถ.พิมพสุต อ.เมือง จ. ขอนแก่น 40000	(043)242868	ด้านการบริการทางสังคม
14.	ศูนย์ข่าวภาคอีสานช่อง 9 องค์การ สื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย	82 ถ.ขอนแก่น-เชียงยืน ต.โคกสี อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)389121	ด้านการบริการทางสังคม
15.	ศูนย์ข่าว ไอ.ที.วี. ภาคอีสาน	208 ม.5 ถ.ขอนแก่น-เชียงยืน ต.โคกสี อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)247551	ด้านการบริการทางสังคม
16.	ศูนย์ข่าวภูมิภาค ททบ.5 จังหวัดขอนแก่น	สถานีวิทยุ วปถ.12 เลขที่ 140 ถ.กสิกรทุ่งสร้าง ต.ศิลา อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)331234	ด้านการบริการทางสังคม
สำนักข่าวไทย				
17.	ศูนย์ข่าว เครือ เดอะ เนชั่น ภาคอีสาน(นสพ. เดอะ เนชั่น,กรุงเทพธุรกิจ)	67 ม.8 ถ.เหล่านาดี ต.เมืองเก่า อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)324239	ด้านการบริการทางสังคม
18.	ศูนย์ข่าวเคลินิวส์ ภาคอีสานตอนบน ขก.	199/4 ถ.กลางเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)222761	ด้านการบริการทางสังคม
19.	ศูนย์ข่าวภาคอีสาน นสพ.แนวหน้า	4/13 ถ.หลังเมือง อ.เมืองจ.ขอนแก่น 40000	(043)242600-2	ด้านการบริการทางสังคม

ลำดับที่	ชื่อหน่วยงาน	ที่ตั้ง/ รหัสไปรษณีย์	โทรศัพท์ / โทรสาร	งานที่เกี่ยวข้องกับ การจัดสวัสดิการสังคม
20.	หนังสือพิมพ์แดนไทย	99/2 ซ.ชัยณรงค์ ถ.ชีท่าขอน อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	-	ด้านการบริการทางสังคม
21.	หนังสือพิมพ์ขอนแก่นนิวส์	199/4 ถ.กลางเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)222761	ด้านการบริการทางสังคม
22.	หนังสือพิมพ์เสียงอีสาน	43/2 ถ.พิมพสุต ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)333222	ด้านการบริการทางสังคม
23.	หนังสือพิมพ์วีคลี่มิเร่อร์	195 ถนนรอบเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น	(043)228391	ด้านการบริการทางสังคม
24.	หนังสือพิมพ์พิมพ์ไทย จว.ขก.	3/499 เคหะ ซอย 6 ถ.กลางเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)225585	ด้านการบริการทางสังคม
25.	หนังสือพิมพ์ ข่าวสด	ร้านปริ้นซ์บุ๊คสโตร์ เลขที่ 6 ถ.หน้าเมือง อ.เมือง จ. ขอนแก่น 40000	(043)237479	ด้านการบริการทางสังคม
26.	หนังสือพิมพ์มติชน	190 ซ.ร่วมพัฒนา ถ.กสิกรทุ่งสร้าง ต.ศิลา อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)246374	ด้านการบริการทางสังคม
27.	หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ	31/34 ถ.อำมาตย์ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)239933	ด้านการบริการทางสังคม
28.	หนังสือพิมพ์ สยามรัฐ	31/34 ถ.อำมาตย์ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)239933	ด้านการบริการทางสังคม
29.	หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ	3/155 หมู่บ้านการเคหะฯ ถ.กลางเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)220033	ด้านการบริการทางสังคม
30.	หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์	3/499 หมู่บ้านการเคหะ ซอย 6 ถ.กลางเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)225585	ด้านการบริการทางสังคม
31.	หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน	111/50 ตลาดเจริญทาวน์เวอร์ ถ.มิตรภาพ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)348270	ด้านการบริการทางสังคม
32.	หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ ฝ่ายประชาสัมพันธ์	333 ม.19 ถ.ขอนแก่น-โกสุมพิสัย ต.ท่าพระ ถ.มิตรภาพ อ.เมือง	(043)346556	ด้านการบริการทางสังคม

ลำดับที่	ชื่อหน่วยงาน	ที่ตั้ง/ รหัสไปรษณีย์	โทรศัพท์ / โทรสาร	งานที่เกี่ยวข้องกับ การจัดสวัสดิการสังคม
	บ.ขอนแก่นบริวเวอรี่ จำกัด	จ.ขอนแก่น 40260		
33.	หนังสือวารสารหอการค้า สำนักงานหอการค้า จ.ขก.	ถ.มิตรภาพ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)224521	ด้านการบริการทางสังคม
34.	หนังสือคมชัดลึก	67 ม.8 บ้านขามเจริญ ถ.เหล่านาดี ต.เมืองเก่า อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)324239	ด้านการบริการทางสังคม
35.	หนังสือพิมพ์อาเซียนนิวไทม์/ น.ส.พ.ศิรินคร/ น.ส.พ.ชินเสียนเยอะเป้า	41/15 ถ.หลังเมือง ต.ใน อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)239608	ด้านการบริการทางสังคม
36.	หนังสือพิมพ์แสงสุริยะ	154-155 ซ.1/1 หมู่บ้านการเคหะ ถ.กลางเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)220033	ด้านการบริการทางสังคม
38.	ศูนย์ข่าวภาคอีสาน น.ส.พ.พิมพ์ไทย	4/6-7 ถ.กลางเมือง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)237674	ด้านการบริการทางสังคม
39.	หนังสือพิมพ์ขอนแก่น	219/1 ซ.เวชยันต์ ถ.รอบเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)222920	ด้านการบริการทางสังคม
40.	หนังสือพิมพ์อีสานนิวส์	306 หมู่บ้านขอนแก่นวิลล่า ถ.มิตรภาพ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	(043)347280	ด้านการบริการทางสังคม

ภาคผนวก ค.

ตัวอย่างการขึ้นรูปงานสวัสดิการสังคมระดับตำบลในจังหวัดขอนแก่น

ในส่วนนี้จะเป็นตัวอย่างของการดำเนินงานสวัสดิการสังคมที่ได้ดำเนินการ ของหน่วยปฏิบัติการในจังหวัดขอนแก่น คือ สำนักงานพัฒนาองค์กรชุมชน ผ่านทาง ศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ศจพ.) และศูนย์พัฒนาสังคมหน่วยที่ 5 จังหวัดขอนแก่น และศูนย์ผู้สูงอายุจังหวัดขอนแก่น โดยตัวอย่างการดำเนินงานขับเคลื่อนการจัดสวัสดิการนี้ได้นำเอาตัวอย่างกรณีศึกษาตำบลหนองสองห้อง มานำเสนอ โดยมีประเด็นในการนำเสนอ คือ

1. การวิเคราะห์ตัวเองเพื่อค้นหาศักยภาพและทุนทางสังคม
2. แนวทางการจัดตั้งกองทุน “สวัสดิการชุมชน”
3. แผนการดำเนินงานในการพัฒนาระบบสวัสดิการของตำบล

ดังนี้

1. การวิเคราะห์ตัวเองเพื่อค้นหาศักยภาพและทุนทางสังคม

กระบวนการทำงานเริ่มจากการประชุม ค้นหาศักยภาพและทุนทางสังคมเดิมที่มีอยู่แล้วให้นำออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสร้างแนวร่วม แนวคิด ในรูปแบบภาคีกับทุกภาคส่วนมีจำนวนผู้เข้าร่วม 99 คน ได้แก่ กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองสองห้อง, เจ้าหน้าที่สถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือจังหวัดขอนแก่น, เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น, ประธานศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ศจพ.), เจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาสังคม หน่วยที่ 5 จังหวัดขอนแก่น

การจัดเวทีประชาคมเพื่อค้นหาศักยภาพและทุนทางสังคม เป็นเครื่องมือหนึ่งที่ทุกท่านที่เป็นตัวแทนชุมชนตำบลหนองสองห้อง ร่วมกันระดมความคิดเห็น ถอดบทเรียน เหลียวหลังกลับไปดูทุนเดิม ความดี ของดีชุมชนว่า มีอะไรบ้างควรสืบสาน ควรยกระดับให้เป็นที่ยอมรับ ให้เกิดมูลค่า ทั้งคุณค่าและมูลค่าทางจิตใจ จากผังการระดมความคิดเห็นในเวทีประชุม ทุนทางสังคมของตำบลหนองสองห้อง อำเภอหนองสองห้อง จัดแบ่งออกได้เป็น 8 หมวด ได้แก่

1. สถาบันชุมชน
2. อาชีพ
3. คนเก่ง
4. ขนบธรรมเนียมประเพณี
5. ทรัพยากรธรรมชาติ
6. ภูมิปัญญาท้องถิ่น
7. องค์กรชุมชน
8. แหล่งท่องเที่ยว

Mind map แสดงศักยภาพและทุนทางสังคม ต. หนองสองห้อง

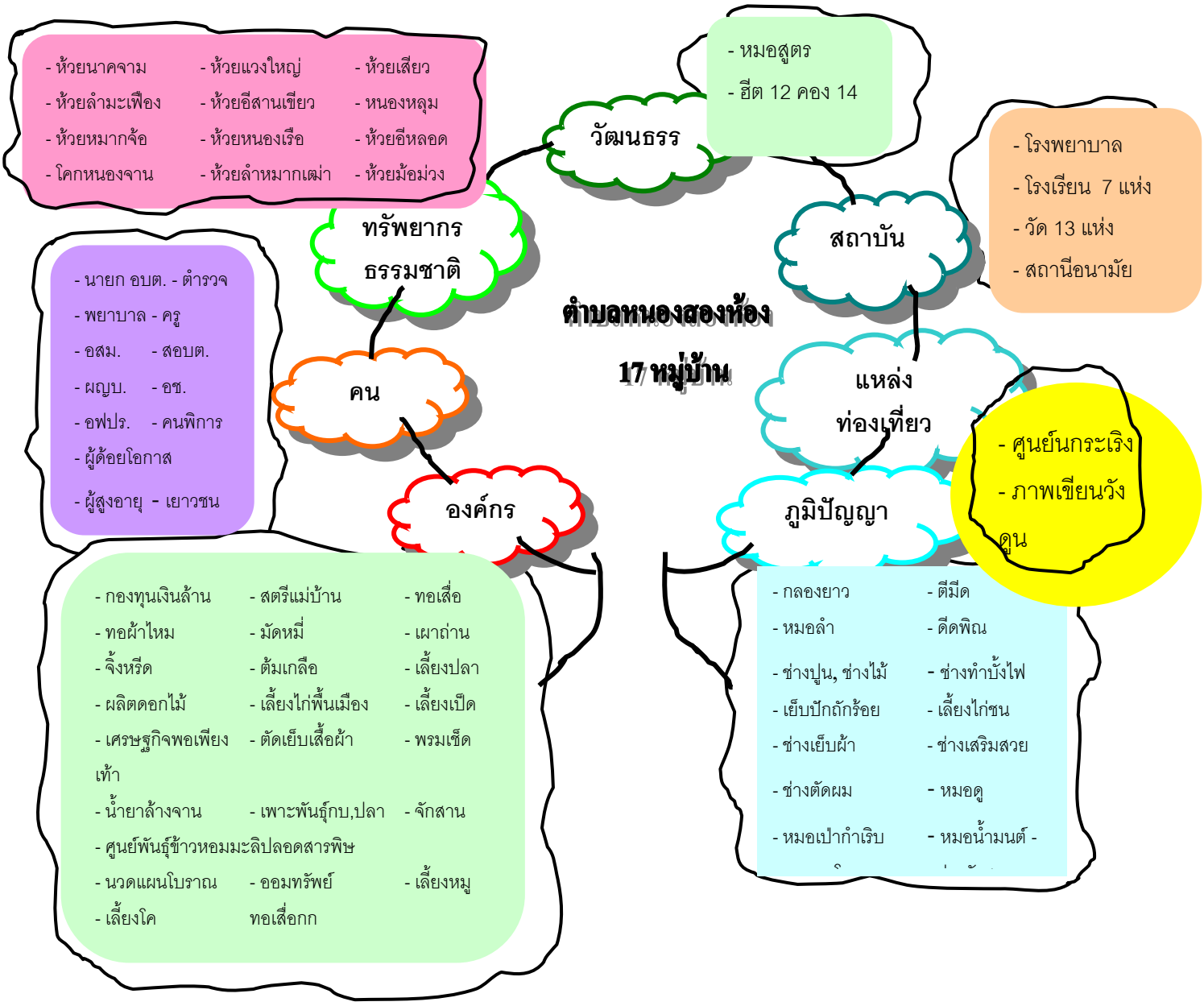

จากการระดมความคิดเห็นพบว่า ชุมชนตำบลหนองสองห้องต่างมีศักยภาพและทุนทางสังคมหลากหลาย ซึ่งมีคำถามเพื่อให้เกิดกระบวนการวิเคราะห์ร่วมกันว่า ศักยภาพและทุนเดิมที่เรามีอยู่ในขณะนี้ เราทำขึ้นมาเพื่ออะไร รวมกลุ่มทำอะไรต่าง ๆ เพื่ออะไร เราได้ให้ความสำคัญ ดูแลรักษามากน้อยเท่าใด และในขณะเดียวกันก็ได้มีการร่วมวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในตำบล และแนวทางการแก้ไขทั้งระบบ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

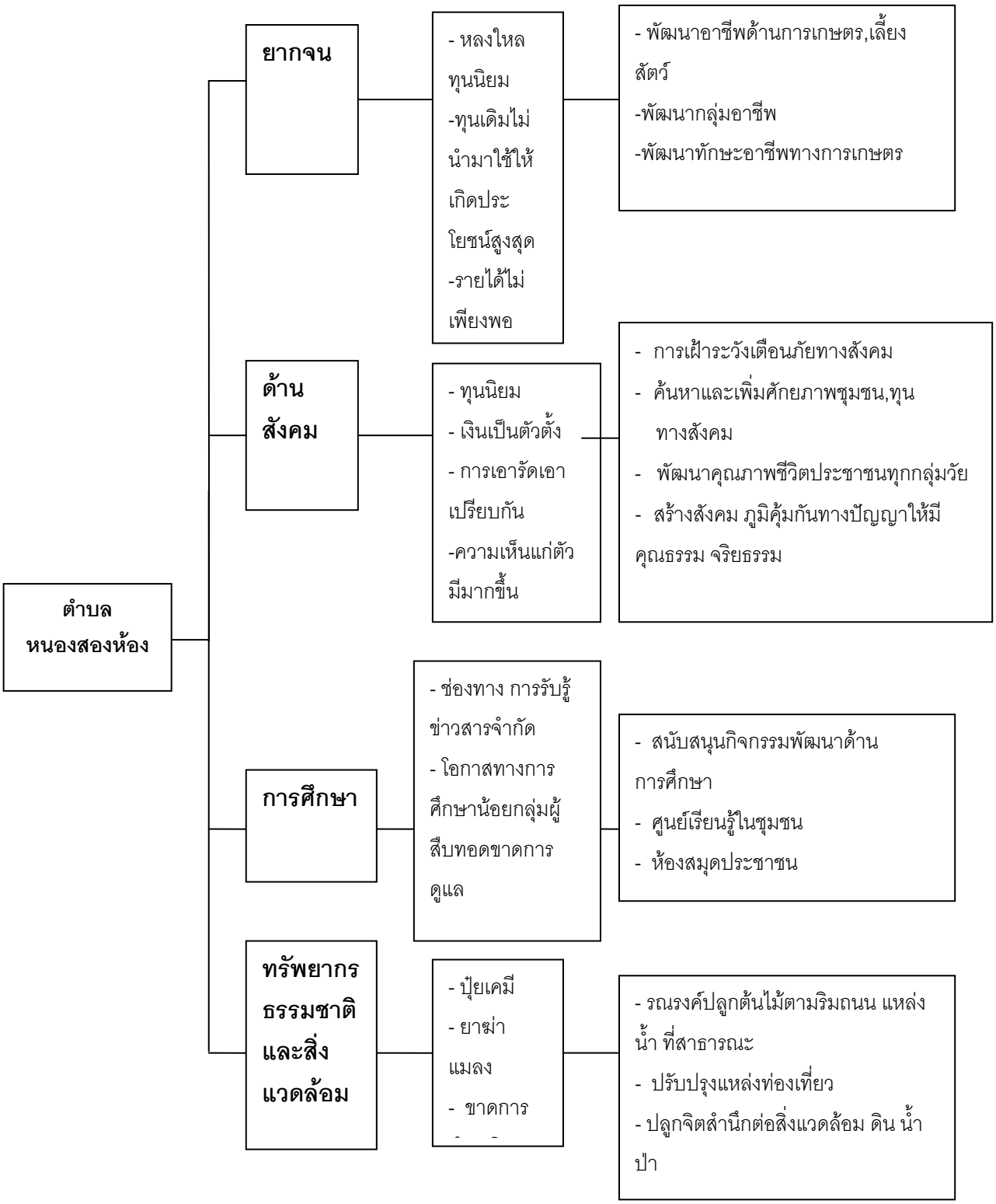
ตำบล
หนองสองห้อง
ยากจน
- หลงใหลทุนนิยม
-ทุนเดิมไม่นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
-รายได้ไม่เพียงพอ
- พัฒนาอาชีพด้านการเกษตร,เลี้ยงสัตว์
-พัฒนากลุ่มอาชีพ
-พัฒนาทักษะอาชีพทางการเกษตร
ด้านสังคม
- ทุนนิยม
- เงินเป็นตัวตั้ง
- การเอารัดเอาเปรียบกัน
-ความเห็นแก่ตัวมีมากขึ้น
- การเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคม
- ค้นหาและเพิ่มศักยภาพชุมชน,ทุนทางสังคม
- พัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนทุกกลุ่มวัย
- สร้างสังคม ภูมิคุ้มกันทางปัญญาให้มีคุณธรรม จริยธรรม
การศึกษา
- ช่องทาง การรับรู้ข่าวสารจำกัด
- โอกาสทางการศึกษาน้อยกลุ่มผู้สืบทอดขาดการดูแล
- สนับสนุนกิจกรรมพัฒนาด้านการศึกษา
- ศูนย์เรียนรู้ในชุมชน
- ห้องสมุดประชาชน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ปุ๋ยเคมี
- ยาฆ่าแมลง
- ขาดการ
- รณรงค์ปลูกต้นไม้ตามริมถนน แหล่งน้ำ ที่สาธารณะ
- ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว
- ปลูกจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อม ดิน น้ำ ป่า

ผังปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไข ตำบลหนองสองห้อง อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น

การวิเคราะห์ เรื่องคุณภาพชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย ด้วยคำถามคือ **ท่านอยากมีคุณภาพชีวิตอย่างไร**?

จาก Diagram เรื่องจากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน เป็นภาพที่สื่อให้เห็นความต้องการในการมีคุณภาพชีวิตที่มีมาตรฐานขั้นต้นในการใช้ชีวิตเมื่อเกิดมาเป็นมนุษย์ ทั้งนี้สิ่งที่เป็นคาดดาดหวังเหล่านี้ เป็นหน้าที่ของสังคมชุมชนจะต้องจัดเตรียมทำให้เกิดขึ้นซึ่งหมายถึง “ภาระของคนทุกคนในสังคม” จะต้องร่วมมือกัน

เปรียบเทียบการใช้ทุนเดิมของกรณีของทองแดง สุนัขทรงเลี้ยง

เรื่องของทองแดง ทองแดงมีแม่ชื่อ แดง แดงเป็นสุนัขจรจัด ผอมไม่ค่อยมีแรง แดงออกลูกได้ 7 ตัว ทองแดง คือ 1 ใน 7 ที่เป็นสุนัขที่มีคุณสมบัติโดดเด่นที่สุด เรื่องราวทองแดง พระองค์ทรงพระราชนิพนธ์แต่งเป็นหนังสือจำหน่าย ทองแดงและญาติ ๆ ถูกฝึกให้ออกงานแสดง และมีรายได้จากการแสดง พร้อมผลิตเสื้อและหมวกทองแดงออกจำหน่าย สุดท้ายจัดตั้งบริษัททองแดง หรือ “ สุวรรณชาด ” นี่คือ ทุนเดิมทุนที่มีอยู่ ทุนที่สามารถค้นหาและพัฒนาให้เกิดศักยภาพได้

จากแนวทางดังกล่าวได้สะท้อนกลับไปที่ชุมชนว่า ชุมชนเราจะทำอย่างไร จะเริ่มต้นอย่างไร จะพัฒนาให้เกิดความสามารถนำทุนเดิมมาใช้ ประยุกต์ใช้ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อครอบครัว ชุมชน สังคม ก่อนที่จะให้ใครมาช่วยเหลือได้อย่างไร

2. แนวทางการจัดตั้งกองทุน “สวัสดิการชุมชน”

แนวทางการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการ เป็นการระดมพลังทุกภาคส่วน (Synergy) ด้วยความห่วงกังวลร่วมกันเข้ามาทำเรื่องสวัสดิการของชุมชน แนวทางที่จะทำให้เกิดได้ในทางปฏิบัติต้องสร้างความเข้าใจ จากการร่วมมือทำด้วยความเอื้ออาทร พร้อมกับการดำเนินงานด้านฐานทางประเพณีวัฒนธรรมซึ่งเป็นพื้นฐานเดิมของชุมชนอยู่แล้ว

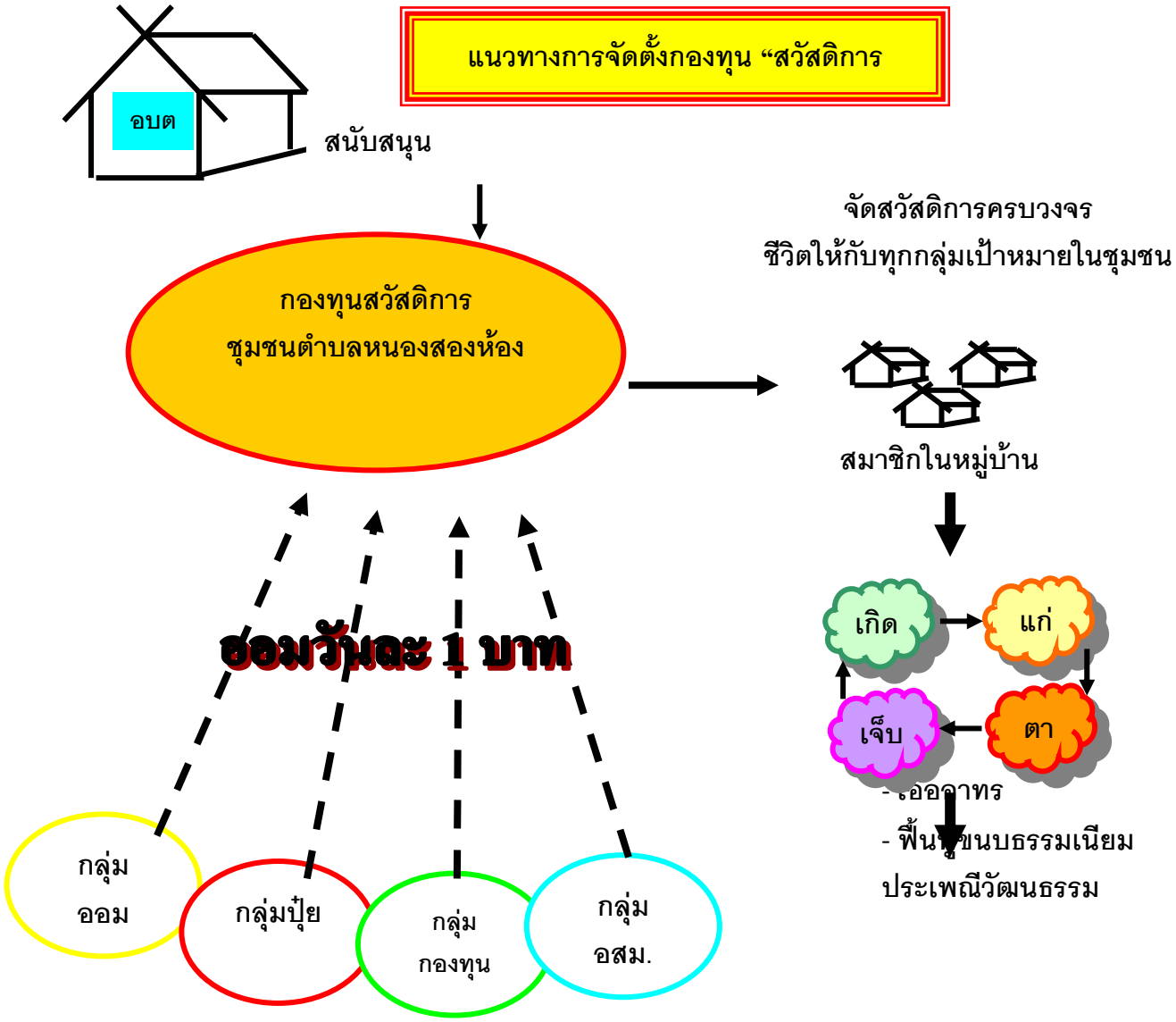

คำถามง่ายเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการทำงานคือ **ได้อะไรจากการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน?**

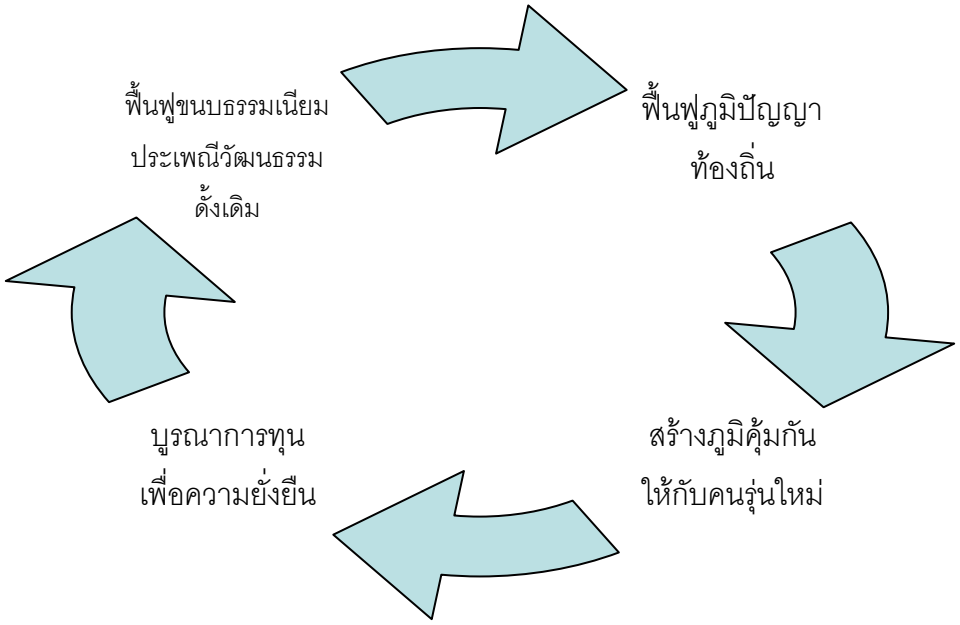

ขั้นตอน/กระบวนการจัดตั้งกองทุนสัจจะ ต.ห้องสองห้อง อ.หนองสองห้อง จ.ขอนแก่น

1. จัดตั้งประชุมผู้นำชุมชน / กลุ่มกิจกรรม / ส.อบต. ผู้ใหญ่บ้าน
   - สร้างความเข้าใจ การจัดตั้งกองทุนสัจจะสวัสดิการ
   - ชี้แจงวัตถุประสงค์ของกองทุนสัจจะ
   - ชี้แจงหลักเกณฑ์การปฏิบัติสัจจะวันละ 1 บาท

   (สร้างหลักประกันความมั่นคงการดำรงชีวิตครบวงจรชีวิต เกิด, แก่, เจ็บ, ตาย)
2. จัดเวทีประชาคมระดับหมู่บ้าน
   - ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา
   - ชี้แจงหลักเกณฑ์การปฏิบัติสัจจะวันละ 1 บาท
   - แลกเปลี่ยนเรียนรู้ / เสนอแนะความต้องการการจัดตั้งกองทุน

   (สภาพปัญหาที่พบเห็นแต่ละหมู่บ้าน)
3. จัดประชุมสัมมนาคณะกรรมการกองทุนสัจจะสวัสดิการ/ผู้นำชุมชน
   - วิเคราะห์สภาพปัญหา / ความต้องการของชุมชน
   - ยกร่างบัญญัติตำบล / ยกร่างระเบียบกองทุนสัจจะสวัสดิการ
4. เปิดรับสมัครสมาชิก
5. จัดทำระบบข้อมูล / เอกสารกองทุน

3. แผนการดำเนินงานการจัดสวัสดิการสังคม

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสองห้อง อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น

ที่	โครงการ / กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	ระยะดำเนินการ	วิธีการ	ภาคีภาคส่วนรับผิดชอบ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	หมายเหตุ
1	**<u>แผนที่ชุมชนทำเองได้</u>** ถอดบทเรียน สรุปบทเรียนชุมชน	คณะกรรมการหมู่บ้านทุกฝ่าย, สอบต. คณะกรรมการสวัสดิการชุมชน ชาวบ้าน	ตำบลหนองสองห้อง 17 หมู่บ้าน	กพ.50	ศึกษาวิเคราะห์เก็บข้อมูล	- อบต.หนองสองห้องคณะทำงานกลุ่มสวัสดิการชุมชน	- เกิดความตระหนักและเรียนรู้การแก้ไขปัญหาชุมชนด้วยตนเอง - เกิดคณะกรรมการของชุมชนศึกษาเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูล - เห็นทิศทางงานกำหนดเป็นแผนชุมชนในปีถัดไป	- ศพส.5 ขก.จัดเวทีกระบวนการ

ที่	โครงการ / กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	ระยะดำเนินการ	วิธีการ	ภาคีภาคส่วนรับผิดชอบ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	หมายเหตุ
2	รวมกลุ่มจัดสวัสดิการสังคมระดับตำบล (ออมวันละบาท)	เด็ก, เยาวชน, สตรี, ผู้พิการ, ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส ผู้นำชุมชนและชาวบ้านทุกคน	ตำบลหนองสองห้อง 17 หมู่บ้าน	กพ. – ก.ย. 50	จัดเวทีประชาคม	- อบต.หนองสองห้อง - คณะทำงานกลุ่มสวัสดิการชุมชน (ผู้ก่อการดี 16 หมู่บ้าน)	สร้างภูมิคุ้มกัน, สร้างคนรุ่นใหม่ - มีการดูแลกันอย่างเอื้ออาทร - ฟื้นฟูขนบธรรม เนียมประเพณีวัฒนธรรมสังคม - ฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่น - บูรณาการทุนเพื่อความยั่งยืน	
3.	สร้างเครือข่ายกลุ่มกิจกรรมชุมชนให้เข้มแข็ง	ทุกกลุ่มกิจกรรมภูมิปัญญาทุกฝ่ายในชุมชน	ตำบลหนองสองห้อง 17 หมู่บ้าน	กพ. – ก.ย. 50	ค้นหาทุนเดิมแบบมีส่วนร่วม โดยใช้เวทีประชาคม - จัดตั้งคณะกรรมการกลางที่มาจากทุกกิจกรรม	- กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน - อบต. - คณะกรรมการกลุ่มสวัสดิการชุมชน - ผู้อำนวยการโรงเรียน - พระสงฆ์	- เกิดความสามัคคีในชุมชน ไม่คิดทำงานแบบแยกส่วน - บูรณาการทุนที่มีในแต่ละกลุ่มกิจกรรมให้เกิดศักยภาพอย่างเต็มที่ - ชุมชนบริหารจัดการ จัดระเบียบชุมชนอย่างเป็นระบบ ระเบียบ	* ศพส.5 ขก. หนุนเสริมกระบวนการ

ที่	โครงการ / กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	ระยะดำเนินการ	วิธีการ	ภาคีภาคส่วนรับผิดชอบ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	หมายเหตุ
1	**<u>แผนที่ชุมชนทำร่วมกับองค์กรอื่น</u>** จัดกิจกรรมวันเด็กแห่งชาติ	เด็กทุกคนในตำบล	ตำบลหนองสองห้อง 17 หมู่บ้าน	มค. – กย. 50	ประสานผู้นำทุกระดับในพื้นที่	- อบต.หนองสองห้อง - โรงเรียน - อาสาสมัครชุมชน	เด็กได้ร่วมกิจกรรมทุกคน	เป็นโครงการ 1 อำเภอ 1 ตำบล 1 กลุ่มเป้าหมายพัฒนา (เด็ก) ** หน่วยงานในสังกัด พม. และภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน
2	รวมกลุ่มระดับตำบลชมรมผู้สูงอายุ, คนพิการ	ผู้สูงอายุ,คนพิการระดับตำบล	ตำบลหนองสองห้อง 17 หมู่บ้าน	มค.- กย. 50	รวมกลุ่ม	- อบต.หนองสองห้อง - ศพส. 5 ขก.	ช่วยเหลือกันอย่างทั่วถึง	
3	จัดกิจกรรมส่งเสริมการออกกำลังกาย	ชาวบ้านทุกเพศทุกวัย	ตำบลหนองสองห้อง 17 หมู่บ้าน	มค-กย. 50		- อบต.ทุ่งโป่ง - อนามัย	ส่งเสริมสุขภาพให้แข็งแรง	
4	สนับสนุนพัฒนาศักยภาพกลุ่มเป้าหมาย	ทุกกลุ่มเป้าหมาย	ตำบลหนองสองห้อง 17 หมู่บ้าน	ม.ค. – ก.ย. 50	ฝึกอบรม	- อบต.หนองสองห้อง - ศพส. 5 ขก.	- กลุ่มหมายสามารถพัฒนาทักษะอาชีพให้มีคุณภาพมากขึ้น	
5	พัฒนาและส่งเสริมอาชีพตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	ทุกคนในตำบล	ตำบลหนองสองห้อง 17 หมู่บ้าน	ม.ค. – ก.ย. 50	ฝึกอบรม	- อบต.หนองสองห้อง - ศพส. 5 ขก.	-ทุกคนมีความเป็นอยู่พอดีพอประมาณ	